

**Budapest Főváros X. kerület
Kőbányai Önkormányzat
Polgármestere**

**Előterjesztés
a Képviselő-testület részére
a 2013-2018. közötti időszakra vonatkozó
Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Program 2017. évi felülvizsgálatáról**

I. Tartalmi összefoglaló

A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgáló helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 31. §-a írja elő a települési önkormányzatok számára. Elkészítésének szempontjait, az esélyegyenlőségi területeket és célcsoportjait a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) tartalmazza. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet) tartalmazza az elkészítés és felülvizsgálat szabályait.

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) a 2013-2018. közötti időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadásáról szóló 334/2013. (VI. 27.) KÖKT határozatával elfogadta a 2013-2018 közötti időszakra vonatkozó Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Programot (a továbbiakban: HEP). A HEP felülvizsgálatát pedig a 2013-2018. közötti időszakra vonatkozó Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatáról szóló 253/2015. (VI. 25.) KÖKT határozatával fogadta el.

Az elfogadott HEP, valamint 2015. évi felülvizsgálata a Kormányrendelet 3. §-a alapján közzétételre került az Önkormányzat honlapján, valamint a Türr István Képző és Kutatóintézet (a továbbiakban: TKKI) honlapján is.

A HEP két nagy fejezetből, a helyzetelemzésből és az intézkedési tervből áll. A HEP Intézkedési Terve (a továbbiakban: IT) a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket tartalmazza az Ebktv. 31. §-ának (2) bekezdése alapján. Az intézkedéseket a Kormányrendelet 5. §-ában foglalt célok figyelembevételével határoztuk meg. A HEP IT-t az EMMI rendelet 3. számú mellékletében található forma szerint készítettük el.

A HEP-ben megfogalmazott intézkedések részben megvalósultak és a 2017. évi felülvizsgálat során fenntartottuk azokat az intézkedéseket, melyek a célcsoportok részére valós segítséget, az esélyegyenlőség előmozdítását szolgálják. Szükségszerű fenntartani a következő IT-eket a HEP 2018-as lezárásáig:

- adattáblák feltöltése,
- érzékenyítés,
- képzések.

A fenntartott, valamint az új intézkedéseknél törekedtünk a pontos feladat megfogalmazásra, a határidők és felelősök egyértelmű meghatározására annak érdekében, hogy a megvalósítás ne ütközzék akadályba.

A megvalósult intézkedések kikerültek a HEP-ből.

Javasolom, hogy a Képviselő-testület döntsön a módosított HEP elfogadásáról.

II. Hatásvizsgálat

A HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, így különösen

- a) a mélyszegénységben élők, a romák,
- b) a gyermekek,
- c) a nők,
- d) az idősek
- e) a fogyatékkal élők.

A HEP helyzetelemzése világos képet ad ezen csoportok helyzetéről, és a HEP IT-ben megfogalmazottak célzottan javítottak és javítanak a helyzetükön, életminőségükön. A felülvizsgálat során áttekinthetőek a megvalósult IT-k, a teljesség igénye nélkül a fent felsorolt célcsoportonként:

- a) átfogó kérdőíves felmérés a kerületi közszférában dolgozók között,
- b) Kőbánya Számít Rád tanulmányi ösztöndíj,
- c) családoknak szóló, szemléletformáló kerületi programok szervezése,
- d) nyugdíjas klubok és a kerületben működő polgárőr egyesületek között közvetlen kapcsolat kialakításának segítése,
- e) az Önkormányzat honlapjának akadálymentesítése.

Ezek közül fenntartjuk a továbbiakban is a Kőbánya Számít Rád tanulmányi ösztöndíjra, a szemléletformáló programokra vonatkozó, valamint a nyugdíjasok biztonságérzetének növelése érdekében megfogalmazott IT-eket.

Az Ebktv. 31. § (6) bekezdése szerint 2013. július 1-jétől a települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha rendelkezik az e törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal.

III. A végrehajtás feltételei

A hatályos esélyegyenlőségi program felülvizsgálata során tett módosításokat a Képviselő-testületnek határozattal kell elfogadnia. A módosított HEP-et a következő internetes felületeken szükséges közzétenni:

- Önkormányzat honlapján,
- a 2017. augusztusában megszűnt TKKI HEP-pel kapcsolatos feladatait átvevő Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság honlapján.

A HEP IT-ben foglaltak elfogadása az Önkormányzat részére is kötelezettségeket állapít meg. Amennyiben ezen kötelezettségek költséget feltételeznek, azokat a mindenkori költségvetési rendeletben szerepeltetni kell. A HEP felülvizsgálata során az új, illetve a fenntartott intézkedések tartalmazzanak költségeket – pl. kardiovaszkuláris tanösvény kialakítása, pályázati lehetőségek (ösztöndíj, gyógyászati segédeszközök stb.), érzékenyítő tréningek –, ezért a költségvetés előkészítése során a pályázati és ösztöndíj költségei mellett szükséges a HEP egyéb intézkedéseinek végrehajtására is forrást tervezni.

IV. Döntési javaslat

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete meghozza az előterjesztés 1. mellékletében foglalt határozatot.

Budapest, 2017. szeptember „15”

Kovács Róbert

Törvényességi szempontból ellenjegyzem:

Dr. Szabó Krisztián
jegyző

1. melléklet az előterjesztéshez

**Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének
.../2017. (IX. 21.) határozata
a 2013-2018. közötti időszakra vonatkozó
Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Program 2017. évi felülvizsgálatáról**

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. §-a alapján felülvizsgált, a 2013-2018. közötti időszakra vonatkozó Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Programot az 1. melléklet szerinti tartalommal jóváhagyja.

Határidő: azonnal
Feladatkörében érintett: a Humánszolgáltatási Főosztály vezetője
a Gazdasági és Pénzügyi Főosztály vezetője

Budapest Főváros X. kerület
Kőbányai Önkormányzat

Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Program

2013-2018

Helyi Esélyegyenlőségi Program	5
Bevezetés	5
A település bemutatása	5
A népesség alakulása	7
Célok	12
A HEP helyzetelemző részének célja	12
A HEP IT célja	12
1. Jogszabályi háttér bemutatása	13
1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.	15
2. Stratégiai környezet bemutatása	15
2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal	17
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	18
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet	18
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	19
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya	19
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága	22
c) közfoglalkoztatás	24
d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői	25
e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük	25
f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése	27
g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása	29
h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén	30
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, lakhatáshoz kapcsolódó támogatások	31
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció	37
a) Bérlakás állomány	38
b) Elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság kezelése	43
3.5 Telepek, szegregátumok helyzete	47
3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés	51
a) Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés	55
b) Prevenációs és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés	65
c) Fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés	67
d) Közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése	68
e) Sportprogramokhoz való hozzáférés	69
f) Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés	71
g) Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor	75
h) Hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások, pozitív diszkrimináció a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül	75
3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása	76
a) Közösségi élet szinterei, fórumai	77
b) Közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)	77
c) Helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)	78
3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal	78
3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	79
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	85
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői	85
4.2 Veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete	94
4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége	97

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése	98
a) Védőnői ellátás jellemzői	101
b) Gyermekvédelem, érdekvédelem	102
c) gyermekorvosi ellátás jellemzői	102
d) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok.	104
e) gyermekjóléti alapellátás	105
f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások	106
g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés	107
h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei) ingyenes tankönyv	109
4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége	109
a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása	111
b) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció	112
c) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések	113
d) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)	113
4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	113
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	120
5.1 A nők gazdasági esélyegyenlősége	120
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében	120
b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban	121
c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei	121
d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)	121
5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások	122
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe	123
5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak	125
5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)	129
5.6 A nők szerepe a helyi közéletben	130
5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések	131
5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	132
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	136
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői	137
6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete	138
a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága	139
b) tevékeny időskor	139
c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén	140
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés	141
a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése	144
b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés	150
c) idősek informatikai jártassága	151
6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen	152
6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	155
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	162
7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái	163
a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága	164
b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén	165
c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok	166

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei	166
7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés	166
a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége	169
b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége	169
c) munkahelyek akadálymentesítettsége	170
d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége	170
e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások	170
f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)	172
7.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	172
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	181
a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése	181
b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása	181
c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség	181
d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége	181
e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége	183
f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.	183
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	183
a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek	183
b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.	183
10. Megvalósítás	183
11. Elfogadás módja és dátuma	186

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Ebeetv), a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) a Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Programban (a továbbiakban: HEP) rögzíti az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében szükséges feladatokat.

Az Önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott HEP-pel összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy a HEP elkészítésébe bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés a HEP megalapozását szolgálja.

Az Önkormányzat – az Ebeetv-vel összhangban – törekszik

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség követelményeinek érvényesítésére,
- a hátrányos megkülönböztetés megszüntetésére,
- a jogvédelem biztosítására a hátrányos megkülönböztetésben szenvedő, emberi méltóságában sértett személyek esetében.

Már gyerekkortól kezdve hatékony prevencióval kell kialakítani, majd erősíteni a megkülönböztetés tilalmát, az egyenlő bánásmódot, az emberi méltóság tiszteletben tartását, a társadalmi szolidaritást. A HEP célja, hogy Kőbánya minden lakója részére elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, a fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű polgárok esélyegyenlőségét az élet minden területén.

A kerületi esélyegyenlőségi programban helyi szinten összefoglaljuk az esélyegyenlőség célcsoportjait, jelenlegi helyzetüket, a velük kapcsolatos célokat és feladatokat, valamint meghatározzuk a HEP megvalósításhoz szükséges felelősöket.

Általánosságban megfogalmazható, hogy a hátrányos megkülönböztetés a halmozott problémákkal küzdő családokat érinti elsősorban. A problémák gyakran egymásból fakadnak, láncreakcióban követik egymást. Ennek visszaszorításához egy erős és hatékony ellátórendszer szükséges, amelyben egyidejűleg jelen van a szakmaiság, az empátia és a jó kommunikáció. Ezen csatornák kiépítése azért fontos mind a politikai, mind a szakmai vezetésnek, mert biztosításával visszaszorítható a hátrányos megkülönböztetés.

A település bemutatása

Budapest X. kerülete a Duna pesti oldalán található, területe 32,54 km². Itt található a főváros mértani középpontja. A kerületet két fő közlekedési út fővárosi kivezető szakasza fogja közre: északon a 30-as, délen a 4-es út. Tömegközlekedése a kettős és hármas metróvonalak megépülése óta, valamint a vasúti hálózat sűrűsége okán kivételesen jó helyzetben van. A zöldterületek nagysága is egyedülálló, hisz számos park található itt, közöttük a Népliget, mely a főváros egyik legnagyobb összefüggő zöldfelülete.

Kőbánya neve a középkorra visszanyúló kőfejtésre utal. Ezt a területet már a XIII. században Kőérként említik, ennek emlékét őrzi a mai napig a Kőér utca. A Kőbánya nevet a XVII. században kezdték használni. A X. kerület mai területének kialakulása mintegy évszázados folyamat volt. 1873-ban lépett hatályba a Pest-Buda-Óbuda egyesítéséről szóló 1872. évi XXVI. törvény, így ekkor vált önállóvá Kőbánya, mint a főváros X. kerülete.

Kőbánya geológiai adottságai révén kelt életre a kőbányászat, a téglagyártás, a szőlőművelés, majd a sörgyártás. Ezen területek fontos szerepet játszottak abban, hogy a XX. század fordulójára Kőbánya ipari jellegű településsé fejlődött.

A kerület címere is utal a bányászatra, szőlőművelésre, sörgyártásra. A főváros egyesítését követően az elfogadott városrendezési terv a kerületet ipari körzetnek jelölte ki. Ennek okán folyamatosan zsugorodott a művelhető területek mérete, és nőtt a gyárak száma. A XX. században a szőlőművelésre már csak a Csősztorony, és néhány utcanev – Szőlővirág, Szőlőhegy, Venyige, Vörösdinka – emlékeztet.

A XIX-XX. század fordulóján még nem mutatott városias képet a kerület. 1880-ban mindösszesen 436 ház állt itt, és 1890-ben is csak 1348, de az ipari fejlődés már ekkor jelentős mértékű volt. A növekvő iparosodás igen sok falusit vonzott. Ez az idevándorlás óhatatlanul is magával hozta a lakhatási problémákat. A lakáshiány ösztönözte a vállalatokat arra, hogy munkásaik számára megoldást találjanak, így lakásépítésbe kezdtek. Az első, fabarakkokból álló telepet 1886-ban építették fel a Jászberényi úton, a Fővárosi Tanács kezdeményezésére.

Az első világháborút követő trianoni döntés értelmében az elcsatolt területekről menekült emberek befogadása nagy feladat elé állította Kőbányát. Először vagonokban, majd az 1914-ben szükségkórházként létesült, és 1920-ban átalakított barakképületben helyezték el az idevándorlókat. A lakásínség csökkentésére az 1920-as, 1930-as években több lakótelep épült, többek között a Ceglédi úton, a Pongrácz úton, majd a Jászberényi úton, Bihari úton. A Jászberényi úti un. Városszéli telep a mai napig is meghatározó része a kerületnek, míg az Augusztia főhercegnőről elnevezett telepet 1968-ra sikerült teljesen felszámolni.

Az egészségügyi ellátás ezekben az években jelentősen javult, hisz 1931-ben saját kórházat kapott a kerület. Ez a kórház a mai napig működik, Fővárosi Önkormányzat Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet néven.

A második világháború hadikonjuktúrája újabb munkalehetőségeket biztosított az itt élők számára. A katonai parancsnokság alá vett gyárakban nőtt a foglalkoztatottak száma. 1945 januárjában a koalíciós pártok képviselőiből megalakult a nemzeti bizottság, melynek fő feladata az élet újrarendítése volt. A nemzeti bizottság kiemelkedő érdekéért kell megemlíteni, hogy Kőbányán minden más kerületnél korábban kapták meg az itt élők a himlő- és diftéria elleni védőoltást, megnyitották az iskolákat, megszervezték a közellátást, és újrarendítették a gyárakat. Elsőként indult el a postai szolgáltatás, és az első adók is itt folytak be a fővárosban. 1945 februárjában már 31 gyárban 17 ezer munkás dolgozott. Az 1950-60-as években az ipar szerkezete átalakult a kerületben: csökkent a vasipar, nőtt a villamossági, híradástechnikai, vegyipari és élelmiszeripari gyárak jelenléte. Az 1970-es években Kőbánya ipara foglalkoztatta a legtöbb embert a fővárosban. Megkezdődött a nyomortelepek felszámolása, és az új lakótelepek építése. Az 1970-es években a városközpont nagyszabású átalakítása révén a kerület két fő utcája, tengelye elveszítette jelentőségét, és az addig megszokott városképtől idegen, magasházas rendszer vette át az uralmat.

A kerület ipari tevékenysége a rendszerváltást követően folyamatosan csökkent. Gyárak alakultak át, szűntek meg, így a „Kőbánya az ipari kerület” megszokott jelző is elvesztette jelentőségét. A folyamatos fejlesztéseknek – város rehabilitáció, oktatás, kulturális élet fejlesztése, szociális gondoskodás – köszönhetően a ma már rosszízű ipari jelzőt felváltotta a kerület életét tartalommal megtöltő „Kőbánya az élő város” mottó.

Az önálló kerületként létrejött Kőbánya első hatóságát Weinberg István háza fogadta be bérlőként. A három éves bérleti szerződés lejártá után költözni kényszerült a hivatali kar Forgó István házába, mely a mostani városközpont közelében állt. Itt tíz éven át zavartalanul működött a hatóság. Az 1850-es évek elején az új törvényi szabályozás jelentősen kibővítette az előljárási hatáskörét, megnövelte feladatait, ezáltal jelentős mértékben megnövekedett az ügyfélforgalom is. A növekvő ipar, az egyre szaporodó cégek, egyesületek, intézmények is a feladatok növekedését okozták. Új cselekvést kívánó jelenségek is felbukkantak: nagyarányú szegénység, magyar nyelv hiányos tudása, iskolázatlanság, be- és kiköltözések magas száma. Ezen felszaporodott feladatok miatt igénybe kellett venni egy Kápolna téri ingatlan annak érdekében, hogy a közfeladatokat az előljárási el tudja látni. A korábbi és a Kápolna téri ingatlan meglehetősen távolságra került egymástól, nehézkes volt a kapcsolattartás. Az ingatlanbérleti szerződés lejártá közelgett, és nem volt a kerületben alkalmas, bérelhető ingatlan, így új, önálló irodaház építése fogalmazódott meg.

A hivatal épületét a mai Szent László téren az 1875-ben megnyílt iskola, és az akkor már tervekben elkészült templom között építették fel, egy korábbi kiszabályozásnak megfelelően. Ez volt az első olyan épület Budapesten, mely kifejezetten az előljáróság elhelyezése céljából épült fel. A 10 hónap alatt elkészült épületet 1896. április 14-én vehették birtokba a helyiek. Az állandóan bővülő feladatok az épület folyamatos bővítését indokolták, ennek okán 1925-ben emeletréépítésről döntött a főváros, majd az 1901. tavaszán átadott plébánia is az előljáróság kezelésébe került.

Napjainkban az ellátott feladatok sokrétősége miatt több épületben működik a Hivatal. A jelen kor igényei azonban megkövetelik, hogy a 21. század követelményeinek megfelelő ügyfélszolgálattal várja a kerület vezetése a helyi lakosokat. Ennek és az Ebeetv előírásainak megfelelően a Kőbányai Önkormányzat felépített egy teljes körűen akadálymentesített ügyfélszolgálati irodát, mely 2017. februárjában nyitotta meg kapuit a kerületi polgárok előtt az Állomás utca 26. szám alatt.

Az ügyfélközpont egy meglévő, fővárosi védettségű épület felújításával és egy új épületszárny építésével valósult meg mintegy bruttó 500 M forint értékű beruházás keretében. Az ügyfélközpontban a Kőbányai Polgármesteri Hivatal (a továbbiakban: Polgármesteri Hivatal) nagy ügyfélforgalmat bonyolító szervezeti egységei kaptak helyet.

Az ügyfélközpont kialakítása során az akadálymentes használat kiemelt szempont volt. Az épület akadálymentes megközelítése az Állomás utcai bejáraton keresztül biztosított. A bejárat a járda szintjéről szintben megközelíthető.

A fogadótérben történő tájékozódás után az ügyfelek közvetlenül érik el az új épületrész földszintjét, és lift vagy lépcső használatával az új épület emeleti irodáit, illetve a pinceszinti vizes helyiségeket, valamint a szerkezetileg a régi épület pinceszinti földemébe harapó lépcső segítségével a régi épület ügyfélváró területét.

Ügyfélforgalmi funkció az új épületrész földszinti és emeleti szintjén, valamint a régi épületrész földszintjén található. Az új épületrész teljesen akadálymentesített, a szintek közötti közlekedést lift biztosítja. A régi épületrész földszintje a kertben kialakított rámparendszeren keresztül érhető el kerekesszékekkel akadálymentesen. Emellett a mozgáskorlátozott ügyfelek kényelmesebb ügyintézésére érdekében az új épületrész földszintjén dedikált ügyfélszolgálati pont létesült, ahol a mozgáskorlátozott ügyfelek az összes ügyet egy helyen intézhetik.

Az ügyfélforgalmi térhez kapcsolódóan a mozgáskorlátozottak számára használható vizesblokk készült a pince szinten, amely lifttel megközelíthető.

A látásukban korlátozottakat a földszinti fogadótérben a padlón és a lépcsőkön vezető vonalak és eltérő színű burkolat segíti.

A hallásukban korlátozottakat az ügyfélhívó rendszer monitorján tájékozódhatnak hívószámukról és az ügyintézés helyéről, a látásukban korlátozottakat hangosbeszélő tájékoztatja.

A 2014-es nemzetiségi önkormányzatok választásakor kerületünkben a következő nemzetiségi önkormányzatok alakultak:

Kőbányai Bolgár Önkormányzat
Kőbányai Görög Önkormányzat
Kőbányai Horvát Önkormányzat
Kőbányai Lengyel Önkormányzat
Kőbányai Német Önkormányzat
Kőbányai Örmény Önkormányzat
Kőbányai Roma Önkormányzat
Kőbányai Román Önkormányzat
Kőbányai Ruszin Önkormányzat
Kőbányai Ukrán Önkormányzat.

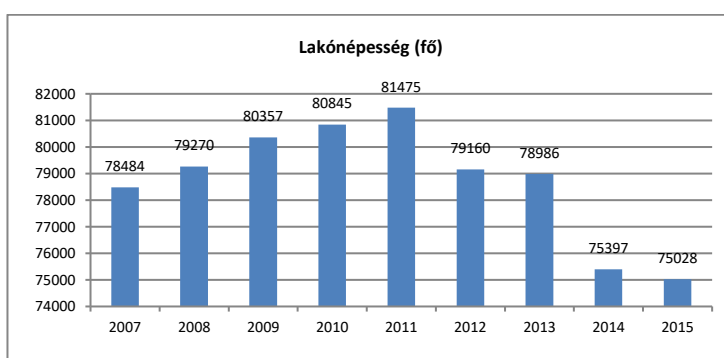
A népesség alakulása

Kőbánya lakosainak helyzetének vizsgálatához elengedhetetlen a népesség alakulásának ismerete. Az 1. táblázat és az alatta látható grafikon az elmúlt évek lakosságát mutatja, mely 2011-ig növekvő és 2011-14 között csökkenő tendenciát mutat. A 2013-2015 közötti időszakot vizsgálva láthatjuk, hogy Kőbánya lakossága kis számban, de folyamatosan csökken. A 2014. és 2015. évet összehasonlítva is

láthatjuk, hogy a csökkenő tendencia továbbra is kimutatható (több, mint 350 fővel csökkent egy év alatt az állandó lakosság száma).

1. táblázat – lakónépesség száma

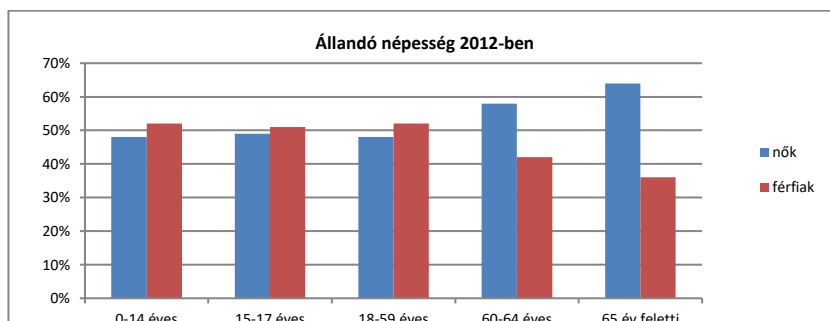
Évszám	Fő
2007	78484
2008	79270
2009	80357
2009	80845
2011	81475
2012	79160
2013	78986
2014	75397
2015	75028

A 2. táblázattól a 2c táblázatig láthatjuk a lakosság korösszetételének alakulását. Az alatta látható grafikon mutatja a lakosság korösszetételének az idősödő korosztály irányába történő elmozdulását.

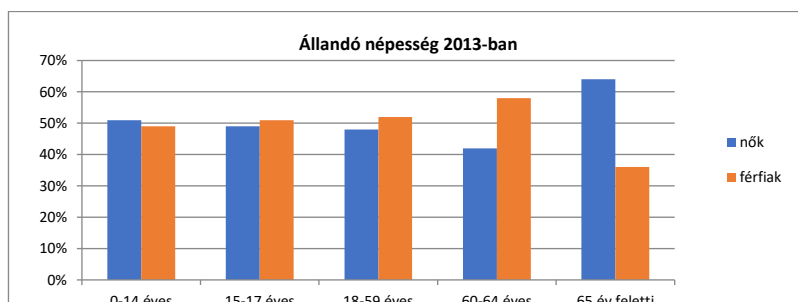
2. táblázat – Állandó népesség 2012-ben

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
összesen	40361	35229	75590	53%	47%
0-14 éves	4659	5007	9666	48%	52%
15-17 éves	993	1046	2039	49%	51%
18-59 éves	20388	22473	42861	48%	52%
60-64 éves	2884	2063	4947	58%	42%
65 év feletti	8266	4640	12906	64%	36%

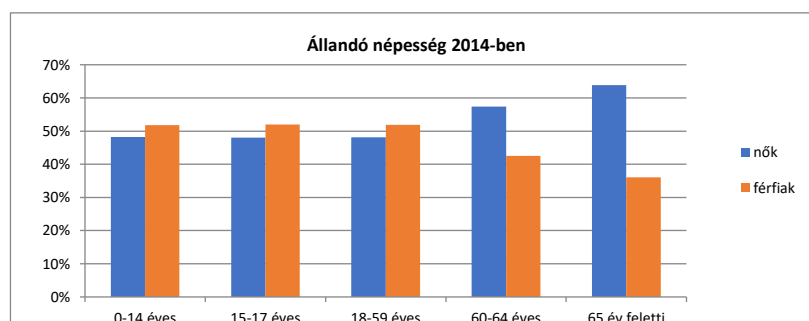
2a táblázat – állandó népesség 2013-ban

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
összesen	42192	36794	78986	53%	47%
0-14 éves	4944	4668	9612	51%	49%
15-17 éves	905	936	1841	49%	51%
18-59 éves	20416	22325	42741	48%	52%
60-64 éves	2137	2970	5107	42%	58%
65 év feletti	8482	4829	13311	64%	36%

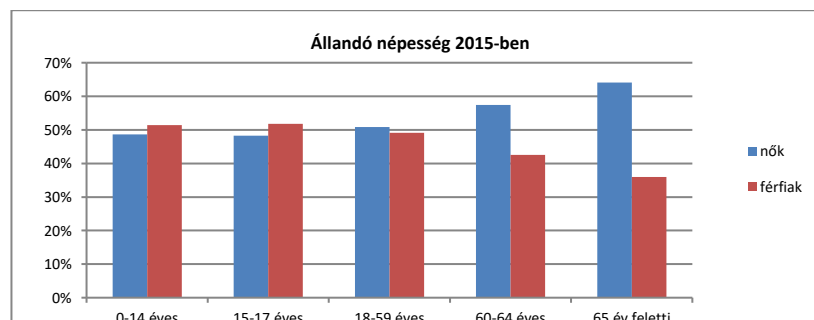
2b táblázat – állandó népesség 2014-ben

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
összesen	40219	35178	75397	53%	47%
0-14 éves	4681	5032	9713	48%	52%
15-17 éves	845	914	1759	48%	52%
18-59 éves	20464	22098	52562	48%	52%
60-64 éves	3032	2247	5279	57%	43%
65 év feletti	8650	4887	13537	64%	36%

2c táblázat – állandó népesség 2015-ben

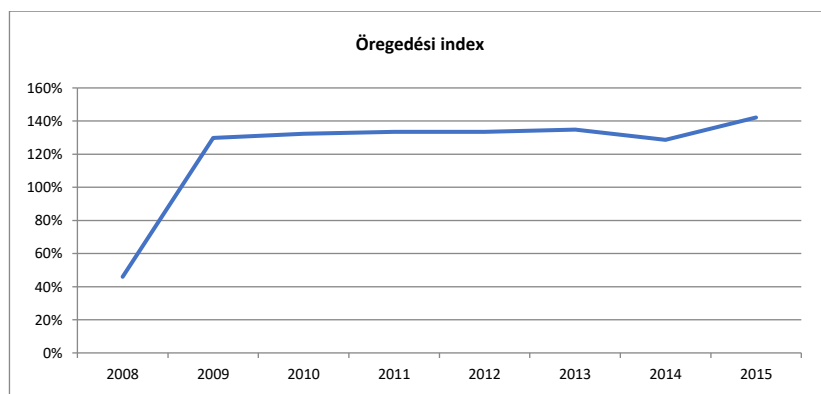
	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
összesen	40044	34984	75028	53%	47%
0-14 éves	4700	4965	9665	49%	51%
15-17 éves	829	890	1719	48%	52%
18-59 éves	22724	21964	44688	51%	49%
60-64 éves	3062	2268	5330	57%	43%
65 év feletti	8729	4897	13626	64%	36%

3. számú táblázatból és a grafikonból láthatjuk, hogy Kőbányán a 65 év feletti lakosság a magasabb létszámú, így elöregedő kerületről beszélünk. Ha a 2012-es, 2013-as és 2014-es adatokat összevetjük, láthatjuk, hogy a 65 év feletti aránya növekedést mutat, a 0-14 év közöttiek száma stagnál ugyanebben az időszakban. 2014 és 2015 közötti változásból látható, hogy a kerület lakosság öregszik. A 2014. évhez képest csökkent a 0-14 év közötti lakosok, és minimálisan növekedett a 65 év feletti száma.

3. táblázat – lakosság összetétele

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2008	4433	9648	45,9%
2009	12527	9648	129,8%
2010	12734	9629	132,2%
2011	12906	9666	133,5%
2012	12906	9666	133,5%
2013	13047	9674	134,9%
2014	13610	10577	128,7%
2015	13739	9665	142,1%

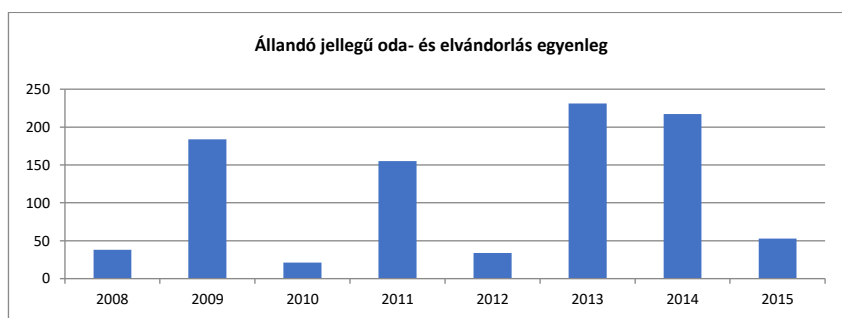

Az öregedési index azt jelenti, hogy 100 fő 14 év alatti lakosra mennyi 65 éven felüli fő jut. Amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év feletti vannak többen, és a település elöregedő. A kétféle helyzet legegyszerűbben esélyegyenlőség szempontjából úgy értelmezhető, hogy míg a fiatalos népességszerkezet esetén a gyerekek, addig az öregedő esetén az idősek fokozottabb ellátására van szükség. A 2013-as, 2014-es, 2015-ös évek statisztikai adatai azt mutatják, hogy tovább öregedett a kerület,

4. táblázatban és grafikonon a belföldi vándorlások változásait követhetjük. Látható, hogy a 2010-2012 közötti stagnáló időszakot követően növekedett az idevándorlók száma. Fontos megállapítás, hogy a 4. oszlop pozitív egyenlegét látva az ideköltözés a jellemző. Ezt erősíti meg a 2013-as és 2014-es statisztikai adat is, ahol is az ideköltözők száma tovább növekedett. Fontos megjegyezni azonban, hogy a 2014-es évben a 2013-assal összehasonlítva jelentősen növekedett az elvándorlók száma. A 2015. évben tovább nőtt az elvándorlók száma, viszont az idevándorlók száma is – ha csak minimálisan – de növekedett.

4. táblázat – állandó jellegű oda- és elvándorlás

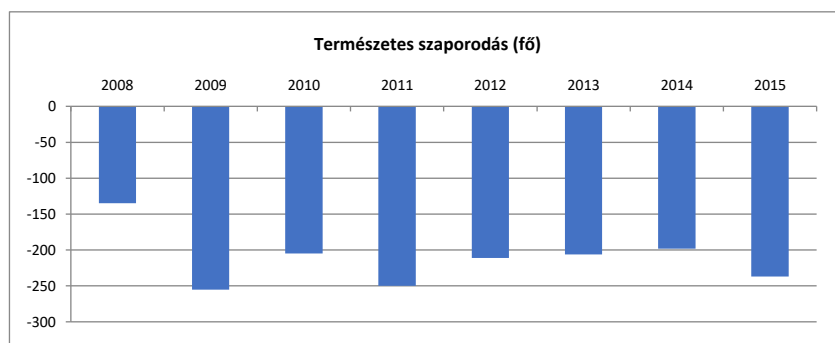
	állandó jellegű odavándorlás	állandó jellegű elvándorlás	egyenleg
2008	1498	1460	38
2009	1231	1047	184
2010	1065	1044	21
2011	1056	901	155
2012	1067	1033	34
2013	1150	919	231
2014	1210	993	217
2015	1243	1190	53

5. táblázatból, grafikonból láthatjuk, hogy hogyan változott a 2008-2015-ös időszakban kerületünkben az élve születések és halálozások száma. Az élve születések száma nem haladja meg a halálozások számát, a kerület lakosságának minimális növekedését az odavándorlás-elvándorlás pozitív egyenlege adja. A tábla adatai az adott település vonzerejét mutatják. Ha pozitív az egyenleg, akkor az odaköltözés, ha negatív, akkor az elvándorlás jellemző. Az 5. táblázat alátámasztja az előző táblázat adatait. Ezentúl elmondható, hogy a 2014. évhez képest jelentősen csökkent mind a születések, mind a halálozás száma, ennek ellenére a természetes szaporodást mutató adatok tovább romlottak. A táblázat egyértelműen azt támasztja alá, hogy a kerület lakossága öregedő tendenciát mutat.

5. táblázat

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	853	988	-135
2009	799	1054	-255
2010	771	976	-205
2011	790	1040	-250
2012	795	1006	-211
2013	758	964	-206
2014	1220	1418	-198
2015	790	1027	-237

Célok

Fontos, hogy tudatos, megtervezett munkával hatékonyan működjön együtt az Önkormányzat a helyi civil szervezetekkel, és segítségükkel a Kőbányán élő polgárokkal. A jelenlegi helyzet értékeléséhez részletes helyzetelemzésre van szükség. A HEP küldetése, hogy elindítson egy olyan gondolkodásbeli változást, amely elősegítheti a szorosabb együttműködést és részletesebb hatásvizsgálatot az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében.

Az Önkormányzat az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik a Kelet-Pesti Tankerületi Központtal (a továbbiakban: Kelet-Pesti Tankerület).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges cél számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

További célok:

- át kell tekinteni a célcsoportba tartozókra vonatkozóan a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint fel kell tárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat,
- meg kell határozni a csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP Intézkedési Terv (a továbbiakban: HEP IT, IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

A helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. Fontos meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt, fel kell állítani egy együttműködési rendszert, a HEP Fórumot, s a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét.

A HEP Helyzetelemzése (a továbbiakban: HEP HE)

A helyzetelemzés felépítése megegyezik a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 2. számú mellékletével, annak részletes leírását, adatelemzési tábláit, tartalmi kifejtését foglalja össze.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az Ebeetv. előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a) a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- b) a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- c) a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.)
- d) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.)
- e) a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Fltv.)
- f) a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- g) az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.)
- h) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.)
- i) a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésénél figyelembe vettük továbbá a

- a) A szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20),
- b) Az egészségügyi alapellátás közzeteiről szóló 30/2012. (VI. 25.),
- c) A lakásokról és a nem lakás céljára szolgáló helyiségekről szóló 32/2012. (IX. 24.)
- d) Az Önkormányzat sporttal kapcsolatos feladatairól szóló 18/2012. (IV. 23.),
- e) A helyi közművelődésről szóló 25/2012. (V. 23.),
- f) A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 22/2012. (V. 23)
- g) A „Kőbánya számít Rád” szociális alapú tanulmányi ösztöndíjról szóló 39/2012. (X. 24.),
- h) A nevelési-oktatási intézményekben biztosított gyermekétkeztetés igénybevételeének módjáról és a térítési díjak mértékéről szóló 26/2011. (IX. 1.)
- i) Az Önkormányzat által fenntartott óvodákban fizetendő tandíjról szóló 30/2013. (VIII. 30.)
- j) A védőoltások támogatásáról szóló 16/2015. (VI. 25.)

önkormányzati rendeleteket.

A Ebeetv-ben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak az Európai Unió és a nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz.

Fontos megemlíteni, hogy az eltelt időszakban a jogszabályi háttér jelentős változásokon ment keresztül. Ezek számunkra fontos részeit az alábbiakban foglaljuk össze:

Megváltozott az Szt., valamint a Gyvt. is jelentős változáson ment keresztül. A 2013. évi LXXV. törvény és a 197/2013.(VI.13.) Kormányrendelet módosítja fenti jogszabályokat. A törvénymódosítás értelmében 2014. január 1-jétől az átmeneti segély, a temetési segély és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás önálló ellátási formaként megszűnik, és önkormányzati segéllyé olvad össze.

A pénzügyi és természetbeni szociális ellátások rendszere a 2015. évben alakult át jelentős mértékben. A jogszabályváltozással módosult a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) alapján kötelezően biztosítandó ellátások köre, és módosult a finanszírozás rendszere. Az ellátások nyújtásáról, jogosultsági feltételeiről az önkormányzatok döntenek az úgynevezett települési támogatás keretében.

2015. március 1-jétől a Képviselő-testület mérlegelési jogköre, hogy a települési támogatás keretében milyen célokra, mely feltételek teljesülése esetén milyen összegű támogatást nyújt. A finanszírozási

rendszer átalakulása miatt az önkormányzatok által biztosított ellátásokhoz központi költségvetési támogatás nem jár.

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete a 2015. február 19-i ülésén alkotta meg a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20.) önkormányzati rendeletét (a továbbiakban: Szociális Rendelet). A Rendelet a korábbi jövedelmi határok emelésével jelentősen bővítette az egyes szociális ellátásokra, illetve támogatásokra (a továbbiakban együtt: ellátások) jogosultak körét, valamint egyes ellátások összege is emelkedett. A Szociális Rendelet bevezette – önként vállalt feladatként – az egészségügyi támogatást, mely nyújtható olyan eszközökre is, amelyek nem minősülnek gyógyászati segédeszköznek, de javítják a kérelmező életminőségét (pl. inkontinencia betét, pelenka, katéter, oltás stb.). A települési támogatásra való jogosultság feltételei a korábbi önkormányzati segélynél kedvezőbben kerülnek meghatározásra, mert az évek óta változatlan jövedelmi értékhatár miatt egyre többen kerültek ki az ellátottak köréből.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében 3 körülményből (szülők alacsony iskolázottsága, alacsony foglalkoztatottsága, illetve a gyermek elégtelen lakókörnyezete) legalább 1 fennáll, halmozottan hátrányos helyzet megállapításához pedig a fenti 3 körülményből legalább kettőnek kell fennállnia. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítása a gyermekek részére a köznevelés területén kedvezményeket, támogatásokat, jogosultságokat biztosít.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet tényének megállapítására vonatkozó rendelkezéseinek hatályon kívül helyezését követően annak megállapítását 2014. szeptember 1-jétől a Gyvt. 67/A § (1)-(2) bekezdése szabályozza. A szabályozás módosításának következtében változott a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek száma. A változás mértékét az alábbi táblázat adatai mutatják meg:

	Óvoda		Általános iskola		Középiskola	
	hátrányos helyzetű (fő)	halmozottan hátrányos helyzetű (fő)	hátrányos helyzetű (fő)	halmozottan hátrányos helyzetű (fő)	hátrányos helyzetű (fő)	halmozottan hátrányos helyzetű (fő)
a közoktatási törvény alapján megállapított (2014. január 15.)	463	38	1078	70	438	16
a Gyvt. alapján megállapított (2014. október 1.)	19	55	48	82	10	24

Az adatok alapján megállapítható, hogy a hátrányos helyzetűek száma csökkent, a halmozottan hátrányos helyzetűek száma nőtt.

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 24. § (2) bekezdése szerint, ha a településen több általános iskola működik, az egyes általános iskolai körzeteket úgy kell meghatározni, hogy kialakíthatóvá váljon a hátrányos hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes aránya a nevelési-oktatási intézményekben. Ez az arány egyetlen felvételi körzetekben sem magasabb tizenöt százalékponttal, mint az általános iskolába járó hátrányos helyzetű gyermekeknek a kerület egészére kiszámított aránya. A kerületi szinten az arányszám 3%, az egyes nevelési-oktatási intézményekben a legmagasabb arányszám 4%. A nem állami fenntartású Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium arányszáma a 11%.

Jelentősen megváltozott a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-jétől. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek,

a helyi önkormányzatok felelőssége megnövekedett a helyi közösség szociális biztonságának erősítésében, a szociális segélyek biztosításában.

A kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1-jétől a járási hivatalok állapítják meg. Ezek az ellátások a következők:

- aktív korúak ellátása,
- időskorúak járadéka,
- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj),
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák),
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

Egyéb támogatás biztosításáról a települési önkormányzatok döntenek. Az önkormányzatok által nyújtható támogatás neve egységesen települési támogatás lesz, amelynek jogosultsági feltételeit, típusait az önkormányzatok határozhatják meg.

Az Szt-hez kapcsolódó kormányrendeletek legfontosabb változásai

- a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények ágazati azonosítójáról és országos nyilvántartásáról szóló 226/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet módosításai
- a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 29/1993. (II.17.) Korm. rendelet módosításai
- a támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozásának rendjéről szóló 191/2008. (VII. 30.) Korm. rendelet módosításai
- az egyházi és nem állami fenntartású szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok állami támogatásáról szóló 489/2013. (XII. 18.) Korm.
- a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalról, valamint a szakmai irányítása alá tartozó rehabilitációs szakigazgatási szervek feladat - és hatásköréről szóló 95/2012. (V. 15.) Korm. rendelet módosításai

Az Szt-hez kapcsolódó miniszteri rendeletek legfontosabb változásai

- a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről szóló 9/1999. (XI.24.) SZCSM rendelet módosításai. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet módosításai
- a gondozási szükséglet, valamint az egészségi állapoton alapuló szociális rászorultság vizsgálatának és igazolásának részletes szabályairól szóló 36/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet módosítása.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

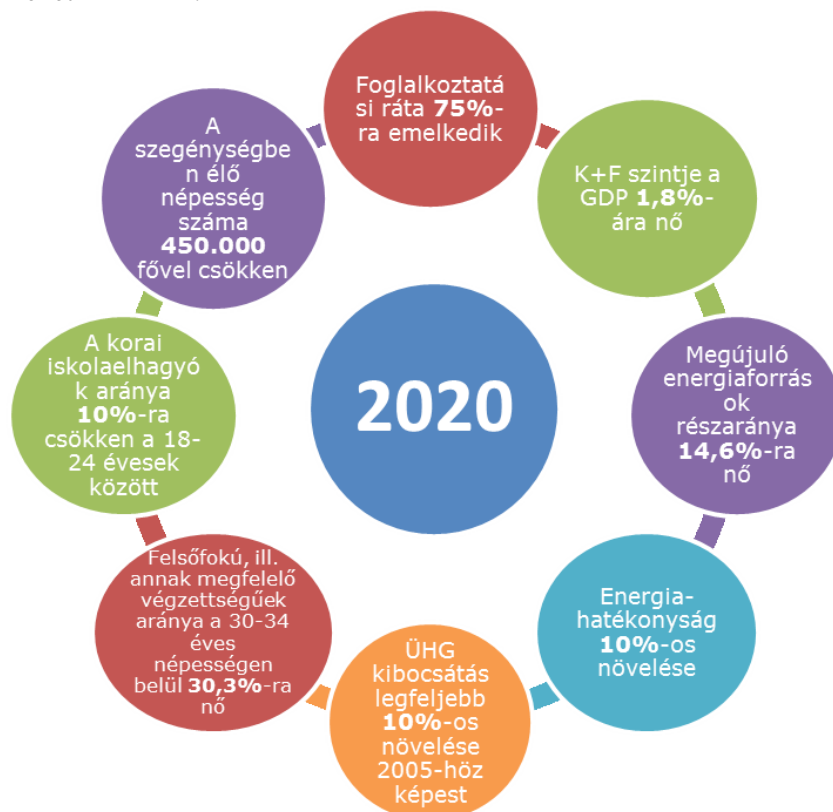
Az Ebeetv. 2010. május 1-jén hatályba lépett 63/A. §-a rendelkezett a helyi esélyegyenlőségi programról. A rendelkezés értelmében a helyi önkormányzat, valamint a többcélú kistérségi társulás öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, melyet két évente át kellett tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni. A rendelkezést a 2011. évi CLXXIV. törvény módosította, így az esélyegyenlőségi programra vonatkozó szabályozás az Ebeetv. 31. §-ába került át.

A helyi önkormányzat által hozott szabályozást érintő kérdésekben a Möt. rendelkezik.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A 2014-2020 közötti időszakban jelentős uniós forrás áll Magyarország rendelkezésére. A korábbi hét éves periódushoz képest – melynek a legfőbb célja a leszakadt régiók felzárkóztatása volt – a most induló ciklusban az EU más célkitűzéseket vállalt. Ezeket 11 pontban foglalta össze. Az összes tagállamnak a 11 célhoz kell igazítania saját fejlesztési terveit, így mind a 28 ország egy irányba fejlődik majd tovább.

Magyarország a következő hét éves időszakban összesen 7480 milliárd forintot használhat fel. Az összes forrás 60%-a gazdaságfejlesztésre fordítható, melynek részét képezi a foglalkoztatottság elősegítése is. Az előző időszakhoz képest másfélszer több forrás jut munkahelyteremtésre, háromszor több a kutatás-fejlesztésre és innovációra, energiahatékonyságra. Az infokommunikációs szektor fejlesztésére pedig a korábbi dupláját használható fel. A teljes pénzügyi keret legalább 15 százalékat közvetlenül a kis- és középvállalkozások megerősítésére fordítják majd, és a pályázati rendszerben is több változásra lehet számítani.

A 2007-2013 és a 2014-2020-as tervezési időszak összehasonlítása:

	2007-2013	2014-2020
Uniói tervezési keretek	- strukturális alapok és vidékfejlesztés elkülönül - tagállami szintű keretdokumentum (Nemzeti Stratégiai Referenciakeret)	
Tematikus súlypontok	- 15 OP	- 9 OP, célzottabb tervezés uniós és hazai szinten (11 tematikus cél, EU 2020)
Prioritások	- gazdaságfejlesztés 24% - foglalkoztatás mint szociális kérdés	- gazdaságfejlesztés 60% - foglalkoztatás a gazdasági fejlesztés része
Intézmény rendszer	- központi irányítás (NFÜ) - regionális dekoncentráció (RFÜ)	- központi koordinációval (ME) működő decentralizált intézményrendszer (IH-k a szakpolitikáért felelős tárcáknál) - valós térségi decentralizáció (megyei szinten)
Eljárásrendek, támogatási formák	- komoly adminisztratív kötelezettségek - 2010-től racionalizáció, egyszerűsítések - pályázatok vissza nem térítendő támogatással - kombinált mikrohitel	- egyszerűbb eljárásrendek, központi koordinációval - vissza nem térítendő támogatások mellett nagyobb teret kapnak a pénzügyi eszközök - a pénzügyi eszközök teszik ki a teljes összeg 10%-át - közszféra ne pályázzon: szakmailag kijelölt fejlesztések, ismert, programozható forráskeretek - nyílt pályázatok mellett optimalizált projekt-kiválasztási eljárások

2014-2020 időszak Operatív programjai:

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs OP (GINOP)
- Versenyképes Közép-Magyarország OP (VEKOP)
- Terület és Településfejlesztési OP (TOP)
- Intelligens Közlekedésfejlesztési OP (IKOP)
- Környezet és Energiahatékonyság OP (KEHOP)
- Emberi Erőforrás Fejlesztés OP (EFOP)
- Koordinációs OP (KOP)
- Vidékfejlesztés, halászat OP

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az Önkormányzat gazdasági programja közvetetten járul hozzá az esélyegyenlőségi terv végrehajtásához, hiszen a SWOT analízis rámutat az Önkormányzat erősségeire és gyengeségeire, a költségvetési lehetőségekre, a vagyongazdálkodás elveire, a kerület üzemeltetési feladataira, az Önkormányzat adópolitikájára, a munkahelyteremtés lehetőségeire, és tervezett fejlesztési célokra.

Az Szt. 92. § (3) bekezdése előírja, hogy a kétezer fő feletti települések és kerületek a szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készítenek. Az Önkormányzat 1564/2004. (XII. 16.) határozatával elfogadta a kerület szolgáltatástervezési koncepcióját, melyet 2007-ben felülvizsgált.

A szolgáltatástervezési koncepció célja:

- a szociális ellátások szervezésének, tervezésének kerületi szintű összehangolása,
- a lakosság szám és korösszetétel figyelembevételével a szolgáltatások iránti igények meghatározása, a jogszabályban előírt ellátási kötelezettség teljesítésének végrehajtásával.

A koncepció legutóbbi felülvizsgálata óta eltelt időszakot az ellátórendszerre vonatkozó folyamatos jogszabályi változás, illetve az önkormányzatra vonatkozó kötelező feladatok ellátásának változása jellemezte, valamint az elmúlt években jelentősen átalakult az önkormányzat szociális intézményhálózata is. Ezen okokat figyelembe véve szükségserűvé vált egy új koncepció elfogadása. Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete a 368/2015. (X. 22.) KÖKT határozatával elfogadta a Kőbányai Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciót. A koncepció összhangban áll a Helyi Esélyegyenlőségi Programmal, és nagymértékben támaszkodik a Központi Statisztikai Hivatal adataira, valamint a szociális intézmények ellátotti adatbázisára. A koncepció fejlesztés irányaira vonatkozó részeibe beépült a kerület intézményvezetőinek javaslata.

A koncepció célja a szociális ellátások tervezésének és szervezésének kerületi szintű összehangolása, a lakosság szám és korösszetétel figyelembevételével a szolgáltatások iránti igények meghatározása, a fejlesztés irányainak kijelölése. Az Önkormányzat szándéka az, hogy a kerületben olyan szolgáltatórendszer jöjjön létre, amely összehangoltan, koordináltan működik, és lefedi a társadalmi szükségleteket, valamint a szociális szolgáltatók részére információt nyújt a további fejlesztéshez.

Az Önkormányzat településfejlesztési stratégiájának fontos dokumentuma volt az Integrált Városfejlesztési Stratégia. Ennek felülvizsgálataként 2015-ben megkezdődött az Integrált Településfejlesztési Stratégia elkészítése. (a továbbiakban: ITS).

Az ITS készítését az elmúlt időszak tapasztalatai, a megváltozott gazdasági-társadalmi helyzet, az új kohéziós politikai rendeletek és az új kihívások indokolják.

A 2015. január végén indult tervezési folyamat részeként a megalapozó vizsgálat keretében sor került az aktuális társadalmi és gazdasági folyamatok feltérképezésére, hangsúlyosan azon területek elemzésére, amelyek összefüggésben lehetnek a hazai, illetve az európai uniós szinten meghatározott fő fejlesztési célokkal. A megalapozó vizsgálat alapján kerültek kidolgozásra a középtávú, operatív jellegű integrált településfejlesztési stratégia átfogó és stratégiai céljai olyan módon, hogy azok

illeszkedjenek az Európai Unió 2014-2020-as programozási ciklusához, és a 2020-ig megvalósítani tervezett fejlesztéseket alapozzák meg.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete 2013 májusában megalkotta a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Városrendezési és Építési Szabályzatáról (a továbbiakban: KVSZ) szóló rendeletét. Ezt követően területi egységként, ütemezetten, a területi adottságoknak megfelelően kerültek elfogadásra a KVSZ további részei, melyeknél elsődleges szempont az adott területen élő népesség életkörülményeinek javítása, az adott terület speciális helyzetének figyelembe vételével.

Az Önkormányzat 2016. évtől évi 500 000 Ft összeget tervez mindenkor költségvetésébe a Helyi Esélyegyenlőségi Program támogatására, az esetleges nem várt kiadások fedezetére. Ezt a keretet a továbbiakban is fent kívánjuk tartani.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nemcsak tudományos fogalom a szociológiában, de egyben a hétköznapi élet jelentése: valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányokban, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulása a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére, nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni és családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethető vissza.

A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

2013-ban Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millió fő) a szegénységi küszöb alatt élt, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fed teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt (Cserti-Csapó-Orsós 2012).

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Az Önkormányzat által nyújtott támogatásokat Szt., Gyvt., valamint a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20), KÖKT rendelet rendelkezései szabályozzák.

A tapasztalat évek óta azt mutatja, hogy a kérelmezők száma egyre emelkedik, a gazdasági válság hatása a kőbányai családok gazdasági helyzetén is érezteti a hatásait. A szegénység elsődleges oka a jövedelemhiány, ezért a segélyezés esetében az elsődleges cél a tartósan munkanélküliek gazdasági aktivitásának növelése, ennek egyik eszköze a munkaerőpiacra való visszasegítést célzó, személyre szóló, beilleszkedést segítő programok készítése. Másodlagos cél az anyagi segítségnyújtás biztosítása átmeneti vagy rendszeres támogatás biztosításával.

A jövedelem kiesése a két, de főként a három és több gyerekes családok megélhetésében komoly gondot okozhat. A két gyerekes családok esetén a gyermekek harmadánál, a több gyermekes családoknál ennél magasabb arányban jellemző a szűkös megélhetés. A család jövedelme számos létfontosságú szükségletre (pl. gyógyszer) nem elég, és több esetben a hónap végére már nincs szabadon felhasználható pénz.

A romák között is szükséges lenne a társadalmi összefogás, hisz a roma társadalom többrétegű – például oláh cigány, beás, rumunló, stb. – így csak csoportokban lehetséges csak az integrálás.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

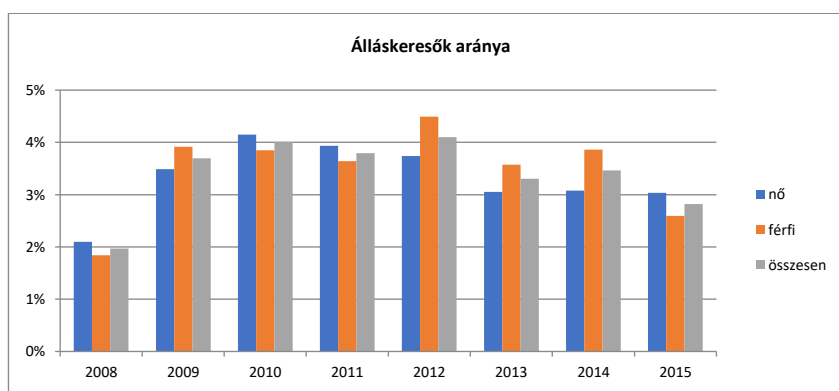
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

6. táblázatban és grafikonon a nyilvántartott álláskeresők számát és arányát, valamint a 15-64 évesek számát láthatjuk.

Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest a nyilvántartott álláskeresők száma a 2012-es évben emelkedett, majd 2013-ban ismét jelentős csökkenést mutatott. A Kőbányai Kerületgondnoksági és Településüzemeltetési Nonprofit Közhasznú Kft. (a továbbiakban: Kőkert Kft.) beszámolójából látható, hogy a 2013. évben megnövekedett a közfoglalkoztatottak száma a 2012-es évhez képest. Ez is indokolhatja a nyilvántartott álláskeresők számának 2013. évi csökkenését. A 2014-es és 2015-ös évben tovább csökkent a nyilvántartott álláskeresők száma.

6. táblázat – nyilvántartott álláskeresők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	25667	24648	50315	538	2,1%	454	1,8%	992	2,0%
2009	26168	24621	50789	912	3,5%	964	3,9%	1876	3,7%
2010	25849	24509	50358	1073	4,2%	944	3,9%	2017	4,0%
2011	25704	24357	50061	1012	3,9%	887	3,6%	1899	3,8%
2012	28362	26262	54624	1061	3,7%	1179	4,5%	2240	4,1%
2013	28321	26343	54664	864	3,1%	942	3,6%	1806	3,3%
2014	25783	24482	50265	794	3,2%	946	2,5%	1740	2,8%
2015	28033	26164	54197	851	3,2%	679	1,7%	1530	3,5%

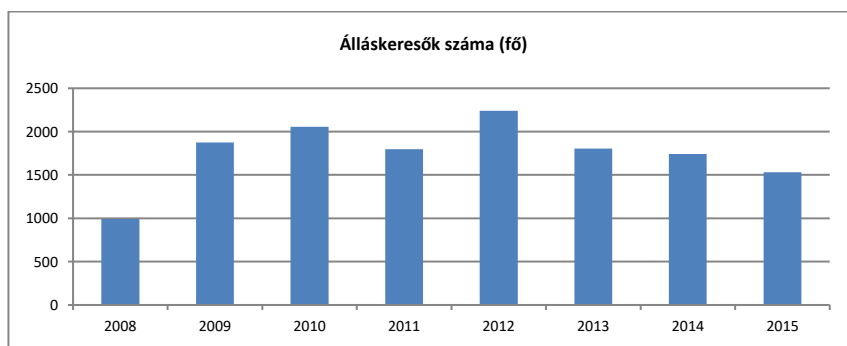
Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest a nyilvántartott álláskeresők száma 2014-ben csökkenést mutat a korábbi évekhez képest. A csökkenés a női munkakeresők között mutatható ki, azaz a 2013. évben 864 nő és 942 férfi, míg 2014-ben 794 nő és 946 férfi volt a nyilvántartott álláskeresők száma. Érdeemes megjegyezni, hogy a 2015. évben a női álláskeresők száma

növekedett. Az összesen érték mégis csökkenő tendenciát mutat, mivel közel 300 fővel csökkent a férfi álláskeresők száma.

A 7. táblázatban és grafikonon a nyilvántartott álláskeresők számáról kapunk képet. Ez az adathalmaz azt mutatja meg, hogy az egyes korosztályokat tekintve elégséges-e a meglévő problémakezelés, vagy további beavatkozásokat szükséges tervezni. Kőbányán egyedül a 61 év feletti korosztályban növekedett jelentősen az álláskeresők száma. A további korosztályok mindegyikében a csökkent az álláskeresők száma, ennek ellenére a 26-55 év közötti lakosság számára szükséges beavatkozások tervezése annak érdekében, hogy a csökkenő tendencia tovább folytatódjék. Megdöbbentően kiemelkedik a 2015. év 61 év feletti lakosainak álláskereső száma. Az előző évekhez képest ez a szám közel két és félszeresére emelkedett.

7. táblázat – nyilvántartott álláskeresők

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	992	1876	2057	1799	2240	1806	1740	1530
20 éves és fiatalabb	fő	21	32	80	24	53	44	60	40
	%	2,1%	1,7%	3,9%	1,3%	2,4%	2,4%	3,4%	2,6%
21-25 év	fő	99	140	199	142	216	191	135	99
	%	10,0%	7,5%	9,7%	7,9%	9,6%	10,6%	7,7%	6,4%
26-30 év	fő	144	259	230	201	214	165	144	105
	%	14,5%	13,8%	11,2%	11,2%	9,6%	9,1%	8,2%	6,8%
31-35 év	fő	166	336	295	266	267	206	174	124
	%	16,7%	17,9%	14,3%	14,8%	11,9%	11,4%	1,1%	8,1%
36-40 év	fő	134	242	297	284	350	265	254	130
	%	13,5%	12,9%	14,4%	15,8%	15,6%	14,7%	1,5%	8,4%
41-45 év	fő	106	259	254	263	322	227	249	292
	%	10,7%	13,8%	12,3%	14,6%	14,4%	12,6%	1,4%	19%
46-50 év	fő	113	204	235	248	245	188	183	172
	%	11,4%	10,9%	11,4%	13,8%	10,9%	10,4%	1,1%	11,2%
51-55 év	fő	132	242	246	252	248	188	219	193
	%	13,3%	12,9%	12,0%	14,0%	11,1%	10,4%	1,3%	12,6%
56-60 év	fő	74	154	215	100	314	280	251	198
	%	7,5%	8,2%	10,5%	5,6%	14,0%	15,5%	1,5%	12,9%
61 év felett	fő	3	8	6	19	11	52	71	177
	%	0,3%	0,4%	0,3%	1,1%	0,5%	2,9%	0,4%	11,5%

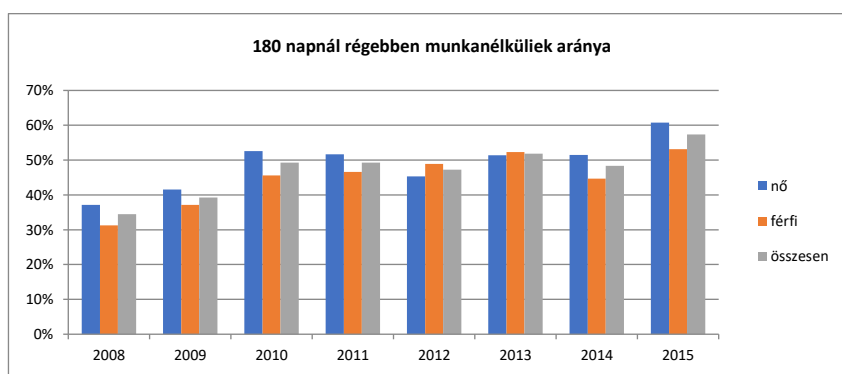

A táblázatból kitűnik, hogy 2014-re közel 400 fővel csökkent a nyilvántartott álláskeresők száma. Ennek oka feltételezhetően a megváltozott közmunka program. Ugyan ez mondható el a következő, 8. táblázatról is, melynek adathalmaza a tartós munkanélküliek számának alakulását mutatja be. Az adatokból kiolvasható tendenciák szintén fontosak a település gazdasági potenciáljának jellemzésekor,

s a jövőbeli folyamatok tervezésekor: minél magasabb a tartós munkanélküliek számaránya, annál inkább szükséges a beavatkozások tervezése. A táblázatból láthatjuk, hogy mind a nyilvántartott állás keresők száma, mind a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma is növekedik.

8. táblázat – nyilvántartott állás keresők száma

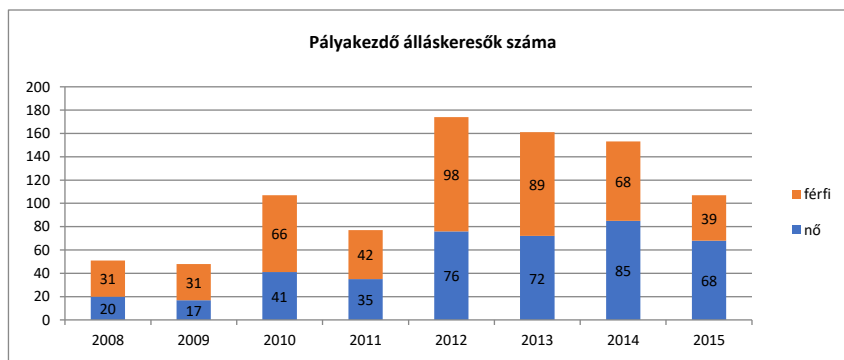
év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	538	454	992	200	142	342	37,2%	31,3%	34,5%
2009	912	964	1876	379	358	737	41,6%	37,1%	39,3%
2010	1073	944	2017	564	430	994	52,6%	45,6%	49,3%
2011	1012	887	1899	523	413	936	51,7%	46,6%	49,3%
2012	1061	1179	2240	481	577	1058	45,3%	48,9%	47,2%
2013	864	942	1806	444	493	937	51,4%	52,3%	51,9%
2014	946	794	1740	487	355	842	57,8%	42,2%	57,3%
2015	851	679	1530	517	361	878	58,8%	41,2%	57,3%

9. táblázat és grafikon a pályakezdők helyzetére irányítja a figyelmet, a pályakezdő állás keresők, valamint a 18-29 éves népesség számának bemutatásával. Ezek az adatok rámutatnak arra, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen. Láthatjuk, hogy 2008 óta minden évben – ha nem is szignifikánsan, de – magasabb a női pályakezdő munkakeresők száma, valamint azt is láthatjuk, hogy 2008 és 2015 között tovább csökkent (több, mint 1100 fővel) a pályakezdő állás keresők száma.

9. táblázat – pályakezdő állás keresők

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	5720	5589	11309	20	0,3%	31	0,6%	51	0,5%
2009	5668	5491	11159	17	0,3%	31	0,6%	48	0,4%
2010	5453	5453	10906	41	0,8%	66	1,2%	107	1,0%
2011	5402	5377	10779	35	0,6%	42	0,8%	77	0,7%
2012	5294	5270	10564	76	1,4%	98	1,9%	174	1,6%
2013	5271	5241	10512	72	1,4%	89	1,7%	161	1,5%
2014	5241	5139	10380	85	1,6%	68	1,3%	153	1,5%
2015	5120	5054	10174	68	1,3%	39	0,8%	107	1,1%

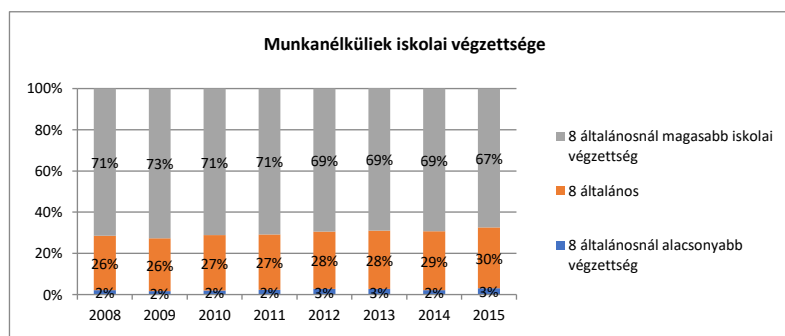
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A 10. táblázatban és ábrán a regisztrált munkanélküliek iskolázottsági megoszlását mutatjuk be. Ez fontos szempont lesz a helyi képzési programok tervezésekor, hiszen az adatokból látható, hogy a nyolc általánosnál magasabb iskolai végzettségű csoportoknak kell programokat létrehozni. Itt is az előző statisztikai adatokhoz hasonló csökkenés látható. Ha összehasonlítjuk a 2013-as évet – ahol a legmagasabb volt a nyilvántartott álláskeresők száma – a 2014-es évvel, láthatjuk, hogy 500 fővel csökkent az álláskeresők száma, és fontos kiemelni, hogy a nyolc általánosnál alacsonyabb végzettségűek száma majdnem a felével, a nyolc általános végzettségűek szám közel 200, az ennél magasabb iskolai végzettségűek száma több, mint 300 fővel csökkent.

A 2015. évben tovább csökkent a regisztrált álláskeresők száma, de a halmazban a nyolc általánost el nem végzettek száma megemelkedett. Fontos kiemelni, hogy jelentősen, közel kétszáz fővel csökkent a nyolc általánosnál magasabb végzettségűek körében az álláskeresők száma.

10. táblázat – nyilvántartott álláskeresők iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	fő	%	fő	%	fő
2008	992	21	2,1%	262	26,4%	709	71,5%
2009	1876	32	1,7%	479	25,5%	1365	72,8%
2010	2017	40	2,0%	541	26,8%	1436	71,2%
2011	1899	43	2,3%	510	26,9%	1346	70,9%
2012	2177	59	2,7%	608	27,9%	1510	69,4%
2013	2240	63	2,8%	631	28,2%	1550	69,2%
2014	1740	38	2,2%	496	28,5%	1206	69,3%
2015	1530	46	3,0%	453	28,6%	1031	67,4%

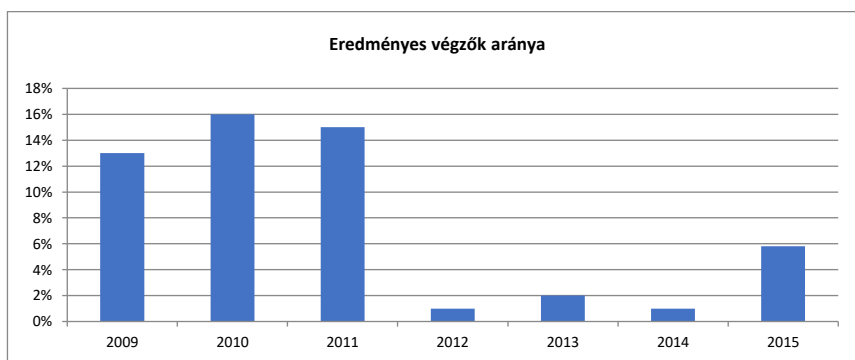

Hasonlóan fontosak ezen a téren a 11., valamint 12. táblázatok és grafikonok, amelyek adatai arra mutatnak rá, hogy mennyire sikerül az iskolázatlanok bevonása a felnőttoktatásba. Láthatjuk, hogy kerületünk lakosságához képest igen alacsony az általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők

száma, és fontos kiemelni azt is, hogy a 2014. évben 189 fő vett részt ezen oktatási formában, a 8. évfolyamot mindösszesen ketten végezték el. Sajnos a statisztikai adatok arra nem adnak választ, hogy a 189 főből mennyien voltak végzősök a 2014. évben, így ebből a nagyon alacsony számból következtetés nem vonható le. 2015. évben jelentősen megugrott a nyolc évfolyamot elvégzők száma a 2014. évhez képest, de összehasonlítva a 2011. évvel, még mindig nagyon alacsony a százalékos arány.

11. táblázat – felnőttoktatásban résztvevők száma

év	általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
	fő	fő	%
2009	149	20	13%
2010	170	27	16%
2011	203	30	15%
2012	163	1	1%
2013	176	4	2%
2014	189	2	1%
2015	170	10	5,8%

12. táblázat – felnőttoktatásban résztvevők megoszlása

év	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők	szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2009	744	509	68,4%	0	0,0%	235	31,6%
2010	954	546	57,2%	138	14,5%	270	28,3%
2011	783	387	49,4%	110	14,0%	286	36,5%
2012	609	216	35,5%	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2013	614	0	0,0%	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2014	630	147	23,3%	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	753	151	21,1%	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

c) közfoglalkoztatás

A mélyszegénységben élők, valamint a végzettség nélküliek nem képesek az inaktivitásból önállóan kilépni. A tartós inaktivitás, az alacsony jövedelmi helyzet olyan „rossz köröket” eredményez, amelynek megtörése intézményi támogatás nélkül nem lehetséges. A közfoglalkoztatást segítheti a mélyszegénységben élőket az inaktivitásból való kilépésre. Az inaktivitásból való kilépés a társadalmi elutasítottságon javíthat, illetve jó esetben megszüntetheti azt.

13. táblázat – Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma (tervezett létszám)	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya az aktív korú roma/cigány lakosságához képest
2010	270	0,50%	162	nincs adat
2011	282	0,50%	141	nincs adat
2012	276	0,50%	136	nincs adat
2013	179	0,30%	nincs adat	nincs adat
2014	190	0,40%	nincs adat	nincs adat
2015	117	0,20%	nincs adat	nincs adat
2016	101		nincs adat	nincs adat

Kőbányán 2009. április 1-jén indult az „Út a munkához” program. Az Önkormányzat a Kőkert Kft-t bízta meg a kerületi közfoglalkoztatás szervezésével, lebonyolításával. Közcélú foglalkoztatás 2010-ben a Közfoglalkoztatási Tervnek megfelelően az önkormányzati tulajdonú zöldterületeken és intézményekben valósult meg. A létszámkeretek feltöltődése 2009-ben az induló alacsony szintről folyamatosan nőtt. Ez az emelkedés, majd a szinten tartás jellemezte a 2010. évi intézményi foglalkoztatást, míg a zöldterületi foglalkoztatásra 2010-ben inkább a létszám stagnálása volt jellemző. A foglalkoztatottak munkavégzése a kerületgondnokság és településüzemeltetés területén történt a Feladat-ellátási Szerződésben meghatározottak szerint. 2010. decemberében a közfoglalkoztatási „Út a munkába” program lezárult, helyét az „Új közfoglalkoztatási terv 2011” vette át. A 2011. évi közfoglalkoztatáshoz nyújtható központi költségvetési támogatásokat, a támogatások mértékét és feltételeit a 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet szabályozta. A „Rövid időtartamú közfoglalkoztatás: a helyi önkormányzatok közfeladat ellátását segítő 2011. évi támogatására” pályázati felhívásra az Önkormányzat 39 millió Ft-os támogatási igénnyel pályázatot nyújtott be azzal, hogy foglalkoztatónak a pályázatban a Kőkert Kft-t jelölte meg.

A tervezett 249 fővel szemben az összes foglalkoztatott teljes éves létszáma 149 fő volt. Az alulteljesítés nem kerületi sajátosság, ez Budapesten és országosan is jellemző tendencia. A hosszabb időtartamra (napi hat óra) közfoglalkoztatás tervezett létszáma 25 fő volt, ez éves szinten 23-25 fővel valósult meg.

A Kőkert Kft. a X. kerületi közfoglalkoztatás elősegítése érdekében a következő négy pályázaton is sikeresen vett részt:

- a) értékteremtő közfoglalkoztatás – 8 óra/munkanap,
- b) TÁMOP 1.1.3. szerinti foglalkoztatás – 8 óra/munkanap
- c) OFA közmunkaszervező foglalkoztatása – 6 óra/munkanap
- d) foglalkoztatás a téli közmunka program keretében – 6 óra/munkanap.

A 2012. évben február hótól decemberig 100 főt foglalkoztatott napi hat órás munkaidőben a Kőkert Kft. a Munkaügyi Központ közvetítésével, míg ez a létszámadat 2013-ban 114 főre növekedett. Ezen túl 18 fő foglalkoztatása valósult meg egyéb támogatott foglalkoztatásban. A közfoglalkoztatottak 2012 óta az önkormányzati tulajdonú zöldterületeken és intézményekben látták el feladatukat, jellemzően végzettséget nem igénylő munkakörökben.

A 2012-től folyamatos a kapcsolat a munkaügyi központtal, mely alapján folyamatosan végzi a Kőkert Kft. a közfoglalkoztatottak foglalkoztatását. A létszámadatok a 13. táblázatban láthatók. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a tervezett létszámhoz viszonyítva a valós közfoglalkoztatottak száma

alacsonyabb. Ennek két kiváltó oka lehet: az egyik, hogy a közfoglalkoztatottak el tudtak helyezkedni a munka világában. A másik indok, hogy a közfoglalkoztatottak garantált bére alacsonyabb a minimálbérnél, így inkább a bejelentés nélküli munkalehetőséget keresik és fogadják el.

2012 óta a közfoglalkoztatottak Kőbánya közigazgatási területén kerületgondnoksági és településüzemeltetési munkákat végeztek:

- helyi közterületek fenntartása,
- intézményi területek fenntartása,
- köztisztaság és településtisztaság biztosítása,
- épített és természeti környezet védelme,
- a közbiztonság helyi feladatai.

A Kőkert Kft. 2012-ben kialakított közfoglalkoztatási elvek alapján végzi ezt a feladatot. A közfoglalkoztatás továbbra is Kőbánya közterületein zajlik jellemzően végzettséget nem igénylő munkakörökben.

Fontos kiemelni, hogy a Kőkert Kft. minden pályázati lehetőséget megragad annak érdekében, hogy a közfoglalkoztatás a kerületben kiválóan működjön. Érdemes megemlíteni a legutóbbi uniós pályázatot (Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program 8.1.1-17/2015/2016/0001 munkaerőpiaci program 50 év felettieknek 11 fő foglalkoztatására nyertek lehetőséget. A 11 fő foglalkoztatása megvalósult, és a pályázat lejártát követően mind a 11 fő a Kőkert Kft. főállású munkavállalója lett.

A következő táblázatok a támogatott foglalkoztatások tényleges havi létszámadatait mutatják be.

14. táblázat – 2014

01.	02.	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.
202 fő	314 fő	388 fő	355 fő	104 fő	104 fő	104 fő	129 fő	180 fő	165 fő	139 fő	110 fő

Átlagosan 191 fő foglalkoztatott

14a táblázat – 2015

01.	02.	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.
100 fő	97 fő	123 fő	121 fő	121 fő	121 fő	121 fő	142 fő	128 fő	139 fő	139 fő	76 fő

Átlagosan 119 fő foglalkoztatott

14b táblázat – 2016

01.	02.	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.
76 fő	76 fő	90 fő	111 fő	115 fő	115 fő	116 fő	115 fő	112 fő	98 fő	97 fő	95 fő

Átlagosan 101 fő foglalkoztatott

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői

(pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Az Önkormányzat által tervezett beruházások az elérhető európai uniós forrásoktól függően ütemezetten indíthatók. A foglalkoztatáshoz való hozzáférés egyenlő esélyét elősegíti, hogy minden európai uniós forrásból finanszírozandó beruházás esetén közbeszerzéssel kerül kiválasztásra a beruházás előkészítésének és megvalósításának valamennyi szereplője.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A kerületben működő Bárka Kőbányai Humánzolgáltató Központ (a továbbiakban: Bárka) prevenciók tevékenységgel és folyamatos fejlesztő pedagógiai tevékenység mellett önkéntesek és egyetemi hallgatók bevonásával 2012-ben mintegy 100 diáknak segített abban, hogy eredményes javítóvizsgát tegyenek, ezzel megkönnyítve továbbtanulásukat, illetve munkaerő piaci elhelyezkedésüket. A segítő munka azóta is folyamatos, és 2016-tól új jogszabályi és szervezeti keretek között működő Bárka Család- és Gyermekjóléti Központja speciális szolgáltatások keretében végzi ezt a tevékenységet.

Évente átlagosan 50 – 60 rászoruló gyermek és fiatal eredményes iskolai beilleszkedését, a köznevelési intézményekben történő bennmaradását és tanulási nehézségeik korrekcióját segítik a feladatellátás során. Ezentúl segítik azon gyermekek, fiatalok pótvizsgára való felkészítését is a fejlesztőpedagógusok, akik év közben már kapcsolatban állnak velük. A pótvizsgára való felkészítésnél külső humán erőforrás nem állt rendelkezésre, ezért a felkészítendő gyermekek létszámát sajnos nem tudják növelni.

A szintén kerületi CIKK Egyesület 2013. májusától a TÁMOP-3.3.9.A-12/1 „A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai lemorzsolódását csökkentő intézkedések támogatása” című pályázat keretében Kőbányán a Radar Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodában (a továbbiakban: Radar) Tanodát indított. Ennek keretében a tanodaprogramba bevont 45 (vegyesen általános felső tagozatos és középiskolás) diáknak iskolai, éppen folyó tananyagukhoz igazodva felkészítő és kiegészítő órákat tartanak. Ezek kiegészülnek az ingyenesen igénybe vehető pszichológiai, diákjogi, továbbtanulási és munkaügyi tanácsadással.

A Tanoda Program sikeresen működött a pályázat áprilisi befejezésig. Önkéntesekkel a Tanoda jelenleg is működik, de a jövőben további pályázati forrás igénybevételével szeretnék szakemberekkel – pl. fejlesztőpedagógus – továbbvinni a már jól működő projektet. A Radar csatlakozott a Nemzeti Ifjúsági Tanács által koordinált felhíváshoz, így az ELTE Pszichológia és Pedagógiai Kar Interkulturális Pszichológia és Pedagógia Központja mesterszakos hallgatói – terepgyakorlatként – részt vesznek a program megvalósulásában. A Tanoda programjába nem toborozható diákok sem maradnak segítség nélkül, számukra kortárs segítők, iskolai közösségi szolgálatot ellátók illetve gyakorlatukat töltő egyetemisták is segítenek a felmerülő nehézségek megoldásában.

A 2014-2016 közötti időszakban a Radarban állandósultak a fiatalok számára igénybe vehető szolgáltatások, illetve a szolgáltatások személyi feltételei is megszilárdultak. Állandó szolgáltatások:

- tanulmányi felzárkóztatás, korrepetálás,
- jogi-diákjogi illetve pszichológiai tanácsadás;
- ismerkedés a munka világával: önéletrajzírás, pályaorientációs és továbbtanulási tanácsadás;
- információnyújtás a fiatalok számára a kedvezményekről, diákmunka lehetőségekről, krízisellátó helyekről.

Az önkéntesség népszerűsítése érdekében – és az Eurodesk partnerségnek köszönhetően – EVS (Európai Önkéntes Szolgálat) küldő és fogadó szervezeteként van regisztrálva a CIKK Egyesület, melynek keretén belül lehetőséget kínálnak ki- és beutazni kívánó fiataloknak egyaránt annak érdekében, hogy kipróbálhassák magukat olyan élethelyzetekben is, melyre például iskolai vagy munkahelyi körülmények között nincs lehetőség. A 2015-16-os években az egyesület tagjain kívül is sikerült önkénteseket bevonni az ifjúsági segítői munkába, hazai és külföldi fiatalok megszólításával. A 2015-ös évben 5610, 2016-ban pedig 4953 főt ért el az iroda a szolgáltatásaival. A csökkenés oka a Tanoda projekt kifutása, ezáltal a felzárkóztató tevékenység háttérbe szorulása a kisebb létszámokkal zajló klubfoglalkozások és a tanácsadások előtérbe helyeződése mellett.

A Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakképző Iskola, Kollégium és VM Gyakorlóiskolában végzett fiatal szakmunkások 75-80 százaléka tanulószervezővel rendelkezik, amely megkönnyíti elhelyezkedésüket. A továbbtanulni szándékozó szakmunkás végzettségű tanulóiknak biztosítják az érettségi megszerzésének lehetőségét, majd a technikus képzésben magasabb szinten sajátíthatják el szakmájukat, amely az elhelyezkedésüket segíti.

A Keleti Károly Közgazdasági Szakközépiskolában érettségit követően szakképző osztályokat indítanak, úgymint logisztikai ügyintéző szakképesítés, pénzügyi-számviteli ügyintéző és ügyviteli titkár szakképesítési évfolyamot a 2013/2014. tanévtől, amelyek esti képzési formák. Ezek mellett az iskola együttműködik a Térségi Integrált Szakképző Központok társiskolaival, amely a 10. és/vagy a 12. (13.) évfolyam lezárását követő szakképzési szakaszban hatféle szakmacsoportban biztosít OKJ szerinti szakképesítést. A képzőközpont koncentrálja a szellemi és tárgyi erőforrásokat, és ennek megfelelően a lehető legjobb feltételeket biztosítja a szakmai képzéshez.

A munkaerő piaci elhelyezkedést akadályozó jelenségek közül az iskolázottsági, képzettségi elmaradás mellett két olyan tényezővel is számolni kell, amelyek elsősorban a munkavállaló mikrokörnyezetének feszültségeiből adódnak. Ebből az egyik a személyes nehézségek, míg a másik a

fiatalokra jellemző munkavégzési tapasztalatok hiánya. A Kőkert Kft. 2012. szeptemberében pályázatot nyújtott be a kerületi fiatalok munkavégzésének segítése érdekében. Az „Első munkahely garancia program” nevű pályázattal 12 fiatalnak tudtak segíteni a munkatapasztalat szerzésben. 2013-ban a TÁMOP-1.1.4. keretein belül volt módjuk 10 fő 25 év alatti fiatalnak 3 hónapos munkatapasztalat szerzésben segítséget nyújtani ezzel is támogatva a későbbi foglalkoztatási lehetőségeit.

A Kőkert Kft. az esélyegyenlőség jegyében saját forrásból nyolc közfoglalkoztatott munkatársnak biztosította tanulmányi szerződés keretében, hogy versenyképes szakmához juthasson. Mind a nyolc kolléga sikeres vizsgát tett 2015. áprilisában.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése

(pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A Bárka Lélek-Pont hajléktalan személyek átmeneti szállásának munkaerő-piaci pillére mind a szálló lakóinak, de bármely betérő ügyfélnek minden információs és tárgyi eszközt biztosít, amely a sikeres munkaerő-piaci elhelyezkedéshez elengedhetetlen (telefon, internet használat, önéletrajzírás, készségek fejlesztése, információ nyújtása). Céljuk, hogy szolgáltatásaikkal lehetőséget, esélyt kínáljanak a munka világába való eredményes és tartós visszakerülésre.

A Bárka álláskereső szolgáltatását azok a helyi lakosok tudják igénybe venni, akik álláskeresők, álláskeresési támogatásokra nem jogosultak, esetleg munkahelyváltási problémával küzdenek. A munka nélkül maradt ügyfelet mind lelkiileg felkészítve, mind hasznos információkkal és ismeretanyaggal ellátva engedik el.

A Bárka álláskeresési tanácsadásának célja, hogy segítséget nyújtson az álláskeresőknek, és képessé tegye őket az önálló és hatékony munkakeresésre, elhelyezkedésre. Ennek megvalósulásához járul hozzá az álláskereső klub is, mely az önálló álláskereséshez biztosít lehetőséget. Az elhelyezkedést segítő egyéni tanácsadás során megtanítják a klienseket az önálló álláskeresésre.

A program célja:

- a munkanélküliek megismerik a hatékony álláskeresési technikákat
- jobban meg tudják fogalmazni a munkaerőpiacon eladható képességeiket
- motiváltabbá, elkötelezettebbé válnak a munkába állás terén
- megismerik egymást és a program alatt majd azt követően egymás segítségére lehetnek a sikeres elhelyezkedés érdekében.

Az álláskeresési tanácsadás keretén belül 2017 márciusában a klub újraindult Noé Álláskereső Klub néven. A kéthetente tartott foglalkozásokba az ügyfelek menet közben is bekapcsolódhatnak. Az ülések hangvétele oldott, így a résztvevők szabadon kifejezhetik a bennük felmerülő kérdéseiket, igényeiket az egyes foglalkozások tartalmát, folyását illetően.

15. táblázat – Ügyfélforgalom a Bárka álláskereső szolgáltatás

Ügyfélforgalom	01.	02.	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.	összes
2010	69	56	70	47	66	47	80	47	59	77	66	45	729
2011	80	85	34	83	71	51	89	62	71	91	87	99	903
2012	73	119	94	83	69	86	103	74	93	94	83	68	1039
2013	43	46	71	25	47	26	72	60	92	94	65	64	705
2014	71	77	80	90	111	106	90	43	93	69	29	66	925
2015	5	6	7	6	5	4	9	5	7	8	4	4	70
2016	6	5	19	4	5	4	9	4	11	17	6	4	94

A 15. táblázat legszembetűnőbb változása, hogy 2015-ben drasztikusan lecsökkent az álláskeresők száma. A 2015 és 2016-os adatok a Bárkával együttműködési megállapodást kötött ügyfelek számát tartalmazzák. Az álláskeresők közül mindkét évben többen igénybe vették az önkormányzat különböző támogatásait is.

2014-ben összesen 236 rendszeres szociális segélyben lévő álláskereső működött együtt a Bárkával. A rendszeres szociális segélyben részesülők nagy része egyedülálló, így őket támogató családi háttér nélkül fokozottabban sújtják a munkanélküliségből fakadó anyagi nehézségek, létfenntartási problémák, melyek az egészségi problémák megjelenésével még inkább fokozódnak.

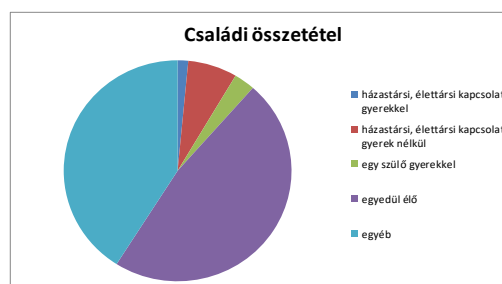
Munkavállalási tanácsadáson 61 ügyfél vett részt, közülük többekkel hosszú távú együttműködés alakult ki. Az ő elhelyezkedésüket elsősorban az alacsony iskolai végzettség, a megfelelő szakmai tapasztalat hiánya és/vagy életkoruk akadályozza. A 40 év feletti munkavállalókat a tapasztalatok szerint már nehéz elhelyezni.

A 2015-ös, 2016-os évben a legnehezebb helyzetben a kiskorú gyermekeiket egyedül nevelő anyák, valamint az egyedül élő, illetve rokkantnyugdíjból, vagy csupán önkormányzati támogatásokból, esetlegesen baráti kölcsönökből élő lakosok vannak. Őket még fokozottabban sújtják a munkanélküliségből eredő anyagi nehézségek, létfenntartási problémák, amit a saját, valamint a családjukban felmerülő egészségügyi problémák csak tovább súlyosbítanak. A munkavállalási tanácsadáson általában hosszabb távú együttműködéssel vesznek részt az ügyfelek. Elhelyezkedésüket általában alacsony iskolai végzettségük, egészségügyi problémájuk, egyedülálló anya státuszuk, nyugdíj körüli életkoruk, valamint alkalmazkodási, együttműködési nehézségeik még tovább akadályozzák.

A következő grafikon a rendszeres szociális segélyben részesülők nem szerinti eloszlását mutatja. 2012-ben összesen 270 rendszeres szociális segélyben lévő álláskereső működött együtt a Bárkával, mely ügyfelek közül 154 fő volt nő és 116 férfi. Ezek a számok azt mutatják, hogy az állástalanság enyhén eltolódott a nők irányába, az előző évek tapasztalataival szemben, mikor is az álláskeresők nemek szerinti aránya majdnem megegyezett egymással.

A következő grafikon a Családsegítő Szolgálat ügyfeleinek 2012. évi családi összetételét szemlélteti. Jól látható, hogy a rendszeres szociális segélyben részesülők nagy többségben egyedülállók, így őket, a támogató családi háttér nélkül fokozottabban sújtja a munkanélküliségből fakadó anyagi nehézség.

16. táblázat – iskolai végzettség aránya a munkanélküliek körében

Iskolai végzettség	2006	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
8 osztálynál kevesebb	8,4%	8,2%	10%	1%	4%	7%	6%	0	1,4%	0
8 általános	33,6%	42,9%	35,5%	49%	38%	42%	45%	50%	47,1%	42,6%
szakmunkás	24,8%	17,6%	21%	14%	23%	24%	14%	10%	14,3%	26,6%
középiskola (szakközép, gimnázium)	27,7%	23,6%	23%	29%	27%	21%	31%	32%	30%	23,4%
felsőfokú	5,5%	7,7%	11%	7%	8%	6%	4%	8%	7,1%	7,4%

Az 16. táblázatot tekintve látszik, hogy tíz év statisztikai adatait elemezve a csupán a 8 általánost végzett munkanélküliek száma kiugróan magas, ami összefügghet a romló egészségi állapotuk miatti alacsonyabb szintű terhelhetőségükkel is. A szakmunkás végzettségű ügyfelek is hasonló helyzetben vannak, fizikailag már nem bírják a nehezebb munkát, helyettük inkább fiatalokat alkalmaznak. Magas maradt a középiskolát végzettek aránya, a gimnáziumi érettségivel rendelkezők száma viszont visszaesett 2011-hez képest. A diplomások esetében 2012-es és 2013-as évben volt a legalacsonyabb a munkanélküliek száma, de sajnálatos módon ez ismét növekedésnek indult. Ennek oka lehet, hogy elavultak az ismereteik, vagy más ok miatt nem tudnak megfelelni a munka világában támasztott elvárásoknak.

A Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakképző Iskola, Kollégium és VM Gyakorlóiskolában az aktív korú munkavállalók részére felnőttképzésben adnak lehetőséget az általuk kínált szakterületeken új szakképesítés megszerzésére, vagy a meglévő képzettségük magasabb szintre emelésére. Előzetes tudásszint felmérés alapján a képzési idő rövidíthető, így a munkahely megtartására, vagy új munkahelyen történő elhelyezkedésre nagyobb az esélyük.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Kizárólag az Egyesített Bölcsődék készített átfogó és részletes felmérést, de ebből az egész kerületre kiterjedő következtetést nem lehet levonni. Így az intézkedési terv kiemelt pontja volt egy hasonló tartalmú kérdőív kitöltése, elemzése a kerület többi önkormányzati intézményében.

A kérdőív átdolgozását követően a beérkezett válaszoknak megfelelően készíthető statisztika a mélyszegénységben élők és romák saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatásáról. Az adatok – mivel a kitöltést önkéntes – nem adják meg a pontos mutatókat, de jelzésértékkel bírnak majd a további intézkedések megtétele során.

2015 szeptemberében elkészült az átdolgozott kérdőív 33 kérdéssel. A kérdőív a HEP 1. melléklete. A kitöltésre fordított idő maximum 10 perc, mert a legtöbb kérdés felelet-választós, és a kifejtős kérdéseknél is többnyire egy-két szavas válaszadásra van lehetőség. A kérdőív kitöltése önkéntes vállalat alapján és anonim módon zajlott, de a vezetők felé elhangzott az a kérés, hogy a minél magasabb kitöltési arány elérése érdekében biztosítsanak munkatársaiknak időt és lehetőséget a válaszadásra. A kiküldés előtt telefonon tájékoztatást kaptak a vezetők a kérdőívvel kapcsolatban annak érdekében, hogy a munkavállalók részéről felmerülő kérdésekre válaszolni tudjanak. A kérdőívek kitöltésére minden esetben minimum egy hónap állt rendelkezésre úgy, hogy a határidő letelte előtt röviddel figyelemfelhívó e-mailt kaptak a korábbi felkérő mondatok és a kérdőív ismételt megküldésével.

Kitöltésre először a Polgármesteri Hivatal dolgozói kapták meg a kérdőívet. A kiküldés a hivatali levelezőrendszeren keresztül történt, magyarázattal, valamint a kérdőív kitöltésének fontosságára való figyelem felhívással. A Polgármesteri Hivatal dolgozói létszáma az intézményekben dolgozó technikai munkatársakkal együtt 450 fő volt a kiküldés idején, a visszaküldött kérdőívek száma: 211 db. Ez az arány jónak mondható, ha az intézményekből visszaérkezett kérdőívekkel összehasonlítjuk, valamint a visszaküldött és kitöltött kérdőívekből arra következtethetünk, hogy a Polgármesteri Hivatal dolgozói fontosnak tartották a kitöltést és a visszaküldést.

Ezt követően a kerületi intézmények, óvodák, iskolák, önkormányzati fenntartású gazdasági társaságok kapták meg a kérdőívet. Itt lehetőség volt a nyomtatott formában, valamint az anomin módon elmentett kérdőívek elektronikus úton történő visszaküldésére.

Néhány általános tudnivaló a kérdőív kitöltésével kapcsolatban.

A következő táblázat azt mutatja meg, hogy a Polgármesteri Hivatal és a kerületi intézmények részéről milyen arányban érkeztek vissza a kérdőívek.

17. táblázat – visszaküldött kérdőívek intézményi megoszlása:

Intézmény:	Összlétszám:	Visszaküldött kérdőívek száma:	százalékban:
Polgármesteri Hivatal	450 fő	211	46,8
Bölcsődék	223 fő	70	31,4
Óvodák	450 fő	238	52,8
Iskolák	811 fő	33	4,1
Egyéb intézmények	276 fő	75	27,2
Összesen:	2210 fő	627	28,4

A 17. táblázatból látható, hogy a kitöltést illetően az óvodákban dolgozó munkatársak (a munkavállalók több, mint a fele) voltak a legaktívabbak, őket a Polgármesteri Hivatal dolgozói követték.

Az iskolákból visszaérkezett kérdőívek száma – az iskolában dolgozó közalkalmazottak számához viszonyítva – sajnos elenyésző. A nagyon alacsonyszámú (4,1 %) kitöltött és visszaérkezett kérdőívekkel kapcsolatban az igazgatók a következő okokat fogalmazták meg: a pedagógusok leterheltsége, érdektelensége, a kérdőív hosszúsága. Egy általános iskolából érkezett az a jelzés, hogy azért nem hajlandók kitölteni a kérdőívet a pedagógusok, mert a kérdőív címében szerepel a mélyszegénység és a roma szó, és adott iskolai közösség ezt sértőnek érezte. Ezen félreértés kiküszöbölésére ismételt tájékoztatást, valamint a mélyszegénység fogalmának, megértésének tisztázása céljából magyarázatot kapott az igazgató, de ezek ellenére is igen nagy volt az ellenállás adott intézmény pedagógusai részéről.

A kerületi közszférában dolgozók létszáma (2210 fő) és a visszaküldött, értékelhető kérdőívek száma (628 db) viszonylag magasnak mondható, de az elemzésből általános következtetés nem vonható le. Ennek ellenére érdemes és fontos a kérdőív kiértékelését elvégezni, és az eredményeket beépíteni a HEP intézkedési tervei közé.

A kérdőív a HEP 2. melléklete, a kérdőív részletes elemzése a HEP 3. melléklete.

A kérdőív elemzéséből látható, hogy a kerületi közszférában foglalkoztatottak nem mélyszegénységben élnek, a dolgozók nagy része a középosztályhoz tartozik. Jelentős megtakarítással nem bírnak, a fizetés általában a napi létfenntartásra, a rezi kifizetésére elég. A szöveges válaszokból látható, hogy az itt dolgozók a számlák, hiteltörlesztés kifizetését, a gyermekekkel kapcsolatos kiadások fedezését tartják elsődleges célnak. Sokan inkább nem nyaralnak, nem mennek színházba, kulturális eseményekre, fodrászhoz, kozmetikushoz annak érdekében, hogy az elsődleges költségeket kifizethetssék. Az alacsonyabb fizetésű – többnyire fizikai munkavállalóknál – előfordul, hogy a számlák kiegyenlítése is nehézségbe ütközik, de ezt többnyire családi, baráti segítséggel, kölcsönrel oldják meg.

Az Önkormányzatnál immár két éve bevezetett színházlátogatás, a helyi közösségnek szóló ingyenes rendezvények azt az hiányt – kulturális programok látogatása – töltik ki, mely a kérdőívek értékelésekor szignifikánsan megmutatkozott. Érdemes és hasznos a következő években ezeket az intézkedési tervbe beemelni, mert a kerület lakosságán túl a közszférában dolgozók komfortérzetét, megbecsülését növelik

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. Mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívok együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést

eddig életük során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá.

A adatok hiányában nem lehet pontos helyzetelemzést készíteni, mivel nincsen kerületi statisztikai adat arra vonatkozóan, hogy a munkakeresők mekkora százalékát érte a munkafelvétel során diszkrimináció. A 2018 utáni HEP-ben érdemes lenne statisztikai adatot gyűjteni a meghatározó kerületi vállalatoktól a foglalkoztatottakról. Egy rövid kérdőív munkavállalókhoz való eljuttatásával mérni lehetne a nemzeti, egészségi állapotot. A férfiak-nők arányát adott nagyvállalat HR részlegétől lehet beszerezni. A beérkezett adatok elemzését követően lehet további intézkedési terveket megfogalmazni.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, lakhatáshoz kapcsolódó támogatások

Az Szt. 2015. március 1-jétől hatályba lépett változása jelentősen átalakította a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszerét. A finanszírozás rendszerének átalakulása mellett élesen elválasztásra kerültek az önkormányzat és a járási kormányhivatal segélyezéssel kapcsolatos feladatai.

A Képviselő-testület 2016. március 1-jétől a korábbi jövedelmi határok emelésével jelentősen bővítette az egyes szociális ellátásokra, illetve támogatásokra jogosultak körét, valamint egyes ellátások összege is emelkedett. Bevezetésre került az egészségügyi támogatás, mely a gyógyászati segédeszközökön túl az egészségi állapot megőrzését, illetve javítását szolgáló egészségügyi eszközre vagy -szolgáltatásra is kérhető támogatás.

A kerület vezetése a fenti ellátásokon túl évek óta biztosítja minden kőbányai lakcímmel rendelkező gyermek számára a tanévkezdési támogatást, segíti a nyugdíjasok üdülési lehetőségeit és a karácsony közeledtével gondoskodik a rászoruló személyek és családok megajándékozásáról.

A Képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

18. táblázat a települési támogatás 2016. évi összesített adatait mutatja

	Támogatásban részesített száma (fő)		Felhasznált összeg (eFt, kerekítve)	
	pénzbeli	természetbeni	pénzbeli	természetbeni
Egyszer részesült segélyben	1596	128	38 462	1 346
Kétszer részesült segélyben	1262	341	12 794	824
Háromszor vagy többször részesült segélyben	-	568	-	26 338
Havi rendszerességgel részesült segélyben	689	1450	55 371	73 655

2015. március 1-jétől az aktív korúak ellátásának megállapítása a járási hivatal hatáskörébe került át. Az önkormányzati segély, a lakásfenntartási támogatás, az adósságkezelési szolgáltatás és a méltányossági közgyógyellátás 2015. február 28-ával megszűnt. Az önkormányzatok által biztosított ellátás neve 2015. március 1-jétől egységesen települési támogatás lett.

Az Szt. példálózóan sorolja fel azokat a területeket, amelyeken „különösen” javasolja a támogatást a krízishelyzetbe került személyek számára. Eszerint települési támogatás nyújtható különösen:

- a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- a gyógyszer-kiadások viseléséhez,
- a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

Az Szt. által meghatározott egyetlen kötelezettség az, hogy a Képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

Az Önkormányzat a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20.) KÖKT rendeletében továbbra is igyekszik a lakosság részére minél szélesebb körű támogatást biztosítani. A Képviselő-testület szándéka szerint a támogatások jelentős részét természetbeni támogatásként biztosítja, ezáltal az egyes ellátások sokkal célzottabbá válnak. Természetbeni juttatásként biztosítja az Önkormányzat az erdei iskola, vagy más óvodai, iskolai tábor támogatását, a települési támogatás szolgáltatóhoz történő utalását, valamint tűzifa biztosítását.

Komoly problémát okoz a munkanélküliek számának évről-évre történő emelkedése. A munkaerőpiacra való visszasegítés időben elhúzódó folyamat, hiszen az aktív korúak ellátásában részesülők jelentős része évek óta inaktív, ráadásul a tartós munkanélküliség okaként vagy következményeként összetett problémákkal küzd. Mindezek miatt a probléma rendezése nem azonnal és nem kizárólag egy szervezettől várható. Eredményt csak úgy lehet elérni, ha ebben a sokszereplős modellben a különböző szervezetek saját szolgáltatásaikkal – egymásra épülve, egymást kiegészítve – járulnak hozzá a nem foglalkoztatottak munkaerő-piaci helyzetének javításához. Megfelelő feladatelosztással elkerülhető a párhuzamos szolgáltatások működtetése, a szakterületek közötti kompetenciahatárok elmosódása, az érintettek felesleges terhelése.

A Bárka munkatársai szükség szerint minden ügyfél részére tájékoztatást nyújtanak a pénzbeli és szociális ellátások formáiról, és segítik az azokhoz való hozzáférést is.

Az Önkormányzat a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére települési támogatást nyújt. A szolgáltatás lényege, hogy a közüzemi díjakkal, lakhatási költségekkel és lakáshitellel adós családokon, embereken segítsen. A települési önkormányzatok akkor nyújthatnak ilyen szolgáltatást, ha helyi rendeletet alkotnak, és a támogatáshoz saját forrást különítenek el. Így az önkormányzat határozhatja meg azt, hogy mekkora a kezelhető adósságok összegének felső határa és mely adósságok tartoznak a kezelni kívánt adósságtípusok körébe.

A hátralékrendezéshez kapcsolódó települési támogatás legalább háromhavi vagy 50 000 Ft hátralék esetén igényelhető. A támogatás mértéke a 300 000 Ft-ot meg nem haladó hátralék esetében a hátralékkezelésbe bevont összeg 80%-a, a 300 000 Ft-ot meghaladó, de 500 000 Ft-ot meg nem haladó hátralék esetén a hátralékkezelésbe bevont összeg 75 %-a. A Bárka családgondozói az adóssal közösen hátralékrendezési tervet dolgoznak ki. Az adós számára az együttműködés a folyósítást követő 12 hónapig kötelező. Az együttműködés során az adós köteles havonta legalább egy alkalommal a családgondozóval személyesen találkozni és tájékoztatni a hátralékrendezési tervben foglaltak végrehajtásáról. Ezzel elkerülhetővé válik újabb hátralék felhalmozása.

Év	Hátralékrendezésben részesülő családok száma	A támogatás összege
2015	82	14 059 eFt
2016	127	20 747 eFt

Az Önkormányzat a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatással is igyekszik hozzájárulni. Ezt a támogatási formát a megszűnt lakásfenntartási támogatás helyett biztosítja a Képviselő-testület. Lakhatási települési támogatás a villanyáram-, a víz és a gázfogyasztás, a távhőszolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, illetve tüzelőanyag költségeihez igényelhető. A támogatás havi összege 4-6 000 Ft között kerül megállapításra a család összjövedelmének és a lakásfenntartási költség becsült összegének arányától függően. A támogatást az önkormányzat egy éven keresztül minden hónapban elutalja a közüzemi szolgáltató részére.

Év	Lakhatási támogatásban részesülő családok száma	A támogatás összege
2015	922	27 355 eFt
2016	1 323	65 640 eFt

A Bárka az Önkormányzat általi hátralékrendezéshez kapcsolódó települési támogatáson túl a Hálózat Alapítványhoz benyújtott kérelmekkel is segíteni tudja azokat a személyeket/családokat, akiknek közüzemi-díj hátraléka van. Fontos momentum, hogy az adósságkezelési tanácsadók minden kérelmező esetén vizsgálják, hogy mely támogatási forma a leghatékonyabb segítség adott esetben. Szükség esetén akár mindkettő támogatási forma igényelhető. Az Önkormányzathoz és a Hálózat Alapítványhoz is csak akkor nyújtható be kérelem, ha az ügyfél együttműködik a Bárkával, rendszeresen tartja a kapcsolatot a családgondozójával, a szükséges iratokat beszerzi és vállalja az önrész befizetését.

A Bárka adósságkezelési szolgáltatása a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott lakhatást segítő támogatás. A szolgáltatás lényege, hogy az adós családoknak segítséget nyújtson az adósság visszafizetésében. A támogatás az adósság visszafizetéséhez járul hozzá, míg az ehhez kapcsolódó tanácsadás segíti a családokat a felelős háztartásgazdálkodás kialakításában annak érdekében, hogy elkerüljék az ügyfelek az újabb adósság-csapdát. A tanácsadás során a támogatást igénylő az adósságkezelővel együttműködést köt. A felek megállapodnak abban, hogy a hátralékot felhalmozó hajlandó fizetni aktuális havi számláit, illetve a kötelezően vállalandó önrészt egyaránt. Fontos kitétel, hogy abban az esetben, ha a jogosult a vállalt feladatokat nem teljesíti, az egész támogatás visszafizetésére lesz kötelezett.

A Hálózat Alapítvány célja a szociálisan rászorult fővárosi lakosok támogatása lakásfenntartási költségeik kiegyenlítésében. A támogatható elmaradások a távhőszolgáltatási, víz-, szennyvízelvezetési, hulladékkezelési-díj kiegyenlítésében, illetve a lakbérhátralékban nyújt segítséget akkor, ha nincsen érvényes lakásbérleti szerződés. A támogatás mértéke attól függ, hogy melyik évben keletkezett az elmaradás. Az adósnak vállalnia kell az Alapítvány által megállapított szükséges saját rész megfizetését és ennek igazolását a családgondozója felé.

A 2016-os évben 71 hátralékrendezéshez kapcsolódó települési támogatást és 56 alapítványi kérelem került benyújtásra, így mindösszesen 98 kőbányai család részesült a támogatás ezen formájában.

A 2012. évi statisztikai adatok azt mutatják, hogy az ügyfelek sokkal magasabb hátralék problémával keresték fel intézményt, mint az előző években, és nagy problémát jelent, hogy megnőtt a hitelfelvétel miatt becsődölt háztartások száma. A 2012. év legnagyobb tartozásai ebből fakadtak. 2012-ben 28 148 142 Ft került kifizetésre adósságcsökkentési támogatás címén. A 2014-es adatok is azt mutatják, hogy az adósok egyéni tartozása továbbra is nagyon magas. Az előző évekhez képest az új ügyfelek száma minimálisan csökkent, de egyes szolgáltatóknál nőttek az általuk bemondott tartozások összegei. Kőbányán nagyon szigorúan betartják az elő-, és az utógondozást is, ezzel elkerülve az újabb hátralék-felhalmozást.

19. táblázat – 2012. év új ügyfeleinek hátralékai (ügyfél által bemondott)

Szolgáltatók	Összes hátralék
Díjbeszedő	23 860 571 Ft
ELMŰ	13 521 875 Ft
Egyéb (banki hitelek)	318 596 800 Ft
Gázművek	14 915 541 Ft
Közös költség	27 821 939 Ft
Lakbér	21 449 038 Ft
DHK	20 974 627 Ft
Főtáv	524 622 Ft
Víz/ Csatorna	0 Ft
Összesen	441 665 013 Ft

19a táblázat – 2014. év új ügyfeleinek hátralékai (ügyfél által bemondott)

Szolgáltatók	Összes hátralék
ELMŰ	7 855 693 Ft
Gázművek	11 014 311 Ft
Közös költség	37 699 831 Ft
Lakbér	18 377 954 Ft
DHK	30 755 544 Ft
Főtáv	165 000 Ft
Víz/ Csatorna	647 848 Ft
Díjbeszedő	33 287 504 Ft
Összesen	139 803 685 Ft

19b táblázat – 2016. év új ügyfeleinek hátralékai (ügyfél által bemondott)

Szolgáltatók	Összes hátralék
ELMŰ	2 793 712.Ft
Gázművek	6 388 493
Közös költség	18 462 992 Ft
Lakbér	4 158 753 Ft
DHK	12 136 043 Ft
Főtáv	5 578 991 Ft
Víz/ Csatorna	1 621 000 Ft
Díjbeszedő	14 712 658 Ft
Összesen	65 852 642 Ft

20. táblázat – 2012-ben az Önkormányzat és a Hálózat Alapítvány által kifizetett támogatások összesen

Szolgáltatók	Adósságsökkentés	Önrész (üf. által kifizetett)	Támogatások üf-számra lebontva
ELMŰ	2 468 991 Ft	824 418 Ft	26 fő
Közös költség	12 299 233 Ft	4 493 403 Ft	78 fő
Díjbeszedő	4 564 734 Ft	1 574 189 Ft	55 fő
DHK	3 580 767 Ft	1 254 281 Ft	33 fő
Főtáv	258 008 Ft	86 003 Ft	2 fő
Gázművek	2 625 498 Ft	924 018 Ft	24 fő
Lakbér	2 106 168 Ft	878 749 Ft	23 fő
Víz/ Csatorna	0 Ft	0 Ft	0 fő
Vagyonkez. (Főtáv)	244 743 Ft	81 584 Ft	2 fő
Összesen:	28 148 142 Ft	10 116 645 Ft	

20a táblázat – 2014-ben az Önkormányzat és a Hálózat Alapítvány által kifizetett támogatások összesen (Összesen támogatásként (Hálózat és Önkormányzat) a 2014-es évben 50.765.780 Ft lett megállapítva.)

Szolgáltatók	Adósságsökkentés	Hálózat Alapítvány
ELMŰ	2 046 192 Ft	0 Ft
Közös költség	10 923 099 Ft	5 049 309 Ft
Díjbeszedő	5 578 958 Ft	5 778 552 Ft
DHK	3 101 756 Ft	6 042 892 Ft
Főtáv	0 Ft	0 Ft
Gázművek	2 967 206 Ft	0 Ft
Lakbér	1 613 808 Ft	6 141 112 Ft
Vagyonkezelő	1 410 961 Ft	0 Ft
Víz/ Csatorna	0 Ft	111 935 Ft
Összesen:	27 641 980 Ft	23 123 800 Ft

20b táblázat – 2016-ban az Önkormányzat és a Hálózat Alapítvány által kifizetett támogatások összesen (Összesen támogatásként (Hálózat és Önkormányzat) a 2016-os évben 33 050 059 Ft lett megállapítva.)

Szolgáltatók	Adósságsökkentés	Hálózat Alapítvány
ELMŰ	950 340 Ft	-
Közös költség	7 376 426 Ft	2 094 116 Ft
Díjbeszedő	3 522 049 Ft	4 992 921 Ft
DHK	2 118 121 Ft	6 720 785 Ft
Főtáv	-	-
Gázművek	2 568 418 Ft	-
Lakbér	1 086 191 Ft	596 108 Ft
Vagyonkezelő	224 584 Ft	800 000 Ft
Víz/ Csatorna	-	-
Összesen:	17 846 129Ft	15 203 930 Ft

21. táblázat – 2012-ben a Hálózat Alapítvány által kifizetett támogatások összesen (79 ügyfél)

Szolgáltatók	Alapítványi támogatás	Önrész (ügyfél által kifizetett)
Közös költségben számlázott víz, csatorna, szemétdíj	1 116 471 Ft	1 313 722 Ft
Díjbeszedő	4 631 034 Ft	4 246 953 Ft
DHK	4 027 512 Ft	5 659 852 Ft
Főtáv	31 216 Ft	72 834 Ft
Krízis lakbér	3 947 109 Ft	967 972 Ft
Víz/Csatorna	19 611 Ft	45 759 Ft
Vagyonkezelő	206 483 Ft	337 553 Ft
Összesen:	13 979 436 Ft	12 644 645 Ft

21a táblázat – 2014-ben a Hálózat Alapítvány által kifizetett támogatások összesen (79 ügyfél)

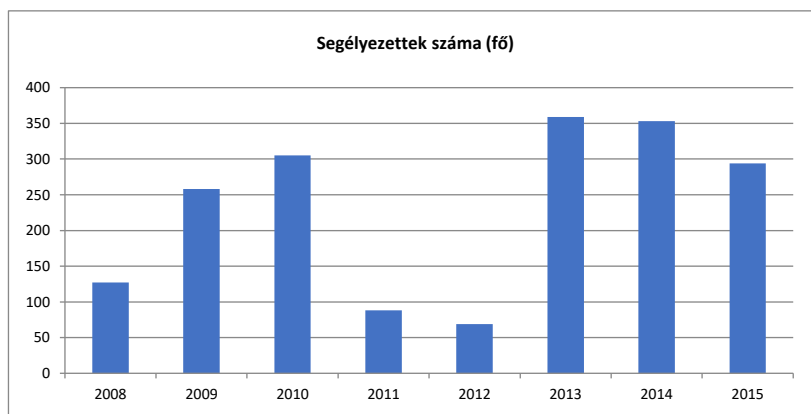
Szolgáltatók	Alapítványi támogatás	Önrész (ügyfél által kifizetett)
Közös költségben számlázott víz, csatorna, szemétdíj	5 049 309 Ft	3 175 963Ft
Díjbeszedő	5 778 552 Ft	3 853 991 Ft
DHK	6 042 892 Ft	8 489 098Ft
Főtáv	-	-
Krízis lakbér	6 141 112 Ft	5 595 977 Ft
Víz/Csatorna	111 935 Ft	16 502 Ft
Vagyonkezelő	-	-
Összesen:	23 123 800 Ft	21 131 531 Ft

21b táblázat – 2016-ban a Hálózat Alapítvány által kifizetett támogatások összesen (79 ügyfél)

Szolgáltatók	Alapítványi támogatás	Önrész (ügyfél által kifizetett)
Közös költségben számlázott víz, csatorna, szemétdíj	2 094 116 Ft	1 520 745 Ft
Díjbeszedő	4 992 921 Ft	2 169 832 Ft
DHK	6 720 785 Ft	2 852 898 Ft
Főtáv	-	-
Krízis lakbér	596 108 Ft	471 690 Ft
Víz/Csatorna	-	-
Vagyonkezelő	800 000 Ft	287 970Ft
Összesen:	15 203 930Ft	7 303 135Ft

22. táblázat – Álláskeresési segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők (fő)	segélyben részesülők (%)
2008	55365	127	0,2%
2009	55803	258	0,5%
2010	55362	305	0,6%
2011	55008	88	0,2%
2012	54982	69	0,1%
2013	52443	359	0,7%
2014	57303	353	0,6%
2015	56905	294	0,5%

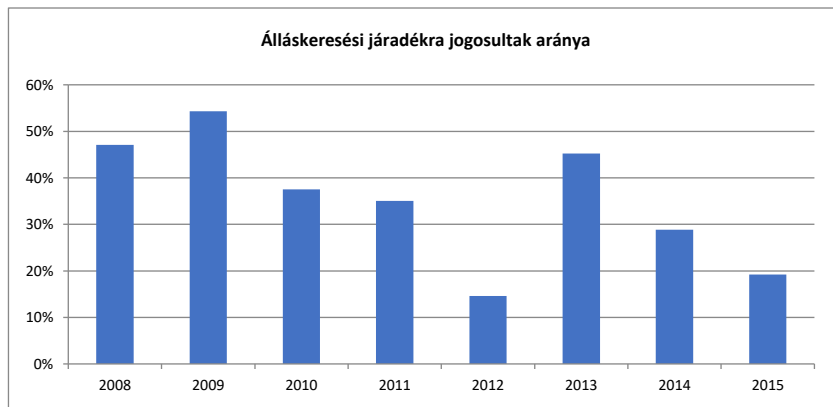

A 22. tábla mutatja, hogy az álláskeresési támogatásban részesülők száma hogyan alakult 2008-2015 között. Láthatjuk, hogy 2012-ben volt a legalacsonyabb a támogatottak száma, majd 2013-ban ez a szám (69 fő) több, mint az ötszörösére emelkedett.

A 23. táblázat a járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek számának alakulását mutatja. Ennek elemzése során a tábla adatait idősorosán is figyelni kell, vagyis láthatjuk, hogy a 2013. évben növekedett az álláskeresési járadékra jogosultak száma, míg a nyilvántartott álláskeresők száma csökkent. A 2015. évben a nyilvántartott álláskeresők száma növekedett meg, és jelentősen csökkent az álláskeresési járadékra jogosultak száma.

23. táblázat – Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresők száma		álláskeresési járadékra jogosultak	
	fő		fő	%
2008	992		467	47,1%
2009	1876		1019	54,3%
2010	2017		757	37,5%
2011	1899		665	35,0%
2012	2177		318	14,6%
2013	1806		817	45,2%
2014	1240		358	20,6%
2015	1530		294	19,2%

Figyelembe kell venni, hogy 2011. január 1-jétől bérpótló juttatásra, illetve 2011. szeptember 1-jétől foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, aki korábban rendelkezésre állási támogatásban részesült. A jogosultságot évente felül kell vizsgálni. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy más foglalkoztatási jogviszony alapján. Amennyiben a feltételeknek nem tud eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát is figyelembe kell venni.

A 2012. évben az aktív korúak támogatása esetén 54 esetben hozott megszüntető határozatot a jegyző, mivel a kérelmező személy nem tudta igazolni, hogy legalább 30 napot közfoglalkoztatás keretében munkavégzéssel töltött.

Ezt a feladatot 2015. március 1-jétől az Szt. módosítása következtében a járási hivatalok látják el.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Az Önkormányzatot a lakhatás megoldásával kapcsolatban igen sok elhelyezési kötelezettség terheli. A szanálni kívánt lakásokban élő családok elhelyezésével kapcsolatos feladatok megoldása is nagy gondot jelent. Az önkormányzati lakások műszakilag rendkívül rossz állapotban vannak, azok felújítása nem gazdaságos. A nem megfelelő minőségű lakások fenntartása, valamint a bérlők tartozásai az Önkormányzatnak tetemes veszteséget okoznak.

Az említett problémák megoldása érdekében az Önkormányzat megalkotta és 2013-ban elfogadta a kerület lakáskonceptóját. Alapvető célja az volt, hogy átfogó képet kapjon a tulajdonában álló lakás célú ingatlanok rövidebb, illetve hosszabb távú hasznosításának lehetőségéről, továbbá dönthessen a műszaki, üzemeltetési, esetleges kerületfejlesztési szempontok figyelembe vételével a további hasznosítási lehetőségek kérdésében. Az Önkormányzat a végrehajtási feladatok ütemezésével és megvalósításával egy hosszútávon gazdaságosan üzemeltethető és fenntartható lakásállományt, és ezzel együtt a bérlők számára megfelelőbb, élhetőbb életkörülményeket kíván biztosítani.

A lakásokról és a nem lakás céljára szolgáló helyiségekről szóló 32/2012. (IX. 24.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Lakásrendelet) alapján az önkormányzati lakások bérbeadása az Önkormányzathoz benyújtott kérelem alapján történik, mely az érintett hozzájárulásával lakásigénylési nyilvántartásban kerül rögzítésre és a beérkezéstől számított egy évig érvényes. Sajnos a kerületben egyre többen kerülnek olyan válságos szociális helyzetbe, hogy jelenlegi lakásukat, albérletüket, annak járulékos költségeit már nem tudják fizetni. A családok anyagi helyzete sokat romlott, a fiatalokat és a középkorúakat egyaránt érintő munkanélküliség mindennapos jelenség.

24. táblázat – Támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	1331	NINCS ADAT
2009	2315	72
2010	2305	130
2011	1945	182
2012	1650	147
2013	1516	129
2014	1257	171

a) Bérlakás állomány

Az elmúlt időszakban az önkormányzati bérlakás iránti kérelmek száma megsokszorozódott. Évről-évre egyre több ügyfél kér segítséget az Önkormányzattól lakásproblémája megoldásához. Az előző évek lakáspályázatait, valamint az Önkormányzatnál vezetett nyilvántartást figyelembe véve megállapítható, hogy több száz család szeretné lakhatását önkormányzati lakás igénylésével megoldani. A pénzügyi megszorítások miatt az Önkormányzat lehetőségei is korlátozottabbakká váltak, ezért anyagi forrás hiányában egyelőre nem áll módjában megfelelő számú önkormányzati lakást építeni, illetve felújítani. Kőbányán a bérlakások állapota igen leromlott. Az egyik részük – a műszakilag jobb állapotban lévők – a panellakások, melyek a magas rezsiköltségek miatt a szociális rászorulóknak számára nem adhatók bérbé, mivel jövedelmükből annak fenntartását nem tudják vállalni. A jó állapotú téglalakások jelentős részét az elmúlt évtizedekben a bérlők megvásárolták. A megmaradt, többnyire földszintes épületekben kisméretű, korszerűtlen lakások vannak, melyek nagy részét a korabeli korszerűtlen építkezés miatt az alulról vizesedés jellemzi. Ezekre több 10 millió Ft-ot költött az Önkormányzat az elmúlt években, de a hibát nem sikerült orvosolni.

2016. évben az Önkormányzat 25 db lakást újított fel teljes körűen, azaz ezen lakásoknál a teljeskörű gépészeti és elektromos rendszereket cserélték, újították fel, megtörtént a nyílászárók cseréje, valamint új burkolatot tettek fel és a tisztasági festés is megtörtént. A 25 db lakásból: 9 piaci bérbéadásra, 3 szolgálati lakás céljára, 5 db Hős utcai átköltöztetés miatt és 8 db szociális bérbéadásra készült el. Általában azonban elmondható, hogy a lakásállomány műszaki állapotában pozitív változás nem történt. A lakások és lakóépületek műszaki állapota összességében az elmúlt évekhez képest nem változott, új lakásépítés nem történt.

Az önkormányzati bérlakások száma a 2015-ös évig – az értékesítések, lakásösszevonások, vagy bontások eredményeként – kisebb-nagyobb mértékben, de folyamatosan csökkent. A korábbi évekkel szemben 2016. évben a lakások száma – az év folyamán az Önkormányzat által vásárolt 3 darab és a Magyar Állam tulajdonából az Önkormányzat tulajdonába került 248 darab (MÁV telep) lakásának köszönhetően – jelentősen megnövekedett, így a 2016. év végére a lakásállomány összesen 242 darab lakással gyarapodott.

A fenti problémák ellenére az Önkormányzat mindent megtesz a nehéz helyzetben lévő családok megsegítésére. Példaértékű, ahogy a Terebesi erdő rendezése kapcsán az ott élő hajléktalanok részére az Önkormányzat megoldást talált. Részükre 6 önkormányzati lakás bérbéadásával 12 fő jutott lakáshoz. A bérlakásokat úgy vehették birtokba, hogy azokat a Szociális Építőtábor Egyesület és a Város Mindenkié Csoport aktivistái segítségével felújítják. Lényeges volt az eset külvilág felé történő kommunikációja, mellyel az Önkormányzat erősíteni kívánta a hajléktalan emberek társadalmi elfogadottságát.

25. táblázat – A bérlakások komfortfokozat szerinti megoszlása 2012. december 31. napján a következő:

	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükséglakás
Ligettelek	332	190	13	29	6
Újhegy	136	114	31	10	6
Óhegy	241	574	36	125	16
Gyárdűlő	8	153	16	15	2
Kőbánya-Kertváros	0	3	0	0	0
Felsőrákos	55	30	3	4	0
Keresztúri-dűlő	3	5	0	3	0
Laposdűlő	4	92	63	116	0
Népliget	0	3	0	0	0
Kúttó	0	0	0	0	0
Téglagyárdűlő	1	34	8	2	1
Összesen:	780	1198	170	304	31

25a táblázat – A bérlakások komfortfokozat szerinti megoszlása 2014. december 31. napján a következő:

	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükséglakás
Ligettelek	329	192	9	28	6
Újhegy	129	111	28	15	2
Óhegy	238	569	35	126	16
Gyárdűlő	9	153	15	14	2
Kőbánya-Kertváros	0	3	0	0	0
Felsőrákos	52	29	3	5	0
Keresztúri-dűlő	3	5	0	3	0
Laposdűlő	4	90	63	116	0
Népliget	0	3	0	0	0
Kúttó	0	0	0	0	0
Téglagyárdűlő	1	34	8	2	1
Összesen:	3	0	0	0	0

25b táblázat – A bérlakások komfortfokozat szerinti megoszlása 2016. december 31. napján a következő:

	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükséglakás
Ligettelek	329	192	9	28	6
Újhegy	129	111	28	15	2
Óhegy	238	569	35	126	6
Gyárdűlő	48	157	44	148	2
Kőbánya-Kertváros	0	3	0	0	0
Felsőrákos	52	29	3	5	0
Keresztúri-dűlő	3	5	0	3	0
Laposdűlő	4	90	63	116	0
Népliget	0	3	0	0	0
Kúttó	0	0	0	0	0
Téglagyárdűlő	1	34	8	2	1
Összesen:	3	0	0	0	0

Az önkormányzati bérlakásokat korábban – a rendelet keretei között – a bérlők jövedelmi, vagyoni viszonyaitól függően szociális, illetve költség alapon adta bérbe az Önkormányzat. A Lakásrendelet alapján az Önkormányzat elsődlegesen szociális alapú lakbérrel adja bérbe a lakásait. A szociális lakbért továbbra is a jövedelmi, vagyoni viszonyok alapján határozzák meg, azonban a jogszabály összehatárhoz kötötten differenciál, hogy ki jogosult a minimum lakbér megfizetésére és ki az, akinek kisebb mértékben megnövelt lakbért kell fizetnie. A bérleti jogviszony megszűnését követően – a lakás birtokba adásáig - az első két hónapban a jogcím nélküli lakáshasználó a lakbér mértékével megegyező összegű, míg a harmadik hónaptól ennek kétszeresét jelentő használati díjat köteles megfizetni.

26. táblázat – Kintlévőség 2012. december 31-éig

Tételek:	Induló állomány (január 01.)	Előírt bevétel (december 31-éig)	Befolyt bevétel: (december 31-éig)	Változás az induló állományhoz képest	Záró állomány (december 31.)
Bérleti díj	242 223 501	333 964 109	283 469 141	50 494 968	292 718 469
Külön szolgáltatási díj	9 727 217	17 524 105	16 400 724	1 123 381	10 850 598
Víz-, és csatornadíj	52 297 966	62 712 465	42 169 910	20 542 555	72 840 521
Szemétszállítási díj, felvonó- használati díj, távhő szolgáltatási díj	45 225 432	82 150 891	71 869 619	10 281 272	55 506 704
Távhő szolgáltatási díj (DHK)	104 200 285	43 383 327	6 785 428	36 597 899	140 798 184
Egyéb üzemeltetés		20 647 966	20 647 867	99	99
Lakás összesen:	453 674 401	560 382 863	441 342 689	119 040 174	572 714 575
Bérleti díj j	209 833 235	254 833 819	191 642 022	63 191 797	273 025 032
Víz-, és csatornadíj	4 233 725	2 013 977	706 592	1 307 385	5 541 110
Elektromos áram, távhő szolgáltatási díj	8 824 979	61 695	46 149	15 546	8 840 525
Távhő szolgáltatási díj (DHK)	1 245 716	235 461	306 881	-71 420	1 174 296
Területhasználati díj	16 358 707	46 108 999	44 305 383	1 803 616	18 162 323
Egyéb üzemeltetés	0	6 289 127	7 154 406	-865 279	-865 279
Nem lakás összesen:	240 496 362	309 543 078	244 161 433	65 381 645	305 878 007
Összesen:	694 170 763	869 925 941	685 504 122	184 421 819	878 592 582

26a táblázat – Kintlévőség 2015. április 30-áig

Tételek:	Induló állomány (január 01.)	Előírt bevétel (december 31-éig)	Befolyt bevétel: (december 31-éig)	Változás az induló állományhoz képest	Záró állomány (december 31.)
Bérleti díj	398 070 224	111 512 227	101 244 321		10 267 906
Külön szolgáltatási díj	21 112 517	14 853 312	14 287 074		566 238
Víz-, és csatornadíj	114 154 597	15 893 312	12 359 995		3 533 317
Szemétszállítási díj, felvonó- használati díj, távhő szolgáltatási díj	67 781 990	23 734 144	22 892 398		841 746
Távhő szolgáltatási díj (DHK)	190 563 649	288 136	4 119 547		-3 831 411
Egyéb üzemeltetés	0	3 762 482	3 762 482		0
Lakás összesen:	791 682 977	170 043 613	158 665 817		11 377 796
Bérleti díj j	325 361 765	79 634 769	65 590 502	- 81 513 094	-67 468 827
Víz-, és csatornadíj	5 726 154	153 152	99 542	-1 012 843	-959 233
Elektromos áram, távhő szolgáltatási díj	9 258 516	129 032	9 600	-773 103	-653 671
Távhő szolgáltatási díj (DHK)	5 325 584	0	0	-856 584	-856 584
Területhasználati díj	20 356 674	15 823 287	15 257 398	0	565 889
Egyéb üzemeltetés	-2 097 547	2 951 746	2 914 99	0	37 547
Nem lakás összesen:	363 931 146	98 691 986	83 871 241	-84 155 624	-69 334 879
Összesen:	1 155 614 123	268 735 599	242 537 058	-84 155 624	-57 957 083

26b táblázat – Kintlévőség 2016. december 31-éig

Tételek:	Induló állomány (január 01.)	Előírt bevétel (december 31-éig)	Befolyt bevétel: (december 31- éig)	Behajthatatlan	Változás az induló állományhoz képest	Záró állomány (december 31.)
Bérleti díj	424 613 446	393 126 029	384 688 286	-	8 437 286	433 050 732
Külön szolgáltatási díj	22 354 494	50 069 499	43 728 412	-	6 341 037	28 695 531
Víz-, és csatornadíj	121 818 179	43 487 988	38 228 411	-	5 259 577	127 077 756
Szemétszállítási díj, felvonó-használati díj, távhő szolgáltatási díj	69 492 416	62 971 799	62 12 522	-	846 277	70 338 693
Távhő szolgáltatási díj (DHK)	199 637 681	10 776 759	8 048 000	-	2 728 759	202 366 440
Egyéb üzemeltetés	0	7 771 335	7 771 335	-	0	0
Lakás összesen:	837 916 216	568 203 359	544 590 423	-	23 612 936	861 529 152
Bérleti díj j	271 305 754	257 290 194	235 872 864	0	21 417 330	292 723 084
Víz-, és csatornadíj	4 862 105	397 535	373 767	0	23 768	4 885 873
Elektromos áram, távhő szolgáltatási díj	8 404 885	546 772	28 992	0	517 780	8 922 873
Távhő szolgáltatási díj (DHK)	5 628 390	0	75 566	0	-75 566	5 552 824
Területhasználati díj	16 567 182	49 776 647	46 837 617	0	2 939 030	19 506 212
Egyéb üzemeltetés	0	2 384 445	2 384 445	0	0	0
Nem lakás összesen:	306 768 316	310 395 593	285 573 251	0	24 822 342	331 590 658
Összesen:	1 144 684 316	878 598 952	830 163 674	0	48 435 278	1 193 119 810

A DHK Hátralékező és Pénzügyi Szolgáltató Zrt. felé az alábbi, a bérlők által felhalmozott tartozások kifizetését teljesítette az Önkormányzat, éves bontásban:

- 2014. évben: 60 275 eFt;
- 2015. évben: 19 797 eFt;
- 2016. évben: 11 238 eFt.

Annak ellenére, hogy a kintlévőségek növekedésének mértékét az Önkormányzat visszaszorította az előző évekhez képest, a 2012. december 31-i göngyölített hátralék állapota arra enged következtetni, hogy az elhúzódó pénzügyi válság a bérlők körét még mindig különösen érinti. Ez az állapot továbbra is fennáll. A fizetési morál – köszönhetően az Önkormányzat által határozott időre létesített lakásbérleti jogviszonyoknak – javul, ennek megfelelően a kintlévőség kisebb mértékben csökken.

A hatékonyság leginkább az egyre növekvő jogi tevékenységnek és a határozott időre szóló lakásbérbeadásnak köszönhető. A korábban határozatlan idejű szerződéssel bérbe adott lakások esetében a hátralékos bérlők egy jelentős része – bízva a bírósági eljárás elhúzódásában és az újabb kilakoltatási moratóriumban – az utolsó pillanatig kivárt, így sok esetben már kezelhetetlen mértékű tartozást halmozott fel. A követelések a lakások kiürítését követően szinte teljes egészében behajthatatlanná válnak, mert a végrehajtásban kötelezett személyek többsége állás nélküli, esetleg bejelentés nélkül dolgozik. Sok esetben már a közüzemi elmaradásból keletkezett hátralékok miatt a jövedelmet a letiltások terhelik, ezért a követelés csak előjegyzésbe kerül, így a pénzbehajtás fizetési letiltással nem foganatosítható, továbbá lefoglalható vagyontárggyal nem rendelkeznek.

A 2014. december 31. napi állapot alapján lakás és nem lakás célú helyiségek tekintetében 177 peres eljárás, 8 felszámolás, 10 fizetési meghagyás és 276 végrehajtási eljárás van folyamatban. A 2014. évi záró állapot szerint a nem lakás célú helyiségekre az Önkormányzat kintlévősége 294 596 eFt, amiből a 2014. évi növekmény 14 821 eFt. Itt is meg kell említeni a beszédések eredményességét. A korábbi évek beszédettséget tekintve javult a nem lakás célú helyiségek bérleti díjainak beszédési hatékonysága.

2016. végéig a lakás és nem lakás célú helyiségek tekintetében 105 peres eljárás, 13 felszámolás, 60 fizetési meghagyás és 779 végrehajtási eljárás van folyamatban. A 2016. évi záró állapot szerint a nem lakás célú helyiségekre az Önkormányzat kintlévősége 336 544 eFt, amiből a 2016. évi növekmény 24 822 eFt.

A közüzemi díjtartozások meglétét és mértékét az évi rendes bérleményellenőrzések során ellenőrzik a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. (a továbbiakban: Vagyonkezelő) munkatársai. A közüzemi díjtartozások mértékéről – tekintve, hogy ehhez a bérlők/jogcím nélküli lakáshasználók a számlák bemutatásában nem kellőképpen együttműködőek – nincs pontos információ. A 2012. december 31. napján az önkormányzati tulajdonú lakásokban felhalmozott közüzemi díjhátralék (áram, víz-csatorna, gáz, távfűtés) mértéke 6 682 370 Ft, 2014. december 31. napján a közreműködő bérlők által szolgáltatott adatok alapján 22 247 eFt, 2016. december 31. napján 23 798 eFt. Az utóbbi időben a lakásbérleti szerződések megkötésével a bérbeadó írásos felhatalmazást kér a bérlőtől a lakás közüzemi díjfizetésének ellenőrzésére. Ez az aktus a bérbeadó részére kontroll lehetőséget biztosít, azonban a közműtartozások visszaszorítására nem jelent megoldást.

A nyilvántartás a bérleményellenőrzések alkalmával bemutatott számlák, valamint bérlők általi önbevalláson alapul. Ebből következik, hogy az adatok kizárólag nagyságrendet mutatnak, nem pontosak, illetve azok időről-időre változóak.

27. táblázat 2012-es adat

Lakásbérlők által igazolt közmű hátralékok 2014.12.31						
		áram	távhő	gáz	víz	
ÖL	tartozó bérlők	82	0	83	99	
	tartozás mértéke (Ft)	192 500	0	1 162 612	490 000	1 845 112
TH	tartozó bérlők	134	64	132	139	
	tartozás mértéke (Ft)	475 000	1 818 650	857 250	1 686 358	4 837 258
Összesen:		667 500	1 818 650	2 019 862	2 176 358	6 682 370

27a táblázat – 2014-es adat

Lakásbérletiek által igazolt közmű hátralékok 2014.12.31						
		áram	távhő	gáz	víz	
ÖL	tartozó bérlők	10	0	23	30	
	tartozás mértéke (Ft)	1 583 322	0	4 294 767	2 730 746	8 608 835
TH	tartozó bérlők	15	14	15	33	
	tartozás mértéke (Ft)	3 892 024	2 370 788	2 001 088	5 373 868	13 637 768
Összesen:		5 475 346	2 370 788	6 295 855	8 104 614	22 246 603

27b táblázat – 2016-os adat

Lakásbérletiek által igazolt közmű hátralékok 2014.12.31						
		áram	távhő	gáz	víz	
ÖL	tartozó bérlők	6	0	15	28	
	tartozás mértéke (Ft)	513 424	0	2 850 081	3 994 438	7 357 973
TH	tartozó bérlők	10	7	12	35	
	tartozás mértéke (Ft)	1 551 342	828 843	2 050 570	12 009 585	16 440 340
Összesen:			2 064 766	828 843	4 900 651	16 004 023

A 2 547 önkormányzati bérlakás jellemzően a kerületben élő, alacsonyabb jövedelemmel rendelkező réteg egy jelentős részének biztosít lakhatást. A korábban pályázat keretében, most pedig lakásigénylés útján bérbe adott lakások mellett az Önkormányzat az elmúlt időszakban speciális programok megvalósulásának elősegítése érdekében adott bérbe lakásokat.

Fontos kiemelni, hogy az Önkormányzat alkalmazza a piaci alapú bérbeadást. A pályázat alapján meghirdetett lakások bérbevételeinek feltételei:

- a pályáztatás a lakás bérleti díjára vonatkozó licitálással történik
- a lakás havi bérleti díjának alsó határa: 1 000 Ft/m²/hó összeg, innen indul a licitálás
- a közüzemi díjakat, a szemétszállítási díjat, a közös költség díját a bérlő a bérleti díjon felül köteles megfizetni
- pályázati biztosíték: a pályázati biztosíték összege a lakás kéthavi minimális bérleti díjának megfelelő összeg. A pályázati biztosítékot a licitálást megelőzően a lakás címének feltüntetésével az Önkormányzat számlaszámára kell átutalni, vagy az Önkormányzat pénztárába befizetni. A bérlő köteles a bérleti szerződés megkötését megelőzően a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. részére a bérleti szerződéssel összefüggő követelések biztosítása érdekében kéthavi bérleti díjnak megfelelő összegű óvadékot megfizetni. A pályázati biztosíték összege a bérlő által fizetendő óvadékba beszámításra kerül.
- a bérleti jogviszony időtartama: a határozott idejű jogviszony legfeljebb két év lehet. Ha a határozott idő lejártakor felmondási ok a bérlővel szemben nem áll fenn, a bérlő kérelmére a polgármester új lakásbérleti jogviszony létesítéséről dönthet.

Bevezetésre került a helyreállítási kötelezettséggel való bérbeadás. A 2016. évben 34 olyan bérbeadás realizálódott, melyben vállalták a helyreállítási kötelezettséget a szociális bérlakásra jogosultak. A pályázat során a bérbeadandó lakást a pályázni kívánók megtekinthetik, mely során adott lakás műszaki állapotáról és a helyreállítási kötelezettség tartalmáról a helyszínen tudomást és információt szerezhetnek. A pályázaton elnyert lakást bérlőnek a műszaki leírásban szereplő tartalommal 6 hónap alatt kell teljesítenie. Felújítás ideje alatt a lakásba beköltözni nem lehet. A helyreállítási munkálatok befejezését követően a műszaki átvétel után köthető a lakhatásra irányuló lakásbérleti szerződés.

Az önkormányzati tulajdonú szükséglakásokat, valamint komfort nélküli lakásokat (ha azok komfortosítása műszakilag nem megoldható) megüresedést követően az Önkormányzat kivonja a lakásállományból, önállóan már nem adhatók bérbe csak esetlegesen lakásbővítési céllal hasznosíthatóak. A szükséglakások állománya 2012. évtől kezdődően lassú csökkenést mutat. A 2012. évben nyilvántartott 31 db szükséglakás 2016. év végére 17 db-ra csökkent.

A lakások komfortfokozat szerinti csoportosítását bemutató táblázat számai is jól mutatják, hogy még mindig jelentős számban vannak a kerületben alacsony komfortfokozatú, vagy minden komfortot nélkülöző önkormányzati lakások. 2012-ben az önkormányzati lakásállomány mintegy 35 %-a, 2014-ben mintegy 20 %-a, 2016-ban 25,5 %-a szükség-, komfort nélküli és félkomfortos lakásokból áll. Sok esetben ezek a lakások a lakóépület alagsorában helyezkednek el.

Az alacsony komfortfokozat mellett a lakhatási körülményeket sok esetben tovább rontja a lakóépületek talajnedvesség elleni szigetelésének hiánya. Függetlenül attól, hogy a lakásokat korábban a bérlők helyreállított állapotban kapták meg, a szigetelés hiánya – különösen, ha a bentlakó pl. a rendszeres szellőztetést elhanyagolja, vagy téli időszakban nem tudja a lakást megfelelően kifűteni – szintén elősegítheti a vizesedési problémák megjelenését.

Az Önkormányzat a lakhatási körülmények javítása érdekében az elmúlt évek során is több esetben biztosított cserelakást a rendkívül rossz állapotú önkormányzati lakásokban lakók kihelyezéséhez. Számos bérlő élt továbbá az Önkormányzat által megteremtett ún. lakás-mobilitás lehetőségével, melynek keretében korábbi bérlményüket alapterületében, komfortfokozatában, vagy egyéb adottságaiban kedvezőbb lakásra cserélhette a korábbi lakás leadása mellett. A lakhatási körülmények javítása érdekében 2016-ban az Önkormányzat helyreállítási kötelezettséggel adott bére lakásokat. A Vagyonkezelő nem rendelkezik külön adattal a külterületen, illetve nem lakóövezetben élők számáról. A belterületi, nem lakó övezetben lévő kizárólagosan önkormányzati tulajdonú lakóépületben lévő lakások száma 2012. december 31. napján 445 db. (Ez a szám nem tartalmazza a társasházakban lévő önkormányzati lakásokat.)

b) Elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság kezelése

Az Önkormányzat segítő szándékát bizonyítja továbbá az is, hogy önként vállalt feladatként valósítja meg a Lakhatási, Életviteli, Lelki-segítségnyújtási, Egzisztencia-teremtési Közösségi Programban (a továbbiakban: Lélek-Program) foglaltakat. A Lélek-Pont a személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátás, feladatkör a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 80.§ átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények f) pontja alapján: *hajléktalan személyek átmeneti szállása*. A Nemzeti Erőforrás Minisztériummal kötött támogatási szerződés alapján az Önkormányzat a kerületben elindította a Lélek-Programot, melyen belül kialakításra került a Lélek - Ház I. és a Lélek - Ház II., valamint 15 önkormányzati bérlakás felújítása is megtörtént. Az intézmény határozatlan időre szóló működési engedéllyel rendelkezik, engedélyezett férőhelyek száma: 30 fő. Az intézményben a 2012. évi átadás óta 491 ember fordult meg, és kapott a szükséghelyzetének megfelelő segítséget.

28. táblázat a Lélek-Program forgalmi adatait, kihasználtsági-mutatóit mutatja be

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Programot felkereső személyek száma - esetszám	107 fő	55 fő	70 fő	133 fő	126 fő
Felvételt nyert, beköltözött személy	42 fő	23 fő	19 fő	48 fő	25 fő
Aktív kliens, tárgyév december 31-én (KSH)	26 fő	20 fő	28 fő	28 fő	29 fő
Bérlménybe kiköltözött, utógondozásban részt vevő kliens	0 fő	16 fő	18 fő	11 fő	3 fő
A beköltözést visszamondta	15 fő	16 fő	19 fő	60 fő	64 fő
Nem felelt meg/igazolások hiánya	45 fő	20 fő	26 fő	27 fő	3 fő
Intézményi jogviszony megszűntetése	23 fő	12 fő	12 fő	16 fő	9 fő
Intézményi várólistán lévő ügyfelek	10 fő	12 fő	15 fő	28 fő	16 fő

A Lélek-Program elemeit teljesítő, aktívan együttműködő kliensek továbbléphetnek önkormányzati bérlménybe. A fő szempontrendszer a Lélek-Program ban eltöltött idő, az előtakarékosság összege, a pénzkezelés, jövedelem jellege, az elfogadott társadalmi normák követése, a lakókönyezettel való együttélés minősége, lakógyűlésen-, csoportfoglalkozáson való részvétel, valamint az absztinencia betartása, melyek az egyéni gondozási tervben kerülnek rögzítésre, illetve felülvizsgálatra. Aktív együttműködés mellett bérlakásba való továbblépésre a Lélek-Programban eltöltött 18-24 hónapot követően kerülhet sor.

A kiköltözést megelőzően együttműködési megállapodásban rögzítik a felek az utógondozást, melynek időtartama a bérlési szerződés időtartamával párhuzamos, hosszabbítást követően a lépésről-

lépésre elv alapján további egy évre szól. Az utógondozásban való részvétel kötelező. Utógondozás során a szociális munkás lakásán keresi fel a klienst, illetve a Programirodán való heti megjelenés is elvárt. Amennyiben az együttműködés nem megfelelő, a Bárka jelzéssel él az Önkormányzat felé.

2014-ben két férfi, 2015 márciusában az első házaspár, szeptemberben két férfi, 2016-ban egy fő nő önkormányzati bérlakásba költözésére tett javaslatot a Bárka.

Az utógondozás, heti látogatások tapasztalatai alapján különösebb probléma nem merült fel, a Lélek-Program munkatársaival a kiköltözött klienseink aktívan közreműködnek, közüzemi számláikat rendszeresen fizetik, munkahelyüket megtartották vagy jövedelem tekintetében előrébb léptek. A csoportfoglalkozásokra eljárnak, jelentős részben tartják az absztinenciát. Elmondható, hogy minden tőlük telhetőt megtesznek, annak érdekében hogy ténylegesen éljenek az újrakezdés lehetőségével.

A 2014/2015. évben kiköltözött személyek esetében egy-egy fő esetében fordult elő visszaesés, melytől függetlenül a számlafizetés kontrollja kivétel nélkül megmaradt, a lakás állapotára vonatkozó bérleményellenőrzések alapján kifogás nem emelhető. A többi önkormányzati bérlakásba költözött kliens esetében az utógondozás időtartama lejárt, a bérleti jogviszony hosszabbításához a Bárka hozzájárult.

Két esetben került sor a bérleti jogviszony felmondásra: az első esetben hátralék, a második esetben pedig idegen személy befogadása miatt, az eljárás jelenleg is tart, a lakás kiürítését követően azt újra célszerű bérbe adni a Lélek-Program elemeit teljesítő ellátott személynek.

29. táblázat – az önkormányzat lakásba kiköltözött kliensek adatait mutatja be:

	2013.	2014.	2015. I.	2015. II.	2016.
Lakásszám	10 db	2 db	1 db	2 db	1 db
Kiköltözött személy	16 fő	2 fő	2 fő (pár)	2 fő	1 fő
Utógondozásban részt vevők száma	16 fő	18 fő	11 fő	9 fő	3 fő
Bejelentett 8 órás munkaviszony	6 fő	2 fő	2 fő	2 fő	2 fő
Alkalmi munka	2 fő	-	-	-	-
Öregségi nyugdíj	3 fő	-	-	-	1 fő
Nyugdíjszerű ellátás	1 fő	-	-	-	-
Aktív korúak ellátása/közmunka	3 fő	-	-	-	-
Nincs jövedelme/eltartott	1 fő	-	-	-	-
Absztinenciát feladó, visszaesett személy	1 fő	2 fő	1 fő	0 fő	1 fő
Lakáson történő személyes találkozások száma	172	195	127	82	102
Bérlemény elvesztése	0	0	0	0	2 (eljárás folyamatban)

A Lélek-Program indulásakor 15 felújított bérlakás állt rendelkezésre, a 2015. évben az utolsó három üres lakás bérbeadása megtörtént, ezt követően több lakás nem áll rendelkezésre. Egy esetben a lakásról a korábbi bérlője lemondott, mely így 2016-ban újra bérbeadásra került egy ellátott személy részére. A fenntartóval történő rendszeres egyeztetés alapján évi három lakás bevonása szükséges a Lélek-Program fenntarthatósága szempontjából.

A Lélek-Pont statisztikai adatait mutatja meg a 30. táblázat a 2012, 2013, 2014, 2015, 2016-os évre vonatkozóan.

30. táblázat – Lélek-Pont statisztikai adatai

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Programot felkereső személyek száma - esetszám	107 fő	55 fő	70 fő	133 fő	126 fő
Felvételt nyert, beköltözött személy	42 fő	23 fő	19 fő	48 fő	25 fő
Aktív kliens, tárgyév december 31-én (KSH)	26 fő	20 fő	28 fő	28 fő	29 fő
Bérleménybe kiköltözött, utógondozásban részt vevő kliens	0 fő	16 fő	18 fő	11 fő	3 fő
A beköltözést visszamondta	15 fő	16 fő	19 fő	60 fő	64 fő
Nem felelt meg/igazolások hiánya	45 fő	20 fő	26 fő	27 fő	3 fő
Intézményi jogviszony megszüntetése	23 fő	12 fő	12 fő	16 fő	9 fő
Intézményi várólistán lévő ügyfelek	10 fő	12 fő	15 fő	28 fő	16 fő

A Bárka Gyermek Átmeneti Otthona (a továbbiakban: Átmeneti Otthon) 2012. évben 12 férőhellyel működött. Az ellátás indokaként gyakran felmerült a hajléktalanság, illetve a nem megfelelő lakhatási körülmények. Ez 2012. év során az összesen ellátott negyedét érintette.

A következő években az alábbiak szerint alakult az ellátottak száma:

- 2013 – az ellátottak száma: 40 gyerek, ebből 8 fő hajléktalanság, 2 fő nem megfelelő lakáskörülmények miatt került be, azaz az összes ellátott 25%-a lakhatási probléma miatt tartózkodik az Átmeneti Otthonban,
- 2014 – az ellátottak száma: 45 gyerek, 4 anya, ebből 7 gyerek és 2 anya hajléktalanság, 5 gyerek és 1 anya nem megfelelő lakáskörülmények miatt került be, azaz az összes ellátott 30,6 %-a lakhatási probléma miatt tartózkodik az Átmeneti Otthonban,
- 2015 – az ellátottak száma: 51 gyerek és 3 anya, ebből 7 gyerek és 2 anya hajléktalanság miatt került be, azaz az összes ellátott 16,6 %-a lakhatási probléma miatt tartózkodik az Átmeneti Otthonban,
- 2016 – az ellátottak száma: 53 gyerek és 6 anya, ebből 14 gyerek és 4 anya lakhatási probléma miatt került be. Ez az ellátottak 30,5%-a.

31. táblázat – az Átmeneti Otthon éves statisztikáját mutatja 2013 és 2016 között:

	2013	2014	2015	2016
Férőhelyek száma	12	14	14	14
Ellátási napok száma	4084	3696	3608	4091
Ellátottak száma	40	45+4	51+3	53+6
Százalékos kihasználtság	94	72	71	80

Az Átmeneti Otthon kihasználtsága fokozatosan emelkedik, ebben az évben a 14 férőhelyen 53 gyerek és 6 anya ellátására került sor, amely 80%-os kihasználtságot jelent. Ez szerencsésnek mondható, hisz az ellátás folyamatos biztosításán túlmenően, szükség esetén, lehetőség van az azonnali – krízisesetek – befogadására.

Az Átmeneti Otthon jelenleg alkalmas 3 év alatti gyermekek édesanyjukkal együtt történő fogadására is. Ezt megelőzően a 0-3 éves korosztály fogadására nem volt lehetőség, az ő átmeneti gondozásukra 2014 óta van lehetősége az intézménynek.

32. táblázat – Ellátott anyák és gyermekeik – ellátás időtartama, gyerekek száma, életkora, állapota – 2013. év:

Ellátott gyermekek életkora	Megjegyzés	Ellátás időtartama	Ellátott gyerekek száma
4 éves	Bántalmazás	61 nap	1
2 és 5 éves	Hajléktalanság	53 nap	2
6 éves	Nem megfelelő lakáskörülmények	27 nap	1
8 éves, fogyatékkal élő	Hajléktalanság	79 nap	1

32a táblázat – Ellátott anyák és gyermekeik – ellátás időtartama, gyerekek száma, életkora, állapota – 2014. év:

Ellátott gyermekek életkora	Megjegyzés	Ellátás időtartama	Ellátott gyerekek száma
4 éves		61 nap	1
2 és 5 éves		53 nap	2
6 éves		27 nap	1
8 éves, fogyatékkal élő	Hajléktalanság	79 nap	1

32b táblázat – Ellátott anyák és gyermekeik – ellátás időtartama, gyerekek száma, életkora, állapota – 2015. év:

Ellátott gyermekek életkora	Megjegyzés	Ellátás időtartama	Ellátott gyerekek száma	Kikerülés
8 éves, fogyatékkal élő	Hajléktalanság	92 nap	1	Rés Családok Átmeneti Otthonába
6 és 9 éves	Bántalmazás	115 nap	2	Albérletbe távoztak
1 és 2 éves	Hajléktalanság	167 nap	2	December 31 Gyáo

32c táblázat – Ellátott anyák és gyermekeik – ellátás időtartama, gyerekek száma, életkora, állapota – 2016 év:

Ellátott gyermekek életkora	Megjegyzés	Ellátás időtartama	Ellátott gyerekek száma	Kikerülés
8 éves, fogyatékkal élő	Hajléktalanság	169+8 nap (159 nap 2015 évről átnyúlik)	2	munkásszálló
1 és 2 éves	Hajléktalanság	60 nap	1	Rés – Családok átmeneti otthona
6 éves	Hajléktalanság	120 nap	4	otthonukba távoztak
8,6,5 és 3 éves	Bántalmazás	90nap	3	Rés – Családok átmeneti otthona
13,11 és 8 éves halmozottan fogyatékos	Hajléktalanság	10 nap	2	otthonukba távoztak
12 és 9	Bántalmazás	10 nap	1	Rés – Családok átmeneti otthona

A 32. táblázat adatainak a különbözősége a mindekori kötelező adatszolgáltatást mutatja.

33. táblázat – Az ellátottak száma az elhelyezést kiváltó probléma típusa szerint, összehasonlítva az előző évekkel

	2013	2014	2015	2016
Ellátottak összesen	40	45+4	51+3	53+6
Gyermek magatartás problémái	15	14	19	13
Lakhatási gondok: - hajléktalanság	8	7+2	7+2	13+4
- elégtelen lakáskörülmények	2	5+1	-	1
Szülők szenvedélybetegsége miatt	2	1	2	
Gyermek szenvedélybetegsége miatt	-	-	-	
Gyermek egészségi problémái	-	1	-	1
Szülő egészségi problémái	-	1	3	4
Szülő életvezetési problémái	3	6	8	6
Egyéb	-	-	-	-
Családi konfliktus	7	4	5	3
Bántalmazás	2	6+1	7+1	12+2
Szülő távolléte (indokolt/indokolatlan)	1	-	-	-

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ellátottak összesen:	49	39	42	41	54	40	45 gyerek 4anya	51 gyerek 3 anya	53 gyerek 6 anya
Hajléktalanság:	6	5	1	5	11	8	7+2	7+2	13+4
Elégtelen lakáskörülmények:	-	1	1	-	2	2	5+1	-	1

Az átmeneti gondozás során a családgondozó, a törvényes képviselő/képviselők, a gyermek – kora és állapota függvényében – együtt készítik el a gondozási-nevelési tervet. A terv során definiálják az átmeneti gondozáshoz vezetett problémákat, és kidolgozzák az elvégzendő feladatokat annak érdekében, hogy a gyermek minél hamarabb visszatérhessen a családjához. A hajléktalanság esetében ez gyakran jelent albérlétkeresést, és ennek érdekében a szükséges anyagi fedezet megteremtését, illetve családok átmeneti otthonába való felvételt. Nem megfelelő lakhatási körülmények esetében a gondozási, nevelési terv a körülmények javítását tűzi ki célul: felújítás, korszerűsítés, közművek bekötése, rendeltetésszerű használata (pl. villany visszakötése, víz beszerelése) takarítás, tisztasági festés, rovarirtás, stb.

Tekintettel a krízishelyzetekben gyakran felmerülő elhelyezések szükségességére, a betegszoba átalakításával az Átmeneti Otthon alkalmassá vált anya-gyermek együttes elhelyezésére. Ez esetben a gyerek a szülővel együtt részesülhet átmeneti gondozásban addig, amíg egy tartósabb lakhatási megoldás lehetővé válik. A bővítés eredményeként a férőhelyek száma két fővel növekedett. A férőhely növekedés lehetőséget ad más kerületekkel való ellátási szerződés megkötésére. A budapesti

kerületek jelentős részében nem működik átmeneti otthon annak ellenére, hogy az ellátás 20 000 fő feletti településeken kötelező. Az Önkormányzat ellátási szerződést kötött Zugló Önkormányzatával a Budapest XIV. kerület illetékességi területén életvitelszerűen tartózkodó gyermekek részére, átlag két férőhelyen, 2014. július 1-jétől 2019. június 30-áig.

34. táblázat – Az Átmeneti otthon kihasználtsága

2015. év			
Kihasználtság:	Kőbányai ellátottak:	Zuglói ellátottak:	Összes ellátott:
9,88 fő átlag gyermekszám	42 gyermek+ 3 anya	9 gyermek	51 gyermek+ 3 anya
2016. év			
Kihasználtság:	Kőbányai ellátottak:	Zuglói ellátottak:	Összes ellátott:
11,17 fő átlag gyermekszám	43 gyermek+ 6 anya	10 gyermek	53 gyermek+ 6 anya

A következő táblázat a zuglói ellátottak számát mutatja meg az elhelyezést kiváltó probléma típusa szerint:

35. táblázat – probléma típus szerinti megoszlás

Ellátást kiváltó probléma	2015	2016
A szülők életvezetési problémái	-	2
A szülők egészségi problémái	1	3
A gyermek egészségi problémái	-	-
A szülők szenvedélybetegsége miatt	2	-
A gyermek szenvedélybetegsége miatt	-	-
A szülők lakhatási problémái miatt	-	-
-a) kríziselhelyezés	-	-
-b) hajléktalanná válás	-	1
-c) elégtelen lakhatási körülmények	-	-
Bántalmazás	4	3
A szülő vagy gondviselő indokolt távolléte	-	-
Családi konfliktus	1	1
A gyermek magatartási problémái	1	-
Összesen:	9	10

Az ellátási szerződés továbbra is életben van, az Átmeneti Otthon ellátja a Zuglói Család- és Gyermejkölési Szolgálat, valamint a Központ javaslatára a XIV. kerületben életvitelszerűen tartózkodó erre az ellátásra szoruló gyermekeket. Más kerülettel az Átmeneti Otthonnak nincsen szerződése. Fontos kiemelni, hogy a kőbányai gyerekek ellátását nem befolyásolta a Zuglói ellátás, mivel a férőhelyek száma is növekedett 12-ről 14-re, és az Átmeneti Otthon kihasználtsága folyamatosan nem volt 100 %-os.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A kerületben zajló tényleges folyamatok ismeretében az Önkormányzat három kiemelten kezelendő szegregátumot jelöl meg:

- Kis Pongrácz telepen a Gyöngyike u. - Csilla u. - Pongrácz út - Salgótarjáni út
- A Gyárdűlő városrészben a Bihari 8c épületegyüttese (Balkán – Bihari – Fertő - MÁV vasútvonal által határolt terület)
- Hős utca 15/a, b.

Az önkormányzati lakásállomány színvonalának javítása érdekében a 2010. évben fejeződött be a Bihari út 8. szám alatti épület rehabilitációja. A felújítás keretében az Önkormányzat a kizárólagos tulajdonát képező ingatlanon a 73 lakás mindegyikét komfortosította, teljes körűen felújította. A lakások alapterülete 24-68 m² közötti, az ingatlan összközműves.

Az épület 2010-es rehabilitációja óta a Bihari 8/C. épület állapota folyamatosan romlik, jelenleg nagyon rossz állapotban van. Ideiglenes megoldásként aládúcolásokkal igyekeznek biztosítani a lakók biztonságát. A lépcsők helyzete, a burkolat állapota, a függőfolyosók lejtése balesetveszélyes. Az épület jelenlegi állapotát indokolja a lakóközösség életvitele, valamint az, hogy a 2010-es rehabilitáció nem hozta meg a várt, a lakók életminőségének javulásához fűzött reményeket, így a lakóközösség

szociokultúrája sem változott. A kezdeti törekvések ellenére a korábbi problémák – mint például a közüzemi díjtartozás – újra termelődtek. A Bárka által gondozott itt élő családok törekednek a saját lakásuk rendben tartására, a megfelelő életkörülmények lakáson belüli kialakítására. Azonban a gyermekeket az épület állapota, valamint a lakóközösség kriminalizálódása miatt a lakásból nem szívesen engedik ki. Az itt élő fiatalok nagy része napjait az épületben, vagy bandákba verődve a környéken töltik.

Önkormányzati szempontból szintén nagy problémát jelent a Hős u. 15 a és b társasház. A vegyes tulajdonban lévő társasházban a tulajdoni hányad változások eredményeként az Önkormányzat 55648/100 000 tulajdoni hányadot jelentő többségi tulajdonosként van jelen. Ez az 55,65% tulajdoni rész 97 önkormányzati lakást, valamint 72 nem lakás célú helyiséget jelent a két épületben összesen. A lakások komfortfokozatában és műszaki állapotában jelentős változás az elmúlt időszakban nem történt. Az épület állapota jelentősen és folyamatosan amortizálódik. A karbantartási, javítási munkák elvégzését a tulajdonosok által felhalmozódott közös költség tartozások miatt megjelenő forráshiány nem tette és a jövőben sem teszi lehetővé. Mindezek hiányában a Hős utca 15/b épületben lévő függőfolyosó állapota balesetveszélyessé vált.

A két épületben megüresedő lakásokat az Önkormányzat a továbbiakban nem kívánja lakáscélra hasznosítani. A bérlőktől visszavett lakások állapota legtöbb esetben sem felel meg az újbóli bére adás feltételeinek, ezért azok lefalazásra, valamint lakásállományból törlésére kerül sor. Ez a folyamatot mutatkozik meg az ingatlan lakás-, valamint nem lakás célú albetéteinek - elmúlt időszakban bekövetkezett - nyilvántartási adatállomány változásában.

Kőbánya legszegregáltabb területe a Hős utca 15/a és b épületegyüttese és közvetlen környéke. A Bárka tapasztalatai alapján elmondható, hogy az itt felnövekvő generációnak nincsen jövőképe, pozitív példát a felmenők nem mutatnak. Az itt élő, általános életvitelt folytatni kívánó családok bezárkóznak lakásaikba, a gyermekeket nem engedik le az udvarra, folyosóra. Ennek oka az itt élők többségének életvitel, az omladozó, több éve semmilyen felújítást nem látott épület. Sajnálatos tapasztalat, hogy az itt élő fiatal, aktív korú lakók drogfogyasztók, -terjesztők, ezentúl több illegális eszközt (pl.: petárda), szert árusítanak. A tanköteles korú gyermekek iskolát nem látogatnak, a lányok sok esetben már 15-16 éves korukban szülnék, családot alapítanak. A tanulásnak, munkának itt sem presztízse, sem becsülete nincsen.

Az épületegyüttesnél napi szinten kerül sor rendőri intézkedésre a közüzemi szolgáltatások illegális használata, vagy a szabálysértések, bűncselekmények elkövetése miatt. Mindkét épületnél megszüntethetetlen probléma az élőködők (csótány, ágyi poloska) jelenléte. A két épület közötti különbség, hogy az A épületben a lakók környezetüket tisztán tartják, az ingatlanuk állapotára odafigyelnek, rendszeresen takarítanak.

„A kőbányai Kis-Pongrác lakótelep szociális városrehabilitációja” nevű, a KMOP-5.1.1/A jelű Integrált szociális célú város városrehabilitáció – Hagyományos építésű városi területek rehabilitációja pályázaton támogatást elnyert projekt területi lehatárolása az Integrált Városfejlesztési Stratégiában vizsgált statisztikai adatok alapján történt (foglalkoztatás, végzettség, háztartáson belüli keresők aránya stb.) A cél az volt, hogy az Önkormányzat megállítsa a kedvezőtlen társadalmi folyamatokat a városrehabilitációs projekt segítségével.

A Kis-Pongrác projektben résztvevő társasházakban társasházanként eltérő közös szerkezeti elemek újultak meg. Az elektromos hálózat felújítása mellett számos társasház döntött pl. a víz- és szennyvíz-vezetékrendszer felújításáról. E vezetékrendszerek felújítása mellett a projektben érintett mind a 72 önkormányzati tulajdonú lakás komfortosítása is lehetővé vált, így javítva a bérlők életminőségét. Ezen lakások több mint fele korábban komfort nélküli, vagy félkomfortos komfortfokozatú volt.

A befejezett projekt eredményei az alábbiakban foglalhatók össze:

A szociális rehabilitáció eredményeképpen a lakótelep és környezete társadalmi lecsúszásának tendenciája megállt. A szegregáció veszélyének – beleértve a szegregált lakóhely kialakulásának veszélyét is – kitett lakótelep megújult, így egyértelműen kijelenthető, hogy mind társadalmi,

gazdasági, környezeti, esélyegyenlőségi szempontból a szegregáltság irányába ható tényezők és azok negatív hatásai csökkentek, illetve megszűntek.

A 2010. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiai Tervben meghatározott beavatkozások:

- lakófunkció fejlesztése (épületrekonstrukciók)
- városi funkció-fejlesztés (közterületi rekonstrukciók)
- közösségi funkció-fejlesztés
- közszféra funkció-fejlesztés
- gazdasági funkció-fejlesztés

révén a célok teljesültek, illetve a projekt jövőbeni pozitív hatásai okán jó eséllyel teljesülni fognak.

A Pongrác Községi Ház létrehozásával és annak akadálymentesítésével a közösségi együttéléshez, valamint a kulturális programokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítottá vált. A foglalkoztatási, képzési programok megvalósítása során a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok igényei kerültek előtérbe. A közösségi házban aktív társadalmi élet zajlik, amelybe szervesen bekapcsolódnak a lakótelepen működő nevelési, oktatási (Gyöngyike Óvoda, Bem József Általános Iskola) és szociális intézmények (Pongrác Idősek Klubja), valamint a kerületben működő civil szervezetek (Radar Ifjúsági Iroda, KESZE).

A Pongrác Községi Ház lassan 5 éves működése alatt számos területen történt változás, az itt dolgozók folyamatos munkával szereztek meg az itt élők bizalmát. A türelem, a sok munka meghozta a várt eredményt. A benti rendezvények elérték a maximum befogadóképesség határát, a vendégek az egyre személyesebb ügyekkel, bizalommal fordulnak a munkatársakhoz. Az itt dolgozók igazi csapatmunkában, egymásra figyelve és építve látják el feladatukat annak érdekében, hogy az általuk kitűzött cél – a helyi közösség szolgálata – minél magasabb színvonalon valósuljon meg. Ezt segíti, hogy nem csak részvételre invitálják a helyieket, hanem már a tervező-, szervező folyamatba is bevonják őket. Ennek egyik eredménye a 2015-ben megalakult Pongrác Egyesület, akikkel együttműködve dolgozzák ki a programokat a közösségi igényeknek megfelelően.

A városrehabilitáció során megvalósult fejlesztés, fizikális felújítások mellett a Pongrác Községi Ház tevékenységével előhívta, életre keltette az itt élők öntudatát, büszkeségét. Fontos attitűd ez ahhoz, hogy a Pongrác telep ismét élhető, vonzó lakóhellyé váljék.

A közös munkának köszönhetően a korábbi kedvezőtlen foglalkoztatási, képzettségi mutatók javultak, javulnak. A lakótelepen és közelében élő lakosság életminősége és életesélyei jobbá váltak. A lakótelep ingatlanpiaci pozíciója javult, a lakások értékének növekedése várható, így a lakosság összetétele hosszabb távon stabilizálódhat. A lakótelep ismét vonzóvá vált az ifjú házaspárok, egy gyerekes kisebb családok számára. A projekt keretében a lakótelepen kiépült egy új (helyi rendőrkapitányságra bekötött) térfigyelő kamerarendszer is, amely mind a bűnmegelőzés, mind a biztonság érzetének növelése révén hozzájárul az esélyegyenlőség biztosításához. A lakótelep zöldfelületei megújultak, a biológiailag aktív felület aránya növekszik, gyakorlatilag a teljes zöldfelület tekintetében 100%-os lett. A helyi lakosság érezhetően érdekeltté vált a zöldfelület gondozásában, ápolásában, egynyári virágoskertek szezonális ültetésében, gondozásában.

A Bárka itt feladatot ellátó munkatársainak tapasztalatai azt mutatják, hogy az itt élők vegyes érzelmekkel viszonyulnak a rehabilitációhoz. A közvilágítás megújítása – bár nagyon fontos – nem éri el a helybeliek ingerküszöbét, viszont a lakótelep és körülötte telepített összesen 12 térfigyelő kamerával kapcsolatban általánosan tűnik a helyiek elégedetlensége: nem tapasztalják a pozitív hatását a kamerák jelenlétének. A legtöbb helybélit a játszótérek kialakítása, kezelése, a parkolási helyzet és a Pongrác útnál közterületen italozók tevékenysége, valamint a személtelés és a térfigyelő kamerák közhasználat foglalkoztatja.

Ezen rossz érzések, bizonytalanságok enyhítése érdekében fontos megfogalmazni az intézkedési tervben a helyiek, valamint a Közterület-felügyelet közötti kapcsolat személyessé tételét, erősítését.

Pozitív tapasztalat, hogy a megújított zöldterületek, padok, asztalok jó állapotát általánosságban sikerült ez idáig – immár két éven keresztül – megőrizni. Ez jórészt az itt élők érdeme, de nem

elhanyagolható a Kőkert Kft. által foglalkoztatott közmunkások részmunkaidős kertészeti tevékenysége.

A Bárka a KMOP-5.1.1/A-09-2f-2011-0001 jelű „A kőbányai Kis-Pongrác lakótelep szociális célú városrehabilitációja” ERFA finanszírozású projekt támogatási szerződés keretében a megállapodásnak megfelelően intenzív családgondozást végzett az akcióterületen (Kis-Pongrác lakótelep) levő 888 háztartásból kiválasztott 20 család körében. Adósság megelőzési/kezelési tanácsadást folytatott, gyógy-fejlesztőpedagógusi feladatokat látott el, egyetemi hallgatók segítségével korrepetálást biztosított, mentorálást végzett, és ösztönző programokat szervezett elsősorban a lakótelepen élő gyermekek felzárkóztatása, családok helyzetének javítása érdekében.

A pályázat lezárulását követően a Pongrác Közösségi Ház a soft programok egy részét megtartva folytatta működését. A programok beindítása előtt igényfelmérés történt, mely rávilágított azokra a területekre, szolgáltatásokra melyeket a helyi lakosok hiányosnak ítélt meg, vagy éppen nem is volt elérhető számukra.

A Pongrác Közösségi Ház állandó programjai tematikus klubfoglalkozások, melyek reagálnak a helyiek igényeire, szükségleteire. A fő cél továbbra is az, hogy a nyitvatartási idő alatt minden korosztály megtalálja a számára leginkább hasznos szolgáltatást, a legjobban kikapcsoló és közösségépítő szabadidős programot. Várta még magára a kerthelyiség kialakítása. Ennek megvalósítása egyik kiemelt projektje lehet a 2018-tól induló Helyi Esélyegyenlőségi Programnak.

A családok rossz anyagi helyzetéből, a szülők iskolázatlanságából, esetleges rossz példamutatásából eredő a gyermekek hátrányos helyzetének ellensúlyozására, esélyegyenlőségük megteremtése érdekében a projektben a Bárka az alább bemutatott soft feladatokat látta el:

- a pályázati program lezárását követően 2015-ig a korrepetálás elérhető volt a Közösségi Házban. 2016-ban a szolgáltatást igénybe vevők száma drasztikusan lecsökkent, így a korrepetálás lekerült a programlistáról
- a fejlesztő foglalkozások a mai napig elérhetőek a helyi lakosok számára. Népszerű klubfoglalkozás az Ugróiskola-iskola előkészítő szolgáltatás
- az ösztönző programok keretében megvalósult kirándulások – más formában – ma is elérhetőek. A „Barangolás” néven futó program célja a mozgás, az egészséges életvitel elősegítése, lehetőség biztosítása a szabadidő egészséges eltöltésére.

Kiemelt feladatként tekintenek a Bárka itt tevékenykedő munkatársai a fiatal korosztályra. Céljuk, hogy a gyermekek, fiatalok számára lehetőségeket biztosítsanak a hátrányok leküzdésére, segítsék beilleszkedésüket az őket körülvevő világba, segítség saját képességeik lehető legjobb, leghasznosabb fejlesztését. Ennek érdekében sok olyan foglalkozást terveznek, ahol az együtt töltött idő és a közösen teljesítendő feladat növeli a résztvevők felelősségtudatát, kötetlen módon, mégis hatékonyan kerülhetnek közelebb a csapatmunka alapjaihoz. Megtanulják az együttműködés fontosságát. De cél, hogy a szűk környezetből kilépve megismerkedjenek a tágabb világgal is. Ennek érdekében a klubfoglalkozások mellett havonta egyszer nagyobb kirándulást tesznek Budapest területén (Pánik szoba, Pál-völgyi barlangtúra, Budai hegységben kirándulások).

Kiemelt cél – a Hős utca fertőzöttsége (drog) és közelsége miatt – a bűnmegelőzés, a kábítószerkérdés „megvitatása”.

A gyermekek, fiatalok számára lehetőségeket kell adni hátrányaik leküzdéséhez, biztosítani kell a beilleszkedésüket szolgáló programokat, emellett gondoskodni kell arról, hogy szabadidejüket személyiségük, képességeik fejlesztésére fordíthassák.

Egyre nagyobb kihívás ez a területen dolgozó szakemberek számára, hiszen évről-évre egyre nehezebb az említett korosztályt elérni, egyre nehezebb a motiváltságukat felkelteni.

Összességében elmondható, hogy a városrehabilitációs projektnek köszönhetően elindult a fejlődés a Pongrác telepen. Természetesen vannak még területek, melyek fejlesztésre szorulnak, de a kezdő lépés megtörtént. A helyiek egyre aktívabb szerepet vállalnak fel környezetük, élethelyzetük javítása érdekében. A Pongrác Közösségi Ház nyitott minden kulturális kezdeményezésre, valódi és kölcsönösen hatékony együttműködésre. Szolgáltatásaikkal esélyt teremtenek a helyi lakosság részére a tanuláshoz, egészségük megőrzéséhez, illetve a kulturált szabadidő eltöltéséhez, szórakozáshoz.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

36. táblázat – Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	1743
2009	1603
2010	1654
2011	2274
2012	1501
2013	472
2014	392
2015	794

Ez az adat az egészségügyi ellátás egyik fontos mutatója, amely esélyegyenlőségi szempontból jelentős. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére - egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához – gyógyszerköltségek viseléséhez kapcsolódó kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. Két jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt: 1. alanyi jogon, 2. normatív alapon,

37. táblázat – Ápolási díjban részesítettek száma

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	295
2009	304
2010	333
2011	380
2012	nincs adat
2013	195
2014	220
2015	253
2016	274

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi. Az Szt. módosítása következtében az ápolási díjjal, az alanyi és a normatív közgyógyellátással kapcsolatos hatáskörök a járási hivatalokhoz kerültek át.

Az Szt. további módosítása 2015. március 1-jétől megszüntette a méltányossági közgyógyellátást, viszont lehetőséget teremtett arra, hogy az önkormányzatok a gyógyszerkiadásokhoz való hozzájárulásként települési támogatást nyújtsanak.

A gyógyszerkiadások viseléséhez kapcsolódó települési támogatás a bevezetése óta egyre népszerűbb a kerületben. Elsősorban az alacsony jövedelemmel rendelkező idősödő korosztály részére jelent problémát a havonta szükséges gyógyszerek kiváltása. Az önkormányzat gyógyszer-támogatásának az összege 5 000 Ft, közgyógyellátási igazolvánnyal nem rendelkezők részére a házi orvos vagy a gyógykezelést végző más orvos által kiállított igazolás szerint havi rendszeres gyógyszerköltség 70%-a, legfeljebb 10 000 Ft. A megállapított támogatást egy éven keresztül havonta folyósítja az önkormányzat a jogosult részére.

Év	gyógyszertámogatásban részesülő családok száma	A támogatás összege
2015.	359	12 903 eFt
2016.	678	49 607 eFt

Gyakori a napi megélhetési gondokkal küzdő családok megjelenése. A bizonytalanság, az alapszükségletek hiánya fokozott agressziót, depresszív állapotot idéz elő. Megnőtt a pszichés, a kapcsolati problémákkal jelentkező kliensek száma. Gyakori, hogy több problémával jelentkezik egy-

egy család, melyeknek megoldása megköveteli a rendszerszemléletű családgondozást, és más szociális intézményekkel való szoros együttműködést.

38. táblázat – A Bárka Családsegítő Szolgálat családgondozói statisztikája 2012. évben:

2012. év	Összesen
Családok száma	1935
Új esetek száma	1096
Lezárt esetek/család szám	940
Környezettanulmányok száma	39
Családok száma, melyekben védelemben vett gyermek van (eseti gondokosság)	48
Pszichológiai tanácsadás	214
Jogi tanácsadás	64
Tanulásfejlesztés	30
Családlátogatás	806
Intézménylátogatás	680
Terepgyakorlatos hallgatók száma	6

38a táblázat – A Bárka Családsegítő Szolgálat családgondozói statisztikája 2013. évben:

2013. év	Összesen
Családok száma	1893
Új esetek száma	1266
Lezárt esetek/család szám	793
Környezettanulmányok száma	48
Családok száma, melyekben védelemben vett gyermek van (eseti gondokosság)	16
Pszichológiai tanácsadás	497
Jogi tanácsadás	397
Tanulásfejlesztés	-
Családlátogatás	1094
Intézménylátogatás	779
Terepgyakorlatos hallgatók száma	8

38b táblázat – A Bárka Családsegítő Szolgálat családgondozói statisztikája 2014. évben:

2014. év	Összesen
Családok száma	1934
Új esetek száma	1191
Lezárt esetek/család szám	673
Környezettanulmányok száma	86
Családlátogatás	1177
Intézménylátogatás	627
Terepgyakorlatos hallgatók száma	5
Tanulásfejlesztés	42

38c táblázat – A Bárka Családsegítő Szolgálat családgondozói statisztikája 2015. évben:

2015. év	Összesen
Családok száma	1811
Új esetek száma	936
Lezárt esetek/család szám	
Környezettanulmányok száma	101
Családok száma, melyekben védelemben vett gyermek van (eseti gondokosság)	-
Pszichológiai tanácsadás	300
Jogi tanácsadás	482
Tanulásfejlesztés	-
Családlátogatás	1273
Intézménylátogatás	542
Terepgyakorlatos hallgatók száma	6

38d táblázat – A Bárka Családsegítő Szolgálat családgyógyozói statisztikája 2016. évben:

2016. év	Összesen
Családok száma	1205
Új esetek száma	614
Lezárt esetek/család szám	-
Környezettanulmányok száma	295
Családok száma, melyekben védelembe vett gyermek van(eseti gondokság)	28
Pszichológiai tanácsadás	104
Jogi tanácsadás	507
Tanulásfejlesztés	30
Családlátogatás	1970
Intézménylátogatás	115
Terepgyakorlatos hallgatók száma	1

A Bárka Családsegítő Szolgálatának további statisztikai adatai:

2012. év

	Bejövő forgalom	Kimenő forgalom
Kliensforgalom	8543	0
Családlátogatás	0	806
Intézménylátogatás	0	680

2013. év

	Bejövő forgalom	Kimenő forgalom
Kliensforgalom	1266	0
Családlátogatás	0	1094
Intézménylátogatás	0	779

2014. év

	Bejövő forgalom	Kimenő forgalom
Kliensforgalom	12619	0
Családlátogatás	0	1177
Intézménylátogatás	0	627

2015. évi

	Bejövő forgalom	Kimenő forgalom
Kliensforgalom	12058	0
Családlátogatás	0	1273
Intézménylátogatás	0	542

2016. év

	Bejövő forgalom	Kimenő forgalom
Kliensforgalom	5980	0
Családlátogatás	0	1970
Intézménylátogatás	0	115

39. táblázat – A Bárka Családsegítő Szolgálatát igénybe vevők probléma körei:

2014. év	Összesen
Életviteli	52
Családi, kapcsolati problémák	50
Lelki-, mentális	66
Gyermeknevelési	13
Anyagi	1175
Foglalkoztatással kapcsolatos	374
Egészségkárosodás következménye	89
Ügyintézéshez segítségkérés	183
Információ kérés	52
Jogi probléma	410
Egyéb	175
Összesen:	2639

(384 esetben egyszerre több probléma is jelentkezik.)

39a táblázat – A Bárka Családsegítő Szolgálatát igénybe vevők probléma körei:

2015. év	Összesen
Életviteli	98
Családi, kapcsolati problémák	33
Lelki-, mentális	66
Gyermeknevelési	15
Anyagi	992
Foglalkoztatással kapcsolatos	332
Egészségkárosodás következménye	58
Ügyintézéshez segítségkérés	202
Információ kérés	18
Jogi probléma	424
Egyéb	85
Összesen:	2323

(218 esetben egyszerre több probléma is jelentkezik.)

39b táblázat – A Bárka Családsegítő Szolgálatát igénybe vevők probléma körei:

2016. év	Összesen
Életviteli	189
Családi, kapcsolati problémák	195
Lelki-, mentális	111
Gyermeknevelési	164
Anyagi	299
Foglalkoztatással kapcsolatos	28
Egészségkárosodás következménye	34
Ügyintézéshez segítségkérés	166
Információ kérés	29
Jogi probléma	535
Egyéb	63
Összesen:	1813

2012. december 31-ével a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás – a szolgáltatás magas költségigénye miatt – megszűnt a kerületben. A térítésmentesen biztosított szolgáltatás magas költségeit a házi segítségnyújtáshoz delegált szolgáltatásszervezés okozta, a gondozónók bérét több személyi jellegű többletkiadás terhelte (készenléti díj, túlmunka díj) a dologi kiadáson túl. A szolgáltatás biztosításáért kapott évi 4 millió Ft összegű állami támogatás még a gondozónók személyi juttatásait sem fedezte.

A Bárka 2016. szeptember 1-jétől javasolta az Önkormányzatnak a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ismételt bevezetését. A javaslat indokai a következők voltak: jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítását szolgáló technikai háttér jelentős fejlődésen ment keresztül. Olyan készülékek is elérhetők már, melyekkel vészhelyzet esetén a csuklóra erősített vagy nyakba akasztott riasztó gomb segítségével az ügyfél azonnali hangkapcsolatot tud létesíteni a diszpécserközponttal. Ez az interaktív kommunikáció kiszűri a riasztások jó részét kitevő, sürgős intézkedést nem igénylő jelzéseket. Ez számottevő személyi és dologi megtakarítást eredményez. Ezen túl a szociális ellátórendszerben megjelentek olyan szolgáltatók, amelyekről bérelni lehet a szükséges készülékeket, és a kivonulást is biztosítják. Bár a szolgáltatás biztosításához állami normatíva nem jár, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás továbbra sem kötelező önkormányzati feladat, de a működési költségek jelentős csökkenése, valamint külső szolgáltató bevonásának a lehetősége miatt mégis indokoltnak látta az Önkormányzat az ellátást ismételt bevezetését. A döntéshozók mérlegelték az ellátásra való kerületi igényt, a költségeket, valamint azt, hogy ezen ellátási forma esetenként alkalmasabb a magasabb költségigényű intézményi ellátások kiváltására. Fentiek alapján a Képviselő-testület 2016. áprilisi ülésén döntött a jelzőrendszer ismételt bevezetéséről 2016. szeptember hótól kezdődően, a Bárka útján, de intézményen kívüli szervezet bevonásával.

A szolgáltatás azonban még nem indult el, mert a pályázat során a pályázatot benyújtó cég a szerződéskötéshez szükséges dokumentumokat nem csatolta be maradéktalanul, így a szerződéskötésre nem kerülhetett sor.

Mivel a kerületi időskorú, beteg, elesett lakosok számára a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztonságot, segítséget ad, és az előzetes tapasztalatok alapján erre szükség van, érdemes az intézkedési tervek közé felvenni a rendszer visszaállítását, hosszútávú határidővel annak érdekében, hogy legyen idő a rendszer megfelelő kiépítésére.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevétele önkéntes és az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője szóbeli vagy írásbeli kérelmére, indítványára történik. Az alapszolgáltatást nyújtó intézményeket a szórólapokon, az interneten, illetve a médiumokon keresztül ismerhetik meg.

a) Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az igénybe vehető alapszolgáltatási formákról a következő társintézmények nyújthatnak felvilágosítást:

- Bárka,
- ideggondozó,
- Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet,
- Önkormányzat,
- civil szervezetek,
- átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények.

A nappali ellátást biztosító intézmény

- az ellátást igénybe vevők részére, szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt,
- a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, valamint helyet biztosít a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak,
- biztosítja, hogy a szolgáltatás nyitott formában, az ellátotti kör és a lakosság által egyaránt elérhető módon és formában működjön.

A nappali ellátás szolgáltatásai különösen:

- igény szerint meleg étel biztosítása,
- szabadidős programok szervezése,
- szükség szerint az egészségügyi alapellátás megszervezése, a szakellátáshoz való hozzájutás elősegítése,
- hivatalos ügyek intézése,
- munkavégzés lehetőségének szervezése,
- életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése,
- speciális önszerveződő csoportok támogatása, szervezésének segítése,
- mentális gondozás.

A házi segítségnyújtás során az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szükséglete saját környezetében, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosítható.

A házi segítségnyújtás keretébe tartozó tevékenység különösen:

- az ellátást igénybe vevővel segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása,
- az orvos előírása szerinti alapvető gondozási, ápolási feladatok ellátása,
- közreműködés a személyi és lakókörnyezeti higiéné megteremtésében és megtartásában,
- közreműködés az ellátást igénybe vevő háztartásának vitelében,
- segítségnyújtás az ellátást igénybe vevő és környezete közötti kapcsolattartásban,
- segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőt érintő veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében, a kialakult veszélyhelyzet elhárításában,
- részvétel az egyéni és csoportos szabadidős, foglalkoztató és rehabilitációs programok szervezésében,
- az ellátást igénybe vevő segítése a számára szükséges szociális ellátásokhoz való hozzájutásban,
- az előgondozást végző személlyel való együttműködés,
- szükség esetén bentlakásos szociális intézménybe való beköltözés segítése.

Az étkeztetés a lakosság szükségleteinek megfelelően megszervezhető az étel

- kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással,

- elvitelének lehetővé tételével,
- lakásra történő szállítással.

Az étkeztetés keretében fő étkezésként legalább napi egyszeri meleg ételt kell biztosítani. Ha az étkeztetésben részesülő személy egészségi állapota indokolja, a házi orvos javaslatára – a népkonyha kivételével – az ellátást igénybe vevő részére diétás étkeztetést kell biztosítani (epés, cukros diéta). Aki egészségi állapota miatt nem tudja igénybe venni a nappali ellátást, annak az ebéd házhoz szállítása jelent megoldást.

Budapest Főváros X. kerületében jelenleg 38 felnőtt házi orvosi és 14 házi gyermekorvosi praxis működik. Egy felnőtt házi orvosi praxis jelenleg is közalkalmazotti formában működik. Az ellátottak a körzetekről, a körzetekhez tartozó ellátási területről a házi orvosoktól, a házi orvosi rendelők kartonozójától, valamint a Bárkából kaphatnak információt. Az ellátási körzetek könnyebb elérhetősége okán a Bárka tervezi ezek interneten való hozzáférését.

Az Önkormányzat kiemelt hangsúlyt fektet a házi orvosi rendelők felújítására, akadálymentesítésére. A 2015. évben a Zsivaj utca 2. szám alatti rendelő felújítása, átadása megtörtént. Az emeletre feljutást lift segíti. A 2016. évben a Kerepesi út 67. szám alatti rendelő átalakítása történt meg, mely során korszerű hűtési, fűtési és légtechnikai rendszer lett kialakítva. Természetesen itt is cél volt az akadálymentes megközelítés kialakítása.

Az orvosi rendelők felújítása tovább folytatódik, jelenleg a Pongrác u. 19. szám alatt található házi orvosi szolgálat, foglalkozás-egészségügyi szolgálat, felnőtt ügyelet, valamint a gyógyszertár épületének a felújítási munkálatai vannak előkészületben.

A kerületben a fogászati ellátást 12 felnőtt fogorvos látja el. A Bárka a fogorvosi ellátás teljes körű biztosítása érdekében Fogászati Röntgen és Dento-alveoláris sebészeti (szájsebészeti) ellátást is biztosít. A szájsebészeti ellátás jelenleg heti 60 órában működik 2 fő szájsebész részvételével, melyet a közelmúltban területi kapacitás bővítés a következő területek ellátásával bővítették: Budapest XIX. kerület, Apaj, Dömsöd, Kiskunlacháza, Lórév, Makád, Ráckeve, Szigetbecse, Szigetcsép, Szigetszentmárton, Szigetújfalu.

A kerületben a házi gyermekorvosi rendelőkben területi védőnők mellett iskola (ifjúság-egészségügyi) védőnők működnek közre a nevelési-oktatási intézmények egészségügyi ellátásában. A nagy létszámbiányra való tekintettel az Újhegy sétány 13-15. szám alatti házi gyermekorvosi rendelőben egy új területi védőnői körzet került kialakításra. A meghirdetett állást nem sikerült betölteni, így az ezen a telephelyen dolgozó védőnők helyettesítés útján látták el a feladatot 2012-ben. A következő táblázatokban a védőnői körzetekre vonatkozóan ismerhetjük meg a statisztikai adatokat – éves bontásban, 2012-től.

40. táblázat – A védőnői körzetek statisztikái

2012 szeptember

Telephely	Védőnői körzetek száma	Betöltött körzetek száma	Helyettesítés
Salgótarjáni út 47.	3	3	nincs
Zsivaj u. 2.	8	8	nincs
Újhegyi sétány 13-15	7	6	5 védőnő helyettesített
Üllői út 136.	2	2	nincs
Kerepesi út 67.	3	3	nincs

2013 szeptember

Telephely	Védőnői körzetek száma	Betöltött körzetek száma	Helyettesítés
Salgótarjáni út 47.	3	1	3 védőnő helyettesített
Zsivaj u. 2.	8	8	nincs
Újhegyi sétány 13-15	7	6	5 védőnő helyettesített
Üllői út 136.	2	2	nincs
Kerepesi út 67.	3	3	nincs

2014 szeptember

Telephely	Védőnői körzetek száma	Betöltött körzetek száma	Helyettesítés
Salgótarjáni út 47.	3	3	nincs
Kőrösi Cs. S. út 43-51	8	8	nincs
Újhegyi sétány 13-15	7	6	5 védőnő helyettesített
Üllői út 136.	2	2	nincs
Kerepesi út 67.	3	3	nincs

2015 szeptember

Telephely	Védőnői körzetek száma	Betöltött körzetek száma	Helyettesítés
Salgótarjáni út 47.	3	2	2 védőnő helyettesített
Kőrösi Cs. S. út 43-51	8	8	nincs
Újhegyi sétány 13-15	7	7	nincs
Üllői út 136.	2	2	nincs
Kerepesi út 67.	3	3	nincs

2016 szeptember

Telephely	Védőnői körzetek száma	Betöltött körzetek száma	Helyettesítés
Salgótarjáni út 47.	3	3	nincs
Kőrösi Cs. S. út 43-51	8	8	nincs
Újhegyi sétány 13-15	7	6	2 védőnő helyettesít
Üllői út 136.	2	2	nincs
Kerepesi út 67.	3	3	nincs

Iskola védőnői létszám kilenc fő a kőbányai közép és általános iskolákban. Az alábbi táblázatok az ellátási körzetet és a betöltött álláshelyek számát mutatják, évenkénti bontásban.

41. táblázat – Védőnői körzetek – 2012

Iskola neve	Védőnői körzet	Betöltött állás
Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola		
Giorgio Perlasca Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola	1	1
Magyar Gyula Kertészeti Szakiskola		
Pataky István Fővárosi Gyakorló Híradásipari és Informatikai Szakközépiskola	1	1
Janikovszky Éva Általános Iskola – Felső tagozat (Kápolna tér)		
Harmat Általános Iskola	1	1
Keresztúry Dezső Általános Iskola		
Janikovszky Éva Általános Iskola – Alsó tagozat (Kápolna tér)		
Kada Mihály Általános Iskola	1	1
Janikovszky Éva Általános Iskola (Üllői út)		
Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakképző Intézet	1	1
Szent László Általános Iskola		
Szt. László Gimnázium		
Komplex Általános Iskola és Speciális Szakszolgáltató Központ	1	1
Keleti Károly Közgazdasági Szakközépiskola	1	1
Zrínyi Miklós Gimnázium		
Széchenyi István Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	1	1
Fekete István Általános Iskola		
Bem József Általános Iskola		
Kertvárosi Általános Iskola	1	1
Szervátiusz Jenő Általános Iskola		

41a táblázat – Védőnői körzetek – 2013

Iskola neve	Védőnői körzet	Betöltött állás
Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola		
Giorgio Perlasca Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola	1	1
Magyar Gyula Kertészeti Szakiskola		
Pataky István Fővárosi Gyakorló Híradásipari és Informatikai Szakközépiskola	1	1
Janikovszky Éva Általános Iskola – Felső tagozat (Kápolna tér)		
Harmat Általános Iskola	1	1
Keresztúry Dezső Általános Iskola		

Janikovszky Éva Általános Iskola – Alsó tagozat (Kápolna tér)		
Kada Mihály Általános Iskola	1	1
Janikovszky Éva Általános Iskola (Üllői út)		
Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakképző Intézet	1	1
Szent László Általános Iskola		
Szt. László Gimnázium		
Komplex Általános Iskola és Speciális Szakszolgáltató Központ	1	1
Keleti Károly Közgazdasági Szakközépiskola	1	1
Zrínyi Miklós Gimnázium		
Széchenyi István Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	1	1
Fekete István Általános Iskola		
Bem József Általános Iskola		
Kertvárosi Általános Iskola	1	1
Szervátiusz Jenő Általános Iskola		

41b táblázat – Védőnői körzetek – 2014

Iskola neve	Védőnői körzet	Betöltött állás
Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola		
Giorgio Perlasca Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola	1	1
Magyar Gyula Kertészeti Szakiskola		
Pataky István Fővárosi Gyakorló Híradásipari és Informatikai Szakközépiskola	1	1
Janikovszky Éva Általános Iskola – Felső tagozat (Kápolna tér)		
Harmat Általános Iskola	1	1
Keresztúry Dezső Általános Iskola		
Janikovszky Éva Általános Iskola – Alsó tagozat (Kápolna tér)		
Kada Mihály Általános Iskola	1	1
Janikovszky Éva Általános Iskola (Üllői út)		
Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakképző Intézet	1	1
Szent László Általános Iskola		
Szt. László Gimnázium		
Komplex Általános Iskola és Speciális Szakszolgáltató Központ	1	1
Keleti Károly Közgazdasági Szakközépiskola	1	1
Zrínyi Miklós Gimnázium		
Széchenyi István Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	1	1
Fekete István Általános Iskola		
Bem József Általános Iskola		
Kertvárosi Általános Iskola	1	1
Szervátiusz Jenő Általános Iskola		
Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola		

41c táblázat – Védőnői körzetek – 2015

Iskola neve	Védőnői körzet	Betöltött állás
Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola		
Giorgio Perlasca Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola	1	1
Magyar Gyula Kertészeti Szakiskola		
Pataky István Fővárosi Gyakorló Híradásipari és Informatikai Szakközépiskola	1	1
Janikovszky Éva Általános Iskola – Felső tagozat (Kápolna tér)		
Harmat Általános Iskola	1	1
Keresztúry Dezső Általános Iskola		
Janikovszky Éva Általános Iskola – Alsó tagozat (Kápolna tér)		
Kada Mihály Általános Iskola	1	1
Janikovszky Éva Általános Iskola (Üllői út)		
Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakképző Intézet	1	1
Szent László Általános Iskola		
Szt. László Gimnázium		
Komplex Általános Iskola és Speciális Szakszolgáltató Központ	1	1
Keleti Károly Közgazdasági Szakközépiskola	1	0
Zrínyi Miklós Gimnázium		
Széchenyi István Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	1	1
Fekete István Általános Iskola		
Bem József Általános Iskola		

Kertvárosi Általános Iskola	1	1
Szervátiusz Jenő Általános Iskola		
Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola		

41d táblázat – Védőnői körzetek – 2016

Iskola neve	Védőnői körzet	Betöltött állás
Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola		
Giorgio Perlasca Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola	1	1
Magyar Gyula Kertészeti Szakiskola		
Pataky István Fővárosi Gyakorló Híradásiipari és Informatikai Szakközépiskola	1	1
Janikovszky Éva Általános Iskola – Felső tagozat (Kápolna tér)		
Harmat Általános Iskola	1	1
Keresztúry Dezső Általános Iskola		
Janikovszky Éva Általános Iskola – Alsó tagozat (Kápolna tér)		
Kada Mihály Általános Iskola	1	1
Janikovszky Éva Általános Iskola (Üllői út)		
Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakképző Intézet	1	1
Szent László Általános Iskola		
Szt. László Gimnázium		
Komplex Általános Iskola és Speciális Szakszolgáltató Központ	1	1
Keleti Károly Közgazdasági Szakközépiskola	1	1
Zrínyi Miklós Gimnázium		
Széchenyi István Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	1	1
Fekete István Általános Iskola		
Bem József Általános Iskola		
Kertvárosi Általános Iskola	1	1
Szervátiusz Jenő Általános Iskola		
Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola		

A Képviselő-testület döntése értelmében a felnőtt lakosság ügyeleti ellátását feladat-ellátási szerződés alapján az Inter-Ambulance Zártkörűen Működő Részvénytársaság látja el hétfőtől vasárnapig 24 órában, 2 orvossal.

A gyerekügyeleti ellátást a Heim Pál Gyermekkorház 12 órában 20 órától 08 óráig biztosítja.

Az iskola-egészségügyi ellátást 4 fő főállású iskolaorvos látja el, akik a középiskolákban végzik tevékenységüket, az általános iskolákban és az óvodákban a kerület házi gyermekorvosai szolgáltatnak részállásban ellátást. 9 iskolavédőnői státusz van a kerületben, ebből 1 betöltetlen. Az iskolai védőnők általános és középiskolákban dolgoznak főállásban, az óvodákat a területi védőnők látják el.

A kerületi oktatási és nevelési intézményeknek meg kell szervezni a gyermekek, tanulók fogászati, orvosi és a védőnői szűrővizsgálatát.

A védőnők az előírt, és rendszeres egészségügyi vizsgálatokon, szűréseken túl részt vesznek a szakmai előadások, tanácsadás, akcióprogramok előkészítésében és megvalósításában. A 20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet meghatározza nevelési-oktatási intézmény feladatát a tanuló egészségfejlesztésével összefüggésben, mely szerint a teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-, oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, egészségfejlesztő tevékenységekben. A helyi egészségfejlesztő programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készíti el. Az iskolavédőnő gondozása preventív egészségügyi szolgáltatás, melynek célja az egészséges életmód támogatása.

A diagnosztizált krónikus betegségben szenvedő, valamint a szociális nehézséggel küzdő tanulókat fokozott gondozásban részesítik. Segítik a kialakult élethelyzet elfogadását, a családi, intézményi integrációt, próbálják meggátolni a kirekesztettség érzését. Támogatják és segítik a megfelelő életkörülmények kialakítását, a szükséges gyógyszerelést, speciális étkezést, az állapotnak megfelelő testi nevelést, a szabadidős programokban való részvételt. Kiemelt cél, hogy a krónikus beteget és a fogyatékos gyermeket a többi gyermek elfogadja.

Fentiekén túl elsősegélynyújtást, eseti ambuláns ellátást, egyéni tanácsadást biztosítanak a tanulók részére. A szülők és a pedagógusok számára fogadóórát tartanak, melyeken a felmerülő problémák megbeszélése, valamint azok kezelésének megtervezése, stratégia kidolgozása a cél.

A szülők részéről a leggyakrabban felmerülő kérdések a következők voltak:

- fejtetvesség
- védőoltások (kötelező, választható, önkormányzati)
- szűrővizsgálati eredmények megbeszélése, teendők
- a gyermek szakellátási beutalásának megbeszélése
- felvilágosítás a gyógytestnevelésről
- külföldi állampolgárok oltási könyvének átvizsgálása, oltások pótlásának megbeszélése
- kullancscsípés utáni teendők.

A pedagógusok részéről a leggyakrabban felmerülő kérdések a következők voltak:

- epilepsziás tanuló ellátása
- saját egészségügyi probléma (vérnyomásmérés, súlymérés)
- saját és családtag részére beadandó védőoltások megbeszélése
- tanácsadás családtag betegsége esetén
- oltási könyv ellenőrzése járványveszély esetén.

Részt vesznek az iskola egészségfejlesztő munkájában, a tanulók pszichés és szociális problémáinak felderítésében. Szükség esetén jelzést adnak az iskola pszichológusa, ifjúságvédelmi felelőse, valamint a gyermekvédelmi hatóságok felé.

A kerület 21 oktatási intézményében 19 pszichológus és 17 gyermekvédelmi felelős dolgozik. Két középiskolában és egy általános iskolában egyáltalán nincs pszichológus és gyermekvédelmi felelős sem. 2 olyan általános iskola van a kerületben, ahol egy intézményen belül 2 fő pszichológus is dolgozik. 6 intézményben nincs gyermekvédelmi felelős tanár (általában az osztályfőnökök végzik ezt a feladatot). Két általános iskolában a gyermekvédelmi felelős feladatát 2 személy végzi.

42. táblázat – Szakfeladatot ellátók az oktatási intézményekben

Oktatási intézmény	Pszichológus	Gyermekvédelmi felelős
Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola	1	1
Giorgio Perlasca Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola	0	0
Wesley János Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Gimnázium	1	1
Pataky István Fővárosi Gyakorló Híradásipari és Informatikai Szakközépiskola	1	1
Janikovszky Éva Általános Iskola (Kápolna tér)	1	2
Harmat Általános Iskola	1	2
Keresztúry Dezső Általános Iskola	1	1
Janikovszky Éva Általános Iskola (Üllői út)	1	1
Kada Mihály Általános Iskola	1	1
Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakképző Intézet	1	1
Szent László Általános Iskola	1	1
Szt. László Gimnázium	1	1
Komplex Általános Iskola és Speciális Szakszolgáltató Központ	0	1
Keleti Károly Közgazdasági Szakközépiskola	0	0
Zrínyi Miklós Gimnázium	1	1
Széchenyi István Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	2	0
Fekete István Általános Iskola	1	1
Bem József Általános Iskola	1	1
Kertvárosi Általános Iskola	1	1
Szervátiusz Jenő Általános Iskola	0	0
Éltes Mátyás Általános Iskola és Kollégium	2	1

Az iskolaorvos által elvégzett szűrővizsgálatok a következőkre terjednek ki: teljes fizikális vizsgálat, látás, hallás, színlátás, orthopédia, pajzsmirigy vizsgálat tapintással, vérnyomásmérés, vércukormérés, fogazat megtekintése, gerinc rendellenesség, testi higiénia, tisztasági szűrés, kórelőzmény családi anamnézis ismételt felvétele, az anamnézis alapján veszélyeztetett gyerekek kiszűrése, szakorvosi

ellátásra irányítása. A szakorvosi vizsgálatok (bőrgyógyászat, szemészet, orthopedia, kardiológia, endocrinologia) eredményei a gyermekek kartonján rögzítésre kerülnek. Itt igen fontos a szülők együttműködése. Amennyiben a szakorvosi vizsgálatra nem viszik el a gyermeket, az orvos és a védőnő többszöri megkereséssel próbálja elérni a vizsgálatok elvégzését. A krónikus beteg, valamint a testi, szellemi, érzékszervi fogyatékos tanulók háziorvossal egyeztetett fokozott ellenőrzése, kiemelt gondozása szakrendelések, gondozó intézetek igénybevételével. Ezen gyermekek egészségesek között történő integrált oktatása esetén orvosi vélemény adása. A testi, érzékszervi, értelmi és beszéd fogyatékos állapotot megállapító szakértői bizottság elé utalás esetén a bizottság részére a tanuló egészségi állapotára vonatkozó adatok közlése. A 16 éves kori záró állapotvizsgálat elvégzése az iskolai védőnővel együttműködve, kampányoltások. A testnevelési csoportbeosztás elkészítése, gyógytestneveléssel, testneveléssel, sporttal kapcsolatos iskola-egészségügyi feladatok ellátása. Középiszkolában szakmai alkalmassági vizsgálatok, valamint a pályaválasztási tanácsadás orvosi feladatainak elvégzése.

Az iskolavédőnő feladatai a testmagasság, testtömeg, a testi fejlettség és tápláltsági állapot hazai standardok szerinti értékelése. A nemi fejlődés értékelése. Pszichés, motoros, mentális, szociális fejlődés és magatartásproblémák feltárása. Érzékszervek működésének vizsgálata (látás, kancsalság, hallás) és a színlátás vizsgálata a 6. évfolyamban. Mozgásszervek vizsgálata: különös tekintettel a lábstatikai problémákra és a gerinc-rendellenességekre. Vérnyomásmérés. Pajzsmirigy tapintásos vizsgálata a 4. évfolyamtól. A gyermekek, tanulók személyi higiéniájának ellenőrzése (kiemelten a fejtetvesség szűrése és szükség esetén kezelése).

A következő két táblázat az iskoláskorúak tanévközi szűrővizsgálatainak eredményeit mutatja be.

43. táblázat – Általános iskolai szűrővizsgálatok a 2015-2016-os oktatási évben

Vizsgálat	Összlétszám	Kiszűrtek száma	Százalékos megoszlás
Testsúlymérés	2908	513	17.64%
Testi fejlettség 90<		441	15.16%
Testi fejlettség 3>		73	2.51%
Magasság	2908	41	1.4%
Látásélesség	2828	355	12.55%
Színlátás	1328	18	1.35%
Hallás	2785	96	3.45%
Golyva	2120	11	0.51%
Mozgásszervek	2779	823	29.61%
Vérnyomás	2817	50	1.77%
Tisztasági vizsgálat	5049	83	1.64%

44. táblázat – Középiszkolai szűrővizsgálatok a 2015-2016-os oktatási évben

Vizsgálat	Összlétszám	Kiszűrtek száma	Százalékos megoszlás
Testsúlymérés	2523	510	20.21%
Testi fejlettség 90<		437	17.32%
Testi fejlettség 3>		50	1.98%
Magasság	2523	13	0.52%
Látásélesség	2218	273	12.3%
Színlátás	1694	21	1.24%
Hallás	2234	30	1.34%
Golyva	2529	26	1.03%
Mozgásszervek	2529	718	28.4%
Vérnyomás	2522	76	3.01%
Tisztasági vizsgálat	2542	15	0.59%

Az életkorhoz kötött kötelező oltásokat 11 éves kortól iskolai kampányoltások keretében kell elvégezni. A kampányoltások iskolai osztályokra vonatkoznak és nem életkorra. A megadott iskolai osztályon kívül a tanulók csak abban az esetben oltandók, ha feltételezhető, hogy tankötelezettségük befejezéséig nem érik el a kijelölt osztályt. A kötelező oltások – évfolyam szerint – a következők:

- 6. osztály
MMR – kanyaró, mumpsz, rubeola újraoltás

dTap – diftéria, tetanusz és acelluláris pertussis, torokgyík-merevgörcs-szamárköhögés emlékeztető oltás

- 7. osztály

Hepatitis B elleni oltás

Humán papilloma vírus (HPV) elleni védőoltás leányok részére, szülő/gondviselő beleegyezése esetén.

Az Önkormányzat a védőoltások támogatásáról szóló 16/2015. (VI. 25.) önkormányzati rendelete alapján a gyermekek számára az alábbi védőoltásokat biztosítja:

- Humán Papilloma vírus által okozott méhnyakrák és nemi szervi szemölcs elleni vakcinát kedvezményesen, 5000 Ft szülői önrész megfizetése mellett, illetve a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek esetében ingyenesen biztosítja a 13. életévüket betöltő fiúgyermekek számára. Jelentkezési határidő minden évben, szeptember 1-jétől – október 15-ig
- Meningococcus baktérium által okozott fertőző agyhártyagyulladás és szepszis elleni 4 komponensű védőoltás. Az ingyenes védőoltásra jogosult az a gyermek, aki a kérelem benyújtását megelőző évben betöltötte a 10. életévét. Jelentkezési határidő minden évben, január 1-jétől – február 15-ig.

Mindkét támogatott oltás feltétele, a kőbányai lakóhely és lakóhelyen életvitelszerűen történő tartózkodás.

A lehetőségre a Kőbányai Hírek önkormányzati lapban, kerületi képviseletben, és az Önkormányzat honlapján hívják fel a figyelmet. Ezentúl a gyermekorvosok kor szerint értesítik a jogosultakat, és az iskolai védőnőkön keresztül is tájékoztatást kapnak az érintettek.

Az oltás beadását a HPV oltás esetén többnyire a védőnők végzik, míg az agyhártyagyulladás elleni oltás jellemzően a gyermekorvosok adják. Ennek a korosztályi különbség lehet a legvalószínűbb oka.

Agyhártyagyulladás és szepszis elleni védőoltás összesítése.

45. táblázat – összesített statisztika a védőoltásokról

Oltási év	Oltást igényelhetők száma	Oltást ténylegesen igénylők száma	%-os megoszlás
2016	617	128	20,7%
2017	516	283	54,8%

A következő táblázatban a HPV elleni oltás igénybevételével kapcsolatos adatokat láthatjuk 2012 és 2016 között.

46. táblázat – HPV elleni oltások igénybevételével kapcsolatos statisztika

Oltási év	Születési időpont	Oltásra jogosultak száma	Igénylők száma	Leány	Fiú	%-os megoszlás
2012	1999	557	282	162	120	50,6 %-a vette igénybe
2013	2000	566	290	142	148	51,2 %-a vette igénybe
2014	2001	429	130	42	88	30,3%-a vette igénybe
2015	2002	319	116	–	116	37%-a vette igénybe
2016	2003	290	96	–	96	33%-a vette igénybe

Az egészségtan oktatása elsősorban csoportos egészségnevelés formájában, valamint csecsemőgondozási és elsősegélynyújtási szakkör, versenyre való felkészítés által történik. A leggyakrabban érintett témák: az egészséggel kapcsolatos alapismeretek (személyi higiéné, egészséges életmód, egészséges táplálkozás, védőoltások, fejtetvesség megelőzése, kullancsokról és az általuk terjesztett betegségekről, serdülőkori változások, családtervezés, fogamzásgátlás, önvizsgálattal kapcsolatos ismeretek, szenvedélybetegségek megelőzése. Ezen tevékenységet a védőnők osztályfőnöki órákon, egészségnapokon és szakkörök megtartásával végzik. A tanulókat elsősegélynyújtási, csecsemő és kisdiedgondozási versenyekre készítik fel.

Elsősegélynyújtási szakkör 2015-2016 tanévben a BMSZC Pataky István Híradásipari és Informatikai Szakgimnáziumában és a Széchenyi István Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában (a továbbiakban: Széchenyi Iskola) 6-6 fővel indult. BMSZC Pataky István Híradásipari és Informatikai Szakgimnázium egyik csapata második a másik csapata harmadik helyezést ért el a területi versenyen. Széchenyi Iskola csapata a Magyar Vöröskereszt budapesti elsősegélynyújtó versenyén második helyezést ért el.

Csecsemő és kisdedgondozási szakkört 2015-2016 tanévben Széchenyi Iskolában 5 fő részvételével, a Magyar Gyula Kertészeti Szakképző Iskolában 6 fő részvételével tartottak a védőnők. A középiskolás csapat a területi versenyen vett részt, míg a Széchenyi Iskola csapata a területi versenyen továbbjutva a Magyar Vöröskereszt budapesti csecsemőgondozási versenyén harmadik helyezést ért el.

2014-ben és 2015-ben az OHT a TÁMOP-6.1.3. A „Pilot jellegű szűrőprogramok (védőnői méhnyakszűrési illetve vastagbéliszűrési programok) kiterjesztésének támogatása” kiemelt projekt keretében a kerületi védőnők nagy számban végezték el a képzést.

A projekt 2014. 11. 01-jétől 2015. 09. 15-éig tartott. Ezen időszak alatt 90 fő 25 és 60 év közötti, a védőnő körzetében élő nő kapott megkeresést levélben a szűrés lehetőségéről. 2015 áprilisától szeptemberig 115 nővédelmi látogatást végzett a feladattal megbízott védőnő. Eszerint volt, akit többször is felkeresett otthonában, és többször is tájékoztatta a lehetőségről és a méhnyakszűrés fontosságáról. A 90 főből mindösszesen 8 fő jelent meg a szűrésen, összesen 9 kenetvétele történt. A projektben résztvevő védőnő tapasztalata szerint sok esetben inkább a nőgyógyász által végzett vizsgálatot választották a nők. Többször előfordult, hogy nem találta otthon a szűrendő nőt, ekkor üzenetet hagyott, melyre a megkeresettek nem reagáltak. A tapasztalatok alapján a szűrést a védőnők nem folytatják, a számadatok azt mutatják, hogy erre, a védőnők általi szűrésre nincsen igény a kerületben.

Az alapfokú és középfokú oktatási intézményekben az iskolavédőnő szűri a fejtetvességet, amit negyedévente jelent a BFKH X. Kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztályának (a továbbiakban: Népegészségügyi Osztály). A fejtetvesség kezelése a gondviselő feladata, azonban kérés esetén a Népegészségügyi Osztály térítésmentesen biztosítja a fejtetűirtó szert. A fejtetvesség aránya a negyedéves védőnői jelentések alapján, az óvodákban 1,2%, az általános iskolákban 4,7%, azaz az előző évekhez mérten a Népegészségügyi Osztály a fejtetvesség mértékében csökkenést tapasztalt. A visszatérő fertőzések mindig a család szerepének fontosságára világítanak rá. Amennyiben a család együttműködő, a tetűirtás módjának megtanításával, a folyamatos figyelemmel kíséréssel és a kapcsolattartással meg tudjuk szüntetni a tetvességet.

Az előző évekhez hasonlóan a legnagyobb problémát változatlanul ágyi poloska fertőzöttség növekedése jelentette. 2016-ban kiszélesedett a kör, és már nem csak a tízemeletes panelházakból, és a hajléktalan szállókról, hanem a négy szintes épületekből is érkezett a Népegészségügyi Osztályhoz panaszbejelentés. A megszüntetés a felügyelők részéről rendkívül sok szervező munkát, a lakóktól pedig igen nagy anyagi áldozatot jelent.

A hajléktalan ellátás keretében 649 fő ellátására van lehetőség. Krízis időszakban a férőhelyek 160 fővel bővíthetők. 2016 év során az átmeneti szállók éjjeli menedékhelyé alakultak át (Bánya u. 37, Jászberényi út, Gránátos u.2). A Maglódi út 143. szám alatti telephelyen Baptista Szolgáltató Centrumot alakítottak ki, ahol népkonyhát is üzemeltetnek, továbbá új közfoglalkozási programokat vezettek be (fodrászat, fafeldolgozó üzem). Fontos kiemelni, hogy valamennyi szállón elvégezték a legszükségesebb felújítási munkálatokat (tisztasági festés, burkolatpótlás/csere).

Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei (a továbbiakban: BMSZKI) az Előd u. 9. alatti telephelyen a droghasználók részére létrehozta egy védett részleget 15 férőhellyel, amelyet 25 fővel tudnak bővíteni.

Az EU-s program keretében 2017. január 1-től a Hajléktalanokért Közalapítvány bonyolításával biztosítottá vált a meleg vacsora az éjjeli menedékhelyeken (Jászberényi út 47/E, Gránátos u. 2, és a BMSZKI intézményében, ahol ennek a célnak alárendelve új mikrohullámú sütőket, és hűtőket is

beszereztek. Délben a meleg ételt a Baptista Szeretetszolgálat biztosítja és szállítja ki hőtartó edényekben a kerületünkben lévő nappali melegedőkbe.

Az egészségtudatos szemléletmód hazánkban is folyamatosan pozitív irányba változik, részben a megnövekedett betegségek kapcsán, részben a preventív, megelőző szemlélet erősödése miatt. Az emberek igénylik a tájékoztatást, keresik az olyan rendezvényeket, ahol kérdéseikre választ kaphatnak. A Stressz-szeminárium előadássorozatok és a Családi egészségnapok is ezt a célt szolgálják. A kerület a helyi lakosok által ismert kulturális központjában a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központban (a továbbiakban: Kőrösi) és telephelyin számos egészségtudatosságra rávilágító rendezvényt, egészségmegőrző programot szerveznek.

Már hagyomány a Kőrösiben, hogy minden évben két alkalommal, tavasszal (március) és ősszel (október) EGÉSZSÉGNAP várja a látogatókat. Ezen rendezvényeken friss és aktuális információk mellett az életminőség javulását konkrét étrendi és életmódbeli tanácsadásokkal is segítik. A szűrővizsgálatokkal naprakész eredményt kapnak a látogatók az aktuális állapotukról. A tavaszhoz képest az őszi egészségnap mindig több látogatót vonz, melynek oka a több és tartalmasabb, változatosabb program (pl.: a Zöldturm Fesztivál). A látogatók száma éves szinten a két egészségnapon: 1200 fő.

2013-as és 2014-es évben Tóth Gábor fejlesztőmérnök EGÉSZSÉGÜNK TITKAI című tudományos, ismeretterjesztő előadásai is sok látogatót vonzott. 2015-ben KEZDJ EL ÉLNI tavaszi életmódnappal áprilisban újdonság volt a Kőrösiben. Ekkor sokan érdeklődtek Dr. Demény János háziorvos Sorsod génjeidbe lenne vésve? c. előadása iránt (200 fő).

Szintén a 2015. év adott otthont Gervai Miklós András Összhangban című őszi sorozatának, melynek témája hagyományos kínai orvoslás volt. A sorozathoz kapcsolódóan növekedett meg a tai csi tanfolyam résztvevőinek száma (115 fő). Kiemelkedő volt Köbel Wolfgang Gyógyító természet című sorozata, melyet a szervezők a magas látogatottságra, nagy érdeklődésre való tekintettel folytatni kívánnak.

Az első 100% Egészségtuning Fesztivál című rendezvénynek 2015 november hónapban adott otthont a Kőrösi, a program háziasszonya Csiszta Zsuzsa volt, a tartalmas és színvonalas előadásokról többek közt Tóth Gábor, Dr. Ketskés Norbert, Dr. Nagy Ágnes és Katus Attila gondoskodott. Látogatók száma: 200 fő. Kiemelt rendezvénye a Kőrösinek a két napos Vegetáriánus Fesztivál, mely minden évben kiemelkedő (3 500 fő körüli) látogatottságot élvez.

Természetesen a Kőrösi helyet biztosít kerületi, egészségmegőrzéssel, egészséggel foglalkozó civil szervezeteknek is, mint például a

- Kőbányai Kőcsont Klub: önszervező csoport, amely a klub tagjainak igyekszik támogatást nyújtani közös kirándulások és más programok által. Kőbánya felnőtt és ifjú lakosainak körében felvilágosító, oktató munkát végez, tájékoztatja az érdeklődőket a csontritkulás és a reuma tüneteiről, okairól, megelőzéséről és gyógyításáról. Kiemelten foglalkozik a mozgás, a helyes táplálkozás és a lelki egyensúly fontosságával. A Kőbányai Csontritkulásos és Mozgásszervi Betegek Klubja az Oszteoporózis Betegek Magyarországi Egyesületének X. kerületi klubja.
- Kőbányai Cukorbeteg Klubja: a klub célkitűzése a cukorbeteg tájékoztatása, életmódbeli tanácsadás, vércukorszint mérés, közös programok szervezése.
- Stroke Beteg Klubja: a klub elsődleges célja tisztázni és tudatosítani a stroke-on átesettekben, hogy mit is jelent a betegségük, milyen rizikófaktorok vannak, hogyan kell ezeket elkerülni, megelőzni az újabb megbetegedést. A betegek egymásnak tanácsot adhatnak, hogyan járjanak, milyen trükköket használjanak, hogy megkönnyítsék az életüket.

b) Prevenációs és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Népegészségügyi szűrővizsgálat keretében emlőszűrésre jogosultak a 45-65 év közötti nők két évente, méhnyakrák szűrésre jogosultak a 25-65 év közötti nők 3 évente. A szűrés szervezését a Budapest Főváros Kormányhivatala Népegészségügyi Főosztály (a továbbiakban: Népegészségügyi Főosztály) keretében dolgozó szűrési koordinátorok végzik. Névre szóló meghívót küldenek az érintett személyeknek, mely tartalmazza a szűrés helyét és idejét. Időpont egyeztetésre is van lehetősége az adott személynek. A méhnyakrák szűrésen résztvevők számáról, annak eredményéről nem érkezik visszajelzés a Népegészségügyi Főosztály felé.

A Népegészségügyi Főosztály a mellrákszűréssel kapcsolatban tájékoztató jellegű adatokat küld a Népegészségügyi Osztály részére a mellrákszűrésen részt vettek számáról. A rendelkezésre álló adatok nem területalapúak. Becslésük alapján a X. kerületben 2012-ben 1150 fő, 2014-ben 1900 fő vett részt szűrővizsgálaton, 2016-ban 960 fő. Feltételezhető, hogy több személy részesült emlőszűrésben, akik beutalóval, vagy magánrendelésen, más helyszínen vettek igénybe a vizsgálatot. A szűrővizsgálatra csak azok kapnak meghívót a korosztályból, akik két éven belül nem voltak vizsgálva. Tapasztalat szerint a lakosok több mint fele beutalóval megy el valahova; és bár ők ilyen módon 100%-os együttműködők, a szűrési rendszer velük nem találkozik, annak ellenére, hogy emlőrákszűrésben részt vesznek.

A Népegészségügyi Osztály a többi kerületi osztályhoz hasonlóan nem vesz részt a népegészségügyi szűrőprogram szervezésében, adatainak kezelésében, ezért nem rendelkezik pontos adatokkal arra nézve, hogy a lakosság milyen arányban vesz részt a szűrővizsgálatokon.

A szűrővizsgálatok a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló 51/1997 NM rendelete alapján történnek gyermek és felnőtt korban. A szűrésen részt vettek számáról, azok eredményéről az egészségügyi szolgáltató rendelkezik adatokkal. A 18/1998 NM. rendelet határozza meg mely rizikócsoportokba tartozó személyeknek kötelező részt venni tüdőszűrésen, pl.: utcai szociális munkás, befogadó állomások és közösségi szállások dolgozói, fogvatartottak, az egészségügyi intézmények tüdőgyógyászati járó- és fekvőbeteg-szakellátást végző szervezeti egységeinek egészségügyi dolgozói.

Az 51/1997 NM rendelet alapján a lakosság számára 40 éves kor felett van lehetőség önkéntesen és térítésmentesen részt venni egyszer tüdőszűrő vizsgálaton. A tüdőszűrésen részt vettek számáról, a kiszűrtek arányáról a Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet Tüdőszűrő Állomása rendelkezik adatokkal.

A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V.21.) ESzCsM rendelet 2015. október 1-től hatályba lépett módosítása szerint a védőnő feladatai közé tartozik a népegészségügyi célú méhnyakszűrési tevékenység elvégzése. Ezen feladattal tehát a védőnők feladatköre kiegészült. A TÁMOP 6.1.3. védőnői méhnyakszűrési projekt keretében a X. kerületben 4 védőnő ezen szűrés végzéséhez elméleti, 7 védőnő pedig elméleti és gyakorlati képzésben is részesült. Közülük 1 védőnő kezdett nagy lelkesedéssel a népegészségügyi célú méhnyakszűrés végzéséhez, mely azon női lakosság megszólítását célozta, aki 3 éven túl nem vett részt méhnyakrák szűrésen, de a lakosság érdektelensége következtében a szűrés nem folytatódott.

A kerületi Népegészségügyi Osztály fontos feladatának tekinti a prevenciót, egészségfejlesztést. Oktatási intézményekben, lakosság számára szervezett egészségnapokon, idős otthonokban, nappali klubokban közvetlenül tudja fejleszteni az emberek egészséges életvitellel kapcsolatos ismereteit. Rendszeresen részt vesz a helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum ülésein. Nevelési, oktatási intézmények közül elsősorban az óvodákban voltak jelen, mivel az óvodás korosztály napirendje sokkal szabadabb, abba könnyebben beépíthetők az egészségfejlesztő foglalkozások. A témaválasztás az óvoda igényeihez igazodott, elsősorban egészséges táplálkozással, személyi higiénével, szájhigiénével foglalkoztak. Az előadások során figyelembe vették az életkori sajátosságokat, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek igényeit is. A tematika az óvónők részére is segítséget nyújt.

Az iskolák részéről nem történt megkeresés a kerületi Népegészségügyi Osztálya felé egészségfejlesztéssel kapcsolatban, ezért 2017-ben írásban felvették a kapcsolatot a Kelet-Pesti Tankerülettel, tájékoztatták a Kelet-Pesti Tankerületet, mely területeken tudnak segíteni az oktatási intézményeknek, hogy velük együttműködve elősegítsék a gyermekek szélsőségtől mentes, harmonikus testi-lelki egészséges fejlődését. A Népegészségügyi Osztály tervei szerint az előadások saját szervezésben és a Népegészségügyi Főosztály közreműködésével elsősorban a tudatos táplálkozásról, a személyi higiéniaról, a mozgás szükségességéről, valamint a kulturált alkoholfogyasztás, illetve az alkohol ártalmairól szólnának. Az ismeretekhez való hozzáférést segíti, hogy az előadásokat tanórák keretében tartanák meg. Fontos lenne az iskoláktól érkező kérés, jelzés, mely alapján a tanulókat leginkább érdeklő, aktuális tematika szerint tartanák az előadásokat.

A kőbányai idősklubokban előadásokkal segítették a kerületben élő szépkorúak egészségmagatartásának fejlesztését, figyelembe véve életkori, életviteli sajátosságait. 2014-ben mindösszesen egy előadás volt, 2015-ben már 12, 2016-ban 15. Az előadások emelkedő száma mutatja, hogy van igény ezen előadások megtartására.

A Népegészségügyi Főosztály Kőbányán két program szervezésében és lebonyolításában vett részt (2016. március 23-án, a Víz világnapja alkalmából a Kőbányai Éltes Mátyás Általános Iskolában tartott higiéniai foglalkozást és felvilágosítást, majd 2016. május 1-jén az Árkád Üzletközpontban a dohányzás ártalmaira, a szív- és érrendszeri megbetegedésre, egészséges táplálkozásra hívta fel a figyelmet).

Fontos kiemelni, hogy a kerületi Népegészségügyi Osztály egészségfejlesztéssel kapcsolatos tevékenysége jelentősen megnőtt. A 2014-es évben mindösszesen három egészségfejlesztéssel kapcsolatos esemény valósult meg. 2015-ben már húsz ilyen esemény volt, és a 2016. évben már 31 eseményre várták a látogatókat a szervezők.

A Kőbányai Egyesített Bölcsődék tájékoztatásában fontos szerepet foglal el a prevenció. A következő részben a bölcsődékben végzett preventív szolgáltatásokat mutatjuk be.

Gyermekfogászat

A gyakorlatként alkalmazott korszerű étkezési szabályok, a cukorfogyasztás csökkentése, a rágásra nevelés és az édes italok helyetti vízzel való önmagában is prevenció értékű. Ezen felül a bölcsődék fontos feladatuknak tekintik, a kisgyermekkorban kialakított helyes fogápolási szokásokat. Ennek értelmében 2 éves kor körül a szájöblítés bevezetése az első lépés. Meggyőződésük, hogy a korai gyermekkorban kialakított szokások meghatározóak az egész élet során, ezért kezelik kiemelt feladatként a szájápolási prevenciót, remélve, hogy a fogszuvasodás mértéke a népesség tekintetében csökkenthető ezzel. Lehetőség szerint évente minden bölcsődébe járó gyermek fogászati szűrésben vesz részt, az intézménybe kijáró gyermekfogászoknak köszönhetően. A fogászati prevenció három tagintézmény kivételével mindenhol megvalósul. Az Egyesített Bölcsődék vezetése minden megtesz annak érdekében, hogy ezekben a tagintézményekben mielőbb elinduljon a fogászati prevenció.

Somadrin-barlang

A kerület minden bölcsődéje rendelkezik sóbarlanggal, és mindenhol nagy népszerűségnek örvend ennek használata, mivel a tengeri sós levegőt idéző, felső légúti betegségek megelőzését szolgáló, asztmatikus tüneteket csökkentő gyógyhatású barlang betegség megelőző tulajdonsága már bizonyított. A Somadrin-barlangot üzemeltető minden intézményben statisztikailag igazolt, hogy a téli időszakban, a barlang rendszeres látogatásának hatására a felső légúti megbetegedések száma lényegesen csökkent. A szolgáltatás bevezetésének célja a gyermekek immunrendszerének erősítése, valamint az ellenálló képesség növelése volt. Az Önkormányzat 1514/2010. (VII. 8.) számú határozatával bevezette a nagycsaládos kártyát, mellyel két bölcsődében (Aprajafalva Bölcsőde, Apró Csodák Bölcsőde) működő sószobában délutánonként, meghatározott időben ingyenesen vehetik igénybe a szolgáltatást a nagycsaládosok gyermekei.

Mozgásfejlesztés

A mai, mozgásszegény társadalomban egy gyermekeket gondozó, ellátó intézményben kiemelt feladat a gyermekek vele született mozgásigényének kielégítése, a mozgásfejlődés elősegítése. A csecsemő világgal való ismerkedése a mozgásfejlődés során tágul, ezért ennek fejlesztéséhez szükséges a megfelelő hely és eszközök biztosítása. Ezen túlmenően a mozgás örömeinek felfedezése az egész életre kihat. Ennek elősegítése érdekében az udvarokon fa mozgásfejlesztő játékok beszerzése, telepítése folyamatosan történik. A mozgás örömein túl fontos, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabad levegőn. Ennek érdekében a napközbeni játékon túl öt bölcsődében a kintaltatás is megvalósul. A szobai mozgásfejlesztők megfelelő minőségére és változatos használati lehetőségére külön figyelmet fordít minden bölcsőde. Ahol lehetőség adódott rá, ott tornaszoba kialakítására kerül sor. A Fecskefészek Bölcsődében lábtornát vezettek be a fiziológiás lúdtalp és bokasüllyedés korrekciója céljából.

A Cseperedők Bölcsőde műszaki állapota nem tette lehetővé az intézmény biztonságos üzemeltetését, ezért az épület állagára való tekintettel 2016. augusztus 31-vel bezárta kapuit.

2016. szeptember 1-ével megnyitotta kapuit a Manóvár Bölcsőde, a Vaspálya utca 8-10. szám alatt, közel egy felújítást követően. Az átépítés során egy nagyon korszerű, a 21. század elvárásainak, igényeinek és követelményeinek megfelelő modern intézmény került átadásra. A korábban 48 férőhelyes, 4 csoportszobás Csillagfürt Bölcsőde kibővült, a nyitás után új névvel Manóvár Bölcsődeként 80 férőhelyen, 6 csoportszoba fogadja a bölcsődés korú gyermekeket.

A Manóvár Bölcsőde tárgyi és személyi feltételei egyaránt adottak a magas színvonalú szakmai munkavégzésre. A bölcsőde teljesen új bútorokkal lett felszerelve, berendezve. A csoportok kialakítása, a gyermek fürdőszobák felszerelése is a bölcsődés gyermekek kényelmét szolgálja.

A bútorok és a bölcsőde festése is összhangban vannak, ezzel is fejlesztve a gyermekek esztétikai érzékét. A gyermekek játékaik között a csoportokban megjelennek a konstruáló, építő és szerepjáték eszközei mellett a nagymozgás fejlesztők, egyensúly játékok. Az udvaron is kombinált játékeszközök vannak, amelyek egyszerre több funkciót is betöltenek.

A gyermekek biztonságát szolgálja az udvaron a nagy felületen elterülő gumiszőnyeg a játékok alatt, valamint a kerékpárutakon. A nyári nagy melegben a gyermekeket frissítő zuhanyt vehetnek az udvaron kialakított pancsolókban. A biztonságot kerti dupla kapu is biztosítja.

c) Fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet Kardiológiai Rehabilitációs Osztályán és Ambulanciáján zajlik a terület iszkémiás szívbetegének, szívinfarktust, koszorúér tágítást, szívűtetet kiállott, szívelégtelen idős betegeknek fekvő és ambuláns rehabilitációja.

Az osztályon évente kb. 800 beteget kezelnek, akiknek közel fele szívűtetet után érkezik az osztályra. Ez mellett a betegek egy része ismételt rehabilitációs kezelésen vesz részt. Az osztály 3-as progresszivitási szinten, a legmagasabb I/A. finanszírozási osztályba soroltan működik, valamint akkreditációval rendelkezik a Semmelweis Orvostudományi Egyetem szakorvos képzésére. Az osztályvezető főorvos Dr. Páder Katalin mellett Dr. Seres Judit is rendelkezik kardiológus és kardiológiai rehabilitációs szakvizsgával. A rehabilitációt megfelelő számú gyógytornász, dietetikus, pszichológus segíti, a szakápolók tekintetében mutatkozik hiány, és nagyobb fluktuáció.

A kardiológiai rehabilitáció multidiszciplináris, integrált tevékenység. A rehabilitációs programok célja a szívbetegségből eredő rokkantság csökkentése, különös tekintettel a fizikai munkát végzőkre, az aktív keresőkre, illetve az idős emberekre. Cél a klinikailag stabil állapot létrehozása, a szívbetegség kedvezőtlen testi-lelki hatásainak mérséklése, az általános funkcionális állapot javítása, a független életvitel és jó életminőség biztosítása. A kardiológiai rehabilitációs program főbb elemei a gyógytorna, a fizikai edzés, az egészségnevelés (dohányzásról történő leszoktatás, testsúlycsökkentés), a diétás tanácsadás és a viselkedésterápia.

A Kardiológiai Rehabilitációs Ambulancián a járó betegek rehabilitációja, egészséges életmódra nevelése, pszichés vezetése és rendszeres ellenőrzése folyik.

Mind a fekvő, mind az ambuláns osztály sikerét és eredményességét az 1% alatti halálozás mellett a visszatérő betegek nagy száma, a kiterjedt jó szakmai kapcsolatok mellett az is jelzi, hogy 2016. szeptemberétől az osztályvezető főorvos, Dr. Páder Katalin tölti be a Magyar Kardiovaszkuláris Rehabilitációs Társaság elnöki tisztét.

A X. kerületben a rehabilitációs kezelés folytatásaként a kórházi gyógytorna keretében heti két foglalkozáson lehet részt venni, önszerveződő egyesület formájában pedig a Szent László Gimnáziumban van heti rendszerességgel gyógytornász vezette foglalkozás. Előrelépést a rehabilitáció ügyében a minél nagyobb arányú részvétel a megfelelően finanszírozott ambuláns rehabilitációs programok jelenthetnének, amelyek a bejáró betegek számára életmódi útmutatás, mozgás program, pszichoterápia, dietetikai tanácsadás mellett rendszeres orvosi ellenőrzést is magukban foglalnának. Mindezen életévek nyereséget jelentenek a beteg, a család és a társadalom számára.

Kardiológiai Rehabilitációs tanösvény

Budapesten a Szent Ferenc Kórház mellett elhelyezkedő Budai Parkerdőben alakítottak ki 3 évvel ezelőtt kardiovaszkuláris rehabilitációs tanösvényt. A kőbányai koszorúér betegek rehabilitációja érdekében az Óhegy Parkban, vagy az Újhegyi lakótelep környezetében célszerű lenne kardiovaszkuláris rehabilitációs tanösvény kialakítása különböző hosszúságban (kb. 3 ill. 6-7 km) kitérővel, pihenőhelyekkel, írásos gyakorlati útmutatókkal, letölthető telefonos applikációval.

Ha mindez a kórház közelében lenne, akkor a fekvőbetegek kísérettel, az ambuláns rehabilitációban résztvevők önállóan gyakorolhatnának a tanösvényen, pulzuszámoló órával felszerelve. Ez a tanösvény nem kizárólag az osztály betegeinek, ambuláns kezelteinek jelentene segítséget az egészséges életmód kialakításában, hanem bármely korosztály igénybe vehetné, így a szívbetegségek megelőzésében tehetnek önmagáért, saját egészségéért.

Mozgásszervi Rehabilitációs Osztály a Bajcsy-Zsilinszky Kórház Kőrösi Csoma Sándor úti telephelyén működik, 42 ágygal, vegyes profillal. Tevékenységi körükben rehabilitációra kerülnek a cerebrovasculáris laesion átesettek, az obliteratív érbetegségben szenvedők, ill. emiatt amputáltak, a posttraumás esetek (leggyakrabban csípőtáji törések, alsó- vagy felső végtagok törései, csigolyatörés utáni állapotok), súlyos mozgáskorlátozottsággal járó reumatológiai betegségben szenvedők, endoprotézis műtéten átesettek, organikus neurológiai kórképekben szenvedők.

A mozgásszervi rehabilitáció team munkában történik, melynek tagjai: mozgásszervi rehabilitációs szakorvos, szakápoló, gyógytornász, gyógymasszőr, terapeuta, fizioterápiás szakasszisztens, pszichológus, logopédus, dietetikus, ortopéd műszerész, ortopéd cipész.

Rehabilitációs Szakambulancia feladata a rehabilitációra való alkalmasság eldöntése, visszarendelt betegek hosszú távú követése-, gondozása, tanácsadás, gyógyászati segédeszközzel történő ellátás.

A célok között korábban szereplő épület mögötti terület akadálymentesítése, gyakorlóterület kiépítése még nem valósult meg, mivel a Bajcsy-Zsilinszky Kórház kiemelt beruházást kezd meg a közeljövőben. Ennek során valósul meg a Mozgásszervi Rehabilitációs Osztály bővítése, komplett felújítása, akadálymentesítése is. A beruházás várhatóan 2020-ig megvalósul.

A kerületben a felnőtt háziorvosoknak van lehetősége a gondozóközpontokba való beutalásra. Ez leginkább a krónikus betegek esetén az addigi állapotukban kialakult elváltozások „egészségessé válás” irányába történő fejlesztését jelenti. A rehabilitációra is lehetőség van úgyszintén háziorvosi beutalással a fekvőbeteg ellátást követően a zárójelentésben foglaltaknak megfelelően.

d) Közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A korábbi OÉTI 2011. évi ajánlása helyett ma már a közétkeztetést a jelenleg hatályos, a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet alapján dolgozik, valamint végzi vizsgálatait, ellenőrzéseit a kerületi Népegészségügyi Osztály. A rendelet megjelenéséig és teljes körű hatálybalépéséig a közétkeztetéssel foglalkozó vállalkozásoknak a MINTA-MENZA program jó felkészülési lehetőséget biztosított az új szabályok alkalmazására. A közétkeztetést végző cégek partnerek a rendeletben megfogalmazott elvárások betartására. Néhány kezdeti változtatás (só- és hozzáadott cukortartalom jelentős korlátozása)

betartása komoly gondot jelentett, de az alacsonyabb só- és cukortartalmú élelmiszereket biztosító beszállítók kiválasztása és a 2017 januárjában hatályba lépett rendeletmódosítás a só- és cukortartalom magasabb határértékre helyezése által megvalósíthatóvá tette a folyamatokat. A közétkeztetők a szükséges változatosságot, energia és fehérje mennyiséget a 10 napos étkezési ciklusban biztosítani tudják.

A Népegészségügyi Osztály a közétkeztetést biztosító egységek konyháit nyilvántartja és rendszeresen ellenőrzi, amelyek során higiénés, közegészségügyi és táplálkozás-egészségügyi szempontokat vizsgál.

Az Önkormányzat által fenntartott bölcsődei, óvodai, általános iskolai, középiskolai közétkeztetést az Egyesített Bölcsődék és a Pensio Minőségi Közétkeztetés Kft. végzi. Az általuk üzemeltetett összes főzőkonyhát a Népegészségügyi Osztály éves munkaterv szerint ellenőrzi. A tálalókonyhák ellenőrzésénél a 70-80%-os ellenőrizettség a cél. Az ellenőrzés kiterjed a személyi higiénéjára, az általános takarítottsági állapotra, a kártevők jelenlétére, a dohányzás szabályozására, végül kiemelten a táplálkozás-egészségügyi ellenőrzésre.

A táplálkozás-egészségügyi ellenőrzés keretében a helyszínen az étlap formáját, tartalmi elemeit, a tálalási útmutatót, az ételkísérő dokumentumokat nyomkövethetőségi szempontból, a dolgozók végzettségét (diétikus, diétás szakács, stb.) vizsgálják. Minden évben végeznek tápanyagszámítást az adott főzőkonyha anyagkiszabata alapján, valamint mintát vesznek laboratóriumi kémiai vizsgálatra. Ezt összevetik az aznapi anyagkiszabata szerinti számolt értékekkel. A laboratóriumi vizsgálatokat munkaterv határozza meg. A vizsgálatok eredményéről a közétkeztetést végzőt minden esetben tájékoztatják. 2016-ban három esetben figyelmeztető végzést adtak ki tápanyagszámítással és mintázással kapcsolatban. A három esetből kettő egyéb fenntartásban működő közétkeztető volt, mivel a Népegészségügyi Osztály nem kizárólag az önkormányzati fenntartású intézményeket vizsgálja.

Az önkormányzati fenntartású intézményeket ellátó közétkeztetők vizsgálatával kapcsolatos adatokat a következő táblázat mutatja be.

47. táblázat – Ellenőrzési adatok:

Konyha	Év	Ellenőrzés száma	Tápanyagszámítás ellenőrzése	Mintázás	Intézkedés
Pensio főzőkonyha	2014	1	igen	igen	-
	2015	1	igen	igen	-
	2016	1	igen	igen	-
Bölcsőde főzőkonyha	2014	9	egy helyen	nem	-
	2015	9	egy helyen	nem	-
	2016	9	egy helyen	igen	figyelmeztető végzés
Óvodai, iskolai tálalók	2014	28 (32-ből)	egy helyen	nem	-
	2015	24 (32-ből)	egy helyen	nem	-
	2016	26 (32-ből)	egy helyen	nem	-
Egyéb főző és tálaló	2014	12 (19-ből)	nem	nem	-
	2015	16 (19-ből)	nem	nem	-
	2016	15 (19-ből)	két helyen	igen	két figyelmeztető végzés

) Sportprogramokhoz való hozzáférés

A Kőbányai Sportközpont és a Kőbányai Sportlétesítményeket Fenntartó Központ elsősorban a Mötvt, a Nkntvt, az Önkormányzat sporttal kapcsolatos feladatairól szóló 18/2012. (IV. 23.) önkormányzati rendelete és Kőbánya 2011-2014 Sportfejlesztési terve alapján látta el feladatát a sportprogramokhoz való hozzáférés területén. Az említett dokumentumok egyértelműen hangsúlyozzák, hogy a sport mindenkié és a rendezvények mindenki számára nyitottak.

A közoktatás alsó szintjén, az óvodás rendezvényeken (óvodás sportnapok) több mint 250 gyerek vesz részt. A kőbányai nagycsoportos óvodásoknak és szüleiknek megrendezett versenysorozat az elmúlt két esztendőben jelentős mértékben bővült. Az eddigi négy esemény helyett hat óvodás verseny került megszervezésre, ahol a 18 óvoda a teljes nevezhető létszámmal vett részt. Új sportnapot vezettek be:

ovis úszóverseny és ovis-kori. A mindenkori nagycsoportosokkal sikerül a sportversenyek adta élményt megismertetni, és a tehetséges gyermeket a kerületi sportegyesületekhez irányítani. A versenysorozat az óvodai dolgozók sportnapjával tovább bővült, így jelenleg 7 rendezvényből áll. A rendezvény sikerét mutatja, hogy az óvodák teljes személyzetéből kerültek ki a versenyző csapatok, akik minden évben külön bemutatkozó "versenyszámmal" készülnek az eseményre. A kiemelten támogatott sportegyesületek szakemberei a kerület óvodáiban sportfoglalkozásokat tartanak, a tehetséges gyermekeket tovább irányítják az egyesületekbe, ahol többek között úszás, kosárlabda, labdarúgás, jégkorong sportágakban versenyezhetnek.

Az általános és középiskolai diáksportban, a sportegyesületekben dolgozó sportcsoportvezetők kiemelt feladata a hátrányos helyzetű tehetséges fiatalok felkarolása és rendszeres foglalkoztatása. A kerületi diáksport rendezvényeken tanévenként a tanulók közel 50%-a vesz részt.

A verseny- és szabadidősport programok látogatottsága nem ad ilyen pozitív képet, de ez annak tudható be, hogy ez a réteg kevésbé fizetőképes és a sportnak ez a szegmense egyre inkább erre irányul. A diáksport és versenyrendszerének támogatása lehetőséget nyújt e réteg sportban való részvételére.

Az egyesületek által a Kőbányai Sportszövetség részére megküldött rendezvények megtalálhatók a <http://kobanyaisportszovetseg.hu/> oldalon. A lakosságot érintő szabadidős sportolási lehetőségekről az Önkormányzat a www.kobanya.hu honlapon és a Kőbányai Hírek útján értesíti az érdeklődőket. A sportprogramokról, kerületi sportérettel kapcsolatos tudnivalókról a Kocsis Sándor Sportközpont (a továbbiakban: Sportközpont) honlapján (<http://www.kobanyasport.hu/>) is találnak információt az érdeklődők.

A Kormány az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervként, ennek keretében az állami fenntartású köznevelési intézmények fenntartói jogai és kötelezettségei gyakorlására 2013. január 1-jei hatállyal a Klebelsberg Intézményfenntartó Központot jelölte ki a Klebelsberg Intézményfenntartó Központról szóló 202/2012. (VII. 27.) Kormányrendelet 3. § (1) bekezdés c) pontja alapján. Az Nkt. 76. § (5) bekezdése alapján az Önkormányzat tulajdonában lévő intézményi feladatellátást szolgáló ingatlan és ingó vagyon a KLIK ingyenes használatába került 2013. január 1-jétől kezdődően mindaddig, amíg a köznevelési feladat KLIK részéről történő ellátása az adott ingatlanban meg nem szűnik.

A fenti jogszabályok figyelembevételével az Önkormányzat a köznevelési intézmények állami fenntartásba adásáról szóló 490/2012. (XII. 13.) határozata alapján az Önkormányzat és a KLIK 2012. december 14-én K/57385/2012/XXIII. iktatószámú használati megállapodást kötött egymással a köznevelési intézmények állami fenntartásba vételével összefüggő intézményi átadás-átvételről, a feladatellátásához kapcsolódó létszámátadásról, valamint a feladatellátáshoz kapcsolódó vagyonelemek, jogok és kötelezettségek megosztásáról.

Az oktatás szabályozására vonatkozó és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2016. évi LXXX. törvény módosította az Nkt-t, amelynek következtében 2017. január 1-jétől az iskolák működtetési feladatait is átvették azon önkormányzatoktól. Az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervekről, valamint a Klebelsberg Központról szóló 134/2016. (VI. 10.) Korm. rendelet alapján a köznevelési intézmények fenntartásával és működtetésével kapcsolatos feladatok ellátása céljából a KLIK-ből a területi szervei 2017. január 1-jével kiváltak, és a Korm. rendeletben meghatározott tankerületi központba olvadtak be. A KLIK 2017. január 1-jétől Klebelsberg Központ néven működik tovább. A KLIK illetékességi körébe tartozó köznevelési intézmények fenntartói jogai és kötelezettségei tekintetében 2017. január 1-jétől a KLIK jogutódja a tankerületi központ, a X. kerület esetében a Kelet-Pesti Tankerületi Központ.

Az Önkormányzat a fenntartóváltást követően a 2016-2017 tanév végéig támogatja költségvetéséből a DSE-k működését, valamint eredményességük alapján további támogatást is biztosít részükre. A diáksport és versenyrendszerének támogatása lehetőséget biztosít a hátrányos helyzetű gyermekek sportolására is. További segítséget jelent a rászoruló gyermekek részére a Diáksport Bizottság a

Kőbányaért Egyesület által megszervezett és az Önkormányzat által támogatott diáksport tábor, ahol szezononként 130-150 diák vesz részt.

A Kőbányaért Egyesület 2016 évtől kiemelt sportegyesületként költségvetési támogatásban részesül, mivel ebben az egyesületben nagy számú nagycsaládos és hátrányos helyzetű gyermeket foglalkoztatnak. A nehéz sorsú gyerekeknek az Egyesület számos kedvezményt biztosít az edzéseken való részvételhez és a versenyeztetéshez: 10 fő részesült nagycsaládos, 5 testvérpár testvérkedvezményben, valamint 8 fő számára teljes ingyenességet biztosított az Egyesület.

Az Önkormányzat a Kőbányai Sportközpont és a Kőbányai Sportlétesítményeket Fenntartó Központ összeolvadásáról szóló 73/2015. (III.19.) KÖKT határozatában döntött a két intézmény összevonásáról, és egyben jogutódként létrehozta 2015. június 1. napjával a Kocsis Sándor Sportközpontot. A Sportközpont létrehozása szükségsszerűvé teszi az Önkormányzat sporttal kapcsolatos feladatairól szóló 18/2012. (IV. 23.) önkormányzati rendeletét 2015. október 1-jei hatállyal módosította. A módosítás során az Önkormányzat beemelte a rendeletébe, hogy a Sportközpont feladatai ellátása során közreműködik a HEP végrehajtásában.

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a lakosság önszerveződő sportolásának megalapozásához, és a nehéz szociális helyzetben élők ingyenes sportolási lehetőségeinek bővítésére. Ezt mutatja, hogy 2014. november 28-án átadásra került a kerület közkedvelt parkjában kialakított futókör, valamint kialakításra került a kerület négy parkjában a saját testsúlyos edzésre lehetőséget biztosító sportpálya, valamint hat kültéri fitnesspálya.

Jelenleg a kerület 30 pontján 6 saját testsúlyos edzőpark, 10 fitness park, 10 pingpongasztal, kosár és minifoci pályák illetve sakk asztalok állnak rendelkezésre a lakosság számára. A Sportliget fejlesztése során (mely várhatóan 2018-2019-re fejeződik be) a lakossági térítésmentesen igénybe vehető sportolási lehetőségek száma tovább növekszik.

f) Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A Bárka Lélek-Pontja 30 fő elhelyezését tudja térítésmentesen biztosítani, külön férfi és női részleggel rendelkezik, azonban lehetőség van a páros költözésre is. Az ellátás megszervezése során kiemelkedő figyelmet fordítanak az ellátást igénybe vevő személyek alapvető jogaira, emberi méltóságára, személyes szükségletére. Az átmeneti szállás bentlakásos intézményként napi huszonnégy órában folyamatosan működik, gondozási tevékenységét 08:00-22:00 óra között látja el és 22:00-08:00 óra között zavartalan pihenést biztosít a lakóknak.

A Bárka Lélek-Pontjának szolgáltatását bármely hajléktalan személy igénybe veheti, ide nem értve krízis esetén nyújtott szolgáltatásokat, azonban csak a kőbányai illetőségű hajléktalan személyek léphetnek tovább bérlakásba.

48. táblázat – Férőhely kihasználtság mutató

	jan.	febr.	márc.	ápr.	máj	jún.	júl.	aug.	szept.	okt.	nov.	dec.	Össz.
Férőhely	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	
2012 létszám-átlag	-	-	-	-	-	-	14,1	17,3	18,4	20,3	23,2	26,4	19,95
2012 kihasználtság %	-	-	-	-	-	-	47%	57%	61%	68%	77%	88%	67%
2013 létszám-átlag	27,3	26,4	27,2	26,7	24,1	23,9	20,1	15,5	19,7	22,2	22,4	22,6	23,1
2013 kihasználtság %	91%	88%	91%	89%	80%	79%	67%	52%	66%	74%	75%	75%	77%
2014 létszám-átlag	20,1	19,2	18,4	18,06	21,3	21,3	24,21	26,76	24,99	25,59	26,25	26,88	22,75
2014 kihasználtság %	67%	63%	62%	60%	71%	71%	80%	89%	83%	85%	87%	90%	76%
2015 létszám-átlag	27,77	24,7	22,83	22,3	24,7	25,83	24,93	25,51	25,53	25,22	24,16	26,77	25,02
2015 kihasználtság %	93%	82%	76%	74%	82%	86%	83%	85%	85%	84%	80%	89%	83%
2016 létszám-átlag	27,9	26,7	26,1	28,2	29,4	28,8	28,8	27,3	27,3	28,8	29,4	29,1	28,15
2016 kihasználtság %	93%	89%	87%	94%	98%	96%	96%	91%	91%	96%	98%	97%	94%

A következő táblázat az ellátottak nem szerinti százalékos megoszlását mutatja

49. táblázat

	férfi	nő
2012	69%	31%
2013	65%	35%

2014	82%	18%
2015	71%	29%
2016	68%	32%

A Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft. (a továbbiakban: Szivárvány Kft.) is részt vesz a kerületi szociális szolgáltatások minél szélesebb körű biztosításában. A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és az önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Ezek:

1.1. Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodnak, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségeik, szenvedélybetegségeik miatt.

Az étkeztetést a lakosság szükségleteinek megfelelően az étel kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással, elvitelének lehetővé tételével, igény esetén munkaszüneti és pihenőnapon is biztosítják saját főzőkonyháról. Ha az étkezésben részesülő személy egészségi állapota indokolja, a háziorvos, kezelőorvos javaslatára az ellátást igénybe vevő részére diétás étkeztetést nyújtanak.

A szociális étkeztetést igénybe vevők egészségi állapota egyénenként változó, általában önálló életet élő személyek, jellemzően családi háttérrel rendelkező, de egyedül élő idős emberek, rossz, illetve folyamatosan gyengülő fizikai és egészségi állapottal. Önmaguk és közvetlen környezetük ellátása egyre nagyobb terhet jelent számukra, kapcsolatrendszerük beszűkülő. Az étkeztetésben megjelennek a saját jogú öregségi nyugdíjkorhatárt még el nem érő egyének is, akik egészségi állapotuk miatt le vannak szálkálva. Az étkeztetést nem csupán a szociális helyzetük miatt veszik igénybe az ellátottak, hanem a közösségbe járás, a kialakult rendszeresség is fontos szerepet játszik az életükben.

1.2. Nappali ellátás: Idősek Klubja

A nappali ellátás keretében elsősorban a saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosítanak lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére.

Az Idősek Klubja rendelkezik:

- a közösségi együttlétre alkalmas multifunkcionális helyiségekkel, ahol foglalkozásokat, programokat tartanak, sajtótermékeket, házi könyvtárat, társasjátékokat használhatnak az idősek
- a pihenésre,
- a személyi tisztálkodásra,
- a személyes ruházat tisztítására,
- az étel melegítésére, tálalására és elfogyasztására szolgáló helyiségekkel.

Az Idősek Klubjának szolgáltatásai:

- szabadidős programok szervezése (sajtótermékek, könyvek, kártya- és társasjátékok, tömegkommunikációs eszközök biztosítása, rendezvények),
- szükség szerint egészségügyi alapellátás megszervezése, a szakellátásokhoz való hozzájutás segítése (felvilágosító előadások szervezése, tanácsadás az egészséges életmódról, mentális gondozás),
- hivatalos ügyek intézésének segítése,
- munkavégzés lehetőségének szervezése,
- életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése,
- speciális önszerveződő csoportok támogatása, működésének, szervezésének segítése.

A klubtagok többsége saját otthonában egyedül élő, részben magányos középkorú, illetve idős ember. Családi állapotukra jellemző az elvált, illetve az özvegy státusz. Az utóbbi években erősödik az a tendencia, hogy nem költöznek össze a gyermekeikkel, ezért jellegzetes az egygenerációs családmodell. Ennek következtében kialakulhat az elmagányosodás, izoláció veszélye, ezért is hatnak

kedvezően a klub nyújtotta szolgáltatások az idősök körében. A klubtagok nagyobb százaléka szenved valamilyen krónikus betegségben. A fogyatékoságok közül előtérbe kerülnek a szerzett fogyatékoságok ilyen pl. a hallás, látás, valamint a mozgásszervi panaszok.

1.3. Nappali ellátás: Demens személyek nappali ellátása

A demens személyek nappali ellátása a Pszichiátriai/Neurológiai Szakkollégium által befogadott demencia centrum, a Hivatal, a rehabilitációs szakértői szerv vagy pszichiáter, neurológus, geriáter szakorvos demencia kórképet megállapító szakvéleményével rendelkező személyeket látja el. A demens személyek ellátása a nappali ellátás részeként került megszervezésre.

2. Szakosított ellátási formák

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt a rászorult személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, őket állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

2.1. Ápolást, gondozást nyújtó intézmény: Idősök Otthona

Az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) az ápolást, gondozást nyújtó intézményben gondoskodnak, feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg.

Az idősök otthonában a jogszabályban meghatározott gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő, a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személyeket látják el.

Időotthoni ellátás napi 4 órát meghaladó vagy a jogszabályban meghatározott egyéb körülményeken alapuló gondozási szükséglet megállapítása esetén nyújtható. Idősök Otthona ellátási területe: Magyarország közigazgatási területe.

2.2. Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény: Időskorúak Gondozóháza

Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézményben ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra teljes körű ellátást biztosítanak.

Az átmeneti elhelyezés különös méltánylást érdemlő esetben az intézmény orvosa szakvéleményének figyelembevételével egy alkalommal, egy évvel meghosszabbíthatja.

Az idősök gondozóházába azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni. Időskorúak Gondozóházának ellátási területe: Budapest főváros közigazgatási területe.

Az Idősök Otthonában és az Időskorúak Gondozóházában a szolgáltatást igénybe vevők részére teljes körű ellátást biztosítanak.

Az étkezést a bentlakók életkori sajátosságainak, valamint az egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelően nyújtják, a szociális étkeztetésre vonatkozó szabályok figyelembevételével. Az intézmény saját főzőkonyhával rendelkezik, a lakók részére napi ötszöri étkezést, ha a lakó egészségi állapota indokolja az orvos által előírt diétás étkeztetést biztosítanak. A fekvőbetegek, demensek ellátása során gondoskodnak a rendszeres folyadékbevitelről.

Az intézmény lakói saját ruházatukat viselik, az ágyneműt és az ágyhuzatot az intézmény biztosítja. Ha a lakó megfelelő mennyiségű és minőségű saját ruházattal nem rendelkezik, a teljes körű ellátás részeként legalább három váltás fehérneműt és hálóruhát, valamint az évszagnak megfelelő legalább két váltás felső ruházatot és utcai cipőt – szükség szerinti más lábbelit – biztosítanak. A ruházat tisztításáról és javításáról az intézmény mosodája gondoskodik.

Az ápolás, gondozás során a lakók egészségének, képességeinek megőrzésére és fejlesztésére törekszenek. Folyamatos rehabilitációval a gyengülő egészség okozta képességcsökkenést igyekeznek helyreállítani. Az ápoló, gondozó team tagjai a lakók szükségleteinek, a szakképzettségüknek, a hatályos jogszabályi előírásoknak és az etikai normáknak megfelelően végzik feladataikat.

Az egészségügyi ellátás keretében gondoskodnak az igénybe vevő:

- a) egészségmegőrzését szolgáló felvilágosításáról,
- b) orvosi ellátásáról az előírt óraszámban,
- c) szükség szerinti alapápolásáról (szakápolási tevékenységek kivételével), ennek körében különösen
 - ca) a személyi higiéné biztosításáról,
 - cb) a gyógyszerelésről,
 - cc) az étkezésben, a folyadékpótlásban, a hely- és helyzetváltoztatásban, valamint a kontinenciában való segítségnyújtásról,
- d) szakorvosi, illetve sürgősségi ellátásához való hozzájutásáról,
- e) kórházi kezeléséhez való hozzájutásáról,
- f) a rendeletben meghatározott gyógyszerellátásáról,
- g) gyógyászati segédeszközök biztosításáról.

A mentális gondozás célja a lelki egészség védelme, az emberi méltóság és a megfelelő életminőség megtartása, hogy az időseket az egyéni bánásmód eszközeivel olyan lelki egyensúly megteremtéséhez, megőrzéséhez segítsék, amellyel képessé válnak a folyamatosan változó körülményekhez alkalmazkodni.

A mentálhigiénés ellátás keretében biztosítják:

- a) a személyre szabott bánásmódot,
- b) a konfliktushelyzetek kialakulásának megelőzése érdekében az egyéni, csoportos megbeszélést,
- c) a szabadidő kulturált eltöltésének feltételeit,
- d) a szükség szerinti pszichoterápiás foglalkozást,
- e) az ellátottak családi és társadalmi kapcsolatainak fenntartásának feltételeit,
- f) a gondozási tervek megvalósítását,
- g) a hitélet gyakorlásának feltételeit, és
- h) segítik, támogatják az intézményen belüli kis közösségek, társas kapcsolatok kialakulását és működését.

A lakók életkorának, egészségi állapotának, képességeinek és egyéni adottságainak figyelembevételével a mentálhigiénés ellátás keretében szervezik:

- a) az aktivitást segítő fizikai tevékenységeket,
- b) a szellemi és szórakoztató tevékenységeket,
- c) a kulturális tevékenységeket.

A demens, illetve egyéb pszichés zavarokkal küzdő lakók számára kiscsoportos pszichoterápiás foglalkozásokat szerveznek. A foglalkozások a demencia szintje (enyhe, közepes, súlyos) szerinti csoportok keretében történnek. A foglalkozások rugalmasak, folyamatosan alkalmazkodnak a lakók fizikai, mentális állapotához.

A demens betegek foglalkoztatásában alkalmazott terápiák:

- meseterápia,
- zeneterápia,
- mozgásterápia,
- relaxációs terápia,
- emlékeztetőterápia,
- komplex művészetterápia.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy elmosódott a határ az Idősek Otthona és az Időskorúak Gondozóháza között. Az Időskorúak Gondozóháza továbbra sem tudja betölteni eredeti célját, mivel a jelentkezők többsége tartósan fennálló gondozás iránti szükséglete miatt kéri felvételét az intézménybe, amit az alapszolgáltatás és a hozzátartozók megoldani nem tudnak, a más Idősek Otthonaiba az elhelyezésre viszont hosszú a várólista. A lakók általában igénybe veszik a törvény által

igénybe vehető maximális két évet, mivel ez az idő elegendő szokott lenni arra, hogy a végleges, Idősek Otthoni elhelyezésük megoldódjon.

Az Idősek Otthonába a lakók jellemzően egyre rosszabb egészségi állapotban, egyre magasabb életkorban, többféle, gyakran szakápolást igénylő betegséggel kerülnek be, amire az ellátás többszöri átgondolásával, átszervezésével igyekeznek megnyugtató megoldásokat találni. Egyre súlyosabb szellemi hanyatlásban szenvedők és leromlott egészségi állapotúak is érdeklődnek az elhelyezés iránt.

A következő táblázat a Szivárvány Kft. szolgáltatásait igénybe vevők számát mutatja meg.

50. táblázat

Szociális szolgáltatások	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Szociális étkeztetés	66	64	76	87	85
Idősek és Demens személyek nappali ellátása	65	66	66	67	66
Időskorúak Gondozóháza	40	38	40	40	42
Idősek Otthona	98	94	99	99	100

Az Idősek Klubjának engedélyezett férőhelyszáma 60, a kihasználtsága átlagosan 110,0%, az Időskorúak Gondozóházának engedélyezett férőhelyszáma 40, a kihasználtsága átlagosan 100,0%. az Idősek Otthonának engedélyezett férőhelyszáma 98, a kihasználtsága átlagosan 100,0%.

Várólista az Idősek Otthonában az egy férőhelyes lakrészek esetében van, általában 15 fő vár elhelyezésre.

A szociális intézményekben dolgozó szakképzett munkavállalók számára kötelező a folyamatos szakmai továbbképzés, azaz középfokú végzettség esetén 6 éven belül 60, felsőfokú végzettség esetén 6 éven belül 80 kreditpont megszerzése. Az intézmény az anyagi lehetőségekhez mérten igyekszik rendszeresen szervezni a munkavállalók részére tanfolyamokat és szupervíziókat.

g) Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Nincs elegendő adat ahhoz, hogy a kerületről átfogó helyzetelemzést nyújtsunk e témában. Ebben a témában korrekt adatgyűjtés nem lehetséges. A Kőbányai Hírek önkormányzati lapban, valamint a www.kobanya.hu oldalon felhívás közzétételével lehet megszólítani a kerület lakosait, hogy mondják el történeteiket, ha érte őket hátrányos megkülönböztetés, ha bármely szolgáltatás igénybe vételénél érte őket hátrányos megkülönböztetés. A válaszok számától, tematikájától függően kell eldönteni a további intézkedést.

h) Hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások, pozitív diszkrimináció a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Nincs elegendő adat ahhoz, hogy a kerületről átfogó helyzetelemzést nyújtsunk e témában.

Az Önkormányzat azonban lehetőségeihez mérten próbálja segíteni a rászorulókat. Ennek érdekében vezette be a gyógyászati segédeszközök beszerzésére vonatkozó pályázatot, valamint az ápolási támogatást.

Az ápolási támogatás a beteg és alacsony jövedelemmel rendelkező rászoruló személyek jövedelmét egészíti ki. Az Önkormányzat Humánszolgáltatási Bizottsága a pályázó jövedelmi helyzete alapján határozza meg a támogatás mértékét.

2014. évben 20 000 0000 Ft, 2015. évben 15 000 000 Ft, az elmúlt évben 10 000 000 Ft, míg a 2017. évben 6 000 0000 Ft áll rendelkezésre az ápolási támogatás finanszírozására.

2014. évben 3 144 000 Ft, 2015. évben 5 208 000 Ft, 2016. évben 4 680 000 Ft került megállapításra.

A következő táblázat az ápolási díjról mutat átfogó adatot 2014 és 2016 között.

51. táblázat – Ápolási díj mutatói

Év	Pályázatot beadók száma	Érvényes pályázatok száma	Érvénytelen pályázatok száma	Éves szinten megállapított támogatás Ft-ban
2014	31 fő	27	5	3 144 000 Ft
2015	46 fő	44	2	5 208 000 Ft
2016	49 fő	43	6	4 680 000 Ft

A 2011. évben bevezetett gyógyászati segédeszköz-pályázat nagy segítséget nyújt azoknak a rászorulóknak az orvosilag szükséges gyógyászati segédeszköz beszerzéséhez, akik önerőből ezt nem tudják megvásárolni. Az eltelt évek lakossági visszajelzései alapján a támogatás köre bővült. A 2016. évben bevezetett egészségügyi támogatás iránti pályázat az ügyfelek számára lehetővé tette, hogy a gyógyászati segédeszköz mellett olyan eszközökre vagy szolgáltatásokra igényeljenek támogatást, amelyek nem minősülnek gyógyászati segédeszköznek, de az egészségi állapot megőrzését, illetve javítását szolgálják. Az ügyfelek körében a támogatás ismertté, elfogadottá vált.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a gyógyászati segédeszköz a kihordási időn belül, de a garanciális időn túl elromlik, és a javítás költsége legalább annyira megterhelő az érintettek számára, mint egy új eszköz megvásárlása. Ezért a 2017. évben az egészségügyi támogatás további bővítése olyan személyeknek is segítséget nyújthat, akik eddig kimaradtak az önkormányzati támogatások rendszeréből, emellett a gyógyászati segédeszközök javítása gazdaságosabb, mint egy új eszköz beszerzése.

Az évek során folyamatosan emelkedett a pályázatot benyújtók száma, amellyel párhuzamosan emelkedett a pályázatra biztosított keretösszeg mértéke is. Ezt mutatja a következő táblázat.

52. táblázat – Pályázatot benyújtók száma, biztosított keretösszeg

Év	Pályázatot beadók száma	Pályázatok száma	Érvénytelen pályázatok	Költségvetésben fedezeti összeg Ft-ban	Megállapított támogatás összesen Ft-ban
2014	72	78	11	6 000 000 Ft	5 132 888 Ft
2015	116	140	6	7 000 000 Ft	5 944 560 Ft
2016	211	239	17	14 300 000 Ft	12 448 645 Ft

A benyújtott pályázatokat a Humánszolgáltatási Bizottság bírálja el, mérlegelési jogkörében dönt a támogatás mértékéről, mely összeg nem haladhatja meg a gyógyászati segédeszköz, egészségügyi eszköz vagy szolgáltatás, illetve a gyógyászati segédeszköz javítása előzetesen kalkulált árának 90%-át. A pályázó egy naptári évben legfeljebb két támogatásban részesülhet. Támogatási kérést leggyakrabban ortopéd cipő, hallókészülék, fogpótlás, fogszabályzó készülék, szemüveg, vérnyomásmérő, vércukormérő megvásárlásához nyújtottak be, de esetenként nagy értékű gyógyászati segédeszköz beszerzésének támogatására is sor került.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

A közösségi élet egyik legfontosabb színtere a kerületben a Kőrösi és telephelyei.

Kiemelt feladatai:

- a kulturális esélyegyenlőtlenségek csökkentése a helyi közművelődési feladatellátás és intézményesülés biztosításával (színházi előadások, zenei rendezvények, komplex programok, ünnepi események, kiállítások, képzések, tanfolyamok, klubok szervezése minden korosztály számára),
- a gazdasági versenyképesség növelése, a felnőttképzés és átképzés munkaerő piaci orientációja (informális és kompetenciafejlesztő tanulási alkalmak megteremtése, kompetencianövelő programok szervezése),
- a társadalmi kohézió erősítése, a kirekesztés elleni küzdelem, az önhibájukon kívül hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása, a kulturális konfliktusok szakszerű kezelése (önszerveződő közösségek segítése, civil fórum, civil szervezetek támogatása, nemzetiségi kultúra bemutatása, testvérvárosi kapcsolatok kulturális területen való erősítése).

A Kőrösi esélyegyenlőségi tervének általános céljai vonatkoznak a látogatókra és a civil csoportok tagjaira egyaránt.

Az Önkormányzat a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: Kőrösi Kft.) alapításáról szóló 205/2015. (V. 21.) KÖKT határozatával kizárólagos önkormányzati tulajdonú nonprofit korlátolt felelősségű társaságot hozott létre 2015. szeptember 1-jével, és egyben 2015. augusztus 31-ével megszüntette a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központot. Az Önkormányzat helyi közművelődésről szóló 25/2012. (V. 23.) rendeletét az átalakításnak megfelelően módosította, valamint ebben rögzítette, hogy a Kőrösi részt köteles venni az Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi programjának megvalósításában.

a) Közösségi élet színterei, fórumai

A Kőrösi gazdasági társasággá alakulása nem befolyásolta a közösségi közművelődés eddigi működését. Kiemelt jelentőségű továbbra is a civil szervezeteknek biztosított működési háttér, az ingyenes és kedvezményes színházi előadások mind az óvodás mind az iskolás és nyugdíjas korosztálynak.

A kulturális programokon kívül biztosítjuk Balatonlellén és Almádiban a kőbányai iskolásoknak és lakosainak a nyári üdültetés lehetőségét ill. az évközi hétvégék kellemes eltöltését.

A nyári időszakban 45 napon keresztül működtetjük a kerületi napközis tábort a gyerekek részére. Ez a táboroztatási forma a résztvevőknek ingyenes.

A Kőrösi központi épülete teljesen akadálymentes. A színházterembe jelenleg a díszlet lifttel történik a feljutást a mozgáskorlátozottak részére. Az épülethez tartozó parkolóból (elől és hátul) jól kialakított rámpán keresztül tudnak bejutni az intézménybe látogatók.

A Kőrösi KÖSZI épületének a földszinti része mozgásukban korlátozottak részére akadálymentesített. A programok itt zajlanak, az emeleten az irodahelyiségek kaptak helyet. A Kőrösi Tanuszkodója a mozgásukban korlátozottak részére akadálymentesített, így itt működési lehetőséget biztosítottak a Para Fitt SE-nek ahol sérült gyerekek uszodai foglalkozása valósul meg.

A Kőrösi intézmény hálózatának új épülete a 2016 őszen átadott Újhegyi Közösségi Ház, mely a mozgásukban korlátozottak részére teljesen akadálymentesített. Ez az Újhegyi lakótelep számára biztosította a közösségi művelődés lehetőségét, amit az itt lakók azonnal ki is használtak. Elsősorban a gyerekes családok vették birtokukba a nekik szervezett tanfolyamok és előadások keretén belül. A civil szervezetek szintén belakták a házat a rendszeresen tartott összejöveteleikkel és a szervezett programjaikkal.

Összeségében a közösségi ház működése nem csökkentette a Kőrösi telephelyeinek látogatottságát ami bizonyítja mennyire nagy szükség volt egy új közösségi színterre Újhegyen.

A nemzetiségi önkormányzatok közösségi életének színtere 2017. június 30-áig a Nemzetiségek és Civil Szervezetek Háza (Budapest, Ihász u. 26. sz.), 2017. július 1-jétől az Önkormányzat a tulajdonában lévő Kőrösi KÖSZI telephelyén – 1105 Budapest, Előd u. 1. alatti épület I. emelet 10. számú iroda helyisége és a Görög Klub (1104 Budapest, Kada u. 120.). Az egyházak esetében a közösségi színterek a plébániai, lelkeszi közösségi helyiségek, templomok. Kerületi rendezvények esetében (Ökumenikus Imahét, Kórustalálkozó, Szent László Napok, karácsonyi rendezvénysorozat) lehetőségük van tevékenységüket megismertetni az érdeklődő közönséget.

b) Közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Nincs elegendő adat ahhoz, hogy a kerületről átfogó helyzetelemzést nyújtsunk e témában. A következő felülvizsgálat során szerepeljen ennek a területnek a kifejtése.

c) Helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Nincs elegendő adat ahhoz, hogy a kerületről átfogó helyzetelemzést nyújtsunk e témában. A következő felülvizsgálat során szerepeljen ennek a területnek a kifejtése.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Kőbányai Roma Önkormányzat (a továbbiakban: Roma Önkormányzat) éves munkatervében meghatározott feladatainak ellátására, valamint a nemzetiségi törvény alapján évente együttműködési megállapodást köt az Önkormányzattal.

Az Önkormányzat biztosítja a Roma Önkormányzat részére a működéssel kapcsolatos tárgyi és személyi feltételeket, valamint a rendeltetésszerű helyiséghasználatot 2017. június 30-áig a Nemzetiségek és Civil Szervezetek Háza (Budapest, Ihász u. 26. sz.), 2017. július 1-jétől az Önkormányzat a tulajdonában lévő Kőrösi KÖSZI telephelyén – 1105 Budapest, Előd u. 1. alatti épület I. emelet 10. számú iroda helyiségében. A Roma Önkormányzat az előző választási ciklusban a Kőbányán élő, hátrányos helyzetű, roma származású gyermek- és fiatalok részére zeneoktatást, és nemzetiségi táncoktatást szervezett. A választást követő elnöki átadás-átvételen Fehér István volt elnök nem jelent meg, így távollétében megtartották az átadás-átvételt a Kőbányai Roma Önkormányzat hivatalos helyiségében, amelyen képviseltette magát a Budapest Főváros Kormányhivatalának megbízottja. Az átadáskor kiderült, hogy az irodában több hangszer és más tárgyi eszköz sem található, illetve hiányos és hibás. A Kőbányai Roma Önkormányzat a zeneoktatás további beindításáról anyagi források és hangszerek hiányában nem működteti.

Felzárkózást segítő programok:

Kőbánya hátrányos helyzetű emberek által lakott kerületrészeiben szakemberekkel előadást szerveznek a társadalmi együttélés szabályairól, a nevelés, oktatás, egészségmegőrzés fontosságáról szórakoztató programok keretében. Kapcsolatuk a roma lakossággal közvetlen. Alkalmuk volt megszervezni több drog-prevenációs előadást is kerületi romák részére. A Roma Keretstratégia ismeretében elsőként kötöttek megállapodást a Türr István Képző és Kutató Intézettel. Sorozatos tárgyalásokat folytattak a kőbányai intézményrendszerrel a keretstratégiában szereplő pontok ismeretében, legutóbb a BRFK X. kerületi Rendőrkapitánysággal. A tárgyalás eredményeként a kerületi kapitányság képviselői részt vesznek a Roma Nemzetiségi Önkormányzat rendezvényein, valamint a közmeghallgatáson.

Kőbányán igen sok mélyszegénységben élő roma közösség van. A lakóközösségeket, a roma családokat, a szociális helyzetüket jól ismeri a Roma Önkormányzat. Heti rendszerességgel, szerdai napokon tart fogadóórát, ahol különböző egészségügyi, családi, megélhetési és leginkább lakás problémákkal (igénylés, kilakoltatás veszélye, lakáscsere) problémákkal fordulnak hozzájuk segítségért. A képviselők lehetőségükhöz mérten segítik a hozzáfordulókat.

2017. márciusáig heti rendszerességgel egyeztető tárgyalásokat folytattak a Budapest kerületi roma nemzetiségi önkormányzatokkal és civil szervezetekkel, legutóbb a Bp. VIII. ker. Esély Egyenlőség Nonprofit Kft. bevonásával 367 roma és nem roma származású embert regisztráltak továbbtanulásra és munkára egyaránt. Több civil szervezettel volt szerződésük.

A nemzetiségi önkormányzat kötelezőként vállalt feladatai: kulturális önazonossággal összefüggő programok, kulturális öngazgatás, társadalmi felzárkózást segítő programok, problémák, fejlesztési lehetőségek, valamint a közművelődés – hagyományos közösségi kulturális értékek gondozása, a nemzetiségi kultúra értékeinek megismertetése, az ünnepek kultúrájának gondozása. A Kőbányai Roma Önkormányzat minden évben a munkatervében megfogalmazott programokat valósítja meg, amelyekhez a források évről évre szűkösebbek. Ezek:

- Föld napja,
- Roma Hagyományörző Gyermeknap,
- tanulmányi kirándulás hátrányos helyzetű roma gyerekek és családok részére az Állatkertbe,

- Labdarúgó Torna – Nemzetiségi Gasztronómiai Nap,
- Roma Hagymányörző Mikulás rendezvény
- Nemzetiségek Napja alkalmából karácsonyi ünnepség.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. Munkanélküliek magas száma, ami növeli a szegénységet, a nyílt munkaerőpiacra közvetítés hiánya	Közfoglalkoztatás kőbányai közmunka program tovább folytatása, helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása, civil szervezetek felkutatása, ahol önkénteseket foglalkoztatnak
2. Roma népesség hátrányos helyzete	Átfogó problémakezelés szükséges, adatgyűjtés a szegregációs veszélynek kitett roma kisebbség szociális szükségleteiről, pályázati források igénybevitelével
3. Növekedjen azon (kerületi intézményekben dolgozó) szakemberek száma, akik részt vesznek olyan speciális képzéseken és továbbképzéseken, amelyek a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos ismereteket adnak	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi önkormányzati intézmények szakemberei számára
4. A mélyszegénységben élők és romák érdekében működő civil szervezetekről és azok tevékenységeiről nem teljes körűek az ismeretek.	Adatgyűjtés a kerületben, a mélyszegénységben élők és romák érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal
5. A kerületi közsférában dolgozók nagy százalékának nehézséget okoz a kulturális, közművelődési rendezvényeken, eseményeken való részvétel, mert anyagi lehetőségük a napi kiadásokra elegendő	A kerület térítésmentes nagyrendezvényei lehetőséget biztosítanak arra, hogy a kis keresetű munkatársak és családjaik egyenlő eséllyel férjenek hozzá a kulturális, közművelődési lehetőségekhez. Az évente megszervezett közsínházi látogatás – melyet a munkatársak ingyenesen vehetnek igénybe – kulturális élményt ad
6. Gyermekorvosi, felnőtt házi orvosi körzetekhez tartozó ellátási területe nehézkesen érhető el	A gyermekorvosok és házi gyermekorvosok ellátási területe, körzete könnyen elérhetővé kell váljon. Ez az új bekötözők részére, valamint a már itt élőknek is segítséget jelet az orvosválasztásban
7. Hiányzó adattáblák, adatok hiányában.	Határidőn belül a táblák kitöltése

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a mélyszegénységben élők és a romák felzárkózási esélyei és életminőségük javul.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	1. A kőbányai közmunka (közfoglalkoztatás) program tovább folytatása, helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása, civil szervezetek felkutatása, ahol önkénteseket foglalkoztatnak.	Kökert Kft. Humánerőforrás vezetője – felelős HEP fórum, Humánszolgáltatási Főosztály
	2. Átfogó problémakezelés szükséges, adatgyűjtés a szegregációs veszélynek kitett roma kisebbség szociális szükségleteiről, pályázati források igénybevételeivel.	Nemzetiségi referens – felelős Bárka Roma Önkormányzat Kelet-Pesti Tankerület
	3. Védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi önkormányzati intézmények szakemberei részére.	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Bárka Egészségügyi, szociális intézmények
	4. Adatgyűjtés a kerületben a mélyszegénységben élők és romák érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal.	Nemzetiségi referens – felelős Esélyegyenlőségi referens Humánszolgáltatási Főosztály
	5. A kerületi közszférában dolgozók térítésmentes kulturális, közművelődési programokhoz segítése	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat Kőrösi Kulturális Központ
	6. A gyermekorvosok és felnőtt házi orvosok ellátási területe, körzete könnyen elérhetővé kell váljon.	Bárka – felelős Helyi médiumok
	7. Határidőn belül a hiányzó adattáblák kitöltése.	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat önkormányzati intézmények

HEP IT

1. Intézkedés címe:	Mélyszegénységben élők és roma munkavállalók munkavállalási lehetőségeinek segítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Alacsony a mélyszegénységben élő és roma munkavállalók száma, magas a munkanélküliség. Jelentős problémát okoz az iskolázatlanság, a szakképesítés hiánya

Célok: általános megfogalmazás, rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtáv: helyi foglalkoztatási lehetőségek és civil szervezetek felkutatása, ahol önkénteseket foglalkoztatnak; Közép és hosszú távon: közmunkaprogram folytatása. A közfoglalkoztatás minél szélesebb körben való kiterjesztése, figyelemmel arra, hogy képesítés megszerzésével minél több közfoglalkoztatott kerülhessen vissza a munka világába
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	HEP fórum feladata: civil szervezetek felkutatása, találkozó szervezése; Kőkert Kft-től éves beszámoló a közfoglalkoztatottak számáról; pályázatfigyelés
Résztevők és felelős	Kőkert Kft. vezetője – felelős HEP fórum Humánszolgáltatási Főosztály
Partnerek	Civil szervezetek, Munkaügyi Központ helyi kirendeltsége Roma Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	2018. június 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A beszámolók alapján az eredményességi mutatók figyelése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Költségvetési forrás, pályázati forrás hiány
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás, pályázati forrás

2. Intézkedés címe:	Romák részére komplex szociális képzési, foglalkoztatási programok bevezetése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Általában elmondható, hogy a roma népesség alacsonyan iskolázott, nem képzett, ezáltal a munkába állás nehézségekbe ütközik. Sok család él mélyszegénységben közülük, sokan hátrányos helyzetűek
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A több problématerületre (oktatás, foglalkoztatás, szociális, egészségügy) egyszerre koncentrááló, átfogó problémakezelési megoldások, komplex programok bevezetésével a romák hátrányainak csökkentése. Az eredmény hosszú távon várható
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Pályázati lehetőségek esetén a források kihasználása. A Roma Önkormányzat segítése pályázatok figyelésében, a pályázaton történő indulásban. A Roma önkormányzattal történő együttműködés kidolgozása az IT megvalósulása érdekében
Résztevők és felelős	Nemzetiségi referens – felelős Esélyegyenlőségi referens Bárka Roma Önkormányzat Kelet-Pesti Tankerület
Partnerek	Bárka Roma Önkormányzat, Munkaügyi Központ kerületi kirendeltsége
Határidő(k) pontokba szedve	Stratégia kidolgozása, stratégia alapján pályázatfigyelés, pályázaton való indulás, határideje: 2018. június 30-ig folyamatosan Pályázatok esetén a pályázati határidők betartása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása	Felzárkóztatás, társadalmi integráció, benyújtott pályázatok száma, résztvevők száma; nyertes pályázat esetén a projekt fenntartási időszakáig és folyamatosan

(rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pályázati kiírások, pénzügyi forrás hiánya
Szükséges erőforrások	Pályázati kiírástól függően szükséges önkormányzati önerő

3. Intézkedés címe:	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó mélyszegénységben élők és romák speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi intézmények szakemberei részére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kevés és olykor nem megfelelő ismerettel rendelkező szakemberek foglalkoznak a védett tulajdonságú csoportokba tartozó, mélyszegénységben élők és romák speciális és összetett szükségleteivel, problémáival. Érzékenyítő tréningeken, speciális képzéseken elsajátított tudás a mindennapi munkában jelent segítséget
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Emelkedjen az érzékenyítő tréningeken, speciális képzéseken és továbbképzéseken résztvevő szakemberek száma a szociális és az egészségügy területén
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Képzések és továbbképzések ajánlása, támogatása a kerületi szakemberek számára
Résztvevők és felelős	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Bárka Egészségügyi, szociális intézmények
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Szakemberek számának növekedése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szükséges ismeretek elmaradása, motiválatlanság; költségvetési forrás hiánya; pályázat hiánya
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás évente egy speciális érzékenyítő tréning megtartására Intézményi költségvetésen belül továbbképzésre biztosított nevesített forrás Pályázati forrás Humánerőforrás a tréning megszervezéséhez Informatikai erőforrás a tréning helyszínén a képzések biztosításához

4. Intézkedés címe:	A mélyszegénységben élők és romák érdekében működő civil szervezetek feltérképezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A mélyszegénységben élők és romák időskorúak érdekében működő civil szervezetek és azok tevékenységeik nem teljes körű ismerete
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és	Adatgyűjtés a kerületben a mélyszegénységben élők és romák érdekében működő civil szervezetekről és szolgáltatásaikról Rövid távú cél:

hosszú távú időegységekre bontásban	Adatgyűjtés, a működő civil szervezetek és szolgáltatásaik feltérképezése, működésük megismerése Középtávú cél: A civil szervezetekkel való önkormányzati kapcsolattartás erősítése, együttműködés Hosszú távú cél: A mélyszegénységben élők és romák érdekében működő civil szervezetek és szolgáltatásaik minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, meglévő adatbázis frissítése Együttműködés legalizálása Sajtóban, médiumokon keresztül civil szervezetek számára lehetőség a bemutatkozásra
Részvevők és felelős	Nemzetiségi referens - felelős Esélyegyenlőségi referens Humánszolgáltatási Főosztály
Partnerek	Civil szervezetek Kőbányai médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	2017. december 15-éig a kerületben működő azon civil szervezetekkel kapcsolatfelvétel, akik a mélyszegénységben élőkkel és a romákkal kiemelten foglalkoznak 2018. március 30-áig a feltérképezett civil szervezetekről részletes tájékoztatás készítése és megjelentetése az Önkormányzat és intézményei honlapján
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú cél: naprakész adatbázis Középtávú cél: a kapcsolatfelvétel által a civil szervezetek ismertségének növelése az Önkormányzat hathatós közreműködésével. Együttműködési megállapodások megkötése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Túl sok adat, túl sok adminisztráció
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás az adatok begyűjtéséhez, folyamatos naprakészen tartásához, frissítéséhez Informatikai erőforrás az adatbázis kezeléséhez, közzétételéhez

5. Intézkedés címe:	Hiányos adattáblák
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A kerületi közszférában dolgozók számára nehézséget jelent kulturális programokon való részvétel
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A közszféra dolgozóinak segítése a kulturális, közművelődési programokhoz történő hozzáféréshez
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A Kőrösi programjai között szerepelnie kell évente több, térítésmentes rendezvénynek Évente egy ingyenes színházlátogatás megszervezése a közszféra dolgozói részére
Részvevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat Kőrösi Kulturális Központ

Partnerek	Önkormányzat, Kőrösi Kulturális Központ
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Résztevők száma a kerületi nagyrendezvényeken Résztevők száma az ingyenes színházlátogatáson
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Költségvetési forrás hiánya
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: szervezési feladatok ellátásához

6. Intézkedés címe:	Gyermekorvosok, felnőtt házi orvosok ellátási területe
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Gyermekorvosi, felnőtt házi orvosi körzetekhez tartozó ellátási területe nehézkesen érhető el
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtáv: a meglévő körzetekről tájékoztatás megjelentetése a Kőbányai Hírekbe, a körzetekről internetes felületen történő megjelenés előkészítése Hosszútáv: körzetek, ellátási területek internetes megjelentetése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A Kőbányai Hírekben tájékoztató megjelentetése a körzetekre vonatkozóan Internetes megjelenés előkészítése. Fontos, hogy egyértelmű legyen, és könnyen kezelhető Internetes megjelenés
Résztevők és felelős	Bárka – felelős Helyi médiumok
Partnerek	Szociális, egészségügyi intézmények Óvodák Iskolák
Határidő(k) pontokba szedve	2017. 11. 30-éig tájékoztató anyag megjelentetése a Kőbányai Hírekben 2018. január 15-éig internetes anyag előkészítése, tesztfolyamat beindítása 2018. március 1. internetes felületen történő megjelenés
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Internetes megjelenés látogatottsága
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Költségvetési forrás hiánya
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás Humán erőforrás: adatbázis előkészítése Informatikai erőforrás: internetes megjelenés folyamatos frissítése

7. Intézkedés címe:	Hiányos adattáblák
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Adatszolgáltatás hiányában a táblák feltöltése hiányos
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtáv: a kötelező táblák kitöltése (kiemelt), hosszútáv: a többi tábla kitöltése; HEP Fórumon napirendi pont legyen az adatgyűjtés mikéntje

Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alacsonyan iskolázott népesség 2. A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - vállalkozások 3. A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés 4. A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – fiatalok 5. A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – programokon részvevő fiatalok száma 6. A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - felnőttek munkaerő-piaci integrációját segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése 7. A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – programokon részvevő felnőttek száma 8. Mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása 9. Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma 10. Lakás állomány 11. Veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság 12. Telepek, szegregátumok helyzete 13. Telepek, szegregátumok helyzete - lakásállomány 14. A telepeken, szegregátumokban élők 15. Orvosi ellátás
Résztevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat Önkormányzati intézmények
Partnerek	Önkormányzat Önkormányzati intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan frissíteni kell az adatbázist
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A HEP felülvizsgálata során ki lehet térni a kitöltött adattáblák mutatóinak kifejtésére
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Adatszolgáltatás lassúsága
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: adatbázis frissítéséhez, naprakészen tartásához Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbítása az intézmények felé

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői

Az alábbiakban áttekintjük a gyermekek helyzetének elemzéséhez kapcsolódó definíciókat és szabályozásokat.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

Védelembe vétel: a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembevétele a járási gyámhivatalok feladata.

Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhivatal a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

Gyermekek védelme: a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Pénzügyi és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b) a gyermekétkeztetés,
- c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- d) az otthonteremtési támogatás,

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása,
- d) Biztos Kezdet Gyerekház.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- a) az otthon nyújtó ellátás,
- b) az utógondozói ellátás,
- c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
- b) a védelembe vétel,
- c) a családbafogadás,
- d) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- e) a nevelésbe vétel,
- f) a nevelési felügyelet elrendelése,
- g) az utógondozás elrendelése,
- h) az utógondozói ellátás elrendelése,
- i) a megelőző pártfogás elrendelése.

Az ellátások és intézkedések nyújtása és megtétele, azok ellenőrzése, valamint biztosítása során adatok kezelésére az alábbi szervek és személyek jogosultak:

- a) a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket gyakorló szervek és személyek
- b) a fővárosi főjegyző,
- c) a gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó szolgáltatás, intézmény fenntartója, vezetője,
- d) a helyettes szülő, nevelőszülő,
- e) a gyermekjogi képviselő, illetve amennyiben a gyermek panaszának orvoslása érdekében feltétlenül szükséges a betegjogi képviselő, illetve az ellátottjogi képviselő,
- f) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- g) a gyermekvédelmi szakértői bizottság.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

A Nkktv. 2013. szeptember 1-éig hatályban tartja a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 121. §-a (1) bekezdésének 14. pontjában rögzített definíciót a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, ezt követően a definíciót a Gyvt. fogja tartalmazni. A 2013. szeptember 1-jéig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

A jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát és az ily módon előállított statisztikai adatokat minden év október 31-éig megküldi az illetékes kormányhivatal részére (Nkt. 27-29. §)

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a) A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

Kedvezményes gyermekétkeztetés

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére.

A szünidei gyermekétkeztetést 2016 tavaszán, ősszel és télen szervezte és bonyolította a Bárka.

Az Önkormányzat Humánszolgáltatási Főosztálya tájékoztatta a hátrányos-, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek családját a szünidei időszakában igénybe vehető étkezésről, így közel 150 gyermek és családja számára vált elérhetővé a szünidei étkeztetés. A valós igénybevételt az alábbi táblázatban láthatjuk:

53. táblázat - gyermekétkeztetés igénybevétele

2016. évi szünidei gyermekétkeztetés adatai			
	napok száma	családok száma	gyermekek száma
tavaszi étkezés	3	11	19
őszi étkezés	3	11	31
téli étkezés	7	10	26

Óvodáztatási támogatás: a települési önkormányzat jegyzője annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki

- a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá
- gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról
- pénzbeli támogatást folyósít.

A pénzbeli támogatás folyósításának további feltétele, hogy a gyermek felett a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő, illetve, ha mindkét szülő gyakorolja a szülői felügyeleti jogot, mindkét szülő a gyámhatósági eljárásban önkéntes nyilatkozatot tegyen arról, hogy gyermekének hároméves koráig legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. (Gyvt. 20/C. § (1), (2))

Az óvodáztatási támogatásra vonatkozó szabályok a kötelező óvodába járás három éves kortól történő bevezetésével egyidejűleg – 2015. szeptember 1-jével – megszűntek.

Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedékjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek helyzetére szükséges kitérni. A menedékes - rászorultsága esetén - jogosult a befogadás anyagi feltételeire,

valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §).

A gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek nem csak a bejelentett lakcímmel rendelkező családoknak nyújtanak segítséget, hanem a kerületben életvitelszerűen tartózkodókkal szemben is ellátási kötelezettségük van. Bár a demográfiai mutatók szerint a lakosság szám csökken, a gyermekvédelemben dolgozók feladatai, esetszámai többnyire emelkednek.

Születési támogatás:

Az Önkormányzat 2014-től új ellátási formaként születési támogatás elnevezéssel anyagi hozzájárulást biztosít a gyermekek születéséhez, ezáltal is ösztönözve a gyermekvállalást.

Születési támogatásra az a gyermek jogosult, aki Budapest Főváros X. kerület közigazgatási területén lakóhellyel rendelkezik, és akinek a családi pótlékra jogosult szülője, törvényes képviselője a gyermek születésekor és a kérelem benyújtásakor is Budapest Főváros X. kerület közigazgatási területén lakóhellyel rendelkezik, továbbá életvitelszerűen itt tartózkodik, valamint akinek részére Start-számlát nyitottak.

A születési támogatás összege 10 000 forint, amelyet az Önkormányzat a gyermek részére megnyitott Start-számlára utal át.

2014. évben 46 gyermek születését támogatta ilyen formában az Önkormányzat, 2016-ban már 74 gyermek részesülhetett születési támogatásban.

A hátrányos helyzetű gyermekek a közösségi szolgáltatásokból eleve rosszabb feltételek mellett részesülnek. Az iskolaválasztás tekintetében a hátrányos helyzetű fiatalok a lefelé homogenizáló iskolák felé terelődnek, a képzési rendszerből sokan korán lemorzsolódnak. Ez a tendencia nagymértékben rontja a szocializációjukat és későbbi munkaerő-piaci esélyeiket.

Az ingyenes vagy a kedvezményes támogatások köre kiszélesedett az elmúlt években. A támogatások zöme a rendszeres gyermekvédelmi támogatások jogosultságához kötődik. A támogatások mindegyikét hivatalos iratokkal kell igényelni, igazolni. A mélyszegénységben élő személyek, családok gyakran megfelelő papírok, jövedelemigazolás vagy egyéb okok miatt nem jutnak hozzá a szolgáltatásokhoz.

A következő táblázatok a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultakról adnak tájékoztatást.

54. táblázat – A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek közül a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma

	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év
Hátrányos helyzetű	73	271	98	137
Halmozottan hátrányos helyzetű	26	131	206	94

55. táblázat – A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult családok száma a gyermekek száma szerint:

Év	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	összesen
	gyermekes családok száma					
2013	666	567	137	11	5	1486
2014	510	577	247	9	0	1343
2015	479	335	138	43	6	996
2016	271	253	148	46	4	724

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

A Gyvt. alapján a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet szempontjából meghatározó tényezők a következők:

- a szülő, a családba fogadó gyám (a továbbiakban: gyám) iskolai végzettsége alacsony (legfeljebb alapfokú végzettség),
- a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága,

- c) az elégtelen lakáskörülmények,
d) a nevelésbe vétel, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt számára nyújtott utógondozói ellátás.

Hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a fent részletezett a) - c) tényezők közül egy fennáll.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a fent részletezett a) - c) tényezők közül kettő fennáll, illetve a d) esetben.

56. táblázat – A kedvezményes óvodai vagy iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenesen étkezők óvoda	Ingyenesen étkezők iskola 1-8. évfolyam	50%-os mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma
2008	nincs pontos adat	nincs pontos adat	72	2002	nincs adat
2009	nincs pontos adat	nincs pontos adat	81	2035	nincs adat
2010	483	973	65	2171	735
2011	486	1064	52	2220	744
2012	404	1071	59	2205	661
2013	780	1495	979	nincs adat	nincs adat
2014	377	920	643	nincs adat	nincs adat
2015	683	789	564	nincs adat	megszűnt
2016	1280	655	761	nincs adat	megszűnt

57. táblázat – Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	2310	nincs adat	nincs adat	nincs adat	3512
2009	2600	nincs adat	16	nincs adat	3826
2010	2933	nincs adat	15	nincs adat	3471
2011	2990	nincs adat	14	nincs adat	2384
2012	2627	64	10	Nincs adat	3340
2013	2575	48	3	0	2302
2014	2313	76	0	0	886*

* A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megszűnt, helyette 2014. januárjában gyermekekre tekintettel adott önkormányzati segély adható.

57a táblázat – Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 2015-től

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesített gyermekek száma	Ebből: Tartós vagy fogyatékos gyermekek száma
2015	1817	51
2016	1482	35

A csökkenő gyermeklétszám a fenti táblázatban is jól érzékelhető. A csökkenés oka elsősorban az, hogy a Gyvt. által szabályozott jövedelmi értékhatár hosszú évek óta változatlan.

A jegyző annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában, illetve ha a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra készétel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában (5 800 Ft/gyermek/alkalom).

A következő táblázat ezen juttatás igénybevételét mutatja be.

58. táblázat – Természetbeni támogatásban részesülők száma 2011 és 2016 között

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Természetbeni támogatásban részesülő gyermekek száma	1522	1291	1257	1183	1163	1484

Fontos ismét megemlíteni, hogy az Önkormányzat a gyermekek részére kedvezményes, illetve ingyenes védőoltás lehetőségét biztosítja, melyről már korábban részletesen írtunk.

A szociális és gyermekjóléti terület állandó változások között működik, ezért érzékenyen kell reagálnia az a lakosság problémáira. A szociális munka irányulhat arra, hogy a nehézségekkel küzdő ember saját cselekedeteinek jelentőségét felismerje, és a jövőben el tudja kerülni a rossz döntéseket. Azonban minden rászoruló, problémával küzdő ember a szolgáltatáshoz való hozzáférésben és bánásmódban, emberi méltósága tiszteletben tartásában egyenlő, függetlenül attól, hogy saját hibájából jutott-e az adott helyzetbe.

A veszélyeztetettség megelőzésében kiemelkedő jelentősége van a veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer működtetésének, a más alapellátások keretei között történő megelőző tevékenység koordinálásának, az együttműködés megszervezésének.

A gyermekvédelmi intézményrendszer jelentősen átalakult 2016. január 1-jével. A gyermekjóléti alapellátást a már működő családsegítő szolgálatokhoz kerültek. Kőbányán a Bárka Család- és Gyermekjóléti Szolgálat jelzőrendszeri felelőse és a Család- és Gyermekjóléti Központ jelzőrendszeri tanácsadója kezdeményezi, szervezi és hangolja össze a jelzőrendszer működését, valamint más érintett személyek és szervezetek részvételét az észlelő- és jelzőrendszerben.

A jelzőrendszer tagjai írásban tájékoztatnak és ezen dokumentumokat a jelzőrendszeri felelős nyilvántartja, és használja. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat az észlelő- és jelzőrendszer bármely tagjának fogadja a veszélyeztetéssel kapcsolatos jelzést, és ezt követően a probléma jellegéhez, mértékéhez, a család szükségleteihez igazodó intézkedést kezdeményez. A Család- és Gyermekjóléti Központ jelzőrendszeri tanácsadója informálja a jelzőrendszeri tagokat a központ által nyújtott speciális szolgáltatásokról, elérhetőségének módjáról. Tájékoztatja a jelzőrendszer tagjait a hatósági intézkedések mikéntjéről. Kapcsolatot tart a jelzőrendszer tagjaival, szakmai anyagokat készít, részt vesz az esetmegbeszéléseken és estkonferenciákon, a szakmaközi tanácskozásokon, valamint fogadja a jelzések összesítését a szolgáltatótól, szakmai támogatást nyújt a jelzőrendszeri tagoknak és a gyermekvédelmi szakembereknek.

A Bárka kiemelt feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése. A gyermekvédelemben meghatározó szerepet tölt be a jelzőrendszer. A veszélyeztetettség jelzésére épülő gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége. A jelzőrendszer tagjainak együttműködése az esetek és a problémák mentén történik.

Külön megállapodás értelmében:

- az intézmény családgondozói mind a tavalyi mind az idei évben körzetenként havonta felkeresik a területükhöz tartozó általános iskolákat,
- a védőnők által jelzett veszélyeztetett gyermekek esetében helyi védőnői szolgálattal történt megállapodás értelmében a családgondozók a területileg illetékes védőnővel közösen az első családlátogatás alkalmával veszik fel a kapcsolatot. Ezek a megállapodások is erősítik a jelzőrendszeri együttműködést, és az információ áramlását az esetek hatékonyabb megoldása érdekében.

A kerületben a Bárka Átmeneti Otthona többnyire telt házzal működik. Ennek az ellátásnak köszönhetően sok esetben megelőzhető a gyermek átmeneti nevelésbe (gyermekotthonba) vétele. A Bárka és a Gyámhatóság között évek alatt kialakított munkakapcsolati rendszer jól működik. Az intézkedések során a gyermek családban történő nevelése az elsődleges szempont, de nem mindenáron. A jelzőrendszer azonban nem mindig tudja, hogy mely esetben kell a hatóságnál jelzéssel élnie. Ez a veszélyeztetettségre és az igazolatlan hiányzás jelzésére is vonatkozik.

Az Átmeneti Otthon célja, hogy azoknak a családban élő gyerekeknek, akik átmenetileg ellátás nélkül vagy elhelyezés hiányában gondozás, nevelés, lakhatás nélkül maradnának, valamint akiknek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett, teljes körű testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésüket elősegítő ellátást biztosítson, ideiglenesen pótolja a szülői gondoskodást.

Statisztikai adatok a Bárka Átmeneti Otthonáról

59. táblázat – Ellátási napok alakulása 2012-ben

	Jan.	Febr.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Juli.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec.	Összesen 2012
Gondozási napok száma	250	310	319	335	368	295	317	297	271	164	265	313	3 504

59a táblázat – Ellátási napok alakulása 2014-ben

	Jan.	Febr.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Juli.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec.	Összesen 2014
Gondozási napok száma	295	327	399	302	390	410	374	194	222	257	263	263	3696

59b táblázat – Ellátási napok alakulása 2016-ban

	Jan.	Febr.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Juli.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec.	Összesen 2016
Gondozási napok száma	276	318	358	436	440	400	368	367	332	324	229	243	4091
Kőbánya	272	280	261	316	324	286	337	334	302	278	169	181	3337
Zugló	4	38	97	120	119	114	31	33	30	46	60	62	754

60. táblázat – Az ellátási napok és százalékos kihasználtság alakulása 2008-2012 között

Év	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ellátási napok száma	3051	3351	4104	3583	3544	4084	3696	3608	4091
%-os kihasználtság	70	76,5	93,6	81,8	80	94	85	71	81
ellátottak száma	49	39	42	46	54	40	49	84	59

61. táblázat - Az átmeneti gondozás időtartama a 2012. év során

	0-3 hó	4-6 hó	7-10 hó	10-12 hó	12 hó felett	Összesen
Gyermek	36	11	7	-	-	54
% arány	66,6%	20,3%	13%	-	-	100%

61a táblázat - Az átmeneti gondozás időtartama a 2014. év során

	0-3 hó	4-6 hó	7-10 hó	10-12 hó	12 hó felett	Összesen
Gyermek	26	12	4	1	2	45
% arány	58%	27%	9%	2%	4%	100%

61b táblázat - Az átmeneti gondozás időtartama a 2016. év során

	0-3 hó	4-6 hó	7-10 hó	10-12 hó	12 hó felett	Összesen
Gyermek	33	15	2	3	-	53
% arány	62%	28%	4%	6%	0%	100%

A jelenleg érvényes szabályozások értelmében ez a szolgáltatás maximum 12 hónap, amely 6 hónappal, illetve a tanítási év végéig meghosszabbítható.

Az átmeneti gondozásban töltött idő az ellátottak több mint, felénél (58%) nem haladta meg a három hónapot, kissé több mint, egynegyedénél nem haladta meg a hat hónapot. Az ellátottak 15%-ánál pedig 10 hónapnál tovább tartott. Arányosan csökkent az esetek száma a bent töltött idő függvényében.

62. táblázat – Az ellátottak száma az ellátás kezdeményezője szerint – 2012

Ellátás kezdeményezője	fő
Ellátottak összesen	54 fő
Szülő közvetlen kérésére	15
Gyermek közvetlen kérésére	2
Gyermekjóléti Szolgálat közvetlen jelzésére	28
Jelzőrendszer tagjain keresztül:	0
Oktatási intézmény	1
Egészségügyi intézmény	0
Hatósági kezdeményezés: Gyámhatóság	8
Más szociális intézmény: Vöröskereszt	0

62a táblázat – Az ellátottak száma az ellátás kezdeményezője szerint – 2014

Összesen ellátottak	Gyerek: 45	Anya: 4
Ellátás kezdeményezője	fő	
A gyermek közvetlen kérésére	2	
A Gyermekjóléti Szolgálat közvetlen jelzésére	Gyerek: 17	Anya: 4
A jelzőrendszer tagjain keresztül:		
Oktatási intézmény:	Óvoda: 4	Iskola: 1
Egészségügyi intézmény:	Védőnő: 1	Kórház: 1
Hatósági kezdeményezés:	Gyámhatóság: 16	

62b táblázat – Az ellátottak száma az ellátás kezdeményezője szerint – 2016

Ellátás kezdeményezője	fő	
Összesen ellátottak	Gyerek: 53	Anya: 6
1. A szülő közvetlen kérésére	4	
A gyermek közvetlen kérésére	3	
A Gyermekjóléti Központ közvetlen jelzése	Gyerek: 25	Anya: 3
A Gyermekjóléti Szolgálat közvetlen jelzésére	Gyerek: 11	Anya: 2
A jelzőrendszer tagjain keresztül:		
Oktatási intézmény:	Óvoda: 4	Iskola: 1
Egészségügyi intézmény:	Védőnő: 1	Kórház: 1
Hatósági kezdeményezés:	Gyámhivatal: 4	
Egyéb intézmény	TEGYESZ: 3	

63. táblázat – Összehasonlítva az előző évekkal

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Összes ellátott	49	39	42	46	54	40	49	54	59
A szülő közvetlenül fordult az Otthonhoz	5	1	2	4	15	3	3	6	4
A gyermek közvetlenül fordult az Otthonhoz	-	3	2	2	2	2	2	2	3
Gyermekjóléti Szolgálat közvetlen irányításával	32	25	21	30	28	25	17+4	29+2	11+2 25+3
A jelzőrendszer tagjain keresztül						2	1	3	3+1
Iskola	1	2	3	-	-	-	4	-	-
Óvoda	-	-	-	-	1	-	1	-	-
Egészségügyi intézmény védőnő	-	-	-	1	-	1	1	-	-
Háziorvos, kórház	-	1	2	1	1			-	-
Hatósági kezdeményezés: rendőrség	-	-	-	-	-	5	16	11+1	4
Gyámhatóság, Gyámhivatal	7	6	10	7	7			-	-
Más szociális intézmény: Családsegítő Szolgálat, egyéb gyermekvédelmi intézmény, otthon stb.	2	-	2	1	-	-	-	-	-
8. Bölcsőde	2	-	-	-	-	2	-	-	3
9. TEGYESZ irányította át	-	1	-	-	-	-	-	-	-
10. Egyéb	-	1	-	-	-	40	49	54	59

A 2013. évtől folyamatosan az ellátás kezdeményezői leggyakrabban a Család és Gyermekjóléti Központ esetmenedzserei, ezt követően Család- és Gyermekjóléti Szolgálat családsegítői voltak. A Gyámhatóság általi kezdeményezés gyakran a védelembé vétel során történő kötelezést jelentette. A védelembé vettek száma magas, 53 gyermekből 22 lett védelembé véve, az ellátottak majdnem fele.

64. táblázat – Az ellátottak száma az elhelyezést kiváltó probléma típusa szerint

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ellátottak összesen	49	39	42	41	54	40	45+4	51+3	53+6
A szülők életvezetési problémái	10	1	6	9	6	15	14	19	13
A szülők egészségi problémái	2	4	2	3	5	8	7+2	7+2	13+4
A gyermek egészségi problémái	-	-	-	-	1	2	5+1	-	1
A szülők szenvedélybetegsége	1	1	5	1	3	2	1	2	-
A gyermek szenvedélybetegsége	-	-	-	1	-	-	-	-	-
A szülők lakhatási problémái:						-	1	-	1
Hajléktalanná válás	6	5	1	5	11	-	1	3	4
Elégtelen lakhatási körülmények	-	1	1	-	2	3	6	8	6
Bántalmazás	8	3	1	4	2	-	-	-	-
A szülő vagy gondviselő indokolt távolléte	-	-	-	1	2	7	4	5	3
Családi konfliktus	5	4	10	7	7	2	6 +1	7+1	12+2
A gyermek magatartási problémái	17	20	15	10	15	1	-	-	-

2012-ben, akárcsak az előző években, az ellátást leggyakrabban a gyermek magatartási problémái miatt igényelték. A magatartási problémákkal küzdő gyermekek esetében elmondható, hogy a tüneteik mögött igen súlyos családi problémák, a szülők konfliktusai, válása, betegségei (többnyire pszichés betegségei), fogyatékoságai, személyiségzavarai húzódnak meg, gyakran hosszú évek óta.

2016-ban egyenlő mértékben szerepelt a magatartási probléma és a lakhatási probléma az igényléseknél. Összességében azonban elmondható, hogy a lakhatási problémák kerültek az élre, mivel anyák is igényelték az ellátást ezen okból kifolyólag. Gyakori, hogy az ellátás során újabb és újabb problémák merülnek fel. Az indokokról gyakran kiderül, hogy a valóság egy szeletét tartalmazzák, és több ok is meghúzódik a háttérben, nehezítve a megoldást. A magatartási problémákkal küzdő gyermekek esetében elmondható, hogy a tünetük mögött igen súlyos családi problémák, a szülők konfliktusai, válása, betegségei (többnyire pszichés betegségei), fogyatékoságai húzódnak meg, gyakran hosszú évek óta.

Minden egy hónapot meghaladó átmeneti gondozás esetében készül egyéni gondozási-nevelési terv, melynek tervezésén részt vesz az Átmeneti Otthon és a Bárka családgondozója, a törvényes képviselő, valamint kora és állapota függvényében a gyermek. 2016-tól a team kiegészült a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat családsegítőjével, valamint a Család- és Gyermekjóléti Központ esetmenedzserével. Azoknál az eseteknél, ahol a terv készítésében nagy szerepe volt az iskolai történéseknek – leginkább a magatartásproblémás, sokat hiányzó, csavargó, alul teljesítő gyermek – az Átmeneti Otthon nevelőtanára is részt vesz az iskolai feladatok tervezésénél, akinek a feladata – többek között – a személyes kapcsolattartás az adott oktatási intézménnyel. A terv során feltárják a problémákat, annak okait és választ keresnek a problémákra. Pontosan leírják, hogy kinek mi a feladata, milyen határidővel – annak érdekében, hogy a gyermek minél hamarabb visszatérjen a családjában.

A 2012-es év során 33 db gondozási-nevelési terv készült, melynek megvalósulását az Átmeneti Otthon családgondozója havi, kéthavi rendszerességgel a szülővel és a gyermekkel együtt felülvizsgált, értékelt, szükség szerint módosított. Az Átmeneti Otthon az évek során igyekezett az ellátottak számára érdekes, fejlődésüket szolgáló, a szabadidő kulturált eltöltését célzó programokat szervezni. Elsősorban a nyár folyamán szerveznek ilyen jellegű programokat, táborokat.

Az átmeneti gondozást kiegészítő programok 2016-ban a következők voltak:

- Gyermektábor 2016. 08. 08 és 2016. 08. 12. között, a Kőrösi által fenntartott táborban Balatonlellén

- Családos tábor Balatonlelle-Felsőn 2016. 06. 24. és 2016. 06. 28. között. A családos táboron részt vettek az ellátásban részesülő, gyermekek és azok családjai.
- Erzsébet-tábor Zánkán 2016. 07. 10-2016. 07. 15. között
- Életre Valók Egyesület szervezésében és kivitelezésében személyiségfejlesztő kamaszcsoporthoz működött
- A Pongrác Községi Házban különböző szabadidős programokra, kézműves foglalkozásokra, internetes foglalkozásokra jártak az ellátottak.
- A karácsonykor meghívást kapott az ünnepségre az év során ellátott összes gyermek és családja. Mindenki ajándékot kapott.

Az Átmeneti Otthon tervezi sátrak vásárlását annak érdekében, hogy a táborok egy részét sátotáborban valósíthassák meg, így ezáltal népszerűsítve a nyaralás költséghatékonyabb formáját.

2012-ben a gyermekek több, mint fele otthonába távozott a törvényes képviselővel, öt gyermek nem térhetett vissza az eredeti családjába, esetükben ideiglenes hatályú elhelyezést rendelt el a hatóság, ami azt jelentette, hogy szakellátásba kerültek. A következő táblázatokban a gyermekgondozási formák változását követhetjük nyomon.

65. táblázat – A gyermekgondozási formák változása az átmeneti gondozás végével 2014

Távozott	Átmeneti gondozás	Átmeneti gondozás más intézménybe került	Más hozzátartozóhoz került	Törvényes képviselővel otthonába távozott	Szakellátásba került	Egyéb
Gyerekek	8+1	8+1 (Családok átmeneti otthona)	1 (Családba fogadás)	21+2	6 (1 Ideiglenes hatályú elh.) (5 Nevelésbe vétel)	1 (hetesotthon)
% arány	18%	18%	2%	47%	13%	2%

A gyermekek fele a családjában maradt a törvényes képviselővel (a kollégium, illetve hetes otthon is ide tartozik), mindössze 6 gyermek nem térhetett vissza az eredeti családjába, esetükben ideiglenes hatályú elhelyezést, illetve nevelésbe vételt rendelt el a hatóság.

65a táblázat – A gyermekgondozási formák változása az átmeneti gondozás végével 2016

Távozott	Más hozzátartozóhoz került	Törvényes képviselővel otthonába távozott	Szakellátásba került	Átmeneti gond maradt	Átmeneti gond más intézménybe (Csáo)
Gyerekek	1	36+2 anya Szállón: 2+1 Kollégium: 1 Hetes iskola: 2	2	9	6+3 anya
% arány	2%	64%	4%	15%	15%

4.2 Veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A veszélyeztetett gyermek definíciója alatt olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot értünk, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

66. táblázat – Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	Védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	73	40	1678
2009	70	37	1967
2010	114	34	1854
2011	129	89	1694
2012	79	107	1025
2013	2013	75	1059
2014	114	50	1328
2015	133	*	1238
2016	146	**	409 (Gyermekjóléti Központtól)

* A 2015. évre az alábbi adat áll rendelkezésre:

2015. 01. 01-én védelembe vett gyermek szám: 63gyermek, 45 családból

2015. 12. 31. én védelembe vett gyermek szám: 105 gyermek, 67 családból

** A 2016. évre az alábbiak:

2016. 01. 01-én: védelembe vett gyermek szám: 94 gyermek, 60 családból

2016. 12. 31-én: védelembe vett gyermek szám: 108 gyermek, 77 családból

2012. év végén nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma a kerületben 1025 fő, ez 479 családot jelent. A veszélyeztetettség okai között szerepelnek környezeti, magatartási, anyagi okok, többnyire együttesen.

272 gyermek a lakáskörülményei miatt, míg 99 gyermek elhanyagolás miatt veszélyeztetett. Év végéig 50 védelembe vétel került megszüntetésre.

Az anyagi okokból veszélyeztetettek száma az utóbbi években jelentős mértékben növekedett. Ez a rendszerváltást követő társadalmi, gazdasági változásoknak tudható be. A bántalmazás, az elhanyagolás a gyermek-szülő kapcsolat változásai, az alkoholizálást kiegészítő drogfogyasztásban, csavargásban mutatkoznak meg. A kerületben a drog prevenció a KEF közreműködésével a Bárkán keresztül működik. 2012. évben összesen 1221 veszélyeztetett gyermek gondozását látta el, ami 789 családot jelent.

67. táblázat – Bárka Gyermekjóléti Központ védelembe vételek számának alakulása az elmúlt 6 év tükrében

Év	Családok	Gyermekek
2009	77	130
2010	93	168
2011	157	199
2012	109	164
2013	81	131
2014	60	98
2015	104	133
2016	100	146

Hatósági felkérésre leggyakrabban a gyermekek iskolai mulasztása miatt került sor. A tavalyi évben a védelembe vett gyermekek száma némileg csökkent az előző évekhez viszonyítva. A 2011. évhez képest a csökkenés az utolsó negyedévben volt tapasztalható, mivel az iskolaköteles korhatár 16 éves korra csökkent. Ez teljes évre vetítve 12%-os védelembe vett gyerekszám csökkenést mutat. A 2015-ös évben jelentősen megemelkedett a védelembe vett gyermekek száma, mely 2016-ban tovább növekedett.

Hatósági felkérésre leggyakrabban a gyermek iskolai problémái miatt, (magatartászavar), szülők/család életvitelében rejlő problémák, családi konfliktusok, gyermeknevelési problémák továbbá, 50 óra feletti igazolatlan hiányzás miatt kerül sor.

A 2014. évben a védelembe vett gyermekek között: 88 gyereknél jelent meg az 50 óra feletti igazolatlan hiányzás

A 2015. évben a védelembe vett gyermekek között: 66 gyereknél jelent meg az 50 óra feletti igazolatlan hiányzás.

A 2016. évben a 146 védelembe vett gyermekek között 76 gyermeknél megjelent az 50 óra feletti igazolatlan iskolai hiányzás.

68. táblázat – Hatósági intézkedés alapján gondozott kiskorúak száma korcsoport szerint 2016. évben

Kor	Védelembe vett	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Nevelésbe vett	Utógondozás	Összesen
0-2 év	15	8	24	2	49
3-5 év	17	6	24	2	49
6-13 év	55	7	83	2	147
14-17 év	59	12	88	5	164
Összesen	146	33	219	11	409

2016 januárjától a Gyvt. változása értelmében a feladat megosztás átalakult a Család- és Gyermekjóléti Központban, azaz a veszélyeztetett gyermekek ellátása az esetmenedzserek feladatkörébe került. Az esetmenedzserek feladatai a hatósági intézkedésekre való javaslatlattervek elkészítése, és a Gyámhatósági határozatok végrehajtásának a koordinálása.

69. táblázat – A védelembe vett gyermekek védelembe vételének okai 2012-ben

	0-14 év	14-16 év	16-18 év	összesen
védelembe vett gyermekek száma	20 fő	47 fő	12 fő	79 fő
igazolatlan hiányzással összefüggő adatok (10 órát meghaladó)	27 fő	57 fő	99 fő	183 fő
igazolatlan hiányzással összefüggő adatok (50 órát meghaladó)	14 fő	31 fő	61 fő	106 fő
iskoláztatási támogatás folyósításának szüneteltetése	-	-	-	70 fő

69a táblázat – A védelembe vett gyermekek védelembe vételének okai 2014-ben

	0-14 év	14-16 év	16-18 év	összesen
védelembe vett gyermekek száma	54 fő	44 fő		98 fő
igazolatlan hiányzással összefüggő adatok (10 órát meghaladó)	-	-	-	-
igazolatlan hiányzással összefüggő adatok (50 órát meghaladó)	-	-	-	-
iskoláztatási támogatás folyósításának szüneteltetése	-	-	-	-

70. táblázat – A 2016-ban a hatósági intézkedésre tett javaslatok és jogerős hatósági határozattal érintett kiskorúak száma:

Védelembe vett gyermekek száma	
0-2 év	12
3-5 év	3
6-13 év	31
14-18 év	31
2015. évről áthúzódó védelembe vett gyermekek	70
Összesen:	146

A gyermekvédelmi gondoskodás során legmunkaigényesebb feladatot az átmeneti nevelésbe vétellel kapcsolatos ügyek jelentik. 2012. december 31-éig 78 átmeneti nevelt szerepelt a nyilvántartásukban. Az utógondozások száma 8 fő. Ezzel a lehetőséggel minden évben hasonló létszámú fiatal él. A gyámság alatt állók száma (szakellátottakét is beleértve) 178 fő.

Gyermektartásdíj megelőlegezésben összesen 33 gyermek, illetve gondozója részesült. Az otthonteremtési támogatásban 7 fiatal felnőtt részesülhetett. Ez a korábbi évekhez képest növekedést mutat.

2012. december 31-éig átmeneti nevelt, 2015-ben 71, 2016-ban 50 nevelésbe vett gyermek szerepelt a Kormányhivatal nyilvántartásában. Az utógondozások száma 2012-ben 8 fő, 2015 és 2016 vonatkozásában 10-10 fő. Ezzel a lehetőséggel minden évben hasonló létszámú fiatal él. A gyámság alatt állók száma (szakellátottakét is beleértve) 178 fő volt 2012-ben, 170 fő 2015-ben, 139 fő 2016-ban.

Gyermektartásdíj megelőlegezésben összesen 33 (2015-ben 69, 2016-ban 80) gyermek illetve gondozója részesült. Az otthonteremtési támogatásban 7 (2015-ben és 2016-ban is 12 fő) fiatal felnőtt részesülhetett. Ez a korábbi évekhez képest növekedést mutat.

A "RÉS" Szociális és Kulturális Alapítvány Családok Átmeneti Otthona (a továbbiakban: CSÁO) a lakhatási krízisbe került gyermek(ek) és szülő(k), valamint a legfeljebb 21. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvér(ek), a gyermekeiket egyedül nevelő családok, válsághelyzetben lévő bántalmazott, vagy várandós anyák, a szülészetről a kórházi ellátás után kikerülő anya és gyermeke(i), valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársa vagy férje részére biztosít a jogszabályban meghatározott időtartamra, és keretek között átmeneti elhelyezést és gondozást.

Alaptevékenységként a CSÁO a gyermekek számára átmeneti gondozást, illetve szükséges szerinti ellátást biztosít a szülő kérelmére, a szülő és gyermeke együttes elhelyezésével, ellátásával. Az intézményben folyó munka a családok önkéntes együttműködésén alapul, a családok speciális helyzetét, szükségleteit figyelembe véve. Célja, a családban nevelkedő gyermek(ek) egészséges testi-lelki fejlődését veszélyeztető körülmények elhárítása, rendezése és a bekerülő családok erőforrásainak megerősítése, annak érdekében, hogy az intézményből történő kiköltözésüket követően intézményes kereteken kívül is tudjanak önállóan, vagy minimális segítséggel működni. A CSÁO-ban igénybe vehető ellátás feltétele, hogy a szülők vállalják az együttműködést átmenetileg fennálló problémáik megoldásában.

A családok, szülők többféle módon juthatnak el az intézményhez, vagy saját maguk keresik az információkat (internet, kerületi tájékoztatók, kiadványok stb.) erről az ellátási formáról, vagy valamely társintézmény javaslatára keresik fel az intézményt. A CSÁO elsősorban a X. és a XVII. kerület szociális és gyermekvédelmi intézményeivel együttműködve végzi a rászoruló családok segítségét.

Az Önkormányzat 2016. január 1-jétől öt év határozott idejű ellátási szerződést kötött a „RÉS” Szociális és Kulturális Alapítvánnyal (a továbbiakban: Alapítvány) családok átmeneti otthona szolgáltatás biztosítására. A szerződés keretein belül az Alapítvány vállalta, hogy a fenntartásában működő családok átmeneti otthonában biztosítja a Kőbánya illetékességi területén lakóhellyel rendelkező és életvitelszerűen a kerületben tartózkodó nyolc lakhatási krízishelyzetbe került család ellátását legfeljebb 18 hónap időtartamra.

Az intézmény az otthont nyújtó ellátáson kívül a családok együttműködésén alapuló szociális segítségnyújtással, egyéni és családi esetmunkával támogatja a lakói életét. A szakmai team tagjai az intézmény szakalkalmazottai (intézményvezető, családgondozók, szakdolgozók), illetve jogász, pszichológus és fejlesztőpedagógus. A szakemberek célja, hogy a bekerülő családok erőforrásait olyan mértékben megerősítsék, hogy ki tudjanak kerülni az intézményes lakhatási formák keretei közül, és képessé váljanak önálló lakhatási lehetőségek megteremtésére és megtartására.

2012-ben 102, 2013-ban 124, 2014-ben 147, 2015-ben 152, míg 2016-ban összesen 121 új felvételi kérelem érkezett az Alapítványhoz. A szám adatok alapján látható, hogy továbbra is nagy igény jelentkezik az átmeneti gondozást nyújtó intézmény szolgáltatása iránt.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A kerület két szegregálnak minősíthető telepe a Hős utca 15. és Bihari út 8/a, b. lakótömbök. A gyámhatósági munka során szerzett tapasztalat szerint nem jellemző, hogy az említett telepekről nagyobb számban történt volna meg a védelembe vétel, vagy ideiglenes elhelyezés.

Az igazolatlan hiányzással érintett gyermekek száma sem nagyobb, mint a kerület más területén. Átmeneti, tartós neveltek számában sincs számottevő különbség.

Az viszont fontos, hogy a kitorés lehetősége a tehetség gondozás lenne, mivel arra nézve van tapasztalat, hogy kifejezetten tehetséges gyermekek is élnek itt.

A Kőbányai Bem József Általános Iskola a Hős utcából érkező tanulók számára minden feltételt biztosít ahhoz, hogy ezek a gyerekek ugyanolyan lehetőségeket kapjanak, mint jobb körülmények között élő társaik. Rendszeresen a családlátogatások és igyekeznek minden segítséget megadni az itt élő gyermekeknek. Ez lehet anyagi jellegű, de a tanulást támogató, segítő is. Nagyon fontos, hogy egy osztályban annyian legyenek, ami még egészséges integrációt eredményez, ez osztályonként 4-5 főt jelent. A tantárgyi mérések eredményei nem mutatnak jelentős különbséget a tanulók között, és hozzáállástól és adottságtól függően eddig mindenki továbbtanult.

A Bárka a KMOP-5.1.1/A-09-2f-2011-0001 jelű „A kőbányai Kis-Pongrác lakótelep szociális célú városrehabilitációja” ERFA finanszírozású projekt támogatási szerződés keretében a megállapodásnak megfelelően intenzív családgondozást végez az akcióterületen (Kis-Pongrác lakótelep) levő 888 háztartásból kiválasztott 20 család körében. Adósság megelőzési/kezelési tanácsadást folytat, gyógyfejlesztőpedagógusi feladatokat lát el, egyetemi hallgatók segítségével korrepetálást biztosít, mentorálást végez, és ösztönző programokat szervez elsősorban a lakótelepen élő gyermekek felzárkóztatása, családok helyzetének javítása érdekében.

A lakótelep aránylag kis számú lakossága (880 háztartás), a kiskorúak alacsony száma, a Bárka soft tevékenységei és a projekten belüli szervezetek miniprojektjeinek átfedése, valamint a Pongrác lakótelepen 120 háztartásban felvett szükségletalapú kérdőív alapján 2012. májusban elkészült kutatási záró tanulmány megállapításai alapján a lakótelepen élők nagyfokú motiválatlansága indokolta tette a soft elemek (kivéve intenzív családgondozás) kiterjesztését egész kőbánya lakosságára. Az egyik legfontosabb érdek továbbá az itt élők számára, hogy ne erősödjön bennük a többlétszolgáltatások nyújtásán keresztül a szegregáltság érzete.

A családok rossz anyagi helyzetéből, a szülők iskolázatlanságából, esetleges rossz példamutatásából eredő a gyermekek hátrányos helyzetének ellensúlyozására, esélyegyenlőségük megteremtése érdekében a projektben a Bárka soft feladatokat lát el.

A mentorálást is végző iskolai szociális munkás a gyermekeket az iskolában keresi meg, helyben segíti beilleszkedésüket, megmaradásukat úgy, hogy ennek érdekében közvetlen kapcsolatot tart a pedagógusokkal, családgondozóval. Eszköztárában túlsúlyban van a közösségi szociális munka, de szükség szerint az egyéni esetkezelés eszközeivel is dolgozik. Munkája során fontos szempont a gyermekek, illetve a család bizalmának elnyerése, a tanulók veszélyeztetettségének iskolán belüli feltérképezése, lehetőség szerinti megelőzése.

A gyógy- és vagy fejlesztőpedagógusok a rászoruló gyermekek számára a mozgásfejlesztés, az iskolai előkészítés, a tanulásfejlesztés témakörében, a tanulási nehézségek kiküszöbölésében, a részképességek, önismeret fejlesztésében nyújtanak segítséget fejlesztő egyéni vagy kiscsoportos formában, mely keretein belül a gyermekeknél a folyamatosan és egyénre szabottan biztosítják a felzárkózást kortársaikhoz.

A közvetlen soft tevékenységek keretében tíz egyetemi hallgató segítségével a 6-18 év közötti rászoruló gyermekek részére tanulást segítő ellátását nyújtanak: korrepetálnak, felkészítenek pót- és osztályozó vizsgára.

Azok az iskolások, akik rendszeresen részt vesznek a korrepetálásokon, foglalkozásokon, havonta térítésmentes ösztönző programok keretében különböző érdekes kirándulásokon vehetnek részt, ezzel is motiválva őket a jobb teljesítmény elérésére.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében 3 körülményből (szülők alacsony iskolázottsága, alacsony foglalkoztatottsága, illetve a gyermek elégtelen lakókörnyezete) legalább 1 fennáll, halmozottan hátrányos helyzet megállapításához pedig a fenti 3 körülményből legalább kettőnek kell fennállnia. A

hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítása a gyermekek részére a köznevelés területén kedvezményeket, támogatásokat, jogosultságokat biztosít.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet tényének megállapítására vonatkozó rendelkezéseinek hatályon kívül helyezését követően annak megállapítását 2014. szeptember 1-jétől a Gyvt. 67/A § (1)-(2) bekezdése szabályozza. A szabályozás módosításának következtében változott a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek száma. A változás mértékét az alábbi táblázat adatai mutatják meg:

71. táblázat – 2012-es adat

BÖLCSÖDÉK	Csoportok száma	férőhely	Gyermekek száma	2H-s Gyerekek száma	3H-s Gyerekek száma
összesen	54	648	617	108	33

71a táblázat – 2014-es adat

BÖLCSÖDÉK	Csoportok száma	férőhely	Gyermekek száma	2H-s Gyerekek száma	3H-s Gyerekek száma
2014	54	648	586	110	1

A 71a táblázat adatai bölcsődékre lebontva:

Intézmények	Felvett létszám	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők aránya az éves átlagléttszámhoz viszonyítva %-os mutató
Fecskefészek Bölcsőde	65	15	23,21%
Napsugár Bölcsőde	66	4	5,30%
Apraja Falva Bölcsőde	85	7	7,65%
Gyermeksziget Bölcsőde	86	14	16,28%
Cseperedők Bölcsőde	89	21	23,88%
Gyöngyike Bölcsőde	34	18	51,47%
Csillagfürt Bölcsőde	43	9	20,93%
Apró Csodák Bölcsőde	69	9	12,80%
Szivárvány Bölcsőde	32	13	40,10%
Összesen:	569	110	19,33%

71b táblázat – 2016-os adat

2016. január 01-augusztus 31-ig.

BÖLCSÖDÉK	Csoportok száma	férőhely	Gyermekek száma	2H-s Gyerekek száma	3H-s Gyerekek száma
összesen	51	636	617	2	1

2016. szeptember 1-december 31-ig.

BÖLCSÖDÉK	Csoportok száma	férőhely	Gyermekek száma	2H-s Gyerekek száma	3H-s Gyerekek száma
összesen	48	590	534	4	1

A 71b táblázat adatai bölcsődékre lebontva:

Intézmények	Felvett létszám	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők aránya az éves átlagléttszámhoz viszonyítva %-os mutató
Fecskefészek Bölcsőde	67	7	10,03%
Napsugár Bölcsőde	69	3	4,72%
Apraja Falva Bölcsőde	89	3	3,28%
Gyermeksziget Bölcsőde	87	6	6,44%
Cseperedők Bölcsőde (2016.08.31-ig)	79	10	12,08%
Gyöngyike Bölcsőde	34	10	28,82%
Manóvár Bölcsőde	24	2	7,34%
Apró Csodák Bölcsőde	71	6	8,18%
Szivárvány Bölcsőde	34	4	10,19%
Összesen:	554	49	8,82%

Ezen táblázat adataiból kiolvasható, hogy a kerületben leginkább a Gyöngyike Bölcsőde (28,82% 51,47%), valamint a Szivárvány Bölcsőde (10,19% 40,10%) vonzáskörzetében összpontosulnak a hátrányos helyzetű családok, illetve 2016.08.31-ig a Cseperedők Bölcsődében (12,08%) is magas létszámban voltak.

	2012	2014	2016
Gyöngyike Bölcsőde	42,42%	51,47%	28,82%
Cseperedők Bölcsőde 201. augusztus 31-éig	26,32%	23,88%	10,19%
Szivárvány Bölcsőde	34,29%	40,10%	12,08%

2015. augusztus 31-éig kizárólag a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményről szóló határozattal lehetett a gyermek térítésmentes a bölcsődékben.

2015. szeptemberétől a Gyvt. értelmében jelentősen bővült azok köre, akik ingyenesen étkezhetnek a bölcsődében. A jogszabályi változást követően az ingyenes étkezést, az egy főre eső átlag jövedelem (családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér nettó összegének 130%-át) alapján kérik legtöbbször. Ehhez nincs szükség másra, csak a szülő nyilatkozatára arról a tényről, hogy az egy főre eső jövedelmük nem haladja meg a jogszabályban előírt mértéket.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma 2015 szeptembere óta csökken. A szülők a tapasztalatok alapján nem mennek el megkérni az RGYK-s határozatot, ezzel az ügyintézési időt és az ügyintézéssel járó procedúrát megspórolják. A fenti táblázat 2012, 2014 és 2016-os év adataiból látható, hogy 2016-ban már sokkal kevesebb szülő kérte meg az RGYK-s határozatot.

A hátrányos helyzetű gyermekek ilyen módon való eloszlásához hozzájárul az is, hogy a felsorolt intézmények némelyike rossz állapotú, más intézmények pedig olyan környéken helyezkednek el, ahová a viszonylag magasabb keresetű szülők – akik így nem részesülnek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben – nem szívesen íratják be gyermeküket.

A bölcsődék nincsenek körzetesítve, így a szülők választhatják ki, hogy melyik intézménybe szeretnék vinni gyermeküket. A tapasztalat azt mutatja, hogy a szülők általában a hozzájuk legközelebb lévő bölcsődék közül választanak. Természetesen előfordul olyan is, amikor a szülőnek valamiért nem felel meg egy-egy bölcsőde, ebben szerepet játszhat, hogy a bölcsőde milyen környéken helyezkedik el, milyen az épület állapota. Tény, hogy a városközpontban elhelyezkedő bölcsődék férőhelyeire van a legtöbb jelentkező.

a) Védőnői ellátás jellemzői

A védőnői ellátáshoz a hozzáférés sem vagyoni helyzetűtől, sem biztosítási jogviszonytól, sem magyar állampolgárságtól nem függ. 2012-es adatok alapján a védőnői ellátottak száma 4766 fő volt 4170 családban. A védőnő a hatályos jogszabályok szerinti feladatát az ellátási területén lakcímmel rendelkező személyekkel kapcsolatosan köteles ellátni. Ezen felül köteles a védőnői gondozás lehetőségét felajánlani a körzetében életvitelszerűen tartózkodó azon személynek is akiről tudomást szerez, és ellátása védőnői kompetenciába tartozik. Ebben az esetben – a gondozásba vétel elfogadását követően – a védőnő haladéktalanul értesíti a bejelentett lakóhely szerint illetékes védőnőt a gondozásba vételről.

72. táblázat – A védőnői szolgálatok által gondozottak száma 2014. évben

Telephely	Praxis száma (db)	0-7 évesek (fő)	Terhes (fő)	Összesen (fő)	Egy védőnőre jutó gondozott (fő)
Kerepesi út 67.	3	477	51	528	176
Pongrác út 9.	3	602	65	667	222
Újhegyi st. 13-15.	7	1 323	140	1463	209
Üllői út 136.	2	393	36	429	215
Zsivaj u. 2.	8	1 724	140	1864	233
Összesen	23	4 519	432	4 951	215

72b táblázat – A védőnői szolgálatok által gondozottak száma 2016. évben

Telephely	Praxis száma (db)	0-7 évesek (fő)	Terhes (fő)	Összesen (fő)	Egy védőnőre jutó gondozott (fő)
Kerepesi út 67.	3	478	53	531	177
Pongrác út 9.	3	641	69	710	237
Újhegyi st. 13-15.	7	1274	112	1386	198
Üllői út 136.	2	426	36	462	231
Kőrösi Csoma Sándor út 43-51	8	1588	170	1758	220
Összesen	23	4407	440	4847	211

A védőnő a feladatainak ellátását a tanácsadó helyiségben, a családok otthonában, nevelési-oktatási intézményekben és a közösségi programokra alkalmas helyszíneken végzi. A gyermekek kötelező védőnői szűrővizsgálaton vesznek részt a következő időszakokban: egy hónapos, három hónapos, hat hónapos korban, majd hat éves korig évente egyszer. A védőnők az elvégzett munkájukról havonta kimutatást készítenek, melyet minden év végén a Népegészségügyi Osztály portálján keresztül juttatnak el az illetékeseknek. A rendszeres szűrővizsgálatoknak és családlátogatásnak köszönhetően a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyermekek védőnői ellátáshoz való hozzáférése nagyon jó.

A kerületben minden oktatási intézményben tanuló gyermek részesül iskola orvosi, iskola védőnői ellátásban. A tanköteles korú hátrányos helyzetű gyermekek szülői együttműködés hiányában is kereshetik panaszaikkal az iskolaorvost, iskola védőnőt. A hátrányos helyzetű és a nem hátrányos helyzetű tanulók egyforma arányban kérnek segítséget a védőnőtől. A segítséget kérheti közvetlenül a tanuló, a szülő, illetve a pedagógus is. A hátrányos helyzetű tanulók problémáira leginkább a szűrővizsgálatok során derül fény. A védőnő felajánlja, hogy tanácsadási időben megbeszéli a problémát és annak lehetséges megoldását. Szükség esetén szakemberhez irányítja a gyermeket, és ha nem a szülő kérte a segítséget, értesíti, amennyiben ez lehetséges és/vagy indokolt.

Leggyakoribb problémák a tinédzserproblémák, a szülővel, osztálytársakkal való konfliktus, testképzavar, falcolás. Előfordulnak akut panaszok, mint pl. a fejfájás, hasfájás, sérülés. A családi vagy társas kapcsolataikból adódó pszicho-szociális problémáik leginkább rákérdezés, beszélgetés után derülnek ki. A segítő beszélgetés után a védőnők felajánlják a rendszeres beszélgetést, tanácsadást.

A kerületben a védőnői körzetekhez tartozó gyermeklétszám, ha kis mértékben is de növekedést mutat. Ez a folyamatos leterheltséget tovább növeli. Az Önkormányzat Képviselő-testülete létrehozott egy területi védőnői körzetet a 1108 Budapest Újhegy sétány 13-15. szám alatti házi gyermekorvosi rendelőbe, amely 2015. szeptemberétől betöltött körzet.

A védőnők munkájuk könnyítése érdekében 2012-ben laptopot kaptak. 2014 év elejétől folyamatosan bevezetésre kerül a Webibaba és a Webuló program. A tartósan helyettesített és a helyettesítő kolléganők körzetében az adatbevitel elmaradt. Az iskolai orvosi rendelőkben az internet hiánya miatt nem tudják a kolléganők használni a programot.

b) Gyermekvédelem, érdekvédelem

A gyermekvédelemben tevékenységek és intézmények együttműködve segítik a gyermekek alapvető jogainak érvényesülését és ezek garanciáit. A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére (prevenció) és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi és természetbeni ellátások, személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, gyermekjóléti szakellátások és a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések biztosítják.

Amennyiben a gyermek fejlődését családi környezete veszélyezteti, és veszélyeztetettségét a gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított szolgáltatásokkal, valamint a védelemben vétellel nem lehet megszüntetni, illetve attól eredmény nem várható, továbbá, ha a gyermek megfelelő gondozása a családon belül nem biztosítható, a gyámhivatal a gyermeket hatósági intézkedéssel nevelésbe veszi vagy részére (családbafogadó) gyámot rendel.

Az Átmeneti Otthonban az ellátottak folyamatosan cserélődnek (évente 30-50 gyermek), ezáltal az érdekképviselői fórum tagjainak egy része – a gyermekek, és a szülők képviselője – egy év alatt többször változik. A heti, kétheti rendszerességgel megtartott diák-önkormányzati üléseken kerül megnevezésre az a gyermek, aki a fórum tagja lesz, amennyiben az előző képviselő ellátása megszűnt. Ugyancsak ezen a fórumon kerül megválasztásra a szülők képviselője is.

Az intézmény fenntartója meghatározza az ellátásban részesülők érdekvédelmét szolgáló érdekképviselői fórum megalakításának és működésének szabályait.

Az érdekképviselői fórum megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartónál, a gyermekjogi képviselőnél, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél.

Az érdekképviselői fórum az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermeket, fiatal felnőttet érintő ügyekben, valamint javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről, valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról. Az érdekképviselői fórum egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál.

A gyermek, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, valamint a gyermekönkormányzat, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdekképviselői és szakmai szervek a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy az érdekképviselői fórumánál. Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviselői fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának lehetséges módjáról. A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, valamint a gyermekönkormányzat és a gyermek, az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy az érdekképviselői fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

c) gyermekorvosi ellátás jellemzői

(pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

73. táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Házi orvosok által ellátott esetek száma	Gyermekorvosok által ellátott esetek száma
2008	0	315072	81412
2009	0	335745	89216
2010	0	319877	88975
2011	0	342305	88222
2012	0	273430	89724
2013	0	204235	74358
2014	0	131804	87498
2015	0	163978	76524
2016	0	188579	88974

A csökkenő tendencia sajnos azt mutatja, hogy az adatszolgáltatásra kötelezett házi orvosok, gyermekorvosok közül többen nem küldik be a statisztikai adatokat. Azaz valószínűsíthető, hogy az esetszám nem változott ilyen mértékben.

A kerületben 14 házi gyermekorvosi praxis működik, teljes létszámmal. Az orvosok életkora ebben a szektorban is közelít nyugdíjkorhatár felé, ami sok nehézséggel jár. A rendelőkben ellátottak megoszlása nem egyenletes, emiatt nagy mértékű aránytalanságok vannak leterheltségi szempontból. A kerületben minden körzet könnyen és egyszerűen megközelíthető a családok által.

Gyermek ügyeleti ellátás

Az Önkormányzattal kötött feladat átadási szerződés alapján, a 14 éven aluli gyermekeket 2016-ban is a Heim Pál Kórház látta el. Az ambuláns ellátás a kórházi ambulancián, a kijáró ügyelet pedig, a Heim Pál Kórház 1089 Budapest, Üllői út 86. szám alól, indulással történt.

Gyermek fogorvosi alapellátás

Öt gyermek fogászati praxis két rendelőben (Kőbányai út 47., Újhegyi sétány. 13-15.) végezte tevékenységét. A fogorvosok évente két alkalommal szűrik a 0-18 éves korosztályt. A kiszűrt gyermekek jelentős részének szüksége lenne fogszabályozásra, mely 2016. januárjától a Kőbányai út 47. szám alatt magánrendelési formában elérhető hetente 1 alkalommal a kerület gyermekei részére.

Család- és nővédelmi egészségügyi gondozás (védőnői ellátás)

A kerületben 2016. évben 23 területi védőnő szolgálat működött, tevékenységüket 5 tanácsadóba szervezve végezték a házi gyermekorvosokkal team munkában. Két alkalommal védőnői tanácsadást végeznek, ezen túl minimum két órában várandós tanácsadást, valamint két órában önálló védőnői tanácsadást. Az önálló védőnői tanácsadáson kerül sor az életkorhoz kötött kötelező szűrővizsgálatokra. Társzervek rendezvényein szűréseket végeztek a védőnők. A Pongrác Községi Házban Baba-mama klubbot tartanak heti gyakorisággal. Munkaidejük döntő részében pedig családlátogatásokat végeznek a rendeletben foglalt körzetük területén.

Ifjúság-egészségügyi gondozás (iskola egészségügyi ellátás)

Kőbányán fenti tevékenység ellátását négy OEP által finanszírozott iskolaorvosi szolgálat és 9 iskola egészségügyi védőnő végezte.

74. táblázat – A praxisok számának és a lakosság számának alakulása 2016. évben

Házi gyermekorvosi rendelők	Praxisok száma	Lakosság szám	Egy orvosra jutó lakosság szám
Kerepesi út 67.	1	674	674
Újhegyi st. 13-15.	5	2807	561
Üllői út 136.	1	859	859
Zsivaj u. 2.	6	4350	725
Salgótarjáni u.47.	1	727	727
Összesen	14	9417	673

75. táblázat – Betegforgalmi adatok a 2016. évi jelentések alapján

Házi gyermekorvosi rendelők	Rendelésen megjelent (fő)	Lakáson ellátott (fő)	Összesen (fő)	Egy orvos által ellátott (fő)	Egy rendelésre jutó betegszám (fő)
Hárslevelű u. 19.*					
Kerepesi út 67.*					
Újhegyi st. 13-15.	24947	1363	26310	5262	21
Üllői út 136.	6871	1011	7882	7882	31
Zsivaj u. 2.*3	15237	3375	18612	6204	24
Salgótarjáni út 47.	5473	697	6170	6170	24
Összesen	52528	6446	58974	5897	23

A Hárslevelű utcai egy praxis és a Kerepesi úti egy praxis nem szolgáltatott adatokat.

A Zsivaj utcai hat praxisból mindösszesen három szolgáltatott adatokat.

d) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok.

A házi gyermekorvosi rendelőinkben a területi védőnők feladata védőnői szűrővizsgálat megtörténte után a gyermekről 5 éves korában külön jogszabály szerinti „Fejlődési szint megítéléséhez az iskolai felkészítés elősegítésére” megnevezésű orvosi adatlap kiállítására. Az orvos feladata ezen nyomtatvány továbbítása az oktatási-nevelési intézmények számára. A védőnők szorosan együttműködnek az Önkormányzat Humánügyi Osztályával Köznevelési és Civilkapcsolati Osztályával a tanévek megkezdése előtt, mivel adatszolgáltatásra ilyenkor van lehetőség.

76. táblázat – Bölcsődék és bölcsődébe beírt gyermekek száma

év	Bölcsődék száma	Bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	9	1183	659	544
2009	9	1170	674	544
2010	9	1175	622	648
2011	9	1057	623	648
2012	9	1067	561	648
2013	9	683	-	648
2014	9	1014	-	648
2015	9 (8 üzemel)	1043	-	636
2016	9 (8 üzemel)	861	-	636
2016. 09-től	8	861	-	590

77. táblázat – Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	Családi napköziben térítésmentes férőhelyek száma
2008	7	7
2009	14	14
2010	35	30
2011	35	30
2012	37	34
2013	55	13
2014	68	13
2015	69	27

78. táblázat – Óvodai nevelés adatai

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	1863	109	2639	23	2428	1
2009	1960	110	2892	24	2553	1
2010	2057	114	2949	24	2668	1
2011	2149	115	2948	24	2727	1
2012	2920	116	2734	24	2793	1
2013	3219	117	3003	24	2853	1
2014	3167	115	2958	22	2748	1
2015	2665	125	3195	27	2619	1

A Szakszolgálat pszichológus kollegája a jelző intézményekbe nagyon sokára jut ki. Az intézmények szembesültek már azzal a problémával, hogy az ilyen korú gyermek esetében a gyermekjóléti szolgálat a nevelési tanácsadót javasolta, a nevelési tanácsadó törvényi szabályozásra hivatkozással elutasította az intézményt. Már ebben az életkorban is előfordulnak olyan esetek, melyeknél szakember, pszichológus segítségét szükséges kérni a gondozóknak. Főállású pszichológus több szempontból is előnyös lenne a bölcsődék számára: fordulhatnának hozzá a kisgyermek nevelők, a bölcsődei dolgozók, valamint a szülők egyaránt.

e) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti szolgáltatást a Bárka biztosítja a kerületben. 2016. január 1-jén a gyermekvédelem magyarországi intézményrendszerében jelentős átalakulás történt. A jogalkotó a gyermekjóléti alapellátást a kerületekben, városokban, falvakban működő családsegítő szolgálatokhoz rendelte. Ennek értelmében a családsegítő szolgálatok működésében, feladat ellátásában nagyfokú változás történt. A változások az intézmény megnevezésében is tükröződik, így 2016. január 1-jével az addigi Családsegítő Szolgálat megnevezése Család-és Gyermekjóléti Szolgálatra módosult.

A gyermekjóléti szolgáltatás a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátás. Ez a gyermek érdekeit védő speciális személyes, szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek a felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a már kialakult veszélyeztetettség csökkentését, megszüntetését, illetve a családból kiemelt gyermek visszahelyezését a családba.

Feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében:

- a gyermek jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,
- a családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás, vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- a válsághelyzetben levő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz való hozzájutás szervezése,
- szabadidős programok szervezése.

Az általános szolgáltatási feladatokon túl a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat nyújt. Így utcai és lakótelepi szociális munkát, kapcsolattartási ügyeletet, kórházi szociális munkát és készenléti telefonos ügyeletet biztosítást, melyet az Átmeneti Otthonnal kötött megállapodás értelmében lát el.

A Bárkában működik az un. telefonos készenléti szolgálat, melyet Gyermek Átmeneti otthona látja el. Cél, hogy a nyitvatartási időn túl felmerülő krízishelyzetekben lehetőség legyen azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtására. A készenléti szolgálatot egy állandóan hívható, a lakossággal ismert mobiltelefonszám biztosításával szervezzük meg olyan formában, hogy a készenléti levő munkatárs szakszerű segítséget tudjon nyújtani, vagy ilyen segítséget tudjon mozgósítani, illetve a segítségkérőt odáig eljuttassa, hogy az intézményt – a legközelebbi nyitvatartási időben – felkeresse.

Készenléti ügyelet 2013-ban:

Forrás hiánya miatt a készenléti ügyeletet ebben az évben az Átmeneti Otthon látta el. A készenléti ügyelet ellátásában a felsőfokú végzettséggel rendelkező gyermekfelügyelők vettek részt. Jelzések száma összesen: 24, ebből 5 név nélkül 19 névvel, elérhetőséggel. Azokban az esetekben, ahol a gyermekjóléti szolgálat érintett volt, a továbbjelzések megtörténtek. Ahol információnyújtásra volt szükség, ott a szükséges információt a bajbajutottak megkapták. Egy esetben történt meg egy gyermek azonnali elhelyezése a Gyermek Átmeneti Otthonában a gyermek magatartási problémáiból következő családi konfliktus okán.

Készenléti ügyelet 2014-ben:

Forrás hiánya miatt a készenléti ügyeletet a Gyermek Átmeneti Otthon látta el. A készenléti ügyelet ellátásában felsőfokú végzettséggel rendelkező gyermekfelügyelők vettek részt. Hívások száma összesen: 22, telefonos információnyújtás: 17 esetben történt, intézkedést, telefonos segítséget igénylők száma összesen öt fő volt:

- anya utcára került 2 gyermekével – a szállóval történt előzetes egyeztetést követően a Dózsa György úti szállóra irányították az anyát,
- gyermek kérte az ideiglenes gondozását, majd visszavonta,
- apa kérte gyermeke azonnali ellátását, mondván, hogy az anyát nem éri el, és a gyermeket nincs kinek átadnia (konfliktus a szétvált szülők között) – az anyával megtörtént a kapcsolatfelvétel, aki fogadta gyermekeit,
- egy gyermeket nem vittek el az óvodából – ideiglenes gondozásban részesítették a gondviselő 21.00 órás megjelenéséig,
- iskolaigazgató telefonált szökött gyermek ügyében – telefonon tájékoztatták az igazgatót a lehetséges megoldásokról.

Azokban az esetekben, ahol a gyermekjóléti szolgálat érintett volt, a továbbjelzések megtörténtek. Ahol információnyújtásra volt szükség, ott a szükséges információt a bajbajutottak megkapták. Egy esetben történt meg egy gyermek azonnali elhelyezése a Gyermek Átmeneti Otthonában.

Készenléti ügyelet 2015-ben:

Ebben az évben is a készenléti ügyeletet a Gyermek Átmeneti Otthon látta el. A készenléti ügyelet ellátásában a felsőfokú végzettséggel rendelkező gyermekfelügyelők vettek részt. Hívások száma összesen 24 esetben volt, telefonos információnyújtás 17-szer történt, tanácsadásra hat esetben került sor. Azonnali intézkedésként egy esetben a család (anya+4 gyerek) menekítése vált szükségessé. Az OKIT (Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat) segítségével a családot egy vidéki védett házba juttatták.

Készenléti ügyelet 2016-ban:

A telefonos készenléti ügyeletet a Gyermek Átmeneti Otthon látta el. A készenléti ügyelet ellátásában a felsőfokú végzettséggel rendelkező gyermekfelügyelők vettek részt. Az év során 41 telefonhívást rögzítettek, annak ellenére, hogy sokkal több hívás érkezett. A nem rögzített hívások esetén a Család és Gyermekjóléti Szolgálat elérhetőségét kérték, melyre az érdeklődők a tájékoztatást megkapták. Többször előfordult, hogy névtelenül, rejtett számról érkezett hívás, melynél a segítségkérők a rábeszélés ellenére sem voltak hajlandók a személyes segítségnyújtást igénybe venni. Rögzített hívások száma összesen 41 esetben történt, telefonos információnyújtásra 36 alkalommal került sor. Azonnali intézkedésre öt esetben volt szükség:

- három esetben elhelyezés történt a Bárka Gyermek Átmeneti Otthonában (kétszer bántalmazás, egyszer a törvényes képviselő kórházba kerülése miatt),
- két esetben nem vitte el a törvényes képviselő az óvodából a gyermeket, ezért behozták, de mindkét esetben az anya gyereke utána jött és hazavitte, nem került sor gondozásra.

Az esetekről értesítették a Bárka Család- és Gyermekjóléti Szolgálatot, valamint a Bárka Család- és Gyermekjóléti Központot.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzetben a Bárka családgondozója felveszi a kapcsolatot az Országos Kríziskezelő és Információs telefonszolgálat (06-80-20-55-20). Amennyiben a probléma súlyossága indokolja a bántalmazott felet, és a gyermekeit védett ház fele irányítja.

A telefonszolgáltatást az Emberi Erőforrások Minisztériumának háttérintézménye a Nemzeti Család és Szociálpolitikai Intézet tartja fent, a hozzátartozók közötti erőszak, prostitúció és emberkereskedelem áldozatainak megsegítése érdekében. Az információnyújtás mellett azonnali segítséget nyújt a bántalmazás miatt kialakult válsághelyzet kezelésében a krízisbe került állampolgárok (elsősorban nők és gyermekek) részére. Rászorultság esetén a klienssel egyeztetve, titkos menedékhelyen történő azonnali elhelyezést is biztosítanak.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az iskolák pedagógiai programjában megfogalmazott, éves munkatervben pontosított és ütemezett programokhoz valamennyi érintett tanuló részére a hozzáférés biztosított. Az egészségfejlesztési feladatokat szaktanárok, (testnevelés, biológia), és a védőnő végzi. Szabadidős, és szünidei programok szervezésénél a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás adta lehetőségekkel élhetnek.

A Kőrösi 2011. évi alapítását követően fogalmazta meg küldetését, amelynek alapja, hogy névadójának gondolati követőjeként tevékenysége hiteles, hagyományokat követő, közérdekű kulturális célt szolgál. Vallja, hogy a közművelődés feladata az értékek megteremtésében, azok átadásában, közvetítésében, valamint megőrzésében valósul meg. Szolgálja, gondolja azokat, akik itt találják meg helyüket, különös tekintettel a tehetségeket és a közösségi szerveződéseket.

Évről évre olyan programokat kínál, amelyek hozzájárulnak a kőbányai identitás erősítéséhez. A hagyományok megőrzése mellett nyitottak a folyamatosan változó társadalmi igényekre és az új, értéket hordozó kezdeményezésekre.

A korszerű kulturális szemlélet birtokában, a szolgáltatások fejlesztése mellett az intézmény a változó környezeti feltételeket is figyelembe véve végzi tevékenységét.

A Kőrösi célja a kulturális esélyegyenlőtlenségek csökkentése a helyi közművelődési feladatellátás és intézményesülés biztosításával (színházi előadások, zenei rendezvények, komplex programok, ünnepi események, kiállítások, képzések, tanfolyamok, klubok szervezése minden korosztály számára). A gazdasági versenyképesség növelése, a felnőttképzés és átképzés munkaerő piaci orientációja (informális és kompetenciafejlesztő tanulási alkalmak megteremtése, kompetencianövelő programok szervezése). A társadalmi kohézió erősítése, a kirekesztés elleni küzdelem, az önhibájukon kívül hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása, a kulturális konfliktusok szakszerű kezelése (ön szerveződő közösségek segítése, civil fórum, civil szervezetek támogatása, nemzetiségi kultúra bemutatása, testvérvárosi kapcsolatok kulturális területen való erősítése).

Az általános iskolai korosztály számára nyári napközis tábort szervez a Budapest Főváros X. kerület Janikovszky Éva Általános Iskolában, valamint nyári táborokat üzemeltet a telephelyeken (Arló és Balatonlelle).

A Budapest X. kerület Előd utca 1. szám alatt tanuszodát működtet, és úszásoktatást szervez órarendszerűen (az általános iskolás korosztálynak) és tanfolyami rendszerben az óvodáskorúak számára. Balatonalmádiban önkormányzati üdülőt működtet. Kezeli a Kőbányai Helytörténeti Gyűjteményt és üzemelteti az Újhegyi Közösségi Házat.

A nyugdíjas klubok tagjai rendszeresen részt vesznek az Önkormányzat által szervezett nordic walking foglalkozásokon, a Kőrösi által szervezett egészségnapokon és egészségügyi előadás sorozatokon, de a klubok saját maguk is szerveznek kirándulásokat (sokszor önkormányzati pályázati forrásból).

Az esélyegyenlőséget figyelembe véve mozgáskorlátozottak részére mosdót alakítottak ki, valamint az akadálymentesítésnél figyelembe vették a látás és hallás fogyatékkal élők igényeit is. A színházterembe mozgáskorlátozottaknak feljutni még mindig csak a színpadra vezető lifttel lehet, de a Kőrösi munkatársai mindent megtesznek annak érdekében, hogy a mozgásukban gátolt látogatók is élvezhessék a színházi előadásokat, a Körgaléria kiállításait. Az intézmény parkolóiban is kialakítottak a mozgáskorlátozottak részére parkolóhelyet, valamint közlekedést segítő rámpát. A Kőrösi KÖSZI épületének csak a földszinti része akadálymentesített az emeletre nem tudnak feljutni a mozgáskorlátozottak. Mivel az emeleti részen az irodák, kiszolgálóhelyiségek helyezkednek el, ezért a programokon a mozgásukban gátoltak is részt tudnak venni.

A tanuszoda szintén akadálymentesített, ezért működési lehetőséget tudnak biztosítani a Para Fitt Sportegyesületnek, akik sérült gyermekek részére biztosítanak uszodai foglalkozást.

A Kőrösi intézmény hálózatának új épülete, a teljesen akadálymentesített, 2016 őszén átadott Újhegyi Közösségi Ház. Ez az Újhegyi lakótelepen élők számára biztosítja a közösségi művelődés lehetőségét, amit az itt lakók azonnal ki is használtak. Elsősorban a gyerekes családok vették birtokukba a nekik szervezett tanfolyamok és előadások keretén belül. A civil szervezetek szintén belakták a házat a rendszeresen tartott összejöveteleikkel és a szervezett programjaikkal. A közösségi ház működése nem

csökkentette a Kőrösi telephelyeinek látogatottságát, ami bizonyítja mennyire nagy szükség volt egy új közösségi színtérre Újhegyen.

Összességében elmondható, hogy a Kőrösi gazdasági társasággá alakulása nem befolyásolta a közösségi közművelődés eddigi működését. Kiemelt jelentőségű továbbra is a civil szervezeteknek biztosított működési háttér, az ingyenes és kedvezményes színházi előadások mind az óvodás, mind az iskolás, valamint a nyugdíjas korosztálynak.

A kulturális programok kívül továbbra is biztosítják Balatonlellén és Almádiban a kőbányai iskolásoknak és lakosainak a nyári üdülési lehetőségét.

A nyári időszakban 45 napon keresztül működtetik a kerületi napközis tábort a kőbányai gyerekek részére. Ez a táboroztatási forma a résztvevőknek ingyenes.

A civil szervezetek támogatása a közösségi közművelődés egyik legfontosabb része, hiszen a klubok, csoportok működése egymásra is hat és összességében egy olyan közösséget alkotnak melyek a kerület polgárosodási folyamatát meghatározzák.

Nemzetiségi programjok elsősorban a testvérvárosokkal közösen szervezett táborokon és a nemzetközi néptáncfesztiválokon keresztül valósulnak meg.

Új elem a programok között az élethosszig tartó tanulás keretében a térítésmentesen igénybe vehető Nyugdíjasok akadémiaja, ahol olyan tanulási lehetőséget teremtettek meg, mely az új ismeretek átadása mellett új közösségeket is létrehozott.

Kőbányai Sportlétesítményeket Fenntartó Központ sport, szabadidős és szünidős programjaihoz való hozzáférés során többnyire a szorgalmi időszakban szervezett programokkal, eseményekkel járulnak hozzá a gyermekek egészséges fejlődéséhez. A diáksport csoportok is ebben az időszakban végzik feladatukat. Az intézményekben tartott edzések mindenki számára nyitottak. A 28 éve sikeresen működő versenyrendszernek köszönhetően a Diáksport Bizottság által rendezett eseményeken pedig a legtehetségesebb tanulók képviselik intézményeiket. A Testnevelő Tanárok Kőbányai Egyesülete, a Diáksport Bizottság a Sportközpont és a diáksport egyesületek összehangolt, lelkiismeretes, színvonalas munkát végeznek, akik nélkül a diáksportesemények megrendezése, a diákolimpiai versenyrendszer működtetése nem lenne lehetséges. Kőbányán érezhető, hogy az Önkormányzat nagy jelentőséget tulajdonít a diáksportnak, 30 éve jól működteti a diáksport-versenyrendszert. A kerület általános iskolai tanulóinak számára minden intézményben működik diáksport szervezet, azaz az összes közoktatási intézményben (tíz általános- és hét középiskolában) a köznevelési törvény előírásainak megfelelően működik sportszervezet (DSE vagy ISK).

Az Önkormányzat által működtetett iskolákban a sportcsoportok működési feltételeit a Kőbányai Önkormányzat támogatja. Az elmúlt esztendőben 1377 általános iskolás tanuló vett részt a diáksport egyesületek edzésein, ez a tanulók közel 40 %-a. A kerületi versenyeken 21 sportágban 2127 tanuló vett részt. A Kőbányai Diákolimpia általános iskolai versenyein 15 sportágban 2400 tanuló indult (1329 fő), a középiskolás versenyeken nyolc sportágban 381 fő vett részt.

Szünidei program a diáksport tábor szervezése Balatonlellén. A korábbi években öt kőbányai általános iskola 162 diákja vett részt a táboroztatásban. A sporttábor átszervezését követően a létszám visszaesett, de ismét növekvő tendenciát mutat a résztvevők száma, így 2014-ben már 135 tanuló táborozott. A Kőbányai Nyári Táborban Balatonlellén kétszer 10 napos diáksport tábor szerveztek, melyen a Kőbányáért Sportegyesület, valamint hét kerületi iskola tanulóit vettek részt. Az első turnusban 95, a második turnusban 162 tanuló táborozott. Kiemelt szerepet kapott az egészséges életmód szemléletének kialakítása, a szabadidő kulturált eltöltése és a környezetvédelem.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei) ingyenes tankönyv

79. táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma
2008	nincs pontos adat	nincs pontos adat	72	2002	nincs pontos adat
2009	nincs pontos adat	nincs pontos adat	81	2035	nincs pontos adat
2010	483	973	65	2171	735
2011	486	1064	52	2220	744
2012	404	1071	59	2205	661
2013	780	1495	979	nincs pontos adat	nincs pontos adat
2014	377	920	643	nincs pontos adat	nincs pontos adat
2015	683	789	564	nincs pontos adat	megszűnt ellátás
2016	1280	655	761	nincs pontos adat	megszűnt ellátás

A kerületben a jogszabályi kötelezettségnek megfelelően történik a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek gyermekétkeztetéshez, normatív kedvezményhez történő hozzáférése. A Kőbányai Önkormányzat a 2016. évben évben is mindent megtett azért, hogy valamennyi rászoruló gyermek kapjon meleg ételt a vakáció alatt.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetet megállapító jegyzői határozatok a jogszabályi előírásnak megfelelően tartalmazzák a szünidei gyermekétkeztetés lehetőségéről való tájékoztatást.

A családok – a Polgármesteri Hivatal levele nyomán – 2016. március 11-ig jelezhetik igényüket a tavaszi szünidei étkeztetésre. A megadott időszakban 19 gyerek esetében kérték a törvényes képviselők az étkeztetést. A nyári szünet kezdete előtt a Polgármesteri Hivatal levélben kereste meg az érintetteket, majd az igénybe vevők listájának megküldését követően a Bárka munkatársai személyesen is felkeresték a családokat és tájékoztatást nyújtottak az igénybe vehető szolgáltatásról, illetve segítettek a rendelet szerinti melléklet kitöltésében.

A 232 hátrányos helyzetű gyermek közül 74 esetben érkezett igény a nyári étkezés biztosítására. Kőbánya a jogszabályi kötelezettségén túl az elmúlt évben biztosította az ingyenes étkezés lehetőségét a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekek számára is. A Kőbányai Hírekben, illetve az önkormányzat honlapján megjelent felhívásra a Bárkánál további 29 fő jelentkezett.

A nyári gyermekétkeztetést az önkormányzat 2016. június 20-tól a saját intézményhálózatán keresztül nyújtotta, így egyrészt célzottabbá vált a támogatás, másrészt a gyermekek nyugodt körülmények között, kortársaikkal együtt étkezhetnek. 70 tanuló a nyári napközis táborban fogyasztotta el ebédjét, míg 33 óvodai, bölcsődei ellátásban részesülő gyermek az ügyeleti rend szerint nyitva tartó intézményben.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

80. táblázat – Óvodai nevelés adatai

Óvodai ellátottság	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	19+1	
Hány településről járnak be a gyermekek	nincs adat	
Óvodai férőhelyek száma	2608	
Óvodai csoportok száma	101	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6-tól 18-ig	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	2015. 06. 15.-07. 17. és 2015. 07. 20.-08. 21.	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	241	4,5
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	236	5,5
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	106	0
Kisegítő személyzet	85	0

81. táblázat – Általános iskolában tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4 évfolyam (fő)	Általános iskola 5-8 évfolyam (fő)	Általános iskolások száma	Napközis tanulók száma
2010/2011	2704	2414	5118	3286
2011/2012	2405	2099	4504	4504
2012/2013	2474	2158	4632	4632
2013/2014	2576	2249	4825	2883
2014/2015	2727	2565	5472	3786
2015/2016	3018	2529	5547	4092

82. számú táblázat – Általános iskolák adatai

Tanév	Általános iskolai osztályok száma			Általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			Általános iskolai feladatellátási helyek száma
	1-4 évfolyam	5-8 évfolyam	összesen				
2010/2011	98	92	190	5	4	9	11
2011/2012	98	92	190	5	4	9	11
2012/2013	97	95	192	5	4	9	11
2013/2014	97	95	192	5	4	9	11
2014/2015	nincs adat	nincs adat	267	5	4	9	20
2015/2016	nincs adat	nincs adat	266	5	4	9	19

Helyhiány miatt nem volt elutasítás a kerületben. A törvény adta lehetőségeket kihasználva először 20 %-os emeléssel, majd a fenntartói +10%-os emeléssel igyekezett a kerület minden gyermek elhelyezéséről gondoskodni. Egyéb esetekben az óvodai csoportlétszámok növekedését intézményi átalakítás segítette.

83. táblázat – Óvodai nevelés adatai 2.

Év	Helyhiány miatt elutasított gyermekek száma (fő)	Ebből hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű (fő)
2008	0	0
2009	0	0
2010	0	0
2011	0	0
2012	0	0
2013	0	0
2014	0	0
2015	0	0
2016	0	0

84. táblázat – Iskola személyi feltételek 2012

	Fő	Hiányzó létszám
Nem szaktanítást végző tanító	126	0
Szaktanítást végző tanítók száma	0	0
Szaktanítást végző tanárok száma	190	0
Gyógypedagógusok létszáma	12+43	0
Gyermekvédelmi felelős	11	0
Iskolaorvos	1	0
Iskolapszichológus	29	0
Kisegítő személyzet	139	0

85. táblázat – A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban	
	fő	%
2010/2011	506	100
2011/2012	452	100
2012/2013	465	100
2013/2014	593	100
2014/2015	539	100
2015/2016	602	100

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az Önkormányzat az általa fenntartott óvodákban biztosítja a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását. A következő táblázatban látható, hogy melyik óvoda milyen sajátos nevelési igényű gyermeket lát/láthat el.

Az SNI gyermekek ellátásának intézményi szintű lefedettsége 2014-ben

Óvoda	Az intézmény által ellátott sajátos nevelési igényű gyermekek
Kőbányai Aprók Háza Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: a) egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), b) autizmus spektrum zavar, enyhe értelmi fogyatékoság.
Kőbányai Bóbita Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: a) egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), b) autizmus spektrum zavar, Down szindróma.
Kőbányai Csodafa Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: a) egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), b) autizmus spektrum zavar, érzékszervi fogyatékoság – gyengénlátó.
Kőbányai Csodapók Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: a) egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), autizmus spektrum zavar.
Kőbányai Csupa Csoda Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: a) egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), autizmus spektrum zavar.
Kőbányai Gépmadár Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: a) egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), b) autizmus spektrum zavar, c) beszéd fogyatékoság.
Kőbányai Gesztenye Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: a) egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), b) autizmus spektrum zavar.
Kőbányai Gézengúz Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: a) egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), b) autizmus spektrum zavar, c) Down szindróma.
Kőbányai Gyermekek Háza Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: a) egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), b) autizmus spektrum zavar.
Kőbányai Gyöngyike Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: a) egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), b) autizmus spektrum zavar.
Kőbányai Hárslevelű Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: a) egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), b) autizmus spektrum zavar, c) Down szindróma.
Kőbányai Kékvirág Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: a) egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), b) autizmus spektrum zavar, c) beszéd fogyatékoság.
Kőbányai Kíncskeresők Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: a) egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), b) autizmus spektrum zavar, c) enyhe értelmi fogyatékoság.
Kőbányai Kiskakas Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: a) egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), b) autizmus spektrum zavar, c) mozgásszervi fogyatékoság (mozgássérült).
Kőbányai Mászóka Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: a) egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), b) autizmus spektrum zavar.
Kőbányai Mocorgó Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: a) egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), b) autizmus spektrum zavar.

	c) érzékszervi fogyatékoság – enyhe fokban látáscsökkenés, halláscsökkenés, d) mozgásszervi fogyatékoság (mozgássérült).
Kőbányai Rece-Fice Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: a) egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), b) autizmus spektrum zavar.
Kőbányai Zsivaj Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: a) egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), b) autizmus spektrum zavar, c) érzékszervi fogyatékoság – hallássérült.

A Kőbányai Gesztenye Óvodában (a továbbiakban: Gesztenye Óvoda) a sajátos nevelési igényű gyermekek megfelelő ellátása érdekében a 2015/2016. nevelési évtől óvodai csoportszám bővítésre kerül sor egy autista csoport indításával. A költségvetési rendeletben a csoportbővítés költsége betervezésre került. Az Önkormányzat a 2015/2016. nevelési évben indítandó óvodai csoportokról szóló 70/2015. (III. 19.) KÖKT határozatában kifejezte azt a szándékát, hogy a Kőbányai Gesztenye Óvoda csoportszámát ötre emeli. Az autista csoport tervezett létszáma nyolc fő.

A csoportbővítés olyan csoport működését tette lehetővé, ahol a gyermekek részleges integrációja valósul meg az integráció típusa szerint (többnyire a lokális és a szociális integrációs forma megvalósulását jelenti, vagyis az épek óvodájában speciális csoport működik és a külön nevelt autizmussal élő gyermekek közös tevékenységekben – például játék – az épekkel együtt vesznek részt.

86. táblázat – Az autista csoportban dolgozó alkalmazottak száma:

Munkakör	Alkalmazotti létszám (fő)
Óvodapedagógus	2
Gyógypedagógus	2
Dajka vagy helyette gondozónő és takarító együtt	1
Pedagógiai asszisztens	1
Összesen:	6

87. táblázat – Általános iskolások adatai – el- és bejárás 2012.

A településen élő általános iskolás korú gyermekek összlétszáma	4482
Más településről bejáró általános iskolások létszáma	254
Más településre eljáró általános iskolások létszáma	0
Általános iskolás korúak közül a hh gyerekek létszáma	1162
Általános iskolás korúak közül a hhh gyerekek létszáma	126

87a táblázat – Általános iskolások adatai – el- és bejárás 2014

A településen élő általános iskolás korú gyermekek összlétszáma	4825
Más településről bejáró általános iskolások létszáma	215
Más településre eljáró általános iskolások létszáma	n.a
Általános iskolás korúak közül a hh gyerekek létszáma	177
Általános iskolás korúak közül a hhh gyerekek létszáma	64

Az 2016. évre vonatkozó adatokat Kelet-Pesti Tankerület a hozzájuk beérkező adatszolgáltatást követően tudja feltölteni. Így a kiegészített táblázatok a HEP 2018. évi lezárásakor állnak majd rendelkezésre.

b) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

A kőbányai intézményekben és azok között nincs hátrányos megkülönböztetés, nincs szegregáció.

c) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A Kelet-Pesti Tankerület az adatszolgáltatást, valamint a kifejtést a HEP 2018-as lezárásáig elkészíti és megküldi.

d) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az óvodának, iskolának, a pedagógusoknak kiemelt szerepe és felelőssége van a tehetségek felkutatásában és kibontakoztatásában. A megvalósításhoz az erőforrások mozgósítását az Önkormányzat a 757/2010. (III. 18.) KÖKT határozatával alapozta meg azzal, hogy lehetőséget biztosított a „Kőbányai tehetségsegítő stratégia” kidolgozására, melynek célja, hogy a kőbányai gyermekek, fiatalok hatékony segítséget kapjanak tehetségük felismeréséhez és kibontakoztatásához. A stratégia megvalósításának első lépése a Kőbányai Tehetségpont létrehozása volt a TÁMOP 3.4.4. Géniusz pályázaton való részvétellel. Ennek keretében a Nevelési Tanácsadó és Pedagógiai Szolgáltató Központ 2010. január 23-tól regisztrált tehetségponttá vált. A kőbányai fenntartású óvodák vonatkozásában két intézmény rendelkezik regisztrált tehetségpont címmel mindamelllett, hogy tehetségazonosítás, tehetséggondozás valamennyi óvodában működik.

A Kőbányán élő, szociálisan rászoruló, kiemelkedő, vagy jó tanulmányi eredményt elérő, illetve a tanulmányi eredményét megtartó vagy javító tanulókat hivatott segíteni a „Kőbánya számít Rád” szociális alapú tanulmányi ösztöndíjpályázat. A pályázat a 39/2011. (X. 24.) önkormányzati rendelet alapján 2011 szeptemberétől nyújt lehetőséget az ösztöndíjra pályázó és a feltételeknek megfelelő tanulók pénzbeli támogatására. A félévenként meghirdetett pályázat iránt az első alkalom után fokozódott a tanulók érdeklődése. Az eltelt időszakban közismertté vált a pályázati lehetőség, ezért a pályázók száma magas. A megemelt pályázati összeg lehetővé teszi az érvényes pályázatot benyújtó valamennyi tanuló támogatását. A pályázatot benyújtó fiatalok tanulmányi átlaga kiegyensúlyozottan magas.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. Gyermeki gyermekbántalmazás illetve drog problémák – szer használat- még mindig látenszen van jelen a családok életében	Legyen állandó a Bárka szociális munkásainak jelenléte – lehetőség szerint – minél több kerületi általános iskolában, amelyekben igény szerint a KEF munkatársával együtt felvilágosító előadásokat tartanának az intézményekben
2. Védett tulajdonságú csoportokba tartozó gyermekek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi intézmények szakemberei részére	Növekedjen azon (kerületi intézményekben dolgozó) szakemberek a száma, akik részt vesznek olyan speciális képzéseken és továbbképzéseken, amelyek védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos ismereteket adnak
3. A gyermekek érdekében működő civil szervezetekről és azok tevékenységeiről nem teljes körű ismeretek	Adatgyűjtés a kerületben a gyermekek érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek

	minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal
4. A kerületben csellengő fiatalok részére délutáni, szünidei programok biztosítása, a szabadidő eltöltéséhez megfelelő infrastruktúra biztosítása	A Radar Ifjúsági Iroda nyitvatartása igazodjon a gyermekek, fiatalok napirendjéhez, ezzel segítve a szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségét
5. Az egészséghez való egyenlő hozzáférés érdekében a Humán Papilloma vírus elleni, valamint a fertőző agyhártyagyulladás elleni kedvezményes védőoltások fenntartása	A kedvezményes védőoltások biztosításával az alacsony jövedelemmel rendelkező szülők is igénybe tudják venni gyermekük számára az oltást.
6. Hiányzó adattáblák, adatok hiányában	Határidőn belül a táblák kitöltése, kérdőíves adatbegyűjtés
7. Szociálisan hátrányos helyzetű jó tanulók részére ösztöndíj pályázat kiírása fél évente	Szociálisan hátrányos helyzetű, jó tanulók pályázat útján történő támogatása annak érdekében, hogy kellő inspirációt kapjanak a tanuláshoz, mert ez által képessé válhatnak a kitörésre

Jövőképünk

Kiemelt területnek tartjuk a gyermekek testi és lelki fejlődését, megfelelő és biztonságos környezetük kialakítását, magatartásuk, viselkedésük fejlesztését

A beavatkozás megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Gyermekek	1. lehetőség szerint minél több iskolában biztosítson a Bárka szociális munkást. Az iskolai szociális munkás és a KEF munkatársa igény szerint előadásokat tartanak az intézményekben	Kelet-Pesti Tankerület vezetője – felelős Bárka Oktatási intézmények szociális munkásai, gyermekvédelmi felelősei KEF koordinátor Az érintett iskolák tanulói
	2. Védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi önkormányzati intézmények szakemberei részér	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Bárka Egészségügyi, szociális intézmények
	3. Adatgyűjtés a kerületben a gyermekek érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal	Civil referens – felelős Helyi médiumok Esélyegyenlőségi referens
	4. A Radar Ifjúsági Iroda részvételével a gyermekek és fiatalok szabadidejének hasznos eltöltéséhez helyiség, programok biztosítása	Radar Ifjúsági Iroda vezetője – felelős Esélyegyenlőségi referens Cikk Egyesület vezetője

5. Humán Papilloma virus elleni, valamint a fertőző agyhártyagyulladás elleni kedvezményes védőoltások fenntartása	Egészségügyi referens – felelős Esélyegyenlőségi referens Önkormányzat
6. Határidőn belül a hiányzó adattáblák kitöltése	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat, önkormányzati intézmények
7. Szociálisan hátrányos helyzetű, jó tanulók pályázat útján történő támogatása annak érdekében, hogy kellő inspirációt kapjanak a tanuláshoz, mert ez által képessé válhatnak a kitörésre	Tanügyigazgatási referens Köznevelési és Civilkapcsolati Osztály Iskolák Kelet-Pesti Tankerület

HEP IT

1. Intézkedés címe:	Gyermekbántalmazás rejtett módjának csökkentése a felvilágosítás segítségével
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kéves az ismeret a gyermekbántalmazás területén. A bántalmazottak számára nem ismertek a segítő szervezetek. A gyermekbántalmazás sok esetben rejtett marad
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A gyermeki jogok ismertetése, a gyermekbántalmazással kapcsolatok ismeretek nyújtása a Bárka által iskolai szociális munkába bevont intézményekben, különös tekintettel a hátrányos helyzetű tanulóira. A felvilágosító, tájékoztató program egy tanévre vonatkozik és tanévenként szakmailag hasonló, vagy azonos tartalmakkal bír. Az évek során a gyermekek egyre nagyobb részét érjük el
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Ki kell dolgozni a felvilágosító tevékenység tervezetét, ütemtervét. Be kell venni a tervezés folyamatába a Kelet-Pesti Tankerület vezetőjét annak érdekében, hogy a résztvevő iskolák a fenntartón keresztül kapcsolódjanak be a felvilágosító tevékenységbe. A felvilágosító előadások olyan formába öntése, melyet adott oktatási intézmény honlapján közzéteszünk. Tanév végén beszámoló elkészítése, mely tartalmazza az előadásokon résztvevő intézményeket, osztályokat, a résztvevő gyermekek számát, és mellékelteként az előadás vázlatát, valamint a részletes tapasztalatokat annak érdekében, hogy a program folytatásakor mely területre kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni
Résztvevők és felelős	Bárka– felelős Kelet-Pesti Tankerület vezetője Oktatási intézmények szociális munkása, gyermekvédelmi felelősei KEF koordinátor Általános iskolák tanulói
Partnerek	Az iskolai szociális munkába bevont kerületi általános iskolák.
Határidő(k) pontokba szedve	Ütemterv elkészítése minden év augusztus 30-áig Előadások megtartása az ütemterv és a tematika szerint minden tanítási év szeptember 1-jétől május 30-áig Beszámoló elkészítése minden tanítási évről június 15-éig Az intézkedés 2018. június 30-áig tart
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Az eredményességi mutatók a beszámolóban kerülnek megfogalmazásra A tevékenység a rövid-, közép és hosszútávon egyaránt fenntartható, esetleg további kerületi iskolára is kiterjeszhető

	A bevont intézmények és tanulók száma, tájékoztató programok száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A kockázatcsökkentés eszköze: felvilágosítás, tájékoztatás
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás az ütemterv, tematika elkészítéséhez, az előadások megszervezéséhez, megtartásához Esetleges költségvetési forrás egy-egy előadó meghívásához

2. Intézkedés címe:	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó gyermekek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi intézmények szakemberei részére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kevés, vagy nem megfelelően képzett szakemberek
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Kevés és olykor nem megfelelő ismerettel rendelkező szakemberek foglalkoznak a védett tulajdonságú csoportokba tartozó, a védett tulajdonságú csoportokba tartozó gyermekek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival. Érzékenyítő tréningeken, speciális képzéseken elsajátított tudás a mindennapi munkában jelent segítséget
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Emelkedjen az érzékenyítő tréningeken, speciális képzéseken és továbbképzéseken résztvevő szakemberek száma a szociális és az egészségügy területén
Résztvevők és felelős	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Bárka Egészségügyi, szociális intézmények
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A speciális képzésben részt vett szakemberek számának növekedése, a képzések száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szükséges ismeretek elmaradása, motiválatlanság; költségvetési forrás hiánya; pályázat hiánya
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás évente egy speciális érzékenyítő tréning megtartására Intézményi költségvetésen belül továbbképzésre biztosított nevesített forrás Pályázati forrás Humán erőforrás a tréning megszervezéséhez Informatikai erőforrás a tréning helyszínén a képzések biztosításához

3. Intézkedés címe:	Gyermekek érdekében működő civil szervezetek feltérképezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A gyermekek érdekében működő civil szervezetek és azok tevékenységeinek nem teljes körű ismerete
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre	Adatgyűjtés a kerületben a gyermekek érdekében működő civil szervezetekről és szolgáltatásairól Rövidtávú cél: Adatgyűjtés, a működő civil szervezetek és szolgáltatásaik feltérképezése, működésük megismerése Középtávú cél:

bontásban	A civil szervezetekkel való önkormányzati kapcsolattartás erősítése, együttműködés Hosszú távú cél: A gyermekek érdekében működő civil szervezetek és szolgáltatásaik minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, meglévő adatbázis frissítése Együttműködés legalizálása Sajtóban, médiumokon keresztül civil szervezetek számára lehetőség a bemutatkozásra
Résztvevők és felelős	Civil referens – felelős Esélyegyenlőségi referens Helyi médiumok
Partnerek	Civil szervezetek Közbányai médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	2015. december 15-éig a kerületben működő azon civil szervezetekkel kapcsolatfelvétel, akik a védett tulajdonságú csoportokba tartozó gyermekekkel kiemelten foglalkoznak 2016. március 30-áig a feltérképezett civil szervezetekről részletes tájékoztatás készítése és megjelentetése az Önkormányzat és intézményei honlapján
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszú távon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú cél: naprakész adatbázis Középtávú cél: a kapcsolatfelvétel által a civil szervezetek ismertségének növelése az Önkormányzat hathatós közreműködésével Együttműködési megállapodások megkötése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Túl sok adat, túl sok adminisztráció. Speciális adatkezelő program kidolgozása
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: adatbázis frissítéséhez Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbításához az intézmények felé

4. Intézkedés címe:	Rászoruló gyermekek és fiatalok hasznos szabadidő eltöltése, csellengés meggátolása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A kerületben élő hátrányos sorsú gyermekek és fiatalok részére a szabadidő hasznos eltöltésére kevés közösségi hely működik
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtáv: a Radar minél szélesebb körben történő megismertetése Hosszútáv: a Radar tevékenységének segítése költségvetési forrással, helyiség lehetséges biztosításával annak érdekében, hogy a csellengő fiatalok számára megfelelő, vonzó programokat alakíthasson ki
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Az együttműködés fenntartása a Radarral Bemutatói lehetőség biztosítása a helyi médiumokban Költségvetési forrás biztosítása
Résztvevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős Radar vezetője
Partnerek	Önkormányzat Cikk Egyesület vezetője Helyi médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A Radar szabadidős programjain résztvevő fiatalok számának alakulása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Költségvetési forrás
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Költségvetési forrás

5. Intézkedés címe:	A Humán Papilloma vírus elleni, valamint a fertőző agyhártyagyulladás elleni kedvezményes védőoltások fenntartása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A kerületben élő hátrányos sorsú gyermekek és fiatalok kisebb eséllyel jutnak hozzá a térítéses oltásokhoz
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtáv: a kedvezményes védőoltások lehetőség minél több érintetthez jusson el Hosszútáv: adott korosztályban minél több, lehetőleg az összes gyermek és fiatal beoltása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Költségvetési forrás biztosítása Kapcsolat fenntartása a gyermekorvosokkal A kedvezményes védőoltás lehetőségének minél szélesebbkörű propagálása
Résztvevők és felelős	Egészségügyi referens – felelős Esélyegyenlőségi referens Házi gyermekorvosok
Partnerek	Önkormányzat Bárka Helyi médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Az oltást igénybe vevők számának alakulása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Költségvetési forrás
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Költségvetési forrás

6. Intézkedés címe:	Hiányos adattáblák
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Adatszolgáltatás hiányában a táblák feltöltése hiányos
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtáv: a kötelező táblák kitöltése (kiemelt), hosszútáv: a többi tábla kitöltése; HEP Fórumon napirendi pont legyen az adatgyűjtés mikéntje
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. A Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya 2. A településen szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek 3. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete 4. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége 5. Védőnői álláshelyek száma

	<p>6. Az óvodai ellátás igénybevétele</p> <p>7. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása</p> <p>8. Óvodai körzethatár</p> <p>9. Óvodai létszám-megoszlás</p> <p>10. Iskolai körzethatár</p> <p>11. Iskolai ellátás igénybevétele – telephelyi bontásban</p> <p>12. Kompetenciamérési adatok</p> <p>13. Továbbtanulási mutatók középfokra nappali tagozaton</p> <p>14. Hátránykompenzáló programok</p>
Résztevők és felelős	<p>Esélyegyenlőségi referens – felelős</p> <p>Önkormányzat</p> <p>Önkormányzati intézmények</p>
Partnerek	<p>Önkormányzat</p> <p>Önkormányzati intézmények</p> <p>Civil referens</p>
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A HEP ismételt felülvizsgálatában ki kell térni a kitöltött adattáblák mutatóinak kifejtésére
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Adatszolgáltatás lassúsága
Szükséges erőforrások	<p>Humán erőforrás: adatbázis frissítéséhez, naprakészen tartásához</p> <p>Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbítása az intézmények felé</p>

7. Intézkedés címe:	Tanulmányi ösztöndíj pályázat a szociálisan hátrányos helyzetben élő gyermekek részére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Szociálisan hátrányos helyzetű, jó tanulók pályázat útján történő támogatása kellő inspirációt nyújt ahhoz, hogy tanulmányi eredményeiket folyamatosan javítsák annak érdekében, hogy ki tudjanak törni a hátrányos helyzetükből.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<p>Rövid távú cél: a Kőbánya Számít Rád ösztöndíj pályázat fenntartása</p> <p>Középtávú cél: az ösztöndíj pályázatra a költségvetési lehetőségekhez mérten folyamatosan magasabb összeg biztosítása annak érdekében, hogy minél több szociálisan rászorult, jól tanuló gyermek megkaphassa az ösztöndíjat.</p> <p>Hosszú távú cél: a pályázat eredményeként az így ösztönzött tanulók továbbtanulásának segítése.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<p>Fél évente a pályázat kiírása, megjelentetése a helyben szokásos módon</p> <p>A beérkezett pályázatok értékelése, döntés az ösztöndíjat elért tanulókról</p> <p>A nyertesek részére ünnepélyes átadás, sajtó-megjelenéssel</p>
Résztevők és felelős	<p>Tanügyigazgatási referens – felelős</p> <p>Köznevelési és Civilkapcsolati osztály</p> <p>Általános iskolák</p> <p>Kelet-Pesti Tankerület</p>
Partnerek	<p>Önkormányzat</p> <p>Kelet-Pesti Tankerület</p> <p>Szociális és egészségügyi intézmények</p>

Határidő(k) pontokba szedve	A rendeletben meghatározott időpontig a pályázat kiírása fél évente A pályázatok értékelése, kiértékelés a rendeletben meghatározottak szerint fél évente Az ösztöndíj folyósítása a pályázatot elnyert diákok részére
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Fél évente a pályázók száma, a pályázatot elnyert diákok száma, tanulmányi eredmények javulásának kimutatásával
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Költségvetési forrás, nem mindenkire jut el a pályázati lehetőség kommunikációs lehetőségek minél tudatosabb kihasználása – közösségi oldal, intézmények
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás Humán erőforrás: pályázat előkészítése, megjelentetése, kiértékelése, ösztöndíj folyósítása. Informatikai erőforrás a pályázat minél szélesebb kör megjelentetéséhez

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

E tématerület esetén a központi adatszolgáltatásban kevés információ áll rendelkezésre. Ezért az alábbi területeken érdemes adatgyűjtést és statisztikai elemzést végezni, amely szerepel az intézkedési tervben.

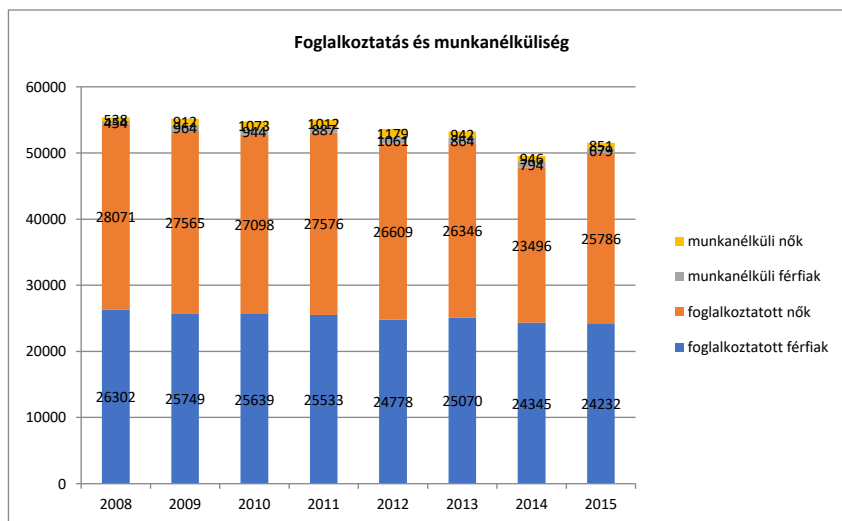
5.1 A nők gazdasági esélyegyenlősége

A családi szerepek tradicionális értelmezése a nőket gyereknevelési és háztartási feladatokra biztatja, amelyet azonban a modern társadalom nem, vagy csak kevésbé ismer el aktív munkavégzőként. Ma Magyarországon azonban egyre több nő és férfi gondolja úgy, hogy a tradicionális szerepek megoszthatók. A nemek közötti egyenlőtlen családi felosztás következménye a nők „harmadik műszakja”.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

88. táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	26756	28609	26302	28071	454	538
2009	26713	28477	25749	27565	964	912
2010	26583	28171	25639	27098	944	1073
2011	26420	28588	25533	27576	887	1012
2012	25839	27788	24778	26609	1061	1179
2013	25934	27756	25070	26346	864	942
2014	25139	24442	24345	23496	794	946
2015	24911	26637	24232	25786	679	851

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A férfiak és nők Kőbányán való foglalkoztatottságának mutatói arról adnak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség. A táblázatból látható, hogy a 2013. évben a munkanélküli nők száma jelentősen csökkent.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

Nem áll rendelkezésre megfelelő adat a helyi viszonyok tartalmi kifejtéshez. HEP IT-ben szerepeltetni szükséges.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Nem áll rendelkezésre megfelelő adat a helyi viszonyok tartalmi kifejtéshez. HEP IT-ben szerepeltetni szükséges.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Nem áll rendelkezésre megfelelő adat a helyi viszonyok tartalmi kifejtéshez. HEP IT-ben szerepeltetni szükséges.

A b), c), d) pontokhoz a kerületi nagyvállalatoktól célszerű adatokat bekérni. Az adatkérés a következőkre terjedhet ki:

- kőbányai lakosok száma a munkavállalók között,
- női-férfi munkavállalók aránya,
- nők-férfiak aránya a közép és felsővezetők között,
- gyesen, gyeden lévő munkavállalók száma – nő-férfi bontásban,
- kisgyermekes anyák részére meghozott jóléti szolgáltatások (munkaidő kedvezmény, bölcsődei elhelyezés)
- női munkavállalók iskolai végzettség szerinti megoszlása.

A beérkezett adatok elemzése sem lehet kőbányára általánosan jellemző adat, és ebből az egész kerületre általánosított statisztika nem nyerhető. Ennek ellenére érdemes – a tendenciák miatt – összehasonlítani a nagyvállalatok által beküldött adatokat.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

(pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci esélyeit és az ideális családtervezést is pozitívan befolyásolja, ha a gyermekek napközbeni ellátása biztosított a településen.

89. táblázat – A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

év	3 év alatti gyermekek száma a településen	működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő családi napközök száma	férőhelyek száma családi napközökben	férőhelyek összesen
			önkorm.	egyéb			
2008	2196	10	540	40		7	587
2009	2209	10	540	40	2	14	594
2010	2185	10	648	40	4	35	723
2011	2139	10	648	40	9	65	753
2012	2096	10	648	40	9	55	743
2013	2025	10	648	40	8	55	742
2014	2726	10	646	40	9	68	770
2015	2672	10	636	66	10	69	771

Az Egyesített Bölcsődék kerületi intézményeiben Európa Uniós pályázat segítségével 2013-ban indult be családbarát szolgáltatásként az időszakos gyermekfelügyelet. Saját dolgozók részére rugalmas munkaidő kialakítását nem tudják bevezetni a gyermekek biztonságos napközbeni ellátásának érdekében. A pályázat lezárulását követően még 3 évig fenn kell tartani a szolgáltatást, de nem változtatlan formában. Ennek értelmében, valamint a lehetőségeik optimális kihasználása miatt a szolgáltatás az alábbi formában és nyitva tartás mellett működik tovább:

Időszakos gyermekfelügyelet TÁMOP 2.4.5-12/4 „Össze-fogás Kőbánya családjaiért!” keretén belül lett kialakítva, (jelenleg fenntartási időszak)	Apraja Falva Bölcsőde /1108 Budapest, Újhegyi sétány 5-7/ Apró Csodák Bölcsőde /1105 Budapest, Zsivaj u. 1-3/	Mindkét bölcsődében ugyanazzal a feltétellel H-P: 7-18-ig
--	---	---

A fenntartási időszakban egyik bölcsődében sem áll rendelkezésre külön státusz a szolgáltatás üzemeltetéséhez. Ezért egyrészt a játszócsoport kisgyermeknevelője a játszócsoportot igénybevevő és az időszakos gyermekfelügyeletet igénylő gyermekeket együtt fogja fogadni a délelőtti órákban a csoport befogadó képességének határáig. Másrészt a bölcsődei csoportokban az engedélyezett 12 fős gyermeklétszámot 14 főre kiegészítve fogadják a gyermekeket, további igény esetén a hiányzó gyermekek helyén is el tudják látni az igénylőket.

A projektzárást követően 2014. november 1 és december 31-e között is térítésmentesen biztosították a szolgáltatást, majd 2015. január 1-jétől a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 22/2012. (V. 23) rendelete értelmében 400 Ft/óra ellenében.

A szülők továbbra is igénylik ezt a fajta szolgáltatást. A következő táblázat a két bölcsődére vonatkoztatva mutatja be a igénybe vett órák számát, évenkénti bontásban.

90. táblázat – Időszakos gyermekfelügyelet

Időszakos gyermekfelügyelet				
Évek	Apraja Falva Bölcsőde		Apró Csodák Bölcsőde	
	Óraszám	Befizetett óradíj	Óraszám	Befizetett óradíj
2014	TÁMOP keretén belül ingyenes		TÁMOP keretén belül ingyenes	
2015	1126	450 400 Ft	528	211 200
2016	568	227 215 Ft	2090	836 039

A pályázat másik igen pozitív hozadéka, hogy a Bárka és a Kőbányai Egyesített Bölcsődék közös újításként már 2013-ban kialakította a bölcsődei szociális munkakört, aminek tartalmi elemeit a pályázat keretén belül közösen határozták meg. 2014-ben minden bölcsődében részt vettek a szociális munkások az új szülők számára tartott szülői értekezleteken. Több helyen szülőcsoportos megbeszélésre is meghívták őket, valamint minden bölcsődében havonta fogadóórát tartottak egy-egy alkalommal, ahol mind a szülőknek, mind a bölcsődei dolgozóknak tájékoztatást, segítséget adtak. Ez a szolgáltatás fontos és kiemelt prevenció a kerületi bölcsődei ellátásban.

A bölcsődei szociális munkásokkal továbbra is kiváló kapcsolatot ápolnak. Minden felmerülő problémára nyitottan, segítőkészen reagálnak. Szívesen segítenek, tanácsot adnak, azonban a jogszabályi változások és az azt követő feladat átcsoportosítások következtében kevesebb idejük van kijutni a bölcsődékbe, mint a korábbi években.

A Bárkával kiemelten jó kapcsolatot ápolnak, mivel a bölcsőde nem csak a gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmény, hanem a jelzőrendszer része. A bölcsődékbe felvett gyermekek fejlődését, családi hátterét ismerő szakdolgozók a Gyermekjóléti Központ felé élhetnek jelzéssel a gyermekek életkörülményeiben történt változás esetén. A családgondozó javaslatára bölcsődébe került gyermekek miatt a bölcsődevezetők folyamatos kapcsolatot tartanak a családgondozókkal. A Bárka családgondozói a 2016 év folyamán 15 alkalommal keresték meg a Kőbányai Egyesített Bölcsődék központját gyermekfelvétel ügyében, ebből 14 gyermek került felvételre a családgondozók javaslata alapján. A Gyermekjóléti Központ családgondozói 4 gyermek esetében kértek pedagógiai véleményt a kisgyermeknevelőktől, folyamatban lévő ügyeikhez. A Gyermekek Átmeneti Otthona javaslatára 4 gyermek felvétele realizálódott a kerület bölcsődéibe.

A Bem József Általános Iskolában a szülők által felmerülő igényeket figyelembe veszik, a foglalkozásokat délután 16 óráig, sőt még azt követően is szervezik: napközi, tanulószoba, korrepetálás, szakkör, sport, zenede, vallásóra. A Fekete István Általános Iskolában a napközi igénybevételének biztosításával igyekeznek segíteni a dolgozó édesanyákat, édesapákat, a reggeli ügyelet 6.30-tól, a délutáni ügyelet 17.30-ig tart. A Keresztury Dezső Általános Iskolában nincs férőhely hiány. Reggeli ügyeletet, napközi, tanulószobai foglalkozást szülői igény szerint tudnak biztosítani. A többi intézmény nem adott tájékoztatást a témakörben. HEP IT-ben szerepeltetni szükséges.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A következő táblázatokban a védőnői feladatellátással kapcsolatban ismerhetünk meg adatokat.

91. táblázat – védőnői feladatellátás 2012-ben

Tanácsadó címe	Közzetek száma	Várandós anyák száma	0-1 éves gyermekek száma	1-3 éves gyermekek száma	3-6 éves gyermekek száma	Otthon gondozott 7-18 évesek száma	Összesen
Zsivaj u. 2.	8	148	289	565	908	0	1910
Kerepesi út 67.	3	46	80	151	273	0	550
Üllői út 136.	2	37	75	118	144	0	374
Salgótarjáni út 47.	8	148	289	565	908	0	1910
Újhegyi sétány 13-15	3	46	80	151	273	0	550
Összesen:	2	37	75	118	144	0	374

91a táblázat – védőnői feladatellátás 2014-ben

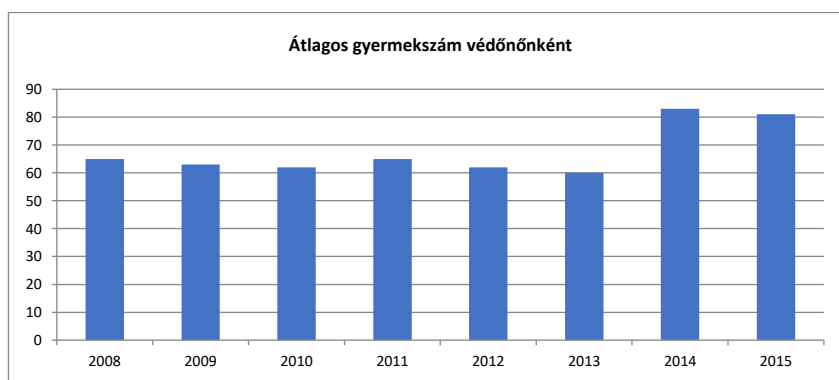
Tanácsadó címe	Körzetek száma	Várandós anyák száma	0-1 éves gyermekek száma	1-3 éves gyermekek száma	3-6 éves gyermekek száma	Otthon gondozott 7-18 évesek száma	Összesen
Zsivaj u. 2.	8	140	257	500	957	10	1864
Kerepesi út 67.	3	51	82	147	248	0	528
Üllői út 136.	2	36	86	130	175	2	429
Salgótarjáni út 47.	3	63	121	196	300	1	681
Újhegyi sétány 13-15	7	140	232	394	696	1	1463
Összesen:	23	430	778	1367	2376	14	4965

91b táblázat – védőnői feladatellátás 2016-ban

Tanácsadó címe	Körzetek száma	Várandós anyák száma	0-1 éves gyermekek száma	1-3 éves gyermekek száma	3-6 éves gyermekek száma	Otthon gondozott 7-18 évesek száma	Összesen
Zsivaj u. 2.	8	170	252	466	865	5	1758
Kerepesi út 67.	3	53	77	173	228	0	531
Üllői út 136.	2	36	81	129	213	3	462
Salgótarjáni út 47.	3	69	136	225	279	1	710
Újhegyi sétány 13-15	7	112	220	415	636	3	1386
Összesen:	23	440	766	1408	2221	12	4847

92. táblázat – Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	34	2196	65
2009	35	2209	63
2010	35	2185	62
2011	33	2139	65
2012	34	2096	62
2013	34	2025	60
2014	39	2726	83
2015	39	2672	81

A védőnői szolgálat nemcsak a gyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a család (gyakorlati és lelki) segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekellátó intézményekkel és a gyermekorvossal is, így adott településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről. Szakemberként hatékony segítséget képes nyújtani a családoknak, ez pedig szorosan összefügg a hozzá tartozó gyermekek számától.

A Bárka iskolavédőnői által a középiskolákban felvilágosító előadásokat tartanak, mind a fogamzásgátlás, mind a felelősségteljes családtervezés témaköreiben az első és negyedik évfolyamban. Az iskolavédőnői felvilágosító előadások témái:

- egészséges táplálkozás
- káros szenvedélyek
- barátság, szerelem párkapcsolat
- mindennapos aktív testmozgás
- személyi higiéné (tisztálkodás, fogápolás, kézmosás)
- biztonságos környezet
- személyes és társas kapcsolatok.

A következő táblázat az előadások számáról ad tájékoztatást.

93. táblázat – védőnői előadások száma

Középiskolában tartott előadások száma tanítási időn belül és kívül			
Iskolák	2012	2014	2016
Magyar Gyula Kertészeti Szakképző Iskola	20	23	20
BVHSZC Giorgio Perlasca Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	29	31	9
BMSZC Pataky István Híradásiipari és Informatikai Szakgimnáziuma	19	12	17
Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakképző Intézet	3	3	3
Kőbányai Szent László Gimnázium,	53	0	0
Keleti Károly Közgazdasági Szakközépiskola	16	13	6
Zrínyi Miklós Gimnázium	16	12	2
Összesen	156	94	57

A Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve X-XVII-XVIII kerületi Intézete rendszeresen tart előadásokat kerületi védőnők számára a családvédelmi védőnői ellátásról, valamint az Eütv. 41. §-a által szabályozott tematikában a legújabb védői eljárásokról, módszerekről.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Jellemzően az erőszak jó része még mindig a családban marad. A nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A jelzőrendszer egyre hatékonyabb működése ellenére és a rendőri tevékenység eredményeként egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

A családon belüli erőszak, kapcsolati erőszak körébe tartozó bűncselekményeknél jellemző a látencia. A bántalmazott fél jellemzően nehezen határozza el magát a segítség kérésre, a veszélyeztetett helyzet felszámolásának elindítására. Sokszor évekig tűri a bántalmazást, és csak akkor jelez, amikor már ténylegesen tűrhetetlen, életveszélyes helyzet áll elő. Ilyen esetben halmozottan traumatizált, társadalmilag elszigetelt és ellehetetlenült személy/személyek kerülnek a hatóságok látókörébe, akik mellé azonnal, és sokféle segítséggel kell/ kellene felsorakozni, ahhoz, hogy érdemben változtatni lehessen a kialakult helyzeten.

Ehhez nem minden esetben áll rendelkezésre elég eszköz, lehetőség, akár a jogi helyzetet tekintve, akár a segítő szervezetek lehetőségeit figyelembe véve. Az elmúlt évek során a rendőrség által életre hívott új intézkedések (ÁSZER, ideiglenes megelőző távoltartási határozat meghozatala), valamint a Gyermekevédelmi Törvény módosulásai mindenképpen kicsit sűrűbbé teszik a védőhálót az ilyen bűncselekményekben érintett áldozatok számára is.

A családon belüli erőszak jellemzően olyan személyeket érint, akik valamilyen szempontból kiszolgáltatott helyzetben vannak az őket bántalmazó elkövetővel szemben. Ugyanakkor az ilyen jellegű elkövetési magatartásoknak leginkább kitett csoportok a nők, a gyerekek, illetőleg az idős szülők.

Megnyilvánulási formáját tekintve a családon belüli erőszaknak ötféle fajtáját szokás elkülöníteni: a szóbeli, a lelki, a testi, a szexuális és a gazdasági (anyagi) erőszakot. A párkapcsolati erőszak az elkövető és az áldozat közötti ismeretségből fakadó intim viszony miatt válik „családi jellegű”-vé. A nőbántalmazással azért kell kiemelten foglalkozni, mert, ha anyák is egyben, akkor a gyermekükkel

együtt szenvedik el az erőszakot. Ha az elkövető nem bántalmazza a gyermekeket, ők akkor is sérülnek, hiszen az anya bántalmazása a gyermekben félelmet és önvádat kelthet. A BRFK X. ker. Rendőrkapitányságán megjelenő esetek alapján megállapítható, hogy a fent tárgyalt bántalmazási formák mindegyike jelen van Kőbányán.

Az áldozatok és elkövetők megoszlása a családon belüli erőszakos bűncselekményeknél a 2010-2016 közötti időszakban nemenként.

94. táblázat – Áldozatok, elkövetők

Áldozatok				Elkövetők		
Fő	Neme		Jellemzői (számszak) (korosztály szerint ffi/nő)	Fő	Neme	
	Férfi	Nő			Férfi	Nő
2010						
167	14	153	Gyermekkorú: 21 Fiatalkorú: 112 Felnőtt: 34	126	98	28
2011						
258	37	221	Gyermekkorú: 34 Fiatalkorú: 183 Felnőtt: 14	188	114	74
2012						
265	44	221	Gyermekkorú: 31 Fiatalkorú: 220 Felnőtt: 14	226	140	86
2013						
149	42	107	Gyermekkorú: 23 Fiatalkorú: 77 Felnőtt: 49	97	64	33

A további évek statisztikáit a HEP lezárására a BRFK-tól kell bekérni.

A családon belüli erőszak körébe tartozó bűncselekmények súlyosabb büntetését teszi lehetővé a büntető törvénykönyv (Btk.) 2013. július 1-ével hatályba lépett módosítása, amely önálló tényállássá teszi a kapcsolati erőszakot. Az új tényállás nemcsak a hozzátartozókra, hanem a volt házastársakra, volt élettársakra, gondnokra, gondnokoltra, gyámra és gyámoltra is vonatkozik. Emellett a jogszabály a bűncselekmény megvalósulásának feltételeként határozza meg az együttélést, ám a büntethetőség kiterjed arra az esetre, ha a sértett és az elkövető korábban élt egy háztartásban. A jogszabály lehetőséget biztosít arra is, hogy az elkövetőt eltiltsák a bántalmazott hozzátartozóval való kapcsolattartástól.

Az új törvényi tényállás a testi sértés egyes eseteit, a becsületsértést, a személyi szabadság megsértését és a kényszerítést súlyosabban bünteti, ha az elkövető és az áldozat együtt él vagy élt, illetve, ha kapcsolatukból közös gyermek született.

Azt is büntetik, ha az elkövető megalázza vagy súlyos nélkülözésnek teszi ki hozzátartozóját, illetve, ha az emberi méltóságát súlyosan sértő magatartást tanúsít. Ezt két évig terjedő szabadságvesztéssel sújtja a Btk., az eljárás azonban ilyen esetben csak magánindítványra, azaz a sértett indítványára indulhat el. A könnyű testi sértésnél és a becsületsértésnél három évig terjed a szabadságvesztés időtartama. Súlyos testi sértésnél, továbbá az aljas indokból, védekezésre vagy akaratnyilvánításra képtelen, illetve idős vagy fogyatékossgal élő ember sérelmére elkövetett könnyű testi sértésnél, valamint személyi szabadság megsértése és kényszerítés miatt pedig egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető az elkövető.

95. táblázat – 2010-2016 közötti időszakban az alábbi bűncselekmények során vált nyilvánvalóvá a családon belüli erőszak elkövetése

Bűncselekmény típusa	2010	2011	2012	2013
Testi sértés	15	21	24	17
Tartás elmulasztás	41	47	55	26
Kiskorú veszélyeztetése	21	17	13	14
Garázdaság	19	23	20	5
Szemérem elleni erőszak	4	6	2	2
Zaklatás	57	27	84	26
Kényszerítés	0	6	16	1
Megrontás	1	0	0	2

A további évek statisztikáit a HEP lezárására a BRFK-tól kell bekérni.

2009. óta az LXXII. törvény jóvoltából – mely a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szól – a rendőrségnek lehetősége van a családon belüli erőszak elkövetőivel szemben ideiglenes távoltartás elrendelésére, amely 72 óra időtartamra lehetővé teszi a bántalmazó fél eltiltását a bántalmazottal, bántalmazottakkal való kapcsolatfelvételtől.

Családon belüli erőszakos cselekmények nyomán meghozott ideiglenes megelőző távoltartási határozatok Kőbányán:

- 2013-ban egy esetben
- 2014-ben öt esetben
- 2015-ben három esetben
- 2016-ban négy esetben fordult elő.

A családon belüli erőszak körébe tartozó bűncselekmények esetén elengedhetetlen a különböző segítő szervezetekkel való szoros együttműködés, hiszen a nyomozás elindításával párhuzamosan szükség van az érintettekkel való további törődésre, a felmerülő problémáik megoldásában a folyamatos segítségre, támogatásra. Így a gyermekjóléti szolgáltatások, családsegítő eljárások, esetleges Gyámhatósági ügyintézők megindítására.

A különböző szervezetekkel való hatékony és eredményes együttműködések, a szükséges gyors beavatkozások megvalósulásához fontos, hogy az együttműködő szervek ismerjék egymás kompetenciáit, működési hátterüket és segítségnyújtási lehetőségeiket. Ennek érdekében szükségesek a közös mini képzések, workshop-ok, ahol a területen dolgozó szakemberek megismerik egymás munkáját, döntési mechanizmusát. Erre az elmúlt évek együttműködési tendenciái révén szerveződtek jó gyakorlatok a Bárkával, az önkormányzat szociális területeivel, Gyámhatósággal.

A hatékonyabb együttműködést szolgálja a kerületben az ÁSZER (Áldozatvédelmi Szakmai Együttműködési Rendszer) megalakulása, melyre a rendőrség koordinálásával, 2015 év végén került sor.

Az ÁSZER-modell igyekszik hatékonyabbá tenni a rendőri, a kerületi állami, valamint a civil szervezetek tevékenységét és együttműködését a bűncselekmények számának csökkentése, az ismételt áldozattá válás elkerülése és az áldozatok segítése érdekében. A program kiemelt figyelmet fordít a bűncselekmények kiterjedésére szempontjából érzékeny korosztályra, a 18 év alatti, valamint a 60 feletti sértettekre. A program egyik célja, hogy az áldozatok és a velük történt események ismertté váljanak a program résztvevői és a döntéshozók számára, mert esetükből a rendőrség munkatársai mind a felderítés, mind a bűnmegelőzési tevékenységük hatékonyabbá tétele érdekében következtetéseket vonhatnak le. Fontos eleme a rendszernek, hogy az egyszer már áldozattá vált lakók elkerüljék az újabb bűncselekményeket, az áldozatokat pedig ösztönözze az elérhető szolgáltatások igénybevételére. Az ÁSZER-program hálózatán keresztül az áldozat olyan személyre szabott segítséget kaphat, amely igazodik a bűncselekmény során keletkezett kár természetéhez és annak orvoslásához. Az ÁSZER programban - a rendőrség mellett - részt vesz az önkormányzat és intézményei, az idősgondozó intézmények, idősklubok, a kormányhivatal áldozatsegítő szolgálata, az egyházak képviselői, valamint polgárőr- és civil szervezetek.

Mindezek mellett nagyon fontos terület a megelőzés, melynek során a lehető legtöbb fórumon kell arra törekedni, hogy a potenciálisan veszélyeztetett réteg minél több olyan információval legyen felvértezve, ami segítheti őt a vészhelyzetek elkerülésében, vagy az azokból való mielőbbi kimenekülésben.

A bűnmegelőzési felvilágosító munka már iskolás korban el kell, hogy induljon az ilyen irányú bűncselekmények vonatkozásában is. Erre a rendőrség minden korosztály számára lehetőséget nyújt, szakoktató, illetőleg szakmai koordináció révén.

Működik a kerületben az OVI-ZSARU program, amelyhez három óvoda csatlakozott.

A DADA program az általános iskolákban, és az EllenSzer program a középiskolákban nyújt lehetőséget a biztonságra nevelésre, hiszen a bűnmegelőzés több témakörét is felölelik ezek a projektek.

A kerületben sok iskolában folyamatosan, és hatékonyan működik a DADA program, évente legalább 4 kerületi általános iskola teljes felső tagozata és két alsó tagozatos évfolyama részesül átfogó bűnmegelőzési ismeretekben. Ez tanévenként 40 felső tagozatos osztályt és 12 4. évfolyamos osztályt jelent, ahol osztályonként legalább 6 tanóra megtartására kerül sor különféle bűnmegelőzési tematikával.

EllenSzer programban jelenleg egy kerületi középiskola vesz részt összesen 4 osztállyal.

2013-14-es tanévtől kezdődően elindult az IBT (Iskolai Bűnmegelőzési Tanácsadói) prevenciós tevékenység is, ami a középiskolák számára nyújt széleskörű lehetőséget a bűnmegelőzési ismeretek elsajátítására. Az IBT oktató képzett hivatásos rendőrtiszt, aki magas óraszámban tart prevenciós órákat az együttműködést vállaló középiskolákban. A diákok mellett a tanárok és a szülők számára is tart prevenciós képzéseket, tájékoztatókat. Különféle, nem tanóra rendszerű bűnmegelőzési programok szervezésével segíti az iskola ilyen irányú törekvéseit, diákjaik biztonságra nevelő tevékenységét. Jelenleg a kerületben két középiskola (Magyar Gyula Kertészeti Szakiskola és Szakmunkásképző valamint a BVHSZC Giorgio Perlasca Szakgimnázium és Szakközépiskola) vesz részt az IBT-ben.

Ezen a területen is fontos az egyéb működő segítő- illetve egészségügyi szervekkel való együttműködés, hiszen így érhető el a felvilágosító munka során a teljes lefedettség. Erre van jó gyakorlat a kerületben: a KEF-ben minden a témakörrel foglalkozó szervezet képviselteti magát, és a közösen megvalósuló programok révén hatékonyan lehet megelőzési tevékenységet végezni, mind az iskolások, mind a nők körében.

A Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) 15 éve alakult az Önkormányzat döntése alapján. A Nemzeti Drogellenes Stratégiáról 2013-2020. sz. 80/2013. (X. 16.) OGY határozat és a 2010/2015. (XII.29.) Kormányhatározat széleskörű és fontos feladatokat ír elő a kábítószer megelőzés érdekében folytatandó együttműködésről, az aktuális feladatokról. További feladatokat határoz meg az Önkormányzat 2015-2020. évi Kábítószer Ellenes Stratégiája, valamint az éves Munkaterv. A KEF összehangolja a megelőzés, a gyógyítás, a rehabilitáció és a kínálatcsökkentés szervezeteinek és intézményeinek munkáját. A megközelítés lényege az egészség és az egészséget támogató folyamatok, illetve az ezekhez vezető személyes, közösségi, környezeti feltételek erősítése.

A KEF tagjai: az Önkormányzat, a Bárka, a Budapest X. kerületi Rendőrkapitányság, az Emberbarát Alapítvány, a Népegészségügyi Osztály, a Nevelési Tanácsadó, a Kelet-Pesti Tankerület, az Éltrevaló Egyesület, a Kőbányai Diák- és Ifjúsági Tanács, a Kőbányai Polgárőrség, a Kőkeret Kft., a Radar Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda, a Baptista Szeretetszolgálat Utcafront Szolgálat, a Józsefvárosi Önkormányzat Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, valamint a Kontúr Közhasznú Egyesület,

Tevékenységét a stratégiára alapozott éves munkaterv, az Emberi Erőforrások Minisztériuma évenkénti pályázatának szakmai programja, a Fórum, a KEF tagok, a Bárka vezetői és munkatársai által megfogalmazott szükségletek és abból adódó feladatok adják.

Az elmúlt három év – elsődlegesen pályázati forrásból megvalósított – jelentősebb feladatai az alábbiak voltak:

- 2014. június 27-én a Drogellenes Világnapon a KEF által kezdeményezett rendezvényen a szakembereknek szóló programon kívül megszólították a családokat és a lakosságot szélesebb

körét. Program széles célcsoport számára nyújtott hasznos, értékes információt, alkalmas volt a közösségi programok szellemében (interaktivitás, játékosság, univerzalitás, ismeretközlés, hasznos szabadidő eltöltés) valóban elérni a kerület szakembereit és a lakosságot.

- 2015. november 25-ei Drogprevenció és kezelés, kiemelten a tinédzserek korában konferencia, ahol színvonalas szakmai előadások, egyeztetés és közös gondolkodás volt a meghatározó.
- 2016-ban TEAPontokat szervezett a Radar az Ifjúsági Irodában, valamint a Bárka Pongrác Közösségi Házban, összesen 10 alkalommal, ahol játékos formában az internet biztonságos használatával, a drog prevencióval kapcsolatos ismereteket adták át a résztvevő tinédzsereknek.
- 2016. augusztus 21-31. között a kerület valamennyi általános iskolájában drog prevenciós ismerterjesztő előadás került megszervezésre a Kelet-Pesti Tankerülettel. A rendezvényen közel 750 fő pedagógus vett részt. Az előadások a KEF és szervezeteik hatásköréről, a drog fogyasztás jeleiről és a jelzőrendszeréről szóltak.
- 2017. tavaszán a KEF plakátpályázatot írt ki „Függőségek környezetünkben” a kerület valamennyi általános iskolája 7. és 8. osztályos tanulói számára.
- Folyamatos a drogprevenációs tanórák megtartása az 5-6. osztályos, 7-8. osztályos gyermekek és a középiskolások számára.
- Bárka, valamint a kerület rendezvényeken Drogotókat kitöltetésével adnak át játékos formában egészségmegőrző ismereteket.
- Tekintettel a designer drogok gyors terjedésére, szórólapokon keresztül tájékoztatták a lakosságot ezen drogok hatásairól 2014-ben, 2015-ben, majd frissített tartalommal 2016-ban.
- A KEF három új szervezettel kötött együttműködési megállapodást 2016-ban és 2017-ben: a Kelet-Pesti Tankerülettel, a Budapest, VIII. kerületi KEF-el és a Kontúr Közhasznú Egyesülettel.
- Sikeresen elszámolt a 2014-es, 2015-ös, 2016-os pályázattal és sikeresen pályázott a 2017. első félévi KAB-KEF-es pályázatra, ahol a korábbi összeg majdnem kétszeresét, 900.000 Ft-ot nyert el elsődlegesen iskolai drog prevenciós programokra.

A KEF szakmai vezetését az Emberbarát Alapítvány igazgató-helyettese látja el, mely Intézet minden X. kerületi beteget térítésmentesen ellát, integrált intézményrendszerében országos hatáskörrel fogadja a férfi, női, gyermek-, ifjúsági szenvedélybetegeket.

A HEP egyik intézkedési terve a civil szervezetek – mind a kerületi, mind fővárosi, országos – összegyűjtése, közzététele. A www.kobanya.hu honlapon ezt a listát folyamatosan szerepeltetni kell, mivel tartalmazza azon civil szervezeteket elérhetőséggel, tevékenység megjelölésével, melyek foglalkoznak a családon belüli erőszak áldozataival.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A gyermekek átmeneti gondozásának helyén a gyermek otthontalanná vált szülője is elhelyezhető. Felmerült annak a lehetősége, hogy a betegszoba megváltoztatásával egy anya és gyermeke fogadására is alkalmas helység jöjjön létre. Erre a lehetőségre a krízishelyzetek kezelése során van nagy szükség. Ez az átalakítás jelenleg folyamatban van.

2013 év során a Bárka Gyermekek Átmeneti Otthonában a betegszoba helyén anya-gyermek szoba kialakítására került sor, annak érdekében, hogy szükség esetén egy anya 0-14 éves gyermekével azonnali elhelyezést nyerjen, rövid időtartamra. Nem cél kiváltani a Családok Átmeneti Otthona szolgáltatást, viszont a férőhely elnyeréséig (a hosszú várólistáknak köszönhetően) az anya a gyermekével együtt biztonságos elhelyezést nyerhet ilyen formában.

Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatala 2014 január 01-jével módosította a működési engedélyt, engedélyezte a 14 férőhelyet, és megfogalmazta, hogy az intézmény az engedélyezett férőhelyszám keretein belül befogadhatja a gyermek otthontalanná vált szülőjét 1 férőhely erejéig. Az átmeneti otthon ellátási területét Budapest X. és XIV. kerület közigazgatási területére (utóbbi két férőhely erejéig) módosította.

Az Otthon abban az esetben vállalja a válság (krízis) helyzetben lévő anya ellátását, ha arról saját maga egyáltalán nem képes gondoskodni. Ez esetben biztosítja az étkezést, valamint a tisztálkodáshoz, a mosáshoz, a szoba takarításhoz szükséges eszközöket. Kiemelt cél az anyát minél hamarabb kiszegíteni a válsághelyzetből. Ezt követően az anya számára csak a feltétlen szükséges ellátást biztosítja az Otthon, a kiskorú gyermek részére továbbra is biztosítják a teljes ellátást Amennyiben vásárlás útján biztosítják az étkezést, annak elkészítése, gyermek etetése, a gyermekről való gondoskodás, ápolás, felügyelet az anya feladata. A szülő gyermeke ellátásában munkarendjéhez igazodóan vesz részt. 2016 évben az Otthonban a nagyméretű, és nem teljesen kihasznált konyhából terápiás szobát választottak le, ahol kétszemélyes, terápiás megbeszélésekre van immár lehetőség. A terápiás szoba a HungaroControl Zrt. és a Kőbányai Önkormányzat támogatásával valósult meg azzal a céllal, hogy az átmeneti gondozásban részesülő gyermekek és családjaik pszichés segítséget kaphassanak a traumák és a mindennapi nehézségek feldolgozásához.

96. táblázat – anyaothtonok

BMSZKI Anya-gyermek Krízisszállás	krizisszallas@bmszki.hu
Jó Pásztor Anyaothton	anyaothton@jopasztor.axelero.net
Jó Pásztor Háza Anyaothton	jopasztor2@t-online.hu
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Családok Átmeneti Otthona Anyaothton	szatmarcsao@maltai.hu
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Anya otthon	+36 1 363 11 57, + 36 1 252 31 35
Oltalom Karitatív Egyesület Anyaothton	anyaothton@oltalom.hu
Anyaoztalmazó Alapítvány	anyaozt@enternet.hu
Magyar Vöröskereszt Anyaothton	mvkcsao@voroskeresztbp.hu
Menedék Mamásotthon	mamasotthon@gmail.com
Fény Háza Családok Átmeneti Otthona	fenyhaza@swi.salvationarmy.org
Bölcső Alapítvány és Egyesület	zita@bolcsu.hu
Szociális és Rehabilitációs Alapítvány	szocrehab@gmail.com
Lea Otthon	leaotthon@gmail.com
Szeretet Misszionáriusai rend Béke Otthona	+36 1 331 21 51
Anya - Gyermekszálló	+ 36 1 257 94 61
Anyaothton	+ 36 1 258 29 93
Csepeli Anyaothton	+36 1 276 32 33
Fiókás Anyaothton	+ 36 1 395 19 16/118 mellék
Anya - Gyermek átmeneti szálló	+ 36 1 329 14 75
Anyaothton	+36 1 307 63 66
Anyaothton	+36 1 227 34 42
Árvácska Anya és Csecsemő otthon	+ 36 84 572 010, Fax: +36 84 372 605
Vissi Átmeneti Anyaothton	+36 47 344 312
Tessedik Sámuel Anyaothton	+ 36 28 612 613, + 36 20 824 76 18
Borostyánvirág Alapítvány	+36 82 410-035., + 36 82 510-439
Gólyahír Egyesület	+36 80 203 923 golyahir@freemail.hu
Lorántffy Zsuzsanna Református Kismamaház	+36 46 400 969 postmaster@kismamahaz.t-online.hu
Anya - Gyermekszálló	+36 62 237 174
Reménysugár Otthon	+36 35 300 844 remenysugar@xmail.profiner.hu
Magyar Vöröskereszt Anya - gyermek segítőotthona	+36 42 596 911 anyaoth@mvkszabolcs.hu
Családok Átmeneti Otthona	+36 42 520 179

Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat: (06/80-2055-20) 24 órán keresztül hívható.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény fent hivatkozott, XV. cikkére visszavezetve vizsgálható, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e. Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselő. A nők részvételére nemcsak a női

nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem azért is, mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

Kőbánya Képviselő-testületében a nemek aránya a 2010-2014-es választási ciklusban: 14 férfi és három nő, a 2014-2018-as 14 férfi, három nő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A kitűzött feladatok, célok a megvalósításához elengedhetetlenül szükséges, hogy a kerület vezetése aktív, élő együttműködést alakítson ki a civil szervezetekkel. Ismerje meg a tevékenységüket. Folyamatos konzultációkat kell tartani. A civil szféra nagyon sokat tesz az esélyek növeléséért, az életminőség jobbításáért, de az Önkormányzat forrásai nélkül a terveket nagyon nehezen tudják megvalósítani. Amit nyújtani tudnak az elsősorban a tartalmi kidolgozás, az önkéntesség, a jó szándék, az eszmei, fizikai, lelki segítségnyújtás. A civil szervezetek a lakosság egy-egy rétegének a helyzetét közvetlenül ismerik, jelzőrendszerként is működnek a város vezetése számára.

Képzési, átképzési programokba nagyon jól bevonhatók a civil szervezetek, illetve fordítva, a civil szervek ilyen jellegű programjaihoz az Önkormányzat segítsége, anyagi támogatása is szükséges lehet. A civil szervezetek nagyon sokat tehetnek a nők számára tanácsadó- és segítő szolgálat kialakításában. Nagyon hasznos és évente több kerületi polgárt megmozgató rendezvényeket szervez a Havasi Gyopár Alapítvány (civil fórum, Önkéntesség Napja, bűnmegelőzési és egészségügyi fórum a kerületi civileknek, továbbá Tavaszköszöntő, Pünkösdi és Karácsonyi rendezvény, melyre meghívja Kőbánya testvérvárosát a Párkányi Újévszázad Nyugdíjas Klub Egyesületet is, akikkel együttműködési megállapodásuk is van). A programok teltházasak. Az Alapítvány a civil együttműködéseket, a szakmaiság növelését és a kultúra népszerűsítését is megvalósítja, továbbá Kőbánya jó hírnevét is tovább erősíti.

Az Önkormányzat pályázati lehetőségeket biztosít a kerületi civil szerveződések számára. 2012-ben 5 millió Ft pályázati összegből 36 civil szervezetet támogatott az Önkormányzat. 2014-ben 5 millió Ft pályázati összegből 40 pályázatot, 2016-ban 4,5 millió Ft pályázati összegből 36 sikeres pályázó volt. A pályázaton nyert támogatási összegek hozzájárulnak a kulturális, hagyományápoló, ismeretterjesztő, környezet- és természetvédelmi, egészségmegőrző és életmódjavító programok megvalósításához, a közösségfejlesztéshez, rehabilitációs és szociális tevékenység folytatásához, a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítéséhez, gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásához. A sikeres pályázatok a kőbányai lakosság közösségformálását is szolgálják.

Hasznos lenne a civileknek a helyi médiumokban való rendszeres és hangsúlyos megjelentetése, még hatékonyabb lenne egy civil sajtóorgánum megjelentetése. Kívánatos lenne a kerületi tv-rádió csatornákon civil-percek címen egy rendszeres műsorsáv. A kerületi civil szervezetek a következő módon képviseltetik magukat a helyi médiumokban (Centrum TV, ATV Kőbányai Híradó, Kőbányai Hírek, www.kobanya.hu honlap, 10ker.kult honlapon): programok közzététele, tájékoztatók megvalósult programokról, beszámolók adott civil szervezet tevékenységéről. A megjelentetni kívánt produktumot vagy a Polgármesteri Hivatal referensén keresztül, vagy – a már kialakult jó viszonynak köszönhetőn – közvetlenül a médiumnak juttatják el a civil szervezetek.

Érdemes létrehozni egy Civil-fórumot, ennek kidolgozását meg kell kezdeni. A sok kisebb tevékenységi profil köré szerveződő egységen túl, időről időre megszervezni egy nagyobb találkozót. A civil szervezetek lehetőségeit érdemes kihasználni és támogatni. A civil szervezetek listája évente több alkalommal ellenőrzésre, frissítésre kerül, és a Havasi Gyopár Alapítvány minden évben megszervezi a civil fórumot Kőbányán.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. Adatgyűjtés, statisztikai elemzés hiányossága.	A HEP helyzetelemzéshez szükséges az adatok összegyűjtése.
2. Kisgyermeket nevelő nők foglalkoztatását segítő és tehermentesítő szolgáltatások fejlesztése, bővítése	Kisgyermeket nevelő nők részére foglalkoztatást segítő és tehermentesítő szolgáltatások biztosítása
3. A nők érdekében működő civil szervezetekről és azok tevékenységeiről nem teljes körű ismeretek.	Adatgyűjtés a kerületben a nők érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal.
4. Hiányzó adattáblák, adatok hiányában.	Határidőn belül a táblák kitöltése
5. Nemek közötti családi feladatmegosztás, kiegyensúlyozatlansága.	A nemek közötti családi feladatmegosztás, kiegyensúlyozottság érdekében családoknak szóló a munkamegosztást ösztönző szemléletformáló kerületi programok, kampányok szervezése

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol érvényesül a nők szülői és munkahelyi feladatainak sikeres összeegyeztetése.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
nők	1. A HEP helyzetelemzéshez szükséges az adatok összegyűjtése	Esélyegyenlőségi referens – felelős Humánszolgálati Főosztály kerületi intézmények
	2. Védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi önkormányzati intézmények szakemberei részére	Humánszolgálati Főosztály vezetője – felelős Bárka Egészségügyi, szociális intézmények
	3. Adatgyűjtés a kerületben a nők érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal	Civil referens – felelős Esélyegyenlőségi referens
	4. Határidőn belül a hiányzó adattáblák kitöltése	Esélyegyenlőségi referens – felelős Civil referens

	5. A nemek közötti családi feladatmegosztás, kiegyensúlyozottság érdekében családoknak szóló a munkamegosztást ösztönző szemléletformáló kerületi programok, kampányok szervezése	Kőrösi igazgatója – felelős Önkormányzat Bárka
--	---	--

HEP IT

1. Intézkedés címe:	Helyzetelemzéshez szükséges adatok összegyűjtése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nincsen elegendő anyag a nők helyzetelemzésének pontos meghatározásához
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtáv: HEP Fórumon napirendi pont legyen az adatgyűjtés mikéntje Hosszútáv: a HEP következő felülvizsgálatakor az adatokból kapott eredmények alapján az intézkedési terv átdolgozása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. A kerületi intézmények vezetőitől kérdőív formájában kell bekérni a fenti adatokat. A kérdőívek beérkezését követően elemezhető a női munkavállalók helyzete, valamint a munkahelyeken a nők-férfiak aránya 2. Kerületi háziorvosok részére kérdőív kiküldése, melyben a krónikus megbetegedések gyakoriságára és az abban szenvedő férfiak-nők arányára keressük a választ
Résztevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős Humán szolgáltatási Főosztály Kerületi intézmények
Partnerek	Civil szervezetek Önkormányzati intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	Kérdőívek elkészítése: 2016. február 15. Kérdőívek kiküldése: 2016. március 1. Válaszok beérkezése: 2016. április 1. Válaszok kiértékelése: 2016. május 15. A nők helyzetelemzésének megvitatása, stratégia kidolgozása a 2016. májust követő HEP fórumon
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A HEP következő felülvizsgálatában ki kell térni a kitöltött adattáblák mutatóinak kifejtésére
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Adatszolgáltatás lassúsága
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: adatbázis frissítéséhez, naprakészen tartásához. Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbítása az intézmények felé

2. Intézkedés címe:	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó nők speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi intézmények szakemberei részére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó nők speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi intézmények szakemberei részére

Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Kevés és olykor nem megfelelő ismerettel rendelkező szakemberek foglalkoznak a védett tulajdonságú csoportokba tartozó nők speciális és összetett szükségleteivel, problémáival. Érzékenyítő tréningeken, speciális képzéseken elsajátított tudás a mindennapi munkában jelent segítséget
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Képzések és továbbképzések ajánlása, támogatása a kerületi szakemberek számára Képzések szervezése, toborzás
Résztevők és felelős	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Bárka Egészségügyi, szociális intézmények
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan, évente két alkalommal tanfolyamok, képzések, érzékenyítő tréningek kiajánlása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Szakemberek számának növekedése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szükséges ismeretek elmaradása, motivátlanság; költségvetési forrás hiánya; pályázat hiánya
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás évente egy speciális érzékenyítő tréning megtartására Intézményi költségvetésen belül továbbképzésre biztosított nevesített forrás Pályázati forrás Humánerőforrás a tréning megszervezéséhez Informatikai erőforrás a tréning helyszínén a képzések biztosításához

3. Intézkedés címe:	Nők érdekében működő civil szervezetek feltérképezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nők érdekében működő civil szervezetek és azok tevékenységeik nem teljes körű ismerete
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Adatgyűjtés a kerületben a nők érdekében működő civil szervezetekről és szolgáltatásaikról Rövidtávú cél: Adatgyűjtés, a működő civil szervezetek és szolgáltatásaik feltérképezése, működésük megismerése Középtávú cél: A civil szervezetekkel való önkormányzati kapcsolattartás erősítése, együttműködés Hosszú távú cél: A nők érdekében működő civil szervezetek és szolgáltatásaik minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, meglévő adatbázis frissítése Együttműködés legalizálása Sajtóban, médiumokon keresztül civil szervezetek számára lehetőség a bemutatkozásra
Résztevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős Helyi médiumok Civil referens
Partnerek	Civil szervezetek Közbányai médiumok

Határidő(k) pontokba szedve	2015. december 15-éig a kerületben működő azon civil szervezetekkel kapcsolatfelvétel, akik a védett tulajdonságú csoportokba tartozó nőkkel kiemelten foglalkoznak 2016. március 30-áig a feltérképezett civil szervezetekről részletes tájékoztatás készítése és megjelentetése az Önkormányzat és intézményei honlapján
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú cél: naprakész adatbázis Középtávú cél: a kapcsolatfelvétel által a civil szervezetek ismertségének növelése az Ön kormányzat hathatós közreműködésével Együttműködési megállapodások megkötés
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Túl sok adat, túl sok adminisztráció Speciális adatkezelő program kidolgozása
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: adatbázis frissítése Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbítása az intézmények felé

4. Intézkedés címe:	Hiányos adattáblák
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Adatszolgáltatás hiányában a táblák feltöltése hiányos
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A nők esélyegyenlőségét szolgáló helyzet elemzés pontosítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban 2. Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén 3. Alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei 4. A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak 5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások 6. A nők szerepe a helyi közéletben 7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések
Résztevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat Önkormányzati intézmények
Partnerek	Önkormányzat Önkormányzati intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A HEP következő felülvizsgálatában ki kell térni a kitöltött adattáblák mutatóinak kifejtésére
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Adatszolgáltatás lassúsága
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: adatbázis frissítéséhez, naprakészen tartásához Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbítása az intézmények felé

5. Intézkedés címe:	A nemek közötti családi feladatmegosztás, kiegyensúlyozottság érdekében családoknak szóló a munkamegosztást ösztönző szemléletformáló kerületi programok, kampányok szervezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nemek közötti családi feladatmegosztás egyenlőtlensége
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Családbarát gondolkodásmód erősítése érdekében családoknak szóló munkamegosztást elősegítő, ösztönző, szemléletformáló programok szervezése civil szervezetek bevonásával
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Olyan kulturális, egészség megőrző és családi programok szervezése, ahol a feltárt problémával foglalkozó civil szervezetek teret kapnak munkájuk bemutatására A programokon rövid kérdőív kitöltése a családi szokások tekintetében
Résztevők és felelős	Kőrösi igazgatója – felelős Önkormányzat Bárka
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2016-ban 2017-ben egy-egy kiemelt program
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Programokon résztvevők száma, kérdőív kitöltése, kérdőív értékelése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Civil szervezetek aktivitása, programon résztvevők alacsony száma, a kérdőívet kitöltők alacsony száma
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: civil szervezetek felkutatása, velük kapcsolat felvétel, programok megszervezése Informatikai erőforrás Költségvetési erőforrás

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

A fejlett európai társadalmakhoz hasonlóan a legnagyobb, hosszú távú demográfiai kihívást a népesség öregedésének felgyorsulása jelenti. Az alacsony születésszám és a javuló életkilátások következményeként növekszik a népesség arányán belül az időskorúak száma.

„Korunkban több idős ember él a Földön, mint bármikor ezelőtt és arányuk a lakosság egészéhez viszonyítva tovább növekszik. Ezek az idős felnőttek nagymértékben hozzá tudnak járulni a társadalom fejlődéséhez.” – fogalmazódott meg az UNESCO 1997-es, Hamburgi Nyilatkozatában.

Az Idősügyi Nemzeti Stratégia (81/2009. (X. 2.) OGY határozat az Idősügyi Nemzeti Stratégiáról) legfőbb céljainak meghatározása hosszú távon, 2034-ig:

- a születéskor várható élettartam közelítése az európai uniós átlaghoz,
- az egészségben eltöltött évek számának növelése,
- az aktív élet fenntartásának növelése,
- az időskori jövedelembiztonság megteremtése,
- a társadalmi integráció erősítése,
- a különböző szolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális stb.) összehangolása az idősödők és idősek szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével,
- az idősek élethosszig való tanulásának támogatása, a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával,
- az „aktív idősödés” feltételeinek erősítése, mely nem csupán a fizikai aktivitást, a munkaerőpiacon maradást jelenti, hanem a társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is,

- az idősödési folyamat „menedzsmenjtének” elterjesztése már a fiatakorban,
- a társadalmi szemléletváltás mind a gazdasági, mind az idősödés társadalmi megítélését és megélését illetően.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői

(pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

97. táblázat – A 65 év feletti lakónépesség 2009 és 2016 között

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lakónépesség	80557	80845	81475	79160	78786	75377	76029
65-X éves (fő)	12527	12734	12906	13047	13911	13537	13626
65-X éves (%)	15,58%	15,75%	15,84%	16,48%	16,85	17,95%	18,16%

98. táblázat – Születéskor várható átlagos élettartam 2011-ig

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Férfi	69,0	69,2	69,8	70,1	70,5	70,9
Nő	77,4	77,3	77,8	77,9	78,1	78,2

A KSH 2011. évi népszámlálásának adatai az időskorúak életkörülményeivel kapcsolatosan a következő statisztikát mutatják:

Budapest X. kerületében a lakónépesség 21,1%-a a 60 év feletti. A kerületben, a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma 22 238 fő, a lakosság 28,5%-a.

A Kőbányán élő 60-69 éves korcsoportban a lakosság 2,2%-a fogyatékos és a nyilvántartott pszichiátriai gondozott betegek közül 65 év felett 15,9% pszichiátriai beteg. A kerületi időskorúak 48,4%-a egyedül él, 48,5%-a házastársával, élettárral és 3,1%-a rokkal él együtt.

99. táblázat – A népesség életkora korcsoportok szerint 2012-ben

Népesség életkora	Nő (fő)	Férfi (fő)	Összesen (fő)
90-X	140	63	203
80-89	1652	738	2390
70-79	3607	2024	5631
60-69	5463	3677	9140
19-59	25642	24441	50083
0-18	6895	7133	14028
Teljes népesség	43399	38076	81475

A népesség öregedésével járó társadalmi, demográfiai problémák az elmúlt évtizedekben világszerte az érdeklődés középpontjába kerültek. 2025-re Európa népességének mintegy egyharmada eléri, vagy meghaladja a 60. életévét, ezen belül is a 80 évesnél idősebbek száma különösen jelentős mértékben fog növekedni.

Kőbányán 2012-ben a kerületi lakosság 21,3%-a 60 év feletti, a nemek tekintetében a nők aránya 25,0%, a férfiaké 17,1%. A 80 évesnél idősebbek aránya 3,2%.

100. táblázat – Az egyszemélyes háztartások száma életkor szerint 2012

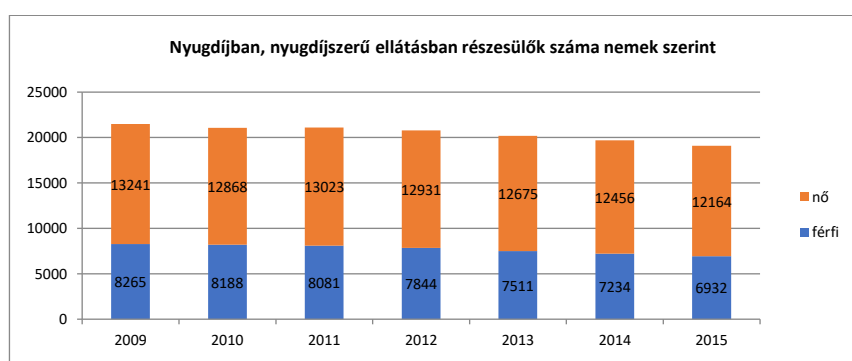
Egyszemélyes háztartások száma életkor szerint	Nő (fő)	Férfi (fő)	Összesen (fő)
65-70	1150	401	1551
71-75	841	226	1067
76-80	770	165	935
80 felett	939	195	1134
Összesen:	3700	987	4687

2012-ben az egyszemélyes háztartások száma a 65 év feletti korosztály esetében 4687, ebből egyszemélyes háztartásban él 78,9% nő és 21,1% férfi.

A 80 év feletti korosztály tekintetében az egyszemélyes háztartások száma 1.134. Az egyszemélyes háztartások (4687) kor szerinti megoszlása tekintetében 33,1% a 65-70 és 24,2% a 80 év felettek aránya.

101. táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2009	8265	13241	21506
2010	8188	12868	21056
2011	8081	13023	21104
2012	7844	12931	20775
2013	7511	12675	20186
2014	7234	12456	19690
2015	6932	12164	19099

Látható, hogy 2011-től a nyugdíjasok száma lassú csökkenést mutat.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az idősek életkoruk és egészségi állapotuk miatt már nem végeznek kereső tevékenységet, nem akarnak elhelyezkedni a munkaerő-piacon, a fiatalabb korosztály, akik részére aktív korúak ellátása kerül folyósításra vagy nincs jövedelmük, nem tudnak elhelyezkedni a munkaerő-piacon (6,1%-nak aktív korúak ellátása kerül folyósításra, 1,5%-nak nincs jövedelme).

Amíg az öregségi nyugellátásban részesülő személy adott évi bruttó keresete nem éri el a törvényben meghatározott éves keretösszeget (amely a tárgyév első napján érvényes bruttó minimálbér összegének a 18-szorosa, azaz 2016-ban 111.000 Ft x 18 = 1.998.000 Ft), addig a kereset mellett a nyugellátás is korlátozás nélkül felvehető.

Ha a kereset meghaladja ezt az éves keretösszeget, a következő hónap első napjától a tárgyév végéig (de legfeljebb az irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig) szüneteltetni kell az ellátás folyósítását. Ha a keretösszeget decemberben lépi túl a nyugdíjas/korhatár előtti ellátott/szolgálati járandóságban részesülő munkavállaló, akkor vissza kell fizetnie a decemberi nyugellátást/korhatár előtti ellátást/szolgálati járandóságot. A keretösszegbe csak azok a keresetek számítanak be, amely után nyugdíjjárulékot kell fizetni.

A nők kedvezményes nyugdíja saját jogú öregségi nyugdíjnak minősül. A közszférában dolgozó saját jogú nyugdíjas nyugdíjának folyósítását viszont mindaddig szüneteltetik, amíg közalkalmazotti vagy az alább felsorolt bármely hasonló jogviszony fennáll.

A törvény e tekintetben azonos elbírálás alá vonja a korhatár előtti ellátást és a szolgálati járandóságot is, tehát azok folyósítása is szünetel mindaddig, amíg a közalkalmazotti vagy az alább felsorolt bármely hasonló jogviszony fennáll.

Szüneteltetni kell az öregségi nyugdíj - így a nők kedvezményes nyugdíja, valamint a korhatár előtti ellátás és a szolgálati járandóság - folyósítását, ha a nyugdíjas hölgy (korhatár előtti ellátott) szolgálati járandóságban részesülő:

- közalkalmazotti jogviszonyban,

- kormányzati szolgálati jogviszonyban,
- állami vezetői szolgálati jogviszonyban,
- közszolgálati jogviszonyban,
- bírói szolgálati viszonyban,
- igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban,
- ügyészségi szolgálati viszonyban,
- fegyveres szervvel hivatásos szolgálati viszonyban, vagy
- a Magyar Honvédséggel szerződéses vagy hivatásos szolgálati viszonyban áll.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az idős korosztály (55 év felettiek) foglalkoztatottsága alacsony, mivel vagy munkanélküliek, vagy leszázalékoltak, vagy már nyugdíjasok. A Havasi Gyopár Alapítvány Esély-Szolgálat keretében folyamatos segítséget nyújt ezen korosztálynak, információval, tanácsadással, programokkal a munkaerő-piaci elhelyezkedésben.

Az idős korra kialakult betegségek egyik következménye, hogy a társadalmi életben való aktív részvétele során az idős ember hátrányos helyzetben van. A fogyatékoságuk nem regisztrált, nem tudják hogyan, kitől kaphatnak segítséget. A mozgás nehézsége miatt otthon ülők, magányosak lesznek. Egy járműre való felszállás komoly megpróbáltatást jelent, az állva utazásról nem is beszélve és ez a bevásárlásban is nehézséget jelent.

b) tevékeny időskor

(pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A Kőrösi egyik kiemelkedő feladatának tartja az idős, nyugdíjas korosztállyal való foglalkoztatást. A kultúra területén számos szegmenst érintve segítik az idős korosztály közösségépítését, közművelődését. A kapcsolatok ápolására, az elmagányosodás elkerülésére is alkalmat ad a különböző nyugdíjas klubok, szervezetekhez való tartozás.

Az intézmény falai között a Kőbányai Nyugdíjasok Érdekvédelmi Szervezete, a Gárdonyi Géza Nyugdíjas Klub, a Harmat Nyugdíjas Klub, a Gárdonyi Géza Nyugdíjas Pedagógus Klub, az Újhegyi Nyugdíjas Klub, az Örökzöld Nyugdíjas Klub, Magyar Szakszervezeti Szövetség Nyugdíjas Klubja működik. Az intézményben helyet biztosítanak a klubok számára a rendszeres összejövetelek megtartásához, ezáltal is segítve őket a programjaik, céljaik megvalósításában.

A Kőrösi számos rendezvényen biztosítja a senior korosztály számára a kulturálódás lehetőségeit. A klubtagok jelentős része rendszeres látogatója rendezvényeinknek, többek között a Nostalgia Színház bérletsorozatnak, a Szent László Napok rendezvénysorozatnak, Máté Otília nóta és karácsonyi műsorainak, valamint a Nyugdíjas Akadémia és a kerületi helytörténész előadásainak is.

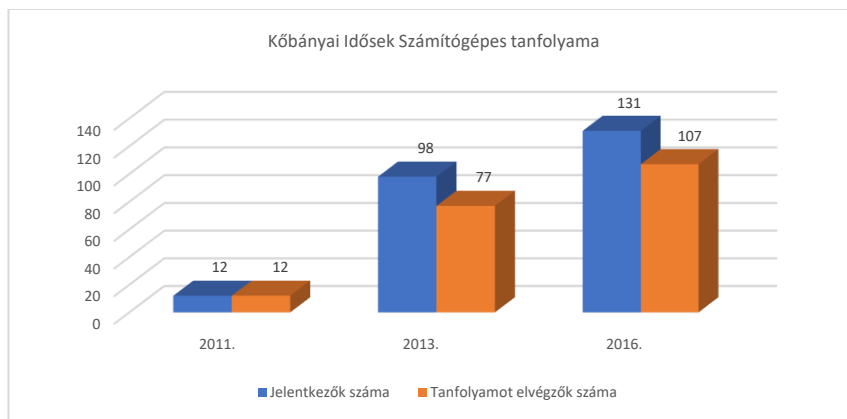
A következő programok kedvezményes, illetve térítésmentes lehetőséget biztosítanak a nyugdíjas korosztály részére:

- a Nostalgia Színházbérlet kedvezményes áron biztosítja az évadonkénti négy előadáson való részvétel lehetőségét,
- a havonta megtartott térítésmentes Helytörténeti előadás Kőbánya régmúltját veszi górcső alá,
- a szintén térítésmentes Nyugdíjas Akadémia előadássorozat segíti az eligazodást a felgyorsult világban, valamint csökkenti a korosztályok közötti, élethelyzetekből adódó különbséget,
- a „Senior Ki? Mit? Tud?” vetélkedőn ki-ki megmutathatja tehetségét a próza, dal, tánc, zene kategóriában. Az elődöntőn az előadásokat szakavatott zsűri értékeli, akik közül a legjobbak jutnak a döntőbe, a gálára,
- a „Keressük Kőbánya legfinomabb süteményét” verseny a gasztronómiai tudást teszteli. Mesterszakács vezetésével felvonuló zsűri díjazza az elkészített süteményeket, az eseményt farsangi multság zárja,

- a „Szeretlek Kőbánya” helytörténeti vetélkedőn mérhetik össze tudásukat a kerületről a szép korúak. A kerületi helytörténész vezette vetélkedőn játékosan tanulhatnak a versenyzők és érdeklődők is,
- az Idősek Világnapja alkalmával minden évben színvonalas színházi előadás, illetve koncert várja a nyugdíjasokat az Önkormányzat jóvoltából.

A Kőrösi segíti a klubokat pályázatok megírásában, a pénzügyi elszámolás elkészítésében. A nagyrendezvényeken is mindig figyelembe veszik a korosztály igényeit, így a programkínálatban megjelennek a senior korosztály ízlésvilágának megfelelő elemek.

A Polgármesteri Hivatal 2011-ben – először csak az érdeklődés felmérése céljából – térítésmentes számítógépes tanfolyamot indított a Kőbányán élő nyugdíjasok számára. A 12 fős kísérleti tanfolyam sikerének híre gyorsan terjedt a helyiek körében, sokan jelentkeztek (98 fő) a későbbiek során megrendezendő programra. 2013 őszén az Önkormányzat által fenntartott 8 iskolában 77 fő részére tartottak számítógépes alapismeretekről tanfolyamot a helyi iskolák informatika tanárai. A létszám csökkenésének oka volt, hogy többen másutt végeztek ilyen típusú tanfolyamot, de sajnálatos módon néhányan el is hunytak az időskorúak közül. A jelentkezők a lakhelyükhöz legközelebb lévő általános iskolában vettek részt a tanfolyamon. Minden csoportban a tanév rendjéhez, az iskolások és tanárok órarendjéhez, valamint az idősek napirendjéhez igazodva 30 órás tanfolyamok zajlottak. 2016-ban már csupán négy iskola tanára vállalta a pluszfeladatot, így az addig jelentkezett 131 főből hét csoportban 107-en ismerkedhettek meg a számítástechnika alapjaival, vagy bővíthették az előző tanfolyamon megszerzett tudásukat. Az önkormányzat a későbbiek során megfelelő érdeklődő, illetve tanfolyamvezetésre vállalkozó oktatói létszám esetén újra indít számítástechnikai tanfolyamokat a kőbányai idősek számára.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Azt tudjuk a szakirodalomból, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket.

102. táblázat – Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	fő	fő	%	fő	fő	%
2008	992	74	7%	342	65	19%
2009	1876	154	8%	737	142	19%
2010	2017	215	11%	994	203	20%
2011	1899	200	11%	936	181	19%
2012	2240	325	15%	1058	n.a.	
2013	1806	332	18%	937	n.a.	
2014	1740	322	18%	842	n.a.	
2015	1530	375	24%	878	n.a.	

Látható, hogy az 55 év feletti munkanélküliek száma 2010 és 2011-ben csökkent, majd 2012-ben és 2013-ban emelkedett. A 2015-ös évben ez az emelkedés tovább folytatódott.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A kerületben az öt idős klubjából kettő akadálymentes, mozgáskorlátozottak számára is igénybe vehető (Borostyán Idősek Klubja, 1106 Bp., Keresztúri u. 16/a., Örökifjak Idősek Klubja 1108 Bp., Újhegyi sétány 1-3.). Tömegközlekedés szempontjából valamennyi alapszolgáltatást nyújtó intézmény jól megközelíthető; bútorzatuk és berendezési, felszerelési tárgyaik megfelelnek a szolgáltatást igénybe vevők életkori sajátosságainak, egészségi- és mozgásállapotának.

Nappali ellátás keretén belül a klubok az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatásokat nyújtanak; a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szerveznek, helyet biztosítanak a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak, biztosítják, a szolgáltatásaikat nyitott formában az ellátotti kör és a lakosság által elérhető módon.

Nappali ellátás keretében az Idősek Klubja biztosítja igény szerint a napi egyszeri meleg étkezést, szabadidős programok szervezését, szükség szerint az egészségügyi alapellátás megszervezését, a szakellátásokhoz való hozzájutás segítését, a mentális gondozást, a hivatalos ügyek intézésének segítését, az életvitelre vonatkozó tanácsadást, az életvezetés segítését, a speciális önszerveződő csoportok támogatását.

A Bárka és a Szivárvány Kft. étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodik, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük miatt. A szociális étkeztetést a lakosság szükségleteinek megfelelően az étel kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással biztosítják. Az intézmény főzőkonyhája az étkezők számára biztosítja a koruknak, egészségi állapotuknak, egyéni ízlésüknek megfelelő minőségű és mennyiségű, tápláló, változatos, háziias ételt, amely kellemes, higiénikus környezetben kerül felszolgálásra.

Orvosi javaslatra diétás étkezés igénybe vételére, ezen belül cukorbeteg étrendje, epekímélő és gyomorkímélő és laktóz mentes diéta, szükség esetén pépes étrend igénybe vételére van lehetőség. Az étkezők érdeklődésük szerint részt vesznek az Idősek Klubjai által szervezett szabadidős programokon, de leggyakrabban a hivatalos, szociális ügyek (átmeneti segély, díjkompenzációk stb.) intézéséhez kérnek segítséget és fontos feladatunk a mentálhigiénés ellátásuk.

A szociális étkeztetést a lakosság szükségleteinek megfelelően az étel kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással a 4 Idősek Klubjában és házhoz szállítva biztosítják. Az étel házhozszállítást a Pensió17 Kft. biztosítja, a klubok ellátását a Szivárvány Kft. konyhája biztosítja 2015 óta. Orvosi javaslatra diétás étkezés igénybe vételére, cukorbeteg étrendje, epekímélő és laktózmentes diéta igénybe vételére van lehetőség.

Az ebéd-házhozszállítás keretén belül heti öt, illetve a hét mindennapján történő étkezés biztosítható. A Szivárvány Kft. étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodik, akik ellátásukat önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük miatt.

Az étkeztetést a lakosság szükségleteinek megfelelően az étel kiszolgálásával egyidejű *helyben fogyasztással, elvitelének* lehetővé tételével, igény esetén munkaszüneti és pihenőnapon is biztosítják saját főzőkonyháról. Ha az étkezésben részesülő személy egészségi állapota indokolja, a házi orvos, kezelőorvos javaslatára az ellátást igénybe vevő részére *diétás étkeztetést* nyújtanak. Diétás étkezés keretében cukorbeteg, epebeteg diétáját, gyomorkímélő és laktózmentes étrendet biztosítanak.

A következő oldalon található táblázat a klubokban biztosított diétás étkezésekről ad tájékoztatást, havi bontásban.

103. táblázat – diétás étkezés biztosítása

2012					2014				2016				
hó	klub létszám	étkezők száma	cukros diéta	epés diéta	klub létszám	étkezők száma	cukros diéta	epés diéta	klub létszám	étkezők száma	cukros diéta	epés diéta	laktóz mentes
I.	204	150	6	1	206	147	8	1	205	156	6	-	1
II.	203	156	7	1	208	142	7	-	206	158	6	-	1
III.	197	154	8	-	209	141	6	-	204	156	6	-	-
IV.	205	155	8	-	209	146	7	-	203	152	7	-	-
V.	212	147	10	-	208	144	6	-	204	155	6	-	-
VI.	210	148	10	-	210	141	6	-	201	155	6	-	-
VII.	209	148	11	-	205	140	6	1	201	154	7	-	-
VIII.	211	134	10	-	202	141	7	2	203	151	7	-	-
IX.	213	147	9	-	203	151	10	2	203	151	7	-	-
X.	211	154	10	-	207	155	8	2	207	150	8	-	-
XI.	212	159	11	-	207	156	9	-	206	152	7	-	-
XII.	210	154	10	-	200	155	8	-	205	144	8	-	-

A következő táblázatban a Szivárvány Kft. által biztosított diétás étkezéstről kapunk tájékoztatást, évekre lebontva.

104. táblázat – Diétás étkezés biztosítása a Szivárvány Kft-ben

Diéták típusai	2012	2013	2014	2015	2016
Cukorbeteg diétája	25	27	28	30	34
Epebeteg diétája	2	5	6	9	12
Gyomorkímélő	0	0	0	0	2
Laktózmentes	0	0	0	4	6
Májkimélő	0	0	0	0	1

A ebéd házhozszállítást a Bárka biztosítja 2011.07.01-től. Erről adnak információt a következő táblázatok.

105. táblázat – Az ebéd-házhozszállítás 2014. évi mutatói:

Életkor	férfi	nő
18-39 éves	5	2
40-59 éves	12	17
60-64 éves	20	8
65-69 éves	5	18
70-74 éves	20	28
75-79 éves	12	25
80-89 éves	17	89
90 – x éves	7	25
Összesen:	98	212

106. táblázat – A 2014. év folyamán kiszállított ebéd adagszám havi bontásban:

01.	7 527
02.	6 799
03.	7 095
04.	6 987
05.	7 087
06.	6 748
07.	7 575
08.	6 711
09.	7 052
10.	7 150
11.	6 687
12.	6 953
Összesen:	84 371

105a táblázat – Az ebéd-házhozszállítás 2016. évi mutatói:

Életkor	férfi	nő
18-39 éves	1	-
40-59 éves	19	10
60-64 éves	15	13
65-69 éves	10	16
70-74 éves	10	19
75-79 éves	23	31
80-89 éves	15	75
90 – x éves	4	22
Összesen:	97	186

106a táblázat – A 2016. év folyamán kiszállított ebéd adagszám havi bontásban:

01.	6125
02.	6089
03.	6142
04.	6064
05.	5969
06.	5917
07.	5777
08.	6200
09.	6470
10.	6429
11.	6310
12.	6242
Összesen:	73734(diétást is tartalmazza)

Az alapszolgáltatást nyújtó intézményekről történő tájékoztatás szórólapok formájában, az interneten keresztül, illetve a helyi médiumokon keresztül is történik.

Az igénybe vehető alapszolgáltatási formákról a következő társintézmények, egészségügyi szolgálatok, hivatali fórumok nyújthatnak felvilágosítást:

- Bárka,
- Szivárvány Kft.,
- házi orvosok,
- Kőbányai Egészségház,
- Bajcsy-Zsilinszky Kórház Szociális Gondozási Csoport,
- Polgármesteri Hivatal,
- civil szervezetek,
- Baptista Szeretetszolgálat,
- Vöröskereszt X. kerületi szervezete,
- egyházak.

Az Önkormányzat létrehozta a kerületben a Kőbányai Idősügyi Tanácsot, amely konzultatív, véleményező, javaslattevő testület. Célja a idősök ügyeiben érdekelt szereplők kommunikációjának, együttműködésének javítása, a generációk közötti párbeszéd fejlesztése, részvétel a sorsukat lényegesen érintő döntések meghozatalában, valamint idősökből álló önszerveződő csoportok koordinálása a helyi önkormányzat és az érintett korosztály bevonásával. A 23 tagból álló Tanács a kőbányai idősöket tömörítő szervezetek vezetőiből áll, akik évente öt tanácsülésen és egy évről-évre összejövetelen vesznek részt. Az Idősügyi Tanács segíti az Önkormányzat idősügyi politikájának kialakítását és annak megvalósítását. Feladata a kerületben élő idős korú lakosság érdekeinek védelme, képviselete, bevonásuk a helyi közéletbe, információ közvetítése a delegáló szervezetek, az önkormányzat és az Idősügyi Tanács között.

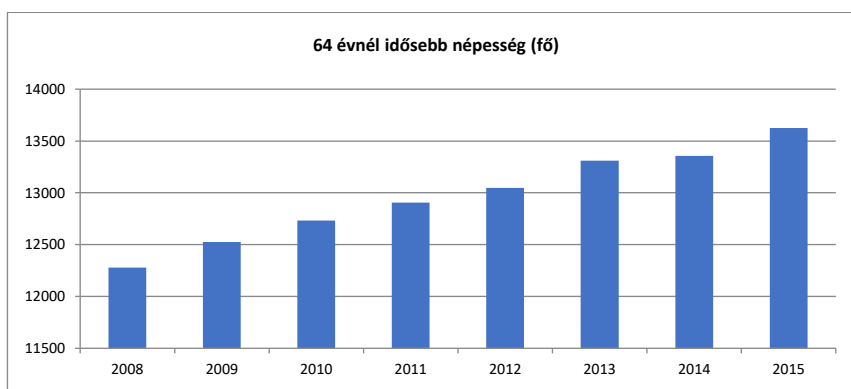
Az Idősügyi Tanács szervezésében rendszeresek a kerületi klubok, szervezetek és a kerületi idős korúak részére szervezett, az idősöket érintő témákat szakértők segítségével feldolgozó programok. A szervezetek a kerületi Rendőrkapitánysággal és a Katasztrófavédelem tűzoltóival karöltve gyakran szerveznek bűnmegelőzési, tűzvédelmi előadásokat, egészségmegőrző, -javító programjaikhoz

pedig a Bajcsy-Zsilinszky Kórházból és a Kőbányai Szakrendelőből hívnak szakorvosokat. Az Idősügyi Tanács az utóbbi években egyre aktívabban működik, tevékenysége meghatározó eleme a kerületi időspolitikának.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

107. táblázat – A 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idős korúak száma

év	64 év feletti lakosság száma		nappali ellátásban részesülő idős korúak száma	
	fő		fő	%
2008		12278	252	2%
2009		12527	270	2%
2010		12734	268	2%
2011		12906	267	2%
2012		13047	275	2%
2013		13311	278	2%
2014		13357	264	2%
2015		13626	269	2%

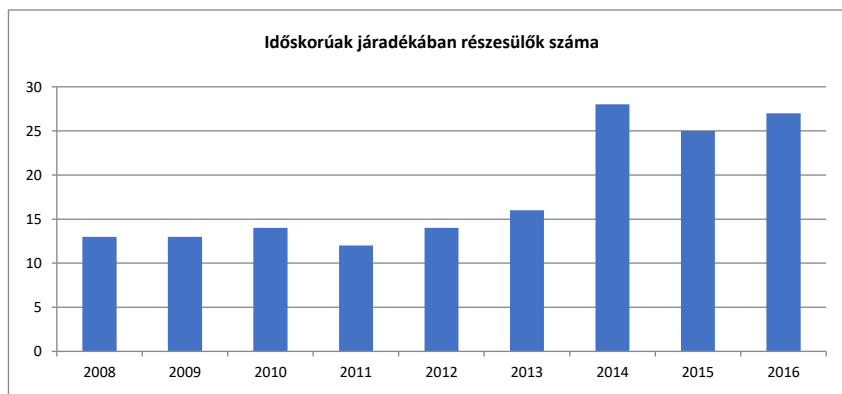

A nappali ellátás szociális alapszolgáltatás, amely lehetőséget biztosít a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére a hajléktalan személyek és a saját otthonukban élő, következőkben felsorolt személyek részére:

- a) tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,
- b) tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,
- c) harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek. Igény szerint lehetőség van a napközbeni étkezésre is. Kőbányán ezen személyek száma igen alacsony.

108. táblázat – Idős korúak járadékában részesülők száma

év	idős korúak járadékában részesülők száma
2008	13
2009	13
2010	14
2011	12
2012	14
2013	16
2014	28
2015	25
2016	27

Az alapvető irányelv és az időspolitikai fejlesztés egyik célja, hogy az időskorúak jól-léte szempontjából a személyre szabott szolgáltatások széles köre álljon rendelkezésre. Ezek figyelembe veszik, hogy az időskorú személyeknek egyénenként eltérő társadalmi és kulturális szükségleteik vannak. Az idősebb személyeknek úgy kell hozzáférniük a különféle szolgáltatásokhoz, hogy azok leginkább igazodjanak a saját szükségleteikhez (a „se többet, se kevesebbet, mint amire éppen szükség van” elv érvényesítése). Az idősek számára ismereteket kell nyújtani a szolgáltatások biztonságáról, megbízhatóságáról, hozzáférhetőségéről és felhasználóbarát voltukról.

Ennek a témakörnek az első helyén a házi orvosok szerepelnek, akik a hozzájuk bejelentkezett betegeket elsőként látják el, tudnak a kérdéseikre válaszolni és elindítják azokat a folyamatokat, amelyek az ellátásokhoz szükségesek. A mozgáskorlátozottak parkolási igazolásához és a közgyógyellátáshoz szükséges igazolvánnyal kapcsolatos egészségügyi nyomtatványok kiállítása során is eljárnak. Ezen felül a házi ápolás területére is rálátással vannak és az érdeklődőknek megfelelő információkkal állnak rendelkezésre.

Az Szt. alapján Kőbányán 16 fő részesül időskorúak járadékában, 186 fő részesül ápolási díjban. Problémát okoz, hogy a házi orvosok sok esetben nem veszik figyelembe azt, hogy a betegnek nincs a birtokában olyan orvosi szakvélemény, amely a súlyos fogyatékos állapotot megállapította volna, és ettől függetlenül a házi orvosi nyomtatványon szereplő súlyos fogyatékos részt jelölik meg. Mivel a házi orvos döntését az Önkormányzat nem bírálhatja felül, ezért olyan személyeknek is meg kell állapítani az ápolási díjat, akik nem rendelkeznek a súlyos fogyatékos állapotot megállapító szakvéleménnyel. Sok esetben maga a beteg - aki ápolásra szorul - jön be igényelni az ápolási díjat, amelyből az ügyintéző számára egyértelműen kiderül, hogy nem súlyosan fogyatékos, így nem lenne jogosult az ápolási díjra. A házi orvosoknak döntésük meghozatalakor meg kellene győződniük, hogy a súlyos fogyatékos állapot tényleg valóban dokumentálva van-e.

A Bárka házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevők részére a saját lakókörnyezetükben biztosítja az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást; az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését; az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniai körülményeinek megtartásában való közreműködést; a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

A házi gondozók gondozási feladatai az ellátást igénybe vevővel segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása; az orvos előírása szerinti alapvető gondozási, ápolási feladatok ellátása; közreműködés a személyi és lakókörnyezeti higiéné megtartásában; közreműködés az ellátást igénybe vevő háztartásának vitelében; segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőnek a környezetével való kapcsolattartásában; segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőt érintő veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében, a kialakult veszélyhelyzet elhárításában; részvétel az egyéni és csoportos szabadidős, foglalkoztató és rehabilitációs programok szervezésében; az ellátást igénybe vevő segítése a számukra szükséges szociális ellátásokhoz való hozzájutásban; szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítése. Empatikus odafigyeléssel, a bizalom kialakításával segítséget nyújtanak a mentális állapot javításában, a magányosság, depresszió elkerülésében, oldásában. Hasznos időtöltés kezdeményezésével a mindennapok tartalommal való megtöltésével próbálják az idős ember meglévő képességeit mozgósítani, aktivizálni, a tétlenség, a feleslegesség

érzetét oldani. Lehetőség szerint „otthonukba viszik” azokat a szolgáltatásokat, melyeket egészségi állapotukból adódóan nem képesek igénybe venni: könyvtárból szükséges kölcsönzés, vallásgyakorlás biztosítása, hitoktató lakásra történő látogatásának a megszervezése, gyógyászati segédeszközök, sporteszközök beszerzése, választási időszakban a „mozgó urna” biztosítása, karácsonyi csomag, önkormányzati ajándék eljuttatása a szolgáltatást igénybe vevőhöz, „szépkorúak” köszöntéséhez a „köszöntők” fogadására történő felkészítés biztosítása.

A házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően vizsgálni kell a gondozási szükségletet. A gondozási szükséglet vizsgálata keretében meg kell állapítani, hogy az ellátást igénylő esetében szociális segítség vagy személyi gondozás indokolt. Az erre irányuló értékelő adatlapot a házi orvos és a vezető gondozó tölti ki. A házi segítségnyújtás iránti kérelem beérkezését követően időpont egyeztetés után a vezető gondozó és a leendő szociális gondozó közösen felkeresi az igénylőt az otthonában, megbeszéli a gondozási szükségletet, illetve tájékoztatást nyújtanak a szolgáltatás tartalmáról, módjáról, gyakoriságáról, a szolgáltatás nyújtásának a kezdeti időpontjáról, fizetendő térítési díjról, és kitöltik a szükséges dokumentációt. A kitöltött Értékelő Adatlap, és „Egészségi állapotra vonatkozó igazolás” megléte szükséges a gondozási tevékenység megkezdéséhez, ezt a hozzátartozó, illetve akadályoztatása esetén a szolgálatunk szerzi be a háziórvostól. Ezt követően indulhat a gondozási tevékenység, a Kérelmező erre vonatkozó igényét figyelembe véve. A gondozási tevékenységet a megállapított napi gondozási szükségletnek megfelelő időtartamban, de legfeljebb napi 4 órában kell nyújtani. Ha a gondozási szükséglet a napi 4 órát meghaladja, a szolgáltatást igénylőt tájékoztatni kell a bentlakásos intézményi ellátás igénybevételének lehetőségéről, ebben az esetben a szolgáltatást igénylő az intézményi elhelyezés időpontjáig napi 4 órában történő ház segítségnyújtásra jogosult.

A házi segítségnyújtás módját, formáját, gyakoriságát a vezető gondozó határozza meg. A házi segítségnyújtás fontos feladata a betegségek és a szociális problémák megelőzése, illetve a meglévők kezelése az egyéni szükségletet figyelembe véve, a „Minőségi élet időskorban” szemlélet előtérbe helyezésével. Tekintettel arra, hogy a házi segítségnyújtást igénybe vevők többsége nem képes egyedül biztonságosan közlekedni, felvilágosító, prevenciós előadásokra sem képesek eljutni, csak az otthonukban, a gondozónő közvetítheti számukra ezt a tudásanyagot. Ennek érdekében a gondozónők konzultációs előadásokon vesznek részt, az itt szerzett ismereteiket közvetítik a gondozottak felé, valamint azokat a gyakorlatban is alkalmazzák. A konzultációs előadássorozat folyamatosan működik, várhatóan a Hospice szolgálat, Havasi Gyopár, Schlerozis Multiplex Alapítvány, Családsegítő Szolgálat, Teológus, Idősügyi Tanács Elnökének, valamint gyógytornász meghívásával. A témakör általában a gondozónők által felvetett és a gondozottakkal történő kommunikáció során felmerült nehézségek, kérdések alapján kerül meghatározásra.

Prevenációs feladatok területei az időskorban: időskori táplálkozás, fizikális és szellemi aktivitás, időskori balesetek megelőzése (pl. akadálymentesítés), bűnelkövetés miatti áldozattá válás elkerülése, fertőző betegségek, influenza megelőzése, szociális helyzet romlásának megelőzése, érdekvédelem, tájékoztatás szűrővizsgálatokról. Annak érdekében, hogy ezt a feladatot minél nagyobb szakmaisággal lássák el, a Bárka fontosnak tartja a gondozónők képzését, továbbképzését.

Az esélyegyenlőség jegyében 2014-ben öt fő gondozónő vett részt és végezte el a „Kommunikációs hídépítés és fogyatékos emberek között” tanfolyamot, melyet a Schola Europa Akadémia szervezett. A 2016. évben egy fő gondozónő vett részt és végezte el a Bischitz Johanna Integrált Humán Szolgáltató Központ szervezésében a „Szakszerű sürgősségi beavatkozások a szociális alap- és szakellátásban” című 40 creditpontos képzést. A tanfolyam gyakorlati segítséget nyújtott a gondozási tevékenység során a gondozott hirtelen fellépő rosszulléte, veszélyhelyzet esetére. A képzésen részt vett gondozónő tudását megosztotta munkatársaival.

A vezető gondozó részt vett és folyamatosan részt vesz – az új jogszabályi változások kapcsán – a Regionális Hálózati Műhelymunka – házi segítségnyújtásban- rendezvénysorozaton.

A következő táblázatokban a házi segítségnyújtás statisztikáját ismerhetjük meg.

109. táblázat – A házi segítségnyújtás nem szerinti megoszlása 2014-ben

	életkor	fő
Férfi	40-59 éves	6
	60-64 éves	4
	65-69 éves	3
	70-74 éves	5
	75-79 éves	6
	80-89 éves	10
	90- x éves	3
Összesen		37
Nő	40-59 éves	4
	60-64 éves	9
	65-69 éves	9
	70-74 éves	14
	75-79 éves	19
	80-89 éves	55
	90 – x éves	16
Összesen		126
Mindösszesen		163

109a táblázat – A házi segítségnyújtás nem szerinti megoszlása 2016-ban

	életkor	fő
Férfi	40-59 éves	5
	60-64 éves	4
	65-69 éves	3
	70-74 éves	0
	75-79 éves	10
	80-89 éves	8
	90- x éves	3
Összesen		33
Nő	40-59 éves	4
	60-64 éves	7
	65-69 éves	10
	70-74 éves	13
	75-79 éves	22
	80-89 éves	60
	90 – x éves	15
Összesen		131
Mindösszesen		164

110. táblázat – Gondozási látogatási napok száma 2014-ben:

Hónap	Napi összesített tényleges ellátotti létszám/fő
Január	1474
Február	1337
Március	1394
Április	1339
Május	1444
Június	1397
Július	1649
Augusztus	1330
Szeptember	1461
Október	1501
November	1446
December	1422
Összes	17194

110a táblázat – Gondozási látogatási napok száma 2016-ban:

Hónap	Napi összesített tényleges ellátotti létszám/fő
Január	1407
Február	1387
Március	1373
Április	1506
Május	1405
Június	1504
Július	1442
Augusztus	1511
Szeptember	1421
Október	1399
November	1410
December	1215
Összes	16980

A Szivárvány Kft. Örökifjak Idősek Klubja a nappali ellátást elsősorban a saját otthonukban élő, idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére. Cél a harmonikus közösségi élet kialakítása, a magány oldása. A klubban komplex gondozási tevékenység folyik, amely magába foglalja a fizikai, az egészségügyi és a pszichés gondozást. A klub nyújtotta szolgáltatások célja a hasznos és tartalmas időtöltés biztosítása, a klubtagok aktivitásának megtartása, képességeik és készségeik szinten tartása, a társas kapcsolataik ápolásának elősegítése az egyéni és társadalmi hasznosság érzésének megtartása érdekében. A gondozás során arra törekednek, hogy a klub tagjai kiegyensúlyozottak, derűsek és elégedettek legyenek. Az Idősek Klubjában a fizikai, az egészségügyi és pszichés gondozás a mindennapi munka része, klubtagjaiknak és étkeztetést igénybe vevőiknek rendszeresen biztosítják ezeket a szolgáltatási elemeket.

A Szivárvány Kft. Időskorúak Gondozóházába azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt, vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

Az elhelyezésre ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra kerülhet sor. A határidő elteltét megelőzően egy hónappal megvizsgálják, hogy az ellátást igénybe vevő családi környezetébe visszahelyezhető-e, illetve ellátása otthonában biztosított-e. A szolgáltatás indokolt esetben az intézmény orvosának szakvéleménye alapján egy évvel meghosszabbítható. Időskorúak Gondozóházának ellátási területe: Budapest főváros közigazgatási területe. Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy elmosódott a határ az Idősek Otthona és az Időskorúak Gondozóháza között. Az Időskorúak Gondozóháza továbbra sem tudja betölteni eredeti célját, mivel a jelentkezők többsége tartósan fennálló gondozás iránti szükséglete miatt kéri felvételét az intézménybe, amit az alapszolgáltatás és a hozzátartozók megoldani nem tudnak, a más Idősek Otthonaiban az elhelyezésre viszont hosszú a várólista.

A Szivárvány Kft. Idősek Otthonába elsősorban azoknak a nyugdíjkorhatárt betöltött személyeknek az ápolását, gondozását végzik, akik önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képesek, négy órát meghaladó gondozási szükséglettel rendelkeznek, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igényelnek.

Időotthoni ellátás igénybevétele történhet az alábbi gondozási szükségletet megalapozó egyéb körülmények fennállása esetén is:

- az ellátást igénylőnél a demencia kórkép legalább közepes súlyos fokozata került megállapításra,
- az ellátást igénylő egyedül él, nyolcvanadik életévét betöltötte,
- az ellátást igénylő hetvenedik életévét betöltötte és lakóhelye közműves vízellátás vagy közműves villamosenergia-ellátás nélküli ingatlan,
- az ellátást igénylő egyedül él, hallási fogyatékosként fogyatékosági támogatásban vagy vakok személyi járadékában részesül,

- az ellátást igénylő egyedül él, fogyatékosági támogatásban részesül és az orvos szakértői szerv az önkiszolgálási képességének hiányát állapította meg,
- az ellátást igénylő egyedül él, I. rokkantsági csoportba tartozó rokkantsági nyugdíjban, baleseti rokkantsági nyugdíjban, illetve rokkantsági járadékban részesül,
- az ellátást igénylő egyedül él, munkaképességét 100%-ban elvesztette, illetve legalább 80%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett és az orvos szakértői szerv az önkiszolgálási képességének hiányát állapította meg.

A fenntartó meghatározhatja azokat a férőhelyeket, amelyek betöltése esetén belépési hozzájárulást kell fizetni. A belépési hozzájárulással értékesített lakrészek aránya az intézményi férőhelyek számának 50%-át nem haladhatja meg. Ha a gondozás az intézménybe történő beköltözést követő három éven belül megszűnik, a belépési hozzájárulás arányos részét vissza kell fizetni az ellátottnak, vagy örökösének, illetve, ha a belépési hozzájárulás megfizetését más személy vállalta, akkor annak a személynek vagy örökösének. Az Idősek Otthona ellátási területe: Magyarország közigazgatási területe.

Az Idősek Otthonának engedélyezett férőhelyszáma 98, a kihasználtsága átlagosan 100,0%. Várólista az Idősek Otthonában az egy férőhelyes lakrészek esetében van, általában 15 fő vár elhelyezésre.

A személyre szóló gondozási-ápolási tervnek megfelelően az intézmény szolgáltatásait igénybe vevő személyek részére fizikai, mentális és életvezetési segítséget nyújtanak a nap huszonnégy órájában, melynek során az igénybe vevő szociális, testi és szellemi állapotának megfelelő egyéni bánásmódban való részesítése keretében a hiányzó, vagy a korlátozottan meglévő testi-szellemi funkcióinak megtartására, helyreállítására kerül sor. Az ápolás - gondozás a lakó személyiségének és elvárásainak tiszteletben tartásával történik.

A klubtagok és a lakók egészségi állapotát az ápolók, gondozók figyelemmel kísérik, rendszeresen mérik vérnyomásukat, vércukorszintjüket, magasságukat, testsúlyukat. Az ellenőrzések a prevenció szempontjából fontosak. A szükséges egészségügyi ellátásokhoz való időbeni hozzájutásukat segítik, kapcsolatot tartanak a háziorvosokkal, a szakrendelésekre való beutalás esetén segítenek az időpont kérésében és kiemelt figyelmet fordítanak a szűrővizsgálatokon való megjelenésre. Rosszullét esetén ügyeletet, mentőt hívnak. A klubtagokat betegség esetén, ha igénylik meglátogatjuk az otthonukban, a kórházban.

A klubtagok és a lakók az Szivárvány Kft. Idősek Otthonában egyaránt igénybe vehetik a gyógytornát, a frissítő-lazító gyógymasszázszt, a sósoba szolgáltatást. Külső előadókat is hívnak egészségügyi felvilágosító, az egészség megőrzésével kapcsolatos előadások tartására, ahol lehetőség van beszélgetésre és tapasztalatcserére is. Ezen szolgáltatások és programok iránt töretlen az érdeklődés.

Az egészséges életmód és a hosszú élet nagyon sokféle tényező függvénye, ezért minél szélesebb körű életviteli, életvezetési tanácsadással segítik a klubtagokat, a lakókat. Az életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése magába foglalja mindazon szakmai tevékenységek körét, amelyet a klubtagokkal, a lakókkal közösen meghatározott célok elérése érdekében alkalmaznak. A klubtagok, a lakók igényeinek figyelembevételével alakítják ki a tanácsadást, melynek egyik fő célja és iránya a prevenció. Tájékoztatás, ismeretek nyújtása, felvilágosítás, beszélgetések, ügyintézők.

Az életvitelt, életvezetést segítő módszerek formái:

- egyéni esetkezelés a problémamegoldó modell segítségével: egyéni életfeltételek javítására törekszenek a családban és a társas kapcsolatokban,
- családi szociális munka: szükség esetén a klubtag, a lakó családját segítik abban, hogy erőforrásaikat használni tudják, képesek legyenek megelőzni vagy kezelni elsősorban a szociális jellegű gondjaikat,
- szociális csoportmunka: a klubtagok, a lakók kis csoportjával végeznek célorientált tevékenységeket, hiszen a csoportban sokkal hatékonyabban lehet az érdekeket érvényesíteni. A csoporton belül a tagok egymást is képesek segíteni.

Az intézmény dolgozói tájékoztatást nyújtanak hivatalos ügyek intézése során a klubtagok, a lakók és a hozzájuk segítségért fordulók részére a szociális biztonság megteremtéséhez kapcsolódó ellátásokról és szolgáltatásokról, az ellátások hozzáférhetőségével és az igénybe vételükre vonatkozó szabályokkal kapcsolatban. Segítséget nyújtanak a szükséges nyomtatványok beszerzésében, kitöltésben, beadásában is, melyeket egyre több esetben az interneten lehet intézni.

Kiemelt fontosságúak az érdekvédelmi feladatok, amikor közbenjárnak a hivatalokban, a kérelmeket, panaszokat megfogalmazzák és azt az illetékes helyre eljuttatják.

A szolgáltatásokról a kerületben rendszeresen megjelenő Kőbányai Hírekben, az Önkormányzat (www.kobanya.hu) és a Szivárvány Kft. (<http://kobanyaiszivarvany.hu>) internetes honlapján tájékozódhat a lakosság. A tájékoztatás eljut az érintettekhez az egészségügyi (házi orvosi, szakorvosi rendelők, Bajcsy-Zsilinszky Kórház, Gyógyszertárak), a szociális (Bárka) intézményekhez, az egyházakhoz (Budapest Külső-Kőbánya Szent Család Plébánia, Budapest-Kőbányai Református Egyházközség, Budapest Kőbányai Evangélikus Egyházközség), a civil szervezetekhez (Vöröskereszt, Alapítványok) és a kulturális intézményekhez (Kőrösi, könyvtárak) továbbított szórólapokon keresztül is.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A kultúratranszfer az idősek számára saját társadalmi fontosságuk és értékük megerősítését jelenti. A nyugdíjas kor elérése olyan időmennyiség felszabadulását eredményezi, amelynek eltöltési módja nagymértékben meghatározza nemcsak az egyén közérzetét és társadalmi helyét, hanem a vele egy háztartásban élő közvetlen családtagjait is. A felszabaduló idő aktív és hasznos eltöltése az egyén számára önmegvalósítási sikert jelent, míg a társadalom működése szempontjából a kohéziót és a pozitív társadalmi identitást erősítő tényező. A korábbi tervek, vágyak megvalósítása vagy a civil szervezetekben való részvétel segíti az idősek munkaerőpiacról való kilépésének átmenetét, s egyben hozzájárul az idősek társadalmi integrációjához és környezetükön belüli elismertségük növeléséhez.

A Törekvés Művelődési Központ nagy gondot és figyelmet fordít a senior korú látogatókra. Számos nyugdíjas klub működik itt:

- Törekvés Nyugdíjas Klub
- Vasutas Szakszervezet Nyugdíjas Klubja
- MÁV Vezérigazgatósági Nyugdíjas Klub
- Honvéd Nyugdíjas Klub
- Ószirózsa Nyugdíjas Klub.

A klubok célja az élethosszig tartó tartalmas, hasznos időtöltés elősegítése, a megromlott egészségi állapotuk miatt hátrányos helyzetűek, az egyedül élő idősek segítése, melynek során az idősek és a betegek képessé válnak emberi méltóságuk és függetlenségük megőrzésére, ezáltal hathatósan javul mindennapi életük minősége.

A foglalkozásokon kirándulnak, helytörténeti ismereteket kapnak, részt vesznek a Kőrösi által szervezett vetélkedőkön, farsangi, nőnap, anyák napi, karácsonyi rendezvényeket tartanak, adventi sétán vettek részt. Hangsúlyt helyeznek az egészséges életmód megismerésére, kialakítására, ennek érdekében orvosokat hívnak meg. Zenes, táncos összejövetelek is tarkítják összejöveteleiket.

Részt vettek a Szent László Napok rendezvényen, megkóstolták a főzőversenyen részt vevők finomságait, megnézték a 120 éves Polgármesteri Hivatal épületét, a kőbányai pince rendszert, a Katolikus Plébánia épületét, a Szent László Templomot toronyjárással és a Helytörténeti Múzeum Gyűjteményét. Részt vettek lovas sétakocsikázáson, kisvasutas és buszos városnézésen. A Honvéd Nyugdíjas Klub 2015-ben csatlakozott a Törekvés nyugdíjas klubjaihoz.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Kőbányán két könyvtárat működtet: a X/4. Kőbányai könyvtárat a kerület központjában, a Szent László téren (a Kőrösisel egy épületben) és a X/3. Újhegyi Könyvtárat Újhegy központi részén. Mindkét könyvtár tömegközlekedéssel jól megközelíthető. A X/4 könyvtár

2012-ben teljes felújításon esett át. Átszervezték a könyvtári tereket, új könyvtáros pultot, ruhatári szekrényeket, tágas gyermek-könyvtárat alakítottak ki. Új nyílászárókat kapott a teljes könyvtár, a belső tér átláthatóbbá, tágasabbá vált. A könnyebb hozzáférés miatt a gyakran kölcsönzött dokumentumokat a földszinten helyezték el. A könyvtár állománya kialakításakor hangsúlyos szerepet kapnak az idős olvasók, hiszen a könyvtár kölcsönzői között magas számban vannak jelen a nyugdíjasok. Elsősorban a könnyed, olvasmányos irodalom népszerű ennél a korosztálynál, így a könyvtárosok kiemelten figyelnek ezen irodalom beszerzésére és téma szerinti csoportosításukra a könnyebb tájékozódás megsegítésére.

A könyvtárakba sok nyugdíjas olvasó, könyvtárhasználó jár: az Újhegyi könyvtár nyugdíjas olvasóinak aránya 21%, a Kőbányai könyvtárban ez az arány 13%. (2011-es adatok alapján, 2012-ben a Kőbányai Könyvtár 8 hónapig felújítás miatt zárva volt). 2012 szeptemberétől 2013 májusáig ez következőképpen alakult: X/3.: 23%, X/4.: 19 %. 2013-ban és 2014-ben a nyugdíjas olvasók száma a Kőbányai Könyvtárban elérte a 20%-ot, 2015-ben, és 2016-ban pedig a 21%-ot.

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény kimondja, hogy a 70 év feletti olvasók számára a könyvtár használata ingyenes. A 70 év alatti nyugdíjas olvasók 50%-os kedvezménnyel vehetik igénybe a szolgáltatást. 2015-ben 915 beiratkozott nyugdíjas olvasó volt, ebből 455 fő kedvezményesen 460 fő ingyenesen vette igénybe a szolgáltatásaikat. Ez a szám 2015-ben 1017 volt, 517 fizető és 500 ingyenes taggal. 2016-ban 813 nyugdíjas olvasóból 419 fő fizetett és 394 iratkozott be a 70 éven felülieknek járó ingyenességgel élve.

A Körösi öt nyugdíjas klubnak ad helyet. A Gárdonyi Géza Nyugdíjas Pedagógus Klubnak, a Kőbányai Nyugdíjasok Érdekvédelmi Szervezetének, a Harmat Nyugdíjas Klubnak, a Kőbányai Nyugdíjasok Klubjának, valamint az Örökzöld Nyugdíjas Klubnak is egyöntetűen célja a szabadidő hasznos eltöltése, a rekreáció, ismereteik bővítése, kulturális programok szervezése. A klubnapoknak, foglalkozásoknak közösségformáló ereje van. Ily módon vesznek részt többek között a Nosztalgia bérlet előadásain, valamint rendszeres látogatói kiállításainak is. Ezen felül kirándulásokat, múzeumlátogatásokat szerveznek. Az Intézmény aktív résztvevője az Idősügyi Tanácsnak, helyet biztosít az idősek napi rendezvények, a Senior Ki Mit Tud?-oknak. A senior korosztállyal kapcsolatos programjaikról a HEP 144. oldalától olvashattunk részletesen.

A Szent László Plébánia Nyugdíjas Klub tájékoztatása szerint az idősek részt vesznek a Kulturális Központ egészségnapján, többen járnak tornázni és jógára, könyvtárba, nordic walking foglalkozásra, vízi tornára a Kápolna téri iskolába. 12-14 fő pedig hetente ingyen gyógytorna lehetőségben részesül egy a templomba járó doktornő magánrendelőjében.

c) idősek informatikai jártassága

A Kőbányai Könyvtárban 1998 óta van internet hozzáférési lehetőség. Ettől az időtől kezdve 2016-ig folyamatosan tartottak a szépkorúaknak internet-használói tanfolyamot. Az 1998 és 2015 között az Internetre kíváncsiak és ahhoz affinitást érzők elvégezték a tanfolyamot. A 2015. évben elindult egy visszaeső tendencia, mivel a korábbi években már sokan elsajátították ezen tudnivalókat. A meghirdetett tanfolyamok ellenére a jelentkezők létszáma annyira lecsökkent, hogy a lehetőséget megszüntették. A tanfolyamok 2014-2016 közötti adataiban is látható ez a csökkenő tendencia. 2014-ben 21 fő vett részt a 76 órás tanfolyamon, 2015-ben 18 fő a 74 órás tanfolyamon, 2016-ban mindössze kilenc fő végezte el a 46 órás tanfolyamot.

A felszabadult oktatóhelyiséget a Kőbánya Könyvtár a számítógépes tanfolyam megszűnése után a gyermekek szolgálatába állították.

A senior korosztály kiszolgálása, segítése a Kőbányai Könyvtárban mindennapos. A könyvtárosok segítenek az internethasználatban, lehetőséget biztosítanak nyomtatásra, fénymásolásra is.

Számos nyugdíjas jelentkezik az Önkormányzat által a kerületi időskorúaknak szervezett számítógépes tanfolyamra, és már a harmadik csoport végezte el nagy örömmel és lelkesedéssel a számítógép

használatát, kezelését a kerület többi iskolájában. A Kőbányán működő 12 általános iskolából a Bem József, Fekete István, Harmat, Janikovszky Éva, Kada Mihály, Keresztury Dezső, Kertvárosi és Széchenyi István általános iskolákban tartottak eddig nagy sikerű tanfolyamokat az informatika tanárok. A számítógépes tanfolyam részleteiről 144. oldalon olvashattunk.

A Szivárvány Kft. hat számítógépet kapott, melyeken klubtagjaik gyakorolják a tanfolyamon elsajátított ismereteket. Új foglalkozásként került bevezetésre önkéntes vezetésével a számítógép használatának oktatása. A programokon olyan kerületi nyugdíjasok is részt vehetnek, akik nem tagjai a klubnak. A lakók romló egészségi és szellemi állapotuk miatt nem érdeklődnek ezen foglalkozások iránt.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idősek és a nyugdíjasok szervezetei önkormányzati segítséggel működnek. Az idősek és nyugdíjasok civil szervezeteinek, szövetségeinek működése szervezethez és aktivitáshoz, társadalmi elismertséget és támogatottságot tükröz, programjaik jól illeszkednek az idősek igényeihez.

A Havasi Gyopár Alapítvány Információs, Tanácsadó és Esély Szolgálatot működtet, ahol különböző előadásokat, programokat, rendezvényeket szervez, melyeken évente több mint 2000 idős fordul meg. A Kőbányai Könyvtár által szervezett programok változatos lehetőséget kínálnak az idősödő korosztály részére. Igen kedveltek a műsorral egybekötött kiállítás megnyitók, például:

- 2014. május Klösz György: Budapest Anno fotókiállítás
- 2015. szept. Régi idők iskolája
- 2016. június Szántay Marianne ikonkiállítása

Néhány senior korosztályt érintő program:

- a hosszú évekig futó Karaván és Krimi klub a klubvezetők egészségi állapota és életkora miatt 2014-ben megszűnt
- önvédelmi előadást, oktatást szerveztek. Erre meginvitáltak egy karatemestert, aki elsősorban praktikus biztonsági elővigyázatosságról mesélt a megjelentek
- gasztronómiába is elkalauzolták a korosztály, meghívott vendég Patkós Mihály bemutatta hogyan kell kifilézni, és szálkamentessé tenni a halat. Patkós úr maga is nyugdíjas, segítői és közönsége is elsősorban az idősebb generációból állt össze
- 2016-ban több alkalommal a Kőbányai Írók, Költők egyesülete volt a vendég, amikor is irodalmi délutánokat tartottak
- Dr Kovács Gyula, nyugdíjas rendőr alezredes két alkalommal tartott könyvbemutatót, ahol Dr Dobos János könyveit ismertette meg az érdeklődőkkel
- Frideczky Katalin két könyvbemutatója is a nyugdíjas korosztályt szólította meg.

Az évente megrendezésre kerülő Országos Könyvtári Napokon is mindig szerveznek számukra előadást (egészséges életmód, egészséges táplálkozás, kreatív kézműves foglalkozás, gyógynövény bemutatók stb.).

A Szent László Plébánián dolgozó plébános rendszeresen látogatja a Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet Gizella utcai utókezelőjét és a Halom utcai Idősek Otthonát is, ahol szentségeket szolgáltat ki, szentmiséket tart nagy ünnepek előtt.

A sportnak az életminőség javításában és megtartásában kiemelt szerepe van. Kerületünkben ennek a korosztálynak is országos szinten elismert szervezethez van. Számos sportágban a hét szinte minden napján tartanak foglalkozásokat. A hétvégeken szervezett kirándulásokon, rendezvényeken vesznek részt. Sok budapesti, országos rendezvényen képviselik a kerületet, és hoznak sikereket az Önkormányzatnak, s maguknak.

Az Önkormányzat jelentős mértékben támogatja a szépkorúak sportolási lehetőségét. Polgármesteri kezdeményezésre 2012-ben 50 fővel létre jött egy új közösség, aki kedvezményes feltételekkel vehettek részt nordic-walking foglalkozásokon. 2013 óta hivatalosan bejegyzett civil szervezetként 310

tagot számlál a Kőbányai Ezüstkörűk Szabadidősport Egyesülete (továbbiakban: KESZE), mely tagság létszáma folyamatosan növekedik, jelenleg 576 fő, melyből 428 fő kőbányai lakos. Az egyesületnek tagja lehet minden tárgyévben 50. életévét betöltő személy. A KESZE 2017-ben már heti két kondicionáló torna, két zenés torna, két vízi torna, hétköznapin minden reggel két helyszínen nordic edzést szervezett, valamint a korábban elindított túra-programokat minden szerdán megtartják. Új elemként jelent meg a kínálatukban a gerinc, illetve meridián torna és a jóga foglalkozások.

A prevenció és az életminőség javítás kiváló eszköze az úszás. Képviselő-testület döntése alapján 2016. március 1-jétől reggel 6 és 8 óra között a kőbányai lakcímmel rendelkező nyugdíjasok kedvezményesen, alkalmanként 200 Ft-os jegy megváltásával vehetik igénybe az Újhegyi Uszoda és Strandfürdő szolgáltatásait.

A 2014 őszen először megrendezésre került Senior Olimpiára 51 nő, 34 férfi nevezett, a legidősebb 81 éves hölgy volt. 2015-ben 47 női, 28 férfi nevező volt, ekkor 81 éves férfi volt a legidősebb. 2016-ban a női nevezők létszáma jelentősen megemelkedett, 81 fővel képviseltették magukat a versenyen, míg a férfiak 34-en. Ebben az évben a legidősebb versenyző egy 84 éves hölgy volt.

Az Újhegyi Uszoda és Strandfürdőben megrendezett eseményen a résztvevők 10 versenyszámban nevezhettek egyénileg, illetve csapattal. A Senior Olimpia a sportoláson kívül kiváló közösségépítő rendezvény, melyet az Önkormányzat hagyományteremtő szándékkal kezdeményezett. 2016. októberben nagy érdeklődés és siker mellett rendezték meg a Sportközpont gyönyörűen felújított sportpályáin, illetve termeiben a III. Senior Olimpiának megfelelő, de az Olimpia szó használatának tilalma miatt a Kőbányai Tízkarikás Játékok nevet viselő eseményt. A 120 fős nevező mezőny 10 sportágban mérhette össze tudását, egyéni és csapat versenyszámokban. A rendezvény keretében a vetélkedők mellett egészségügyi szűrővizsgálatokat is biztosítottak a résztvevők számára.

A Szivárvány Kft-ben a klubtagok, lakók részére biztosított, hogy vallási igényeiknek megfelelően szokásaikat, vallásukat szabadon gyakorolhatják, ennek érvényre juttatását minden eszközzel elősegítik. A lakók az intézményen belül katolikus, református és evangélikus istentiszteleteken vehetnek részt, a klubtagok jellemzően a lakóhelyükön vesznek részt a vallási életben.

A vallásosság a lelki egészség egyik fontos mutatója, számos vizsgálat igazolja a vallásosság, a vallási közösséghez tartozás egészségvédő szerepét. Mind a vallásgyakorlás, mind a vallás fontossága igen jelentős védőfaktor az önkárosító magatartásformákkal kapcsolatban. A vallásosság igen jelentősen csökkenti a legnagyobb népegészségügyi jelentőségű megbetegedések - szív- és érrendszeri megbetegedések, daganatos betegségek - legfontosabb életvezetési rizikó faktorokat. A vallásgyakorlás kiemelten fontos védőfaktor a társas támogatás, a társadalmi kohézió erőssége szempontjából.

A Szivárvány Kft. célja az aktív életmód elősegítése. A klubtagoknak, lakóknak lehetőségük van a személyes fejlődésre és az ehhez szükséges aktivitási lehetőségekre. A Szivárvány Kft. szabadidős programjai:

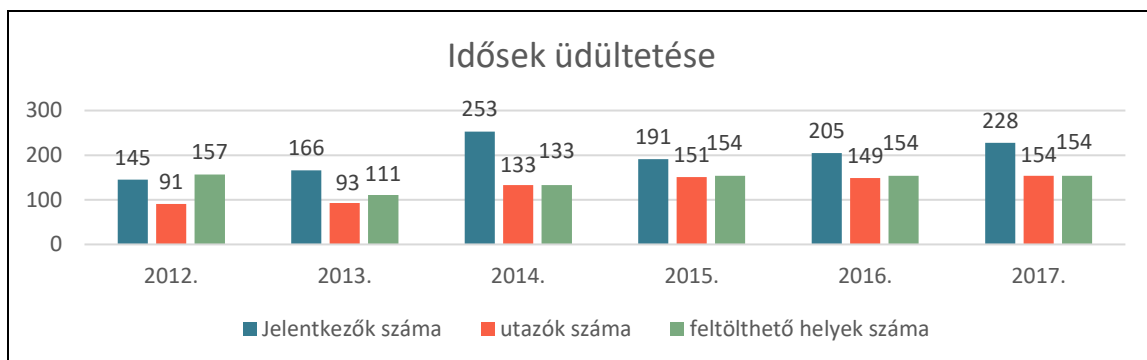
- fizikai: közös séták, sportnapok, tánc, torna, csoportos gyógytorna. A fizikai foglalkozások célja a közösség erősítése, a vitalitás megőrzése.
- szellemi, szórakoztató, kulturális: memóriatorna, keresztretjévényfejtő verseny, társasjátékok, német és angol nyelvtanulás, irodalmi délelőttök, a különböző ünnepkörökhöz kapcsolódó programok (pl. farsangi bál jelmezversennyel, húsvéti tojáskeresés, anyák és apák napja köszöntése, készülődés a karácsonyra stb.), Idősek hónapja programsorozat, név- és születésnapok köszöntése, nemzeti ünnepek, zenés-táncos összejövetelek. Ezen programok a mentális képességek karbantartására, fejlesztésére, foglalkoztatására is szolgálnak.
- kerületi programokon való részvétel (Újhegyi Piknik, Szent László Napok programjai, Idősek Világnapja, Senior Tízkarikás Játékok stb.), mellyel segítik a társadalmi integrációt, a kerület életében való részvételt.

A dolgozók támogatják a klubtagok, lakók közösségi életben való aktív részvételét és az ehhez szükséges személyre szóló segítséget biztosítják. A programokról szóló információkat jól láthatóan és elérhetően közzéteszik a falújságokon, naponta ismertetik az aktuális programokat a klubtagokkal, a lakókkal, a klubtagok e-mailben is megkapják a havi programokat.

Évről évre egyre nagyobb hangsúlyt kap az Idősek Hónapja rendezvénysorozat, ahol minden klubtag, lakó megtalálja a számára tetsző programot. A mozgásos foglalkozások célja a fizikai állóképesség, kondíció szinten tartása, ezért a dolgozók rendszeresen tartanak frissítő, élénkítő, zenés tornát. A gyógytornász irányításával rendszeres a csoportos gyógytorna. Gyakran szerveznek klubtagjaiknak, lakóiknak hosszabb és rövidebb sétákat, kirándulásokat, autóbusszos kirándulásokat. Jártak Veszprémben, Tatán, Székesfehérváron, Nádasdudányban, Nagymaroson, Kismaroson, Verőcén, Kiskunhalason, 45-50 fővel.

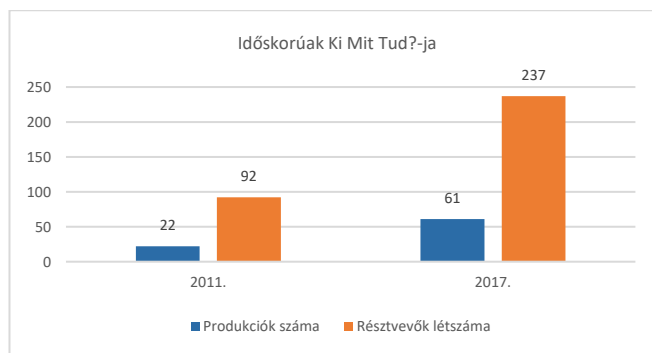
A kulturális foglalkozásokon a cél fejleszteni a memóriát, szóincset, kommunikációs készséget is. Szellemi vetélkedőket, memóriatornát, keresztrejtvényfejtő versenyeket tartanak. Megemlékeznek ünnepekről, hagyományokról. Zenés programok szervezésével a felmerülő szórakozási igényt igyekeznek kielégíteni. Társintézmények és színházi közönségszervezők közreműködésével rendszeresen van lehetőség ingyenes vagy kedvezményes színház-, cirkusz-, múzeumlátogatásra. Kapcsolatban állnak a Fővárosi Nagycirkusszal, az Operett Színházzal, a Planetáriummal, a Fővárosi Állat- és Növénykerttel. Ezen programok iránt folyamatosan csökken az érdeklődés a klubtagok és a lakók magas életkora és egyre romló egészségi állapota miatt.

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít az idősekre, évente hagyományosan ingyenes színházi előadással ünnepli meg az Idősek Világnapját, és minden évben lehetőséget biztosít a kerületi nyugdíjasoknak az önkormányzat Balaton-parti üdülőjében a pihenésre. Az üdülési pályázatot kizárólag kőbányai lakcímmel rendelkező idősek számára írja ki az önkormányzat. A visszatérő, jutányos áron igénybe vehető lehetőséget a kerületi idősek rendkívüli módon igénylik és számon tartják, minden évben nagy a túljelentkezés, ezért a pályázat egyik feltétele, hogy csak három évente vehetik igénybe az üdülést. Saját költségként az idegenforgalmi adót maguk fizetik. Az idősüdültetés lebonyolítását a Bárka végzi. Az üdülés ideje alatt turnusonként két-két gondozónő részt vesz az idősek ellátásában, az idősek oda- és visszautaztatása az Önkormányzat által bérelt autóbusszal történik. A hatnapos csoportok résztvevői számára napi háromszori étkezést és különböző programokat is biztosít az Önkormányzat. A hagyományosan Balatonalmádiban lebonyolított csoportokon kívül 2012 és 2014 között az önkormányzat faházás balatonlellei nyári táborában is lehetőség volt az üdülésre. Ez a helyszín azonban az idősek körében a kényelem hiánya, valamint az utószezon zordabb időjárása miatt nem aratott osztatlan sikert. A Balatonlellére történt alacsony számú jelentkezés miatt 2015-től magasabb turnusszámban, de már kizárólag csak Balatonalmádiban nyaralhatnak Kőbánya nyugdíjasai.

2012-től megrendezésre került a kőbányai szépkorúak részére a Ki Mit Tud? vetélkedő. A nagy érdeklődésre való tekintettel az eleinte kétévenkénti rendezésre tervezett esemény során 2015-től minden évben már más kerületi idősekkel is megmérkőzhetnek a jelentkezők, mivel a nevezést kerületen kívüliek is megtehették. A Ki Mit Tud? során előadott produkciók száma is ennek

megfelelően emelkedett a kezdeti 18-as műsorszámról 61-re, a színpadra fellépő versenyzők létszáma pedig 92-ről 237-re.

Képzőművészeti pályázaton is összemérhetik tudásukat a kerületi szépkorúak. A pályázaton minden jelentkező maximum 3 olyan pályaművel pályázhat, melyet az előző két évben megrendezett kézműves pályázatokon nem nyújtott be. A pályázatra benyújtott pályaművek teljes anyagát minden évben az Idősek Világnapján megnyíló kiállításon tekintheti meg a nagyjérdemű. Ekkor kerül sor a díjkiosztásra is, valamint egy, a nyugdíjasoknak szóló ingyenes színházi előadásra is.

A 2015. évben első alkalommal tesztelhetők a kerületről szóló ismereteiket baráti alapon verbuválódott csapatok. A jó hangulatú helytörténeti vetélkedőn 2015-ben hét, 2016-ban szintén hét, majd, 2017-ben négy csapat mérte össze tudását, és kaphatott új ismereteket is a kerületről.

2016-ban és 2017-ben az Önkormányzat Kőbánya idősei részére Farsangi Mulatsággal egybekötött Süteménykészítő versenyt rendezett a KÖSZI-ben. A nagyszerű rendezvényen a multság résztvevői megkóstolhatták a szakmai zsűri által legfinomabbnak ítélt kőbányai süteményt, majd élő zenével, tánccal búcsúztathatták a farsangi időszakot.

Ezek a kezdeményezések maximálisan szolgálják azt a HEP-ben megfogalmazott alapelvet, hogy az időződő kerületben nem csak a nyugdíjas korosztály védelmére, hanem számukra programok, szabadidős tevékenységek biztosítására is szükség van, hisz ezek által elkerülhető az elmagányosodás, és biztosítható a tevékeny öregkor.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. Kevés azon (kerületi intézményekben dolgozó) szakemberek a száma, akik részt vesznek olyan speciális képzéseken és továbbképzéseken, amelyek védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos ismereteket adnak	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó idősek emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi intézmények szakemberei részére
2. Az idősek érdekében működő civil szervezetekről és azok tevékenységeiről nem teljes körű ismeretek	Adatgyűjtés a kerületben az időskorúak érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal
3. Hiányzó adattáblák, adatok hiányában	Határidőn belül a táblák kitöltése

4. Segítség az áldozattá válás megelőzésében, a biztonságos otthon érzete kialakításában	Közvetlen kapcsolat kialakításának segítése a nyugdíjasok és a polgárőr szervezetek között, otthon védelmét szolgáló intézkedések
5. Egészséges életmód kialakítása, megtartása, magas az egyedülélők aránya, ezért közösségi élet szervezése	A kerületben, a nyugdíjas korosztályt célzó sporttevékenységek, egyesületek segítése A kerületi kulturális intézményekben működő nyugdíjas klubok segítése
6. A generációk közötti szakadék csökkentése, valamint az élethosszig tanulás érdekében a számítógépes tanfolyam fenntartása a nyugdíjas korosztály részére	Kerületi nyugdíjasok részére a számítógépes tanfolyam fenntartása
7. A kardiológiai rehabilitációban résztvevők, illetve rehabilitációra, kórházi ellátásra nem szorulók részére az egészséges életmód kialakításának segítése	A kardiovaszkuláris tanösvény kialakítása a rehabilitáció ideje alatt, majd azt követően is térítésmentesen használható lehetőséget biztosít a kardiológiai rehabilitációban résztvevők számára. A tanösvényt – az eligazító, útmutató táblák segítségével – azok is használhatják, akik törődnek egészségükkel, és kórházi, illetve rehabilitációs ellátásra nem szorulnak.
8. Magas az egyedül élők száma a kerületben	Kedvezményes üdülési lehetőség biztosítása a kerületben élő nyugdíjasok részére
9. Magas az egyedül élők száma a kerületben, a tevékeny időskor segítése	Ki Mit Tud vetélkedő megszervezése annak érdekében, hogy a közösségi életbe minél több kerületi nyugdíjas bekapcsolódjon

Jövőképünk

Folyamatosan odafigyelünk az idős személyek szociális, egészségügyi szolgáltatásait biztosítására, életminőségük javítására, a tevékeny időskor megőrzésére és a nemzedékek közötti szolidaritásra.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
	1. Védett tulajdonságú csoportokba tartozó idős emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi önkormányzati intézmények szakemberei részére	Humányszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Bárka Egészségügyi, szociális intézmények
	2. Adatgyűjtés a kerületben az időskorúak érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal	Esélyegyenlőségi referens – felelős Helyi médiumok Civil referens
	3. Határidőn belül a hiányzó adattáblák kitöltése	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat önkormányzati intézmények

4. Áldozattá válás megelőzésének lehetőségei, biztonságos otthon – biztonságos érzés erősítése	Városüzemeltetési Osztály vezetője Polgárőr szervezetek Rendőrség Esélyegyenlőségi referens
5. Egészséges életmód kialakítása, megtartása, idős emberek aktivitását segítő programok megőrzése, közösségi élet szervezése, új lehetőségek feltárása	Sportreferens – felelős Esélyegyenlőségi referens Kőrösi igazgatója
6. A generációk közötti szakadék csökkentése, valamint az élethosszig tanulás érdekében a számítógépes tanfolyam fenntartása a nyugdíjas korosztály részére	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Esélyegyenlőségi referens Önkormányzat
7. Kardiovaszkuláris tanösvény kialakítása az Óhegy parkban	Esélyegyenlőségi referens Városüzemeltetési Osztály vezetője Fővárosi Bajcsy-Zsilinszky Kórház Kardiológiai Rehabilitációs Osztálya
8. Kedvezményes üdülési lehetőség biztosítása a kerületben élő nyugdíjasok részére	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Kőrösi igazgatója
9. „Ki Mit Tud” vetélkedő megszervezése annak érdekében, hogy a közösségi életbe minél több kerületi nyugdíjas bekapcsolódjon	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Kőrösi igazgatója

HEP IT

1. Intézkedés címe:	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó idős emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi intézmények szakembereinek
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kevés és olykor nem megfelelő ismerettel rendelkező szakemberek foglalkoznak a védett tulajdonságú csoportokba tartozó, idős emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival. Érzékenyítő tréningeken, speciális képzéseken elsajátított tudás a mindennapi munkában jelent segítséget
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Emelkedjen az érzékenyítő tréningeken, speciális képzéseken és továbbképzéseken résztvevő szakemberek száma a szociális és az egészségügy területén
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Képzések és továbbképzések ajánlása, támogatása a kerületi szakemberek számára Képzések szervezése, toborzás, lebonyolítás
Résztvevők és felelős	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Bárka Egészségügyi, szociális intézmények
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan, szükség szerint tanfolyamok, képzések, érzékenyítő tréningek kijánlása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Szakemberek számának növekedése, képzések száma, képzésen résztvevők száma, képzést elvégzők száma

Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szükséges ismeretek elmaradása, motiválatlanság; költségvetési forrás hiánya; pályázat hiánya
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás évente egy speciális érzékenyítő tréning megtartására Intézményi költségvetésen belül továbbképzésre biztosított nevesített forrás Pályázati forrás Humánerőforrás a tréning megszervezéséhez Informatikai erőforrás a tréning helyszínén a képzések biztosításához

2. Intézkedés címe:	Időskorúak érdekében működő civil szervezetek feltérképezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az időskorúak érdekében működő civil szervezetek és azok tevékenységeik nem teljes körű ismerete
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Az együttműködések kialakításával szélesebb szolgáltatási paletta kialakítása, valamint valóságosabb helyzetelemzés. Az alaposabb helyzetelemzés relevánsabb intézkedések tervezését teszi lehetővé
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, meglévő adatbázis frissítése. Együttműködés legalizálása Sajtóban, médiumokban, Idősügyi Tanácson keresztül civil szervezetek számára lehetőség a bemutatkozásra
Résztevők és felelős	Civil referens – felelős Helyi médiumok Esélyegyenlőségi referens
Partnerek	Civil szervezetek Köbányai médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos kapcsolattartás a kerületben működő azon civil szervezetekkel, akik az idősokkal kiemelten foglalkoznak Tevékenységükről évente, illetve szükség szerint tájékoztatás készítése és megjelentetése az Önkormányzat és intézményei honlapján
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú cél: naprakész adatbázis Középtávú cél: a kapcsolatfelvétel által a civil szervezetek ismertségének növelése az Ön kormányzat hathatós közreműködésével, együttműködések kialakítása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Civil szervezetek változó adatai, folyamatos ellenőrzés Idősokkal foglalkozó intézmények bevonása a feladatba
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: adatbázis frissítése Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbítása az intézmények felé

3. Intézkedés címe:	Hiányos adattáblák
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Adatszolgáltatás hiányában a táblák feltöltése hiányos
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtáv: a kötelező táblák kitöltése (kiemelt), hosszútáv: a többi tábla kitöltése; HEP Fórumon napirendi pont legyen az adatgyűjtés mikéntje
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

	2. Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés 3. Idősek informatikai jártassága 4. Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen
Résztevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat Önkormányzati intézmények
Partnerek	Önkormányzat Önkormányzati intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A HEP lezárásában ki kell térni a kitöltött adattáblák mutatóinak kifejtésére
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Adatszolgáltatás lassúsága
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: adatbázis frissítéséhez, naprakészen tartásához Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbítása az intézmények felé

4. Intézkedés címe:	Áldozattá válás megelőzésének lehetőségei, biztonságos otthon – biztonságos érzés erősítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idősek gyakran válhatnak áldozattá
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Idősek biztonságának javítása, áldozattá válás lehetőségének megelőzése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Előadások szervezése, biztonsági rendszerek kiépítésének segítése, állandó felügyelet biztosítása
Résztevők és felelős	Városüzemeltetési Osztály vezetője – felelős Közterület-felügyelet Rendőrség Esélyegyenlőségi referens
Partnerek	Polgárőrszervezetek Civil szervezetek Kőrösi Kulturális Központ
Határidő(k) pontokba szedve	Térfigyelő kamerák felszerelésére kiírt pályázat – az Önkormányzat döntése alapján. Az intézkedés fenntartása 2018 júniusáig Közvetlen kapcsolat kialakítása a közterület-felügyelők és a nyugdíjas korosztály között
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A kiírt pályázat alapján a térfigyelő kamerák számának változása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nyugdíjasok bizalmatlansága. Személyes találkozás, közvetlen kapcsolat kiépítése
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: kapcsolat felvételére, nyugdíjas klubokkal találkozó megszervezésére Infrastrukturális erőforrás a találkozók helyszínének biztosítására

5. Intézkedés címe:	Az idősek esélyegyenlőségét javító aktivitást segítő programok
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas az idős és az egyedül élő személyek aránya.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Magányosság, elszigetelődés megelőzése, az idősek életminőségének javítása. Az elmagányosodás megakadályozása érdekében változatos kulturális, sportolási programok folyamatos szervezése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A továbbiakban is aktivitást megőrző programok szervezése, lebonyolítása, újabb programok szervezése
Résztevők és felelős	Sportreferens – felelős Esélyegyenlőségi referens Bárka Kőrösi Kulturális Központ Törekvés Kulturális Központ Sportközpont Szivárvány Kft. Sportszervezetek
Partnerek	Civil szervezetek, Önkormányzati intézmények Helyi médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Programok száma Résztevők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pénzügyi forrás csökkenése, hiánya
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás intézményeknél, Önkormányzatnál Humán erőforrás: programok szervezése, lebonyolítása Infrastrukturális forrás: rendezvények, programok helyszínének biztosítása Informatikai erőforrás: programok eljuttatása a célcsoportnak

6. Intézkedés címe:	Élethosszig tartó tanulás, generációs különbségek csökkentése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Igény mutatkozik az idősek körében a számítástechnikai ismeretek megismerésére, megtanulására
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A számítógépes ismeretek átadásával a nagyszülők-unokák egymáshoz közelebb hozása Az idősek életminőségének javítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A továbbiakban is biztosítani kell a lehetőséget az idős korosztály számítógépes tudásának fejlesztésére szervezése
Résztevők és felelős	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Esélyegyenlőségi referens Kelet-Pesti Tankerület
Partnerek	Kerületi iskolák Helyi médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	folyamatos

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A tanfolyamon résztvevők számának alakulása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pénzügyi forrás csökkenése, hiánya
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás Humán erőforrás a programok szervezésére, lebonyolítására Infrastrukturális forrása tanfolyamok helyszínének biztosítása

7. Intézkedés címe:	Kardiovaszkuláris tanösvény kialakítása az Óhegy parkban
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Igény mutatkozik az idősek körében az egészséges életmód kialakításának, fenntartásának segítésére
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A kardiovaszkuláris tanösvény kialakítása nem csak a kardiológiai rehabilitációban részt vevők számára, hanem az egészséges idősek életminőségének javításában is segítséget nyújt
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Rövidtáv: kardiovaszkuláris tanösvény kialakítása az Óhegy parkban Közép és hosszú távon: a kardiovaszkuláris tanösvény megismertetése a kőbányai lakossággal a helyi médiumokon keresztül
Résztvevők és felelős	Egyeztetés a kardiológiai Rehabilitációs Osztály főorvosával a tanösvény kialakításával kapcsolatban annak érdekében, hogy a 2018. évben meg lehessen tervezetni a tanösvény kialakítását
Partnerek	Városüzemeltetési Osztály vezetője – felelős Esélyegyenlőségi referens Fővárosi Bajcsy-Zsilinszky Kórház Kardiológiai Rehabilitációs Osztály osztályvezető főorvosa
Határidő(k) pontokba szedve	Polgármesteri Hivatal Főosztályai Fővárosi Bajcsy-Zsilinszky Kórház igazgatósága KÖKERT
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	2018. június 30. – Tanösvény megtervezése 2019. augusztus 30. – Tanösvény kialakítása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A beszámolók alapján az eredményességi mutatók figyelése
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás

8. Intézkedés címe:	Kedvezményes üdülési lehetőség biztosítása a kerületben élő nyugdíjasok részére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A kerületben sok idős él magányosan, akiknek nincsen lehetőségük saját erőből nyaraláson részt venni
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A kedvezményes üdülés biztosításával csökkenthető az elmagányosodás Az idősek életminőségének javítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A továbbiakban is biztosítani kell a lehetőséget az idős korosztály számára a kedvezményes üdülési lehetőséget az Önkormányzat nyaralójában
Résztvevők és	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős

felelős	Bárka
Partnerek	Kőrösi igazgatója Helyi médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A kedvezményes üdülésre jelentkezők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pénzügyi forrás csökkenése, hiánya
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás Humán erőforrás az üdülés szervezésére, lebonyolítására

9. Intézkedés címe:	. „Ki Mit Tud” vetélkedő megszervezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A kerületben sok idős él magányosan
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Az idős korosztály részére szervezett vetélkedővel csökkenthető az elmagányosodás, növelhető a közösségi élmények nyújtotta pozitív hatás Az idősek életminőségének javítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A továbbiakban is biztosítani kell a lehetőséget az idős korosztály számára a vetélkedő megszervezésére
Résztevők és felelős	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Kőrösi igazgatója
Partnerek	Kőrösi Helyi médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A „Ki Mit Tud” vetélkedőre jelentkezők és az azon résztvevők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pénzügyi forrás csökkenése, hiánya
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás Humán erőforrás a vetélkedő megszervezésére, lebonyolítására

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

E tématerület esetén a központi és területi adatszolgáltatásban kevés információ áll rendelkezésre. Ezért az alábbi területeken érdemes adatgyűjtést és statisztikai elemzést végezni, amely szerepel az intézkedési tervben.

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos/megváltozott munkaképességűek nem eltartottja, hanem jogaival élni képes, önálló tagja lehet a társadalomnak. A fogyatékossg okozta társadalmi részvétel-korlátozottság sajátos megjelenési formája a munkaképesség változása, mely megnyilvánulhat egy adott munka, foglalkozás, illetve ezek szűkebb vagy tágabb csoportja ellátásra való képesség elvesztésében vagy csökkenésében.

A fogyatékossg társadalmilag kezelhető és így kezelendő. A fogyatékossg a károsodásnak a környezet által is meghatározott következménye, mely különböző tényezők együtt hatásából alakul ki. Ugyanakkor az is tény, hogy a fogyatékos emberek jelentős részének a legideálisabb környezetben is megmaradnak a korlátai. A támogató fizikai és társadalmi környezet alkalmazása csökkentheti ezeket a függőségeket.

A fogyatékossg jelenleg használt koncepciója a szociális és foglalkoztatási tényezőkre helyezi a hangsúlyt. A probléma megoldását a társadalmi reintegráció terén kell keresni, a hangsúlyt a társadalmi szolidaritás fejlesztésére kell helyezni. A fogyatékos emberek számára meg kell teremteni a rokkantság elkerülésének a lehetőségét, választási lehetőségeket kell számukra biztosítani a foglalkoztatás, illetve a speciális szolgáltatások igénybevétele között.

A szervezeti struktúrák, fiziológiai funkciók hiányát, csökkenését vagy torzulását összefoglaló néven károsodásnak nevezzük. A károsodások veleszületett rendellenesség, betegség, vagy sérülés következtében jönnek létre. A károsodások az egyén bizonyos képességeinek csökkenését okozhatják, s akadályozhatják tevékenységeinek elvégzésében/kivitelezésében.

Az egészségkárosodás és a fogyatékossg nem azonos fogalmak, a betegség, a rendellenesség, a sérülés nem szükségszerűen eredményezi a struktúrák és funkciók károsodását.

A károsodások értékelése objektíven, különböző egészségügyi dokumentumok alapján, a tevékenységkorlátozottság és a részvétel – akadályozottság számszerűen, arányszámokkal is jellemezhető kategóriákba sorolhatók: a 0 %-os érték a károsodásmentességet, a 100 % a teljes károsodást jelenti. Mivel a károsodás/funkcióvesztés lehet teljes vagy részleges, ezért a részleges károsodások, változások esetén van szükség a százalékos meghatározásra.

A foglalkoztathatóság megítélése sajátos feladat: arról kell véleményt alkotni, hogy a vizsgált személy alkalmas-e a munkája folytatására, vagy sem, alkalmas-e a tanult szakmája további folytatására. Amennyiben az egyén betegsége és károsodása ellenére is képes arra, hogy munkája változtatásával vagy anélkül el tudja látni munkafeladatait, nem szükségszerű „rokkantnak” minősíteni. A tevékenység és a részvétel a képesség és a teljesítmény kategóriáival jellemezhető.

A fogyatékossg az egyénnel szemben támasztott személyi, társadalmi, foglalkoztatási vagy törvényes igények, kötelezettségek teljesítését biztosító képességek károsodás miatti kedvezőtlen változása. A fogyatékossg mértéke az egyéntől – önmaga és a társadalom által – elvárt, illetve az aktuálisan, a korlátozottság állapotában nyújtott teljesítmény különbségével jellemezhető.

A fogyatékossg alatt általában az alapvető tevékenységek korlátozottságát értjük.

A jogszabályrendszerek, a rendelkezésre álló anyagi erőforrások, s azok célirányos, hatékony felhasználása, valamint a társadalmi közakarat egysége teremtheti csak meg a fogyatékos emberek számára is a társadalom többi polgárával azonos esélyt a teljes életre.

Az egészségkárosodás következtében kialakult fogyatékossg és rokkantság gazdasági kihatásai is jelentősek, valamint a költségvetés egyensúlyára is hatással bírnak.

A kapcsolódó tételes kiadások mellett figyelembe kell venni a munkából való kiesés okozta veszteségeket is:

- munkából származó jövedelmek kiesései,
- a kiadások nagy hányadát képviselik az egészségügyi szolgáltatások, a gyógyszer – és gyógyászati segédeszköz támogatások, rehabilitációs szolgáltatások költségei,
- a fiatal, munkaképes korú egyének estében a rokkantsággal kapcsolatos jövőbeni veszteségek és költségek (pl. az életjövdelem csökkenése) s ezeknek megfelelő módszerekkel történő prognosztizálása.

A megváltozott munkaképesség kezelésének politikájában nem a kiadások csökkentése, hanem a modern társadalmi elveknek megfelelő, a gazdasági hasznosságot is eredményező, újfajta munkaerő piaci részvétel és szociális reintegráció megvalósítása kell, hogy a fő cél legyen, akár a kiadások növelése, illetve átcsoportosítása révén is. A fogyatékosok civil szervezetei egyre nagyobb szerepet vállalnak a fogyatékosok társadalmi kezelésének alakításában és célkitűzéseinek megvalósításában.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága

(pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (Fltv. 57/B §.)

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség és nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Probléma továbbá, ha nem áll rendelkezésre olyan foglalkoztatási szakember, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Amennyiben nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kísérje, úgy sikertelen lehet a beszoktatás, amelynek következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása. Mindezekre tekintettel javasolt folyamatosan felkutatni a fogyatékos munkavállalókkal is betölthető álláshelyeket.

A Polgármesteri Hivatal vezetése nagy hangsúlyt fektet a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatására. Számuk az elmúlt években a következők szerint változott: 2013. évben 10 fő, 2014-ben 9 fő, 2015. évben 10 fő, 2016. évben 17 fő megváltozott munkaképességű munkatárs dolgozik a Polgármesteri Hivatalban. A jövőben ezt a létszámot két fővel tovább kívánja bővíteni a vezetés. Kiemelt cél, hogy a munkatársi közösség a megváltozott munkaképességű foglalkoztatottakat teljes értékű munkatársként fogadja el. Ennek érdekében az Önkormányzat anonim attitűdmérést folytatott a munkavállalók körében, melyben a fogyatékkal élőkkel kapcsolatos elfogadást kívánta feltérképezni. A kérdőív kitöltése önkéntes volt, a Polgármesteri Hivatal alkalmazotti körének 50%-a töltötte ki a kérdőívet, legnagyobb számban 35-60 év közöttiek. A válaszadók 85% nő volt. Az értékelés során egyértelművé vált, hogy a kérdőívet kitöltők számára nem okoz gondot az, hogy fogyatékkal élő munkatársakkal dolgozzanak együtt. A kérdőív kitöltése során felmerült az igény az érzékenyítő tréning megszervezésére, ennek érdekében az Önkormányzat 2015 augusztusában általános, nagy létszámú bemutatkozó tréninget tartott mind a hallás, mind a látás sérült kollégák bevonásával. A tréningen 87 munkatárs vett részt. Ezt követően hetente két alkalommal lehetett részt venni kiscsoportos érzékenyítő tréningen napi egy órában, ahol még közelebbről lehetett megismerkedni a fogyatékkal élők életével, nehézségeivel, korlátaival, ki lehetett próbálni azokat az eszközöket, amelyeket a látássérültek használnak (braille írás, fehér bot), valamint ízelítőt kaphattak a munkatársak a jelyelvből is. A vak munkatársak által tartott tréningeken 71 fő, a siket munkatárs által tartott

tréningen 39 fő vett részt. 2016-ban a Kőbányai Egyesített Bölcsődék is bevezette a masszőr szolgáltatást, ezt megelőzően kérték, hogy a Polgármesteri Hivatal vak munkatársai tartsanak részükre is érzékenyítő tréninget, mivel ők is vakokat terveztek foglalkoztatni.

A Fogyatékos-ság-barát Munkahely elismerésre 2015. júniusában pályázott az Önkormányzat a Salva Vita Alapítvány megkeresésén keresztül, az általuk megküldött jelentkezési lappal. A pályázat során megfogalmazásra kerültek azok a jövőbeli célok, amelyek előre láthatóan megvalósíthatók. A rövidtávú tervek alapján az érzékenyítő tréningek megvalósultak, elkészült egy felmérés a munkavállalók szemléletéről a megváltozott munkaképességű munkatársakkal kapcsolatban. Új munkakörben – a Közterület-felügyeleténél térfigyelő operátori feladatok ellátására – is megváltozott munkaképességű munkavállalót foglalkoztat az Önkormányzat. A középtávú tervek – 5 fő megváltozott munkaképességű masszőr foglalkoztatása, akadálymentes ügyfélközpont építése – megvalósultak.

A Fogyatékos-ság-barát Munkahely elismerő címet az Önkormányzat 2015. decemberében kapta meg. Dr. Szabó Krisztián jegyző vette át az elismerést. Az Önkormányzat további tervei között szerepel a Polgármesteri Hivatal dolgozói részére alapjelnyelvi képzés. 2017-ben az Önkormányzat újra megpályázta a Fogyatékos-ság-barát Munkahely címet.

Az Önkormányzat a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. közreműködésével érzékenyítő tréninget szervezett, melyen a Polgármesteri Hivatal munkatársai is részt vettek.

Az Önkormányzat pályázati forrás igénybevételével felépítette az új Ügyfélszolgálati Központot, mely 2017. februárjában megnyitotta kapuit az Állomás utca 26. szám alatt.

Az ügyfélközpont a meglévő, fővárosi védettségű épület felújításával és egy új épületszárny építésével valósult meg mintegy bruttó 500 M forint értékű beruházás keretében. Az ügyfélközpontban a Polgármesteri Hivatal nagy ügyfélforgalmat bonyolító szervezeti egységei kaptak helyet.

A kialakítása során az akadálymentes használat kiemelt szempont volt. Az épület akadálymentes megközelítése az Állomás utcai bejáraton keresztül biztosított. A bejárat a járda szintjéről szintben megközelíthető. A fogadótérben történő tájékozódás után az ügyfelek közvetlenül érik el az új épületrész földszintjét, és lift vagy lépcső használatával az új épület emeleti irodáit, illetve a pincszinti vizes helyiségeket, valamint a régi épület pincszinti földemébe harapó lépcső segítségével a régi épület ügyfélváró területét.

Ügyfélforgalmi funkció az új épületrész földszinti és emeleti szintjén, valamint a régi épületrész földszintjén található. Az új épületrész teljesen akadálymentesített, a szintek közötti közlekedést lift biztosítja. A régi épületrész földszintje a kertben kialakított rámparendszeren keresztül érhető el kerekesszékekkel akadálymentesen. Emellett a mozgáskorlátozott ügyfelek kényelmesebb ügyintézés érdekében az új épületrész földszintjén dedikált ügyfélszolgálati pont létesült, ahol a mozgáskorlátozott ügyfelek az összes ügyet egy helyen intézhetik.

Az ügyfélforgalmi térhez kapcsolódóan a mozgáskorlátozottak számára használható vizesblokk készül a pince szinten, amely lifttel megközelíthető.

A látásukban korlátozottakat a földszinti fogadótérben a padlón és a lépcsőkön vezető vonalak és eltérő színű burkolat segíti.

A hallásukban korlátozottakat az ügyfélhívó rendszer monitorján tájékozódhatnak hívószámukról és az ügyintézés helyéről, a látásukban korlátozottakat hangosbeszélő tájékoztatja.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak. Az akadálymentesítési javaslatban célszerű a fogyatékos-ság jellege és a fogyatékos személyek száma alapján rangsorolni, hogy az akadálymentesítés lépései milyen sorrendben és ütemezéssel kövessék egymást. A rámpa és kijelölt parkoló nemcsak mozgássérült

személyek, hanem más csoportok részére is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősek), az információs táblák, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal, például közlekedési eszközökön alkalmazva. Fontos a célpályázatok felkutatása és az akadálymentesítés komplex, rövid- közép- és hosszú távú terveinek elkészítései.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Minden évben minimum egy alkalommal sor kerül az Egészségnap megrendezésére, a Kőrösi által biztosított lehetőségek között nagyon sok egészségügyben dolgozó részvételével, ami a Népegészségügyi Intézettel való szoros együttműködés eredménye. A rendezvény évről évre ismertebb, kedveltebb lett a kerületi lakosok körében.

A Kőrösi minden év novemberében megtartja a Parafónia zenekar koncertjét, a Zene mindenkié Egyesület részvételével és jóvoltából, ezzel is támogatva az Egyesület nemes céljait.

Javasolt folyamatosan felkutatni a fogyatékkal élők önálló életvitelét támogató helyi intézményeket, programokat, szolgáltatásokat.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A Kőbányai Mozgássérült Szervezet (a továbbiakban: Szervezet) tagjainak legfőbb jellemzője, hogy nehezen vagy igen nagy szervezéssel (szállítás) tudnak közlekedni, illetve a lakásukat elhagyni, ügyeiket intézni.

A rokkant emberek átminősítése és a rokkantsági járulék bevezetése, a közgyógyellátási igazolványok elvonása, majd ismételt igénylés alapján a visszaállítása, a parkolási engedélyek megszerzésének ismerete, valamint lakás átalakítási támogatás igénylése kapcsán a Szervezet igyekszik segíteni a tagjain.

Javasolt egyéb civil szervezetek felkutatása, akik a kerületben lakó fogyatékkal élő emberek segítségére lehetnek az ellátások felkutatásában és igénybe vételében.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az alábbiakban kiemeljük azokat a területeket jogszabályi hivatkozással, amelyek a fogyatékkal élő személyek jogait biztosítják.

a/ Környezet:

A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékoztatói lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)- (2))

b/ Kommunikáció:

A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékoztató és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6.- 7. §). Az Önkormányzat akadálymentesített honlapján a látásukban korlátozottak a közérdekű információkhoz hozzáférnek, onnan tájékozódni tudnak a kerület életéről, a helyi lakókat érintő információkról.

c/ Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés:

A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

d/ Közlekedés:

A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás.

e/ Támogató szolgálat, segédeszköz:

fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)

f/ Egészségügy:

A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv.

g/ Oktatás, képzés:

A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13. §).

A kerület óvodáiban meghatározottan fogadják a fogyatékkal élő gyermekeket. A táblázat a HEP 114-115. oldalán megtalálható.

A kerületi bölcsődékben a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása fenntartói támogatással 2000. szeptember 1-től kezdődött meg. Az ellátás iránt jelentkező folyamatosan növekvő igények kielégítése, valamint a humán erőforrás hatékonyabb kihasználása érdekében 2008 szeptemberétől létrejött a Fecskefészek Bölcsődében a Korai Fejlesztő Központ. Az intézmény három csoportszobájában részleges integrációban, öt csoportszobájában pedig teljes integrációban történik a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, gondozása-nevelése. 2016. évben a Fecskefészek bölcsődében mindösszesen 40 fő sajátos nevelési igényű gyermek nevelése-gondozása, és korai fejlesztése valósult meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekek egyre nagyobb számban történő jelentkezése, valamint a spontán integráció magas száma indokolta, hogy 2014. október 1-től a Gyermeksziget Bölcsődében is fogadják teljes integrációban ezeket a gyermekeket. 2016. évben a Gyermeksziget Bölcsődében mindösszesen 15 fő sajátos nevelési igényű gyermek nevelése-gondozása, és korai fejlesztése valósult meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása során a fő cél, hogy a tagintézményekben nevelkedő eltérő fejlődésmenetű gyermekek képessé váljanak létszükségeik önálló, vagy segítséggel történő ellátására, emberi kapcsolatok létesítésére és fenntartására, a korosztályuknak megfelelő társadalmi elvárások teljesítésére. Fontos szempont az itt dolgozóknak, hogy elősegítsék a fogyatékos emberekkel szembeni, a jövőben kívánatos magatartásformák kialakítását, az elfogadást, a megértést, a nyitottságot, az együttműködést, az egyenrangúságot, az önzetlen segítségnyújtást, a pozitív diszkrimináció elfogadását. Mindezek kialakításának megkezdésére, alapjaik lerakására a bölcsőde a

legalkalmasabb intézménytípus, mivel a gyermekek életében ez az első szocializációs nevelési intézmény. Ebben az életkorban a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésbeli különbsége egészséges társaikhoz képest a legkisebb, sok esetben a megfelelő fejlesztési móddal a különbség minimalizálható, esetleg teljesen eltüntethető. A korai fejlesztésben részesülő gyermek jó eséllyel érheti utol társait. Az a gyermek, aki a szükséges korai fejlesztést nem kapja meg, egyre nagyobb mértékben lemarad kortársaitól. A fejlődésbeli különbség – hasonlóan egy kinyíló ollóhoz – egyre növekvő mértékű lesz, és a gyermek felzárkóztatása egyre nehezebbé válik.

Azon gyermekek számára, akiknek szülei nem igénylik a napközbeni kisgyermekellátást, vagy más bölcsődébe járnak, de fejlesztésre szorulnak, ambuláns ellátás keretében biztosítja a kerületi szakszolgálat a korai fejlesztést, fejlesztő felkészítést a Gyermeksziget Bölcsődében, valamint a Fecskefészek Bölcsődében működő Korai Fejlesztő Központban. A fejlesztést a szakszolgálat alkalmazásában lévő gyógypedagógusok végzik.

Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel:

A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A 2011. évben megkezdődött a nagy létszámú ápoló-gondozó intézetek kiváltása támogatott lakhatási megoldásokkal. Ez a folyamat, bár pozitív kimenetelű, mégis számos konfliktust rejt magában.

Kultúra, sport:

A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §). A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás.

Az Önkormányzat évek óta kiemelt költségvetési támogatásban részesíti a Törekvés Sportegyesület kerekesszékes-vívó és kerekesszékes-kosárlabda szakosztályait. A Sportközpont üzemelteti a Paralimpiai Központot, mely teljes mértékben akadálymentesített. 2015-ben a nagyvívóterem padlóburkolata teljes mértékben felújításra került, mely így egy korszerű, nemzetközi színvonalú edzőteremmé vált. 2016-ban a Vívószövetség és az Önkormányzat támogatásában a kis vívóterem burkolatának felújítása is megtörtént. Ezt a termet a kerekesszékes vívók mellett az ülőerőplabdások is használják edzésekre, valamint boccspályák is kialakításra kerültek.

A 2014. augusztus 29-én átadott Zsíros Tibor Kosárlabda Csarnok építése során is nagy figyelmet fektettek az akadálymentesítésre, ezzel is biztosítva a fogyatékosok részére a mérkőzéseken való részvétel lehetőségét.

A rehabilitációhoz való jog:

A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg ([Fot. 19.- 20. §]). Az érintett célcsoport sok esetben nem rendelkezik megfelelő információval a saját jogai és lehetőségei tekintetében.

A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog:

másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőként keresztül, beleértve a fogyatékosokkal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29. cikk). Az Önkormányzat minden választás alkalmával lehetővé teszi a fogyatékosokkal élők számára a részvételt. A Kőrösi teljes körű akadálymentesítése is ezen cél megvalósulását segíti elő. A közlekedni egyáltalán nem tudó fogyatékosokkal élők részére mozgóurna biztosításával vált lehetővé a választás jogának gyakorlása.

A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviselési lehetőségének támogatása kiemelt feladat. Javasoljuk, hogy ennek érdekében alakuljanak ki az

együttműködésre és a párbeszédre lehetőséget adó fórumok akár az önkormányzat kezdeményezésére, ahol a fogyatékos emberek a „Semmit rólunk nélkülünk!” elvnek megfelelően bekapcsolódhatnak a róluk szóló döntések alakításába.

A fent említett területek kidolgozásához elengedhetetlen a részletes helyzetelemzés. Javasolt a HEP IT-ben ezen területek bemutatásának kidolgozására ütemtervet készíteni.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az Önkormányzat Építésügyi és Környezetvédelmi Osztályának tájékoztatása alapján elmondható, hogy az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendeletben előírt akadálymentesség követelményeit az építésügyi hatóság érvényesíti a döntéseiben. A vonatkozó szabályozás szerint az épített környezet akkor akadálymentes, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük. Az elsődlegesen fogyatékos személyek használatára szolgáló épületet, épületrészt, önálló rendeltetési egységet és helyiséget az akadálymentes használatot biztosító módon kell tervezni és megvalósítani.

Az akadálymentesség vonatkozik az épületek megközelítésére, az épületekben történő mozgásra, valamint a megfelelő számú mozgássérült gépjármű-parkoló kialakítására is. Az építési engedélyezési tervdokumentáció elkészítését megelőzően a tervezőnek tervezési programban kell meghatároznia a közhasználatú építmény azon építményrészeit, amelyeknél az akadálymentes használatot biztosítani kell. Megfelelő tervezési program és ennek alapján készített engedélyezési dokumentáció hiányában építési engedély nem adható.

Az európai uniós támogatással megvalósuló projektek esetében követelmény a projektarányos akadálymentesítés. „A kőbányai Kis-Pongrác lakótelep szociális városrehabilitációja” projekt keretében a Pongrác közösségi ház teljes körű akadálymentesítéssel valósult meg: kerekesszék-emelő, külön mozgássérült WC, széles ajtók, taktilis vezetősáv és színezés a gyengén látók számára stb. A terveket akadálymentesítéssel foglalkozó környezettervezési szakmérnök is ellenőrizte, a tervek véglegesítése a javaslatok alapján történt.

Az Önkormányzat megvalósította az akadálymentes Ügyfélközpont kialakítását.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A Sportközpont Ihász utcai sporttelepén heti két alkalommal az Emberbarát Alapítvány kerületi gondozóházának lakói számára biztosít termet és szakmai segítséget a sportolásra. Az érdeklődő mozgássérülteket a Kőbányai Sportszövetség mozgássérültekkel foglalkozó egyesületeibe irányítják. Minden év végén egészséges és fogyatékos gyermekek és felnőttek számára közös évbúcsúztató sportrendezvényt szerveznek a Széchenyi István Általános Iskolával közösen.

A Sportközpont dolgozói kéthavonta érzékenyítő tréningen vesznek részt a paralimpiai sportolók vezetésével, a parasportágak megismerése céljából. 2016-ban ülőerőlabda, ülőfrizbi, bocs, kerekesszékes-kosárlabda, kerekesszékes vívás szerepelt a programban. A programot folytatni kívánják a kerületi iskolák bevonásával.

A Kőrösi akadálymentesítése során az intézményben kialakították a mozgáskorlátozott mosdót közvetlenül a lift mellett, közel az aulához, könnyen megközelíthető helyen, az irányító matricák a vendégforgalom által igénybe vett útvonalon felkerültek a falakra, a belső térben a közlekedést hangos térkép segíti, melyet az információs pultnál találnak meg a rászorulóknak, mobil indukciós hurok beüzemelése megtörtént, meglétére matrica hívja fel a figyelmet, a közönségforgalomban szerepet vállaló munkatársak érzékenyítő tréningen vettek részt, közvetlen vezetőikkel együtt.

Az emeletre a feljutás nem megoldott, de nagy rendezvények alkalmából a hátsó díszletszállító lifttel megszervezik a fel és leszállítást. Ugyanez a helyzet a könyvtárban, emeletre nem lehet felmenni csak a lépcsőkön gyalog. A KÖSZI-be oldalról be lehet menni, de az intézményen belül az akadálymentesítés nem megoldott. Az Újhegyi Községi Ház akadálymentes.

Az Önkormányzatban az akadálymentesítés részlegesen megoldott, az elől lévő portáról hátra kell menni beengedni a kerekesszékekkel közlekedőt. Az új Ügyfélszolgálati Központ kialakításával ez a probléma megoldást nyer.

A kőbányai könyvtárak megközelítése akadálymentes (Újhegyi Könyvtár) és részlegesen akadálymentes (Kőbányai Könyvtár). Az olvasók az emeleti kölcsönző teret és olvasóteret lépcsőn tudják megközelíteni. A szolgáltatást úgy szervezték meg, hogy minden könyvtárlátogató minden szolgáltatást igénybe vehet. A Kőbányai Könyvtárban felújításkor a földszinten speciális mosdóhelységet alakítottak ki mozgásukban gátoltak részére. A számítógépes asztalok kerekesszékekkel is használhatók. A fogyatékkal élők ingyenesen vehetik igénybe a könyvtári szolgáltatásokat és heti 2 db cd-t, DVD-t térítésmentesen kölcsönözhetnek. A X/4. könyvtár hangos-könyvet kölcsönöz a gyengén látóknak, a X/3. könyvtár átkéréssel tudja biztosítani a kölcsönzést. A rászorulókat térítésmentesen vehetik igénybe a szolgáltatást. Külön, kiemelve tárolják az ún. öregbetűs könyveket, könnyített olvasmányokat időseknek, gyengén látóknak. A fogyatékos személyek mentorszolgálatot vehetnek igénybe. Könyvtár válasza:

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Nincs elegendő információ a kerület munkahelyeinek akadálymentesítéséről. A HEP IT-ben ezen információgyűjtésre ki kell térni.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Az európai uniós támogatással megvalósuló projektek esetében követelmény a projektarányos akadálymentesítés. „A kőbányai Kis-Pongrác lakótelep szociális város rehabilitációja” projekt keretében megvalósult komplex közterület-megújítás során a járdák kialakítása akadálymentesen történt (süllyesztett járdalehajtó, taktilis vezető sáv), valamint a parkolók építése során az előírt számú mozgássérült parkolóhely is megépítésre került.

Az eltelt években az útfelújítások úgy valósultak meg, hogy a kerekesszékekkel közlekedők részére a gyalog átkelő helyek akadálymentes kialakítása megtörtént.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások

(pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye stb.)

A Budapest Főváros X. Kerület Kőbányai Önkormányzat Komplex Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola és Szakszolgáltató Központ alapfeladatként végzi azoknak az SNI gyerekeknek a nevelését-oktatását, akik a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján szegregáltan oktathatók eredményesen.

Céljuk a sajátos nevelési igényű tanulókat úgy fejleszteni, hogy eredményesen tudjanak képességeikhez mért munkafolyamatokat végezni, képesek legyenek egyszerű, társas kapcsolatokat kialakítani, azaz védőfeltételek biztosításával kiegyensúlyozott emberi életet élhessenek.

A sajátos nevelési igényű gyermekek, fiatalok fejlesztését szolgáló nevelő-oktató munka szinterei

1. Gyógypedagógiai óvoda (gyógypedagógus + óvónő alkalmazásával),
2. Általános iskola

- Enyhe értelmi fogyatékos tanulók részére (tanulásban akadályozottak),
- Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók részére (értelmileg akadályozottak),
- Készségfejlesztő speciális szakiskola előkészítő tagozat (9-10. csoport),
- Készségfejlesztő speciális szakiskola,
- Mozgásfejlesztő csoport,

- Autista csoport,
- Fejlesztő-felkészítő iskola (súlyosan, halmozottan sérült tanulók részére),
- 3. Logopédiai tagozat,
- 4. Fordított integráció.

A felsorolt nevelési-oktatási szintereken a nevelőtestület döntése szerint a NAT követelményeinek megfelelő tantervek alapján folyik a pedagógiai munka. Kiegészül a tevékenység az erdei iskolában való részvétellel, a Toleranciaprogrammal, a gyógytornával, különféle szabadidős programokkal, a környezeti kultúra esztétikus, praktikus kialakításával.

A kerületben működik a Para-fitt Sportegyesület, amely 8 éve várja a sérült gyerekeket és fiatalokat. Úszás, mozgáskoordináció fejlesztés, karate, korcsolya, evezés, túrázás sportágakban várják szakképzett edzők és gyógypedagógusok a sportolni vágyó gyermekeket.

Az Önkormányzat döntött arról, hogy 2015. szeptemberétől óvodáskorú, nem integrálható autista gyermekek részére csoportot indít annak érdekében, hogy ezen sajátos nevelési igényű gyermekek a lehető legjobb, magas szintű ellátásban részesüljenek. A Gesztenye Óvodában 2015-2016-os nevelési évtől működik az autista csoport, melynek működéséről a HEP 115. oldalán bővebb információ található.

Az önkormányzat két pályázattal kívánja segíteni a tartósan beteg, illetve fogyatékkal élő kerületi lakosokat és családjukat. Az ápolási támogatásra kiírt pályázat szociális rászorultság figyelembe vételével állapíthat meg támogatást az ápolási többletkiadás kiegészítésére, tartósan beteg személy részére. A gyógyászati segédeszköz támogatására kiírt pályázat szintén jövedelemhez kötött támogatás, évente maximum két eszközre adható be, az eszköz előre kalkulált árának maximum 90%-áig.

Mindkét pályázati támogatás jelentős segítséget nyújt a fogyatékkal élők számára. Cél a pályázati rendszer fenntartása, a mindenkori költségvetési lehetőségek figyelembe vételével. A pályázat fenntartása új intézkedési tervként jelenik meg.

Az ápolási támogatás a beteg és alacsony jövedelemmel rendelkező rászoruló személyek jövedelmét egészíti ki. A Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének Humánszolgáltatási Bizottsága a pályázó jövedelmi helyzete alapján határozza meg a támogatás mértékét.

2014. évben 20 000 0000 Ft, 2015. évben 15 000 000 Ft, az elmúlt évben 10 000 000 Ft, 2017. évben 6 000 0000 Ft állt rendelkezésre az ápolási támogatás finanszírozására.

2014. évben 3 144 000 Ft, 2015. évben 5 208 000 Ft, 2016. évben 4 680 000 Ft került megállapításra.

111. táblázat – Ápolási támogatás mutatói

Év	Pályázatot beadók száma	Érvényes pályázatok száma	Érvénytelen pályázatok száma	Éves szinten megállapított támogatás Ft-ban
2014	31 fő	27	5	3 144 000 Ft
2015	46 fő	44	2	5 208 000 Ft
2016	49 fő	43	6	4 680 000 Ft

Az ügyfelek körében a támogatás ismertté vált, ezt bizonyítja, hogy folyamatosan emelkedik a pályázatot igénybe vevők száma. A pályázati lehetőség az ügyfelek számára több éve folyamatosan segítséget nyújt a betegségéből adódó szociális helyzete javításában.

A 2011. évben bevezetett gyógyászati segédeszköz-pályázat nagy segítséget nyújt azoknak a rászorulóknak az orvosilag szükséges gyógyászati segédeszköz beszerzéséhez, akik önerőből ezt nem tudták megvásárolni. Az eltelt évek lakossági visszajelzései alapján a támogatás köre bővült. A 2016. évben bevezetett egészségügyi támogatás iránti pályázat az ügyfelek számára lehetővé tette, hogy a gyógyászati segédeszköz mellett olyan eszközökre vagy szolgáltatásokra igényeljenek támogatást, amelyek nem minősülnek gyógyászati segédeszköznek, de az egészségi állapot megőrzését, illetve javítását szolgálják. Az ügyfelek körében a támogatás ismertté vált.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a gyógyászati segédeszköz a kihordási időn belül, de a garanciális időn túl elromlik, és a javítás költsége legalább annyira megterhelő az érintett számára, mint egy új eszköz megvásárlása, ezért 2017. évtől az egészségügyi támogatás további bővítése olyan személyeknek is segítséget nyújthat, akik eddig kimaradtak az önkormányzati támogatások rendszeréből, emellett a gyógyászati segédeszközök javítása gazdaságosabb, mint egy új eszköz beszerzése.

Az évek során folyamatosan emelkedett a pályázatot benyújtók száma, amellyel párhuzamosan emelkedett a pályázatra biztosított keretösszeg mértéke is

112. táblázat – A gyógyászati segédeszköz pályázat mutatói

Év	Pályázatot beadók száma	Pályázatok száma	Érvénytelen pályázatok	Költségvetésben fedezeti összeg Ft-ban	Megállapított támogatás összesen Ft-ban
2014	72	78	11	6 000 000 Ft	5 132 888 Ft
2015	116	140	6	7 000 000 Ft	5944560 Ft
2016	211	239	17	14 300 000 Ft	12 448 645 Ft

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az ellátási problémák többsége azonos módon keletkezik: van megfelelő szolgáltatás, de az ellátásra szoruló nem tud róla, őt nem érték el a szolgáltatást nyújtók, vagyis be sem került a rendszerbe. Van megfelelő szolgáltatás, de a szolgáltatás igénybevétele a fogyatékos személy számára nem hozzáférhető pl. az akadálymentesítettség hiánya miatt. Van akadálymentesen elérhető szolgáltatás, de a célcsoport tagja vagy saját elhatározásából vagy gyakori tapasztalat szerint a fogyatékos személy helyett döntő család elhatározásából a szolgáltatást nem veszi igénybe, még akkor sem, ha az a fogyatékos személy életminőségét lényegesen javítaná. Minden ilyen esetben annak feltárása fontos, hogy a szolgáltatás és a szolgáltatást igénylő milyen okból nem tudott egymással segítő kapcsolatba kerülni. A HEP IT intézkedési tervben a lehetőségek felkutatása az 1. Tervben szerepel.

Kőbányán immár tíz éve tart a Tolerancia Program, mely keretében a Kőbányai Komplex Óvoda, Általános Iskola és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola közös programok szervezésével, iskolalátogatással teszi lehetővé, hogy a résztvevő általános iskolák tanulói megismerkedjenek a fogyatékkal élő gyermekekkel. A Program fő üzenete: tanuljunk meg viszonyulni a mássághoz, a fogyatékkal élőkhez. Legyünk türelmesek, elfogadók, befogadók, tapasztaljuk meg a segítségnyújtás és elfogadásának örömét. A közös programok, tanórák, játékok a lehető legjobb érzékenyítés. A tapasztalatok szerint a programban résztvevő egészséges gyermekek megtanulják a fogyatékkal élők kommunikációs jeleit, hétköznapi viselkedését, lekerülnek a stigmák, és a gyermekek már nem általánosítanak, hanem az ismeret, ismerkedés útján az embert megismerve alkotnak véleményt. A Tolerancia programban már minden kerületi általános iskola részt vett, és évről évre egyre több gyermek tapasztalja meg az elfogadás érzését. A program 2015-16-os tanévben is folytatódott.

7.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. Adatgyűjtés, statisztikai elemzés hiányossága	A HEP helyzetelemzéshez szükséges az adatok összegyűjtése
2. Fogyatékkal élők személyre szabott szükségleteinek biztosítása	Fogyatékkal élők foglalkoztatását és életminőségét javító ellátások biztosítása
3. Érzékenyítés hiánya	Érzékenyítő tréningek szervezése
4. Kevés azon (kerületi intézményekben dolgozó) szakemberek a száma, akik részt vesznek olyan speciális képzéseken és továbbképzéseken, amelyek védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberek	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó fogyatékkal élő emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi intézmények szakemberei részére

speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos ismereteket adnak	
5. A fogyatékkal élők érdekében működő civil szervezetekről és azok tevékenységeiről nem teljes körű ismeretek	Adatgyűjtés a kerületben a fogyatékkal élők érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal
6. Határidőn belül a hiányzó adattáblák kitöltése	Határidőn belül a táblák kitöltése
7. Fogyatékkal élők életminőségének javítása a számukra szükséges gyógyászati segédeszközök támogatásával, ápolási támogatás nyújtásával	Gyógyászati segédeszköz vásárlásához támogatás nyújtása
8. Fogyatékkal élők életminőségének javítása az őket ápolók részére ápolási támogatás biztosításával	Ápolási támogatás nyújtása
9. A sportolni vágyó fogyatékkal élők életminőségének javítása a Kocsis Sándor Sportközpont munkatársainak érzékenyítésével	Érzékenyítő tréningek szervezése
10. Kevés a közigazgatásban a jelelést ismerők száma	Jeltolmács tanfolyam szervezése a Kőbányai Polgármesteri Hivatalban

Jövőképünk

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők integrációjára, az egyenlő esélyű hozzáférésre, az akadálymentesítésre és arra, hogy a fogyatékkal élő emberek másokkal egyenrangú állampolgárokként, a közösség elismert tagjaként élhessenek.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Fogyatékkal élők	1. A HEP helyzetelemzéshez szükséges az adatok összegyűjtése	Humánszolgáltatás Főosztály egészségügyi referense – felelős Esélyegyenlőségi referens, házi orvosok, házi gyermekorvosok, védőnők
	2. A fogyatékkal élők foglalkoztatását és életminőségét javító ellátások biztosítása	Esélyegyenlőségi referens - felelős Civil referens Bárka Helyi médiumok vezetői
	3. Érzékenyítés az iskolákban	Komplex Általános Iskola igazgatója – felelős Kelet-Pesti Tankerület Kerületi általános iskolák
	4. védett tulajdonságú csoportokba tartozó fogyatékkal élő emberek speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Bárka egészségügyi, szociális intézmények

	továbbképzések támogatása a kerületi önkormányzati intézmények szakemberei részére.	
	5. Adatgyűjtés a kerületben a fogyatékkal élők érdekében működő civil szervezetekről, tevékenységükről, a civil szervezetekkel való önkormányzati együttműködés erősítése, a szervezetek és általuk végzett tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal.	Esélyegyenlőségi referens – felelős Helyi médiumok, Civil referens
	6. Határidőn belül a hiányzó adattáblák kitöltése	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat, önkormányzati intézmények
	7. Fogyatékkal élők életminőségének javítása a számukra szükséges gyógyászati segédeszközök támogatásával	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Önkormányzat Helyi médiumok
	8. Fogyatékkal élők életminőségének javítása az őket ápolók részére ápolási támogatás biztosításával	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős Önkormányzat Helyi médiumok
	9. A sportolni vágyó fogyatékkal élők életminőségének javítása a Kocsis Sándor Sportközpont munkatársainak érzékenyítésével	Sportközpont igazgatója – felelős Sportreferens
	10. Jeltolmács tanfolyam szervezése a Kőbányai Polgármesteri Hivatalban	Személyügyi Osztály vezetője – felelős Humánpolitikai ügyintéző

HEP IT

1. Intézkedés címe:	Helyzetelemzéshez szükséges adatok összegyűjtése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nincsen elegendő anyag a fogyatékkal élők helyzetelemzésének pontos meghatározásához
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítása érdekében alaposabb helyzetelemzés készítése. Rövidtáv: kerületi házi orvosok megkeresése adatszolgáltatás céljából, az általuk kezelt fogyatékos emberek számára és fogyatékoságukra, valamint foglalkoztatottságukra vonatkozóan Hosszútáv: a beérkezett adatok elemzése, ennek alapján a helyi médiumok adta lehetőségek kihasználása a fogyatékkal élők számára – tájékoztatás, civil szervezetek elérhetőségei, általuk végzett tevékenység bemutatása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés megszervezése a Bárkával közösen Beérkezett adatok elemzése a HEP fórumon, intézkedési javaslatok megfogalmazása
Résztevők és felelős	Humánszolgáltatás Főosztály egészségügyi referense – felelős Esélyegyenlőségi referens Házi orvosok Házi gyermekorvosok Védőnők M megbízott vezetőorvosok

Partnerek	Bárka Háziorvosok Házi gyermekorvosok Védőnők
Határidő(k) pontokba szedve	Adatkérő lapok kiküldése a kerületben dolgozó háziorvosok részére: 2017. október 30. Adatlapok visszaérkezése: 2017. december 15. Adatlapok kiértékelése, statisztika elkészítése: 2018. február 28.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Fogyatékkal élők számának aránya a kerületben élők számával, a fogyatékkal élők számának aránya a közülük foglalkoztatottak számával.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az adatszolgáltatásra felkért orvosok válaszadásának megtagadása Az adatok pontatlansága A HEP megismertetése az orvosokkal, az adatszolgáltatás fontosságának kommunikálása
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás: adatlapok megszerkesztése, kiküldése, feldolgozása Informatikai erőforrás: adatlapok eljuttatása az érintettekhez

Ez az Intézkedési Terv a kockázati tényezők miatt (kerületi orvosok érdektelensége, az adatok pontatlansága) miatt nem megoldható. A kerületi háziorvosok és gyermekorvosok nagyon alacsony százaléka küldte vissza a HEP 1,2. mellékletében található nagyon rövid kérdőívet, így a megküldött válaszokból a kerületben fogyatékkal élő lakosság létszámára még nagyságrendileg sem lehet következtetni. Az adatgyűjtést meg kell ismételni, a kérdőívet ismételten meg kell küldeni azon orvosok részére, akik nem küldték vissza azt.

2. Intézkedés címe:	Fogyatékkal élő emberek foglalkoztatottságát és életminőségét javító ellátások biztosítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Fogyatékkal élő személyek foglalkoztatottsága alacsony
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Fogyatékkal élő személyek munkavégzési, foglalkoztatási lehetőségeinek felkutatása, információ áramlás segítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A civil szervezetek felkutatása, tevékenységük rövid összefoglalása, kapcsolatfelvétel lehetőségének bemutatása. A felkutatott civil szervezetek tevékenységi körének megismertetése a fogyatékkal élő emberekkel az önkormányzat honlapján, a kerületi médiumokban, az önkormányzati intézmények honlapján megváltozott munkaképességű munkatársat kereső munkáltatók közzététele a honlapon Kapcsolatfelvétel a kerületben működő vállalatokkal, nagyvállalkozásokkal annak érdekében, hogy megváltozott munkaképességű álláshirdetésüket az Önkormányzat honlapján is jelentessék meg
Résztvevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens - felelős Civil referens Bárka Helyi médiumok vezetői
Partnerek	Civil szervezetek Önkormányzati intézmények, vállalatok, nagyvállalkozások

Határidő(k) pontokba szedve	A civil szervezetek listájának folyamatos bővítése, a közzététel folyamatos frissítése. 2018. júniusig folyamatosan
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Évenkénti mérleg készítése a megjelent megváltozott munkaképességű dolgozók felvételéről.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kevés jelentkező, munkalehetőség hiánya
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: adatbázis kezelése, frissítése

3. Intézkedés címe:	Érzékenyítés az iskolákban
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Probléma a többségi társadalom érzéketlensége és az információ hiánya a fogyatékkal élők problémáival kapcsolatban
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	a társadalom, elsősorban gyermekek, fiatalok érzékenyítése a fogyatékos személyekkel szemben
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Érzékenyítő tréningek szervezése A Tolerancia Program folytatása
Résztevők és felelős	Komplex Általános Iskola igazgatója – felelős Kelet-pesti Tankerület Kerületi általános iskolák
Partnerek	Civil szervezetek Helyi médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	A HEP lezárására átfogó értékelés készítése a programról
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Tréningek száma, a tréningeken résztvevők száma. Az érzékenyítés elmaradásával a társadalom többségének toleranciája nem változik rendszeres tréningek tartása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Résztevő gyermekek érdektelensége Programok változatossága
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás a program megszervezéséhez, lebonyolításához Infrastrukturális erőforrás a program megtartásához

4. Intézkedés címe:	Védett tulajdonságú csoportokba tartozó fogyatékkal élők speciális és összetett szükségleteivel, problémáival kapcsolatos továbbképzések támogatása a kerületi intézmények szakemberei részére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kevés és olykor nem megfelelő ismerettel rendelkező szakemberek foglalkoznak a védett tulajdonságú csoportokba tartozó, fogyatékkal élők speciális és összetett szükségleteivel, problémáival. Érzékenyítő tréningeken, speciális képzéseken elsajátított tudás a mindennapi munkában jelent segítséget
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Emelkedjen az érzékenyítő tréningeken, speciális képzéseken és továbbképzéseken résztvevő szakemberek száma a szociális és az egészségügy területén
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Képzések és továbbképzések ajánlása, támogatása a kerületi szakemberek számára
Résztevők és	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője – felelős

felelős	Bárka Egészségügyi, szociális intézmények
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-áig folyamatosan, évente két alkalommal tanfolyamok, képzések, érzékenyítő tréningek kiejánlása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Szakemberek számának növekedése, képzések száma, képzésen résztvevők száma, képzést eredményesen elvégzők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szükséges ismeretek elmaradása, motiválatlanság; költségvetési forrás hiánya; pályázat hiánya
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás évente egy speciális érzékenyítő tréning megtartására Intézményi költségvetésen belül továbbképzésre biztosított nevesített forrás Pályázati forrás Humánerőforrás a tréning megszervezéséhez Informatikai erőforrás a tréning helyszínén a képzések biztosításához

5. Intézkedés címe:	Fogyatékkal élők érdekében működő civil szervezetek feltérképezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékkal élők érdekében működő civil szervezetek és azok tevékenységeik nem teljes körű ismerete
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A fogyatékosok érdekeit képviselő, vagy számukra szolgáltatást nyújtó szervezet feltérképezésén segítségével a fogyatékkal élők esélyeinek kiegyenlítése Adatgyűjtés a kerületben a fogyatékkal élők érdekében működő civil szervezetekről és szolgáltatásaikról Rövidtávú cél: adatgyűjtés, a működő civil szervezetek és szolgáltatásaik feltérképezése, működésük megismerése Középtávú cél: a civil szervezetekkel való önkormányzati kapcsolattartás erősítése, együttműködés Hosszú távú cél: a fogyatékkal élők érdekében működő civil szervezetek és szolgáltatásaik minél szélesebb körű megismertetése a lakossággal
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, meglévő adatbázis frissítése Együttműködés legalizálása Sajtóban, médiumokon keresztül civil szervezetek számára lehetőség a bemutatkozásra
Résztvevők és felelős	Civil referens – felelős Helyi médiumok Esélyegyenlőségi referens
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2018. júniusáig folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú cél: naprakész adatbázis Középtávú cél: a kapcsolatfelvétel által a civil szervezetek ismertségének növelése az Ön kormányzat hathatós közreműködésével. Együttműködési megállapodások.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Túl sok adat, túl sok adminisztráció Speciális adatkezelő program kidolgozása
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás: adatbázis frissítése

	Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbítása az intézmények felé
--	---

6. Intézkedés címe:	Hiányos adattáblák
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Adatszolgáltatás hiányában a táblák feltöltése hiányos
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtáv: a kötelező táblák kitöltése (kiemelt), hosszútáv: a többi tábla kitöltése; HEP Fórumon napirendi pont legyen az adatgyűjtés mikéntje
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. Megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma 2. Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma 3. Fogyatékos személyek részvétele a foglalkoztatásban 4. A településen élő fogyatékos személyek önálló életvitelét támogató helyi intézmények, szociális szolgáltatások 5. Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezmények 6. Akadálymentesítés 7. Akadálymentesítés a foglalkoztatóknál 8. Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítettség a közlekedésben 9. Fogyatékos személyek rendelkezésére álló helyi szolgáltatások
Részvevők és felelős	Esélyegyenlőségi referens – felelős Önkormányzat, Önkormányzati intézmények
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2018. 06. 30-ig folyamatosan
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Adatszolgáltatás lassúsága
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem igényel Humán erőforrás: adatbázis frissítéséhez, naprakészen tartásához. Informatikai erőforrás: a naprakész adatbázis továbbítása az intézmények felé.
Szükséges erőforrások	2018. 06. 30-ig folyamatosan

7. Intézkedés címe:	Gyógyászati segédeszközök pályázati támogatása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékkal élő embereknek az életminőségük javításához gyógyászati segédeszközre lehet szükségük
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Gyógyászati segédeszköz vásárlásához támogatás nyújtása az éves költségvetés lehetőségeihez mérten folyamatosan növekvő pályázható támogatás kiírásával
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Gyógyászati segédeszköz-támogatást, ápolási támogatást igényelhet az a Budapest X. kerület közigazgatási területén lakóhellyel rendelkező személy A mindenkori költségvetésbe a pályázati forrás tervezése Pályázatok kiírása, elbírálása, kifizetése

Résztevők és felelős	Egészségügyi referens – felelős Önkormányzat Helyi médiumok
Partnerek	Helyi médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	Költségvetési rendeleti kihirdetését követő 30 napon belül A pályázati határidők betartásával a pályázatok fogadása, elbírálása, a nyertesek kiírásának elvégzése.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A pályázaton résztvevők száma A nyertes pályázók száma A pályázható összeg
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Költségvetési forrás hiánya, kevés pályázó Helyi médiumok, közösségi oldalak hatékony használata
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás Humán erőforrás a pályázat kiírásához, feldolgozásához Informatikai erőforrás a pályázat hatékony eljuttatása érdekében az érdekeltekhez.

8. Intézkedés címe:	Ápolási támogatás nyújtása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékkal élő embereknek szükségük lehet állandó felügyeletre, ápolásra
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Az ápolási támogatás biztosításával az önellátásra képtelen fogyatékkal élők életminőségének javítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Az ápolási támogatás a beteg és alacsony jövedelemmel rendelkező rászoruló személyek jövedelmét egészíti ki. A mindenkori költségvetésbe a pályázati forrás tervezése Pályázatok kiírása, elbírálása, kifizetése
Résztevők és felelős	Egészségügyi referens – felelős Önkormányzat Helyi médiumok
Partnerek	Helyi médiumok
Határidő(k) pontokba szedve	Költségvetési rendeleti kihirdetését követő 30 napon belül A pályázati határidők betartásával a pályázatok fogadása, elbírálása, a nyertesek kiírásának elvégzése.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A pályázaton résztvevők száma A nyertes pályázók száma A pályázható összeg
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Költségvetési forrás hiánya, kevés pályázó Helyi médiumok, közösségi oldalak hatékony használata
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás Humán erőforrás a pályázat kiírásához, feldolgozásához Informatikai erőforrás a pályázat hatékony eljuttatása érdekében az érdekeltekhez.

9. Intézkedés címe:	Érzékenyítő tréningek szervezése a Sportközpont munkatársai részére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A sportolni vágyó fogyatékkal élő emberek a Sportközpont szolgáltatásait igénybe vehetik, ehhez szükséges az ott dolgozók érzékenyítése

Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A Sportközpont dolgozóinak érzékenyítése annak érdekében, hogy a fogyatékkal élő látogatókat segíteni tudják
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Érzékenyítő tréningek szervezése
Résztevők és felelős	Sportközpont vezetője – felelős Sportreferens
Partnerek	Esélyegyenlőségi referens
Határidő(k) pontokba szedve	Minden évben egy alkalommal minden dolgozó részére, ezentúl igény szerint az új munkatársak részére
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Az érzékenyítésen résztvevő munkatársak létszáma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Költségvetési forrás hiánya Munkatársak érdektelensége
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás Humán erőforrás az érzékenyítés megszervezésére

10. Intézkedés címe:	Jeltolmács tanfolyam szervezése a Kőbányai Polgármesteri Hivatalban
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Alacsony azon ügyfélszolgálati munkaterületen dolgozó köztisztviselők száma, akik ismerik, használják a jelelést.
Célok: általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Jelelést ismerő köztisztviselők számának növelése annak érdekében, hogy a siket, hallássérült ügyfelek ügyintézése könnyebb legyen
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Jeltolmács tanfolyam megszervezése
Résztevők és felelős	Személyügyi Osztály vezetője – felelős Humánpolitikai ügyintéző
Partnerek	Esélyegyenlőségi referens
Határidő(k) pontokba szedve	Jeltolmács tanfolyam megszervezése a Kőbányai Polgármesteri Hivatalban dolgozó munkatársak részére – első tanfolyam kezdési időpontja 2017. szeptember, a tanfolyamvizsgával záródó várható időpontja 2017. december
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A jeltolmács tanfolyamon résztvevő, valamint ott sikeres vizsgát tevő munkatársak száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Költségvetési forrás hiánya
Szükséges erőforrások	Költségvetési forrás Humán erőforrás az érzékenyítés megszervezésére

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése

(pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A civil szervezetek feltérképezése megtörtént, de szükséges az adatbázis folyamatos ellenőrzése, frissítése. Az Önkormányzat honlapján az adatbázis megtalálható, az abban szereplő segítő szervezetek meglétét, tevékenységüket folyamatosan ellenőrizzük. A kerületi intézmények részére az adattáblát további használatra megküldtük, és kértük az intézményvezetőket, ha van kapcsolatuk más segítő szervezetekkel, arról értesítsenek, hogy az adatbázisba szerepeltessük.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

A partnerség bemutatása átfogóbb helyzetelemzést kíván. HEP Fórum feladata a partnerségek feltérképezése. A 2014. évi választások alkalmával új nemzetiségi önkormányzatok alakultak, velük a kapcsolatot felvétel megtörtént.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

A partnerség bemutatása átfogóbb helyzetelemzést kíván. HEP Fórum feladata a partnerségek feltérképezése.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Kőbányai Bolgár Önkormányzat 200 000 Ft-ot nyert pályázaton a bolgár hagyományos közösségi kulturális értékek gondozására, a nemzetiségi kultúra értékeinek megismertetésére a kerületi lakossággal, valamint az ünnepek kultúrájának gondozására.

Kőbányai Görög Önkormányzat rendezvényeit rendszeresen az Önkormányzat által rendelkezésére bocsátott Görög Klubban (Kada u. 120. sz.) szervezi. Az ifjúság részére heti rendszerességgel zene, tánc és görög nyelvórákat tartanak. Heti két alkalommal délelőtt a nyugdíjasok rendszeresen egészségmegőrző tornát tartanak a Havasi Gyopár Alapítvánnyal közösen. Az idősek beszélgetnek, tavliznak, illetve felelevenítik régi közös emlékeiket. A Görög Klubban szombatonként ingyenes zeneoktatást tartanak a kőbányai gyermekek részére, ahol a gyerekek görög népzenei hangszerekkel ismerkedhetnek meg magyarországi görög zenészek irányításával, valamint pénteken délutánként ingyenes görög dráma kurzusokat tartanak Kollátoszné Klicász Paraszkeri tanárnő irányításával a görög nyelv iránt érdeklődő kőbányai gyermekek részére. Nagyszámú résztvevővel színvonalas hagyományörző programokat szerveznek, megemlékeznek nemzeti ünnepeikről, a nyugdíjasok számára a Fővárosi és Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata kiemelt rendezvényeire ingyenes autóbuszos közlekedést biztosítanak.

A Kőbányai Horvát Önkormányzat 300 000 Ft-ot nyert a pályázaton a hagyományápolásra, rendszeres kapcsolattartásra a kerületünkben élő horvát származású polgárokkal, valamint kulturális és szakmai programokra.

A Kőbányai Lengyel Önkormányzat 330 000 Ft-ot kapott pályázat útján a lengyel népszokások, kulturális hagyományok ápolására és megismertetésére a magyar közönséggel kapcsolatos kulturális és szakmai programokra.

Kőbányai Német Önkormányzat feladatainak ellátása céljából évente együttműködési megállapodást köt az Önkormányzattal. A Kőbányai Német Önkormányzat 2003 óta ingyenes német

nyelvtanfolyamot szervez elsősorban a Kőbányán élő, német származású lakosok részére a Nemzetiségek és Civil Szervezetek Házában. A tanfolyamot nem csak német származásúak veszik igénybe. A tanfolyamot évente a nemzetiségi önkormányzatok részére kiírt pályázat keretében támogatja a Kőbányai Önkormányzat Humán szolgáltatási Bizottsága. A nyelvtanfolyam célja a hagyományörzés, nyelvápolás, nyelvtanulás. A tanfolyamon fiatalok, középkorúak és nagy számban idős korú kőbányaiak vesznek részt. A fiatalok és középkorú csoportok számára nemcsak a hagyományörzés és a nyelvápolás tekintetében fontos a tanfolyam, hanem a munkaerőpiacon való elhelyezkedés szempontjából is. A nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatai: kulturális önzonossággal összefüggő programok szervezése, a Kőbányán élő német származású képzőművészek kiállításának megszervezése évente egy alkalommal.

A kulturális örökségüknek ápolásával kapcsolatos feladatok ellátása céljából a Nemzetiségek Napja alkalmából nemzetiségek hagyományörző karácsonyi ünnepséget szerveznek.

A Kőbányán működő nemzetiségi önkormányzatok hagyományörző programjai népszerűek és közkedveltek a kerületben nemcsak az itt élő nemzetiségiek, hanem a szimpatizánsok körében is. A nemzetiségi önkormányzatok összefogják a kerületünkben élő nemzetiségeket (különös tekintettel a nagy számban itt élő görög, lengyel és német nemzetiségre), számos programot szerveznek a szabadidő kulturált, identitásukat megőrző eltöltésére.

A Kőbányai Örmény Önkormányzat 2016-ban 250 000 Ft-ot nyert pályázaton a hagyományörzésre, és kapcsolattartásra a Kőbányán élő örményekkel, valamint az örmény kultúra és hagyományok megismertetésére a nagyközönséggel, valamint szakmai és kulturális programokra.

A Kőbányai Roma Önkormányzat 2016. évben 600 000 Ft-ot kapott hagyományörzésre, kapcsolattartásra a Kőbányán élő roma családokkal, valamint a roma kultúra megismertetésére a nagyközönséggel. Ennek keretében 2016. június 3-án Roma Hagyományörző Gyermeknapot rendeztek a Nemzetiségek és Civil Szervezetek Háza kertjében, szeptember 10-én a roma kulturális örökségének ápolásával kapcsolatos feladatok ellátása céljából egy egész napos tanulmányi kirándulást szerveztek a hátrányos helyzetű roma családok részére Budapest-Esztergom-Párkány-Visegrád- Budapestre. A Roma Önkormányzat biztosította a belépőjegyeket az esztergomi Székesegyházba, valamint az ebéd költségét is.

December 5-én második alkalommal Mikulás ünnepséget szerveztek a Kőrösiben. A műsor végén a hátrányos helyzetű gyerekek ajándékcsomagot kaptak. A Fővárosi Roma Nemzetiségi Önkormányzat felajánlott 100 darab csomagot, Kőbánya polgármestere 100 darab csomagot és a Roma Önkormányzat 100 db csomagot biztosított.

A Kőbányai Román Önkormányzat 170 000 Ft-ot nyert pályázat útján a hagyományörző román kulturális és szakmai programokra.

A Kőbányai Szerb Önkormányzat 350 000 Ft-ot kapott pályázat útján a szerb népszokások, kulturális és zenei hagyományok ápolására, átörökítésére és megismertetésére a magyar közönséggel.

A Kőbányai Ukrán Önkormányzat 200 000 Ft-ot kapott pályázat útján az ukrán népszokások, kulturális és zenei hagyományok ápolására és megismertetésére a magyar közönséggel.

Az elmúlt évek során a kerületünkben élő nemzetiségi önkormányzatok a kulturális, hagyományörző programjaikkal, kőfestő és nyelvi klubokkal színesítették Kőbánya kulturális életét. A velünk élő nemzetiségek szokásait, ünnepeit, dalait, táncait, ételeit megismertették az érdeklődő közönséggel. A rendezvényeken rendszeresen kb. 50-120 fő vesz részt, melyeket fényképekkel, videofelvételekkel is dokumentálnak.

A Kőbányai Nemzetiségi Önkormányzatok továbbra is szervezik a kerületi nemzetiségek kulturális tevékenységét. Rendezvényeikkel és programjaikkal hozzájárulnak a magyarországi sokszínű nemzetiség kulturális örökség kerületi szintű bemutatásához és megismertetéséhez. A kulturális

örökségének ápolásával kapcsolatban a Nemzetiségek Napja alkalmából nemzetiségek hagyományörző karácsonyi ünnepséget szerveznek.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége átfogóbb helyzetelemzést kíván. HEP Fórum feladata a partnerségek feltérképezése.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában a for-profit szereplők részvétele átfogóbb helyzetelemzést kíván. HEP Fórum feladata a partnerségek feltérképezése.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek

A HEP elkészítésében tájékoztatást kértünk a kerületi nemzetiségi önkormányzatoktól, egyházaktól, kerületi civil szervezetektől, intézményektől. A beérkezett információk a HEP HE részei.

A HEP felülvizsgálatának elkészítésekor tájékoztatást kértünk az intézményektől, a különböző területekért felelős hivatali munkatársaktól. A beérkezett információkat beépítettük a felülvizsgálatba.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A HEP az Önkormányzat honlapján megtalálható. Itt ki kell alakítani a visszacsatolás lehetőségét.

10. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

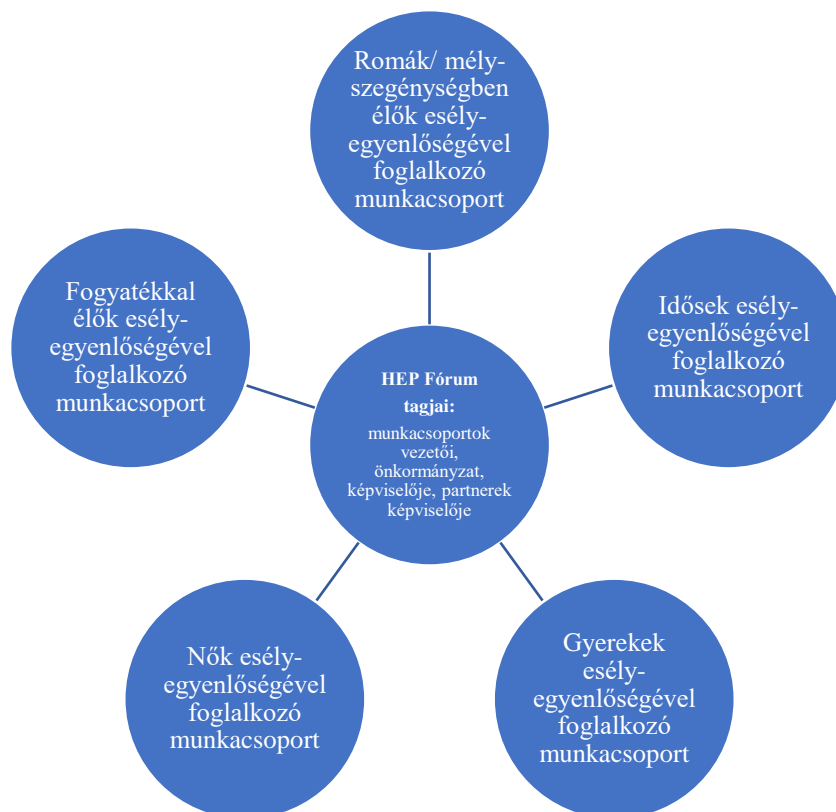
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit legalább évente tájékoztatjuk.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az Önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az Önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba. A tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség:

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az Önkormányzat részéről az esélyegyenlőségi referens felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, koordinálása, vezetése, működésének sokoldalú támogatása, az Önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
- Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az Önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az Önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtenni a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az Önkormányzat felelőssével közösen

- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- Felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelősége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelőségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

11. Elfogadás módja és dátuma

I. A Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatát (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 253/2015. (VI. 25.) KÖKT határozatával elfogadta.

III. Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Program 2017. évi felülvizsgálatát (melynek része az intézkedési terv) megvitatta és/2017. (IX. 21.) KÖKT határozatával elfogadta.

1. melléklet

Kérdőív a fogyatékkal élőkkel kapcsolatban – házi gyermekorvosok részére

Praxisban a kósbányai állandó bejelentett lakcímmel rendelkező, vagy családjával életvitelszerűen itt élő 6-18 év közötti korú ellátott gyermekek száma:fő

Fogyatékkal élő 6-18 év közötti ellátottak száma (kósbányai állandó bejelentettek, életvitel szerűen Kósbányán tartózkodók) ..fő

Fogyatékkal élő 6-18 év közötti ellátottak közül

- bentlakásos intézményi ellátásban részesül:
- családban él:

A fogyatékkal élő 6-18 év közötti ellátottak fogyatékoságuk szerint:

- mozgáskorlátozottak
 - o teljes mozgáskorlátozottság (ágyhoz kötött, állandó felügyeletet igénylő) kerekesszékekkel közlekedők
 - o amputált végtaggal élők
- hallássérültek
 - o siketek
 - o nagyothallók
- látássérültek
 - o vakok
 - o gyengén látók
- értelmi fogyatékosok
 - o enyhe
 - o közép súlyos
 - o súlyos

Családban fogyatékkal élő 6-18 év közötti ellátottak közül

a mozgásukban korlátozottakból

- integrált iskolai, középiskolai oktatásban résztvevő tanuló
- speciális iskolai, középiskolai oktatásban résztvevő tanuló

a hallásukban korlátozottakból

- integrált iskolai, középiskolai oktatásban résztvevő tanuló
- speciális iskolai, középiskolai oktatásban résztvevő tanuló

a látásukban korlátozottakból

- integrált iskolai, középiskolai oktatásban résztvevő tanuló
- speciális iskolai, középiskolai oktatásban résztvevő tanuló

az értelmi fogyatékosoknál

- integrált iskolai, középiskolai oktatásban résztvevő tanuló
- speciális iskolai, középiskolai oktatásban résztvevő tanuló

Kérdőív a fogyatékkal élőkkel kapcsolatban – védőnők részére

Praxisban a kósbányai állandó bejelentett lakcímmel rendelkező, vagy családjával életvitelszerűen itt élő 0-6 év közötti korú ellátott gyermekek száma: fő

Fogyatékkal élő 0-6 év közötti ellátott gyermekek száma (kósbányai állandó bejelentettek, életvitel szerűen Kósbányán tartózkodók): fő

Fogyatékkal élő 0-6 év közötti ellátott gyermekek közül

- bentlakásos intézményi ellátásban részesül:
- családban él:

A fogyatékkal élő 0-6 év közötti ellátott gyermekek fogyatékoságuk szerint:

- mozgáskorlátozottak
 - o teljes mozgáskorlátozottság (ágyhoz kötött, állandó felügyeletet igénylő) kerekesszékekkel közlekedők
 - o amputált végtaggal élők
- hallássérültek
 - o siketek
 - o nagyothallók
- látássérültek
 - o vakok
 - o gyengén látók
- értelmi fogyatékosok
 - o enyhe
 - o közép súlyos
 - o súlyos

Családban fogyatékkal élő 0-6 év közötti ellátott gyermekek közül

a mozgásukban korlátozottakból

- integrált bölcsődei, óvodai nevelésben résztvevők száma:

- speciális bölcsődei, óvodai nevelésben résztvevők száma:
a hallásukban korlátozottakból
- integrált bölcsődei, óvodai nevelésben résztvevők száma:
- speciális bölcsődei, óvodai nevelésben résztvevők száma:
a látásukban korlátozottakból
- integrált bölcsődei, óvodai nevelésben résztvevők száma:
- speciális bölcsődei, óvodai nevelésben résztvevők száma:
az értelmi fogyatékosoknál
- integrált bölcsődei, óvodai nevelésben résztvevők száma:
- speciális bölcsődei, óvodai nevelésben résztvevők száma:

Kérdőív a fogyatékkal élőkkel kapcsolatban – házi orvosok részére

Praxisban a kőbányai állandó bejelentett lakcímmel rendelkezők, életvitel szerűen Kőbányán tartózkodók száma: fő

Fogyatékkal élő ellátottak száma (kőbányai állandó bejelentettek, életvitel szerűen Kőbányán tartózkodók): fő

Fogyatékkal élők közül

- intézményi ellátásban részesül:
- családban/egyedül él:

A fogyatékkal élők fogyatékoságuk szerint:

- mozgáskorlátozottak
 - o teljes mozgáskorlátozottság
(ágyhoz kötött, állandó felügyeletet igénylő)
 - o kerekesszékekkel közlekedők
 - o amputált végtaggal élők
- hallássérültek
 - o siketek, nagyothallók
- látássérültek
 - o vakok, gyengén látók
- értelmi fogyatékosok
 - o enyhe
 - o közép súlyos
 - o súlyos
 - o demens

A fogyatékkal élők közül

a mozgásukban korlátozottakból

- rokkantsági ellátásban részesülő, állandó felügyeletet igénylők
- rokkantsági ellátásban részesülő önellátók
- munkavállalók
- nyugdíjas

a hallásukban korlátozottakból

- rokkantsági ellátásban részesülő, állandó felügyeletet igénylő
- rokkantsági ellátásban részesülő önellátók
- munkavállalók
- nyugdíjas

a látásukban korlátozottakból

- rokkantsági ellátásban részesülő, állandó felügyeletet igénylő
- rokkantsági ellátásban részesülő önellátók
- munkavállalók
- nyugdíjas

az értelmi fogyatékosoknál

- rokkantsági ellátásban részesülő, állandó felügyeletet igénylők
- rokkantsági ellátásban részesülő önellátók
- munkavállalók

nyugdíjas

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat
Helyi Esélyegyenlőségi Programja
„Mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati és egyéb fenntartású intézményekben történő
foglalkoztatására adatgyűjtés”
című intézkedési tervének megvalósításához

A kérdőív kitöltése anonim és önkéntes. A kérdőív kitöltésével segíti a Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedési tervének megvalósítását, valamint Önkormányzatunk statisztikai képet kap az intézményeiben foglalkoztatottak életkörülményeiről. Kérjük, hogy a kérdőívet kitöltve 2015. december 15-éig töltsse ki. A Helyi Esélyegyenlőségi Program dokumentumot megtalálja a www.kobanya.hu honlapon, ahol a fent megjelölt intézkedési tervvel kapcsolatban további információkat talál.

Köszönjük segítségét!

1. Neme:

férfi

nő

2. Nemzetisége:

magyar

görög

horvát

lengyel

német

roma

egyéb

nem kívánok válaszolni

3. Munkahelye ellátási területe:

oktatás

nevelés

egészségügy

szociális gondoskodás

kulturális, művészeti, közművelődési, sport terület

egyéb

4. Kora:

16-25 év között

26-35 év között

36-45 év között

46-55 év között

56 év feletti

5. Az Ön családjának szerkezete:

egyedül élő (hajadon/nőtlen)

házaspár/élettársi kapcsolat

házaspár/élettársi kapcsolat + gyermek(ek)

- egyedül álló szülő + gyermek(ek)
- nagyszülő(k) + unoka(k)
- nagyszülő(k) + szülő(k) + gyermek(ek)
- egyéb összetétel

6. Gyermekai száma:

- nincsen gyermekem/nincsen eltartott gyermekem
- 16 éven aluli gyermek: fő
- 16-18 év közötti gyermek: fő
- 18-25 és közötti gyermek: fő

7. Gyermekai közül

- intézményi ellátásban még nem részesülő gyermek: fő
- bölcsődei ellátásban részesül: fő
- óvodai ellátásban részesül: fő
- általános iskolás: fő
- középiskolás: fő
- felsőfokú oktatásban részesül: fő

8. A gyermek(ek) után járó adókedvezményt

- teljes mértékben igénybe tudják venni
- csak részben tudják igénybe venni
- egyáltalán nem tudják igénybe venni
- nem tudják, hogy van ilyen kedvezmény/nem tudják, hogyan lehet ezt a kedvezmény igénybe venni

9. Állandó bejelentett lakcíme:

- Budapest X. kerület
- Budapest egyéb kerülete
- vidék
- nincs bejelentett lakcíme

10. Hol él életvitelszerűen?

- állandó bejelentett lakcímen
- bejelentett tartózkodási helyen
- máshol

11. Lakása

- saját tulajdon
- önkormányzati bérlakás
- albérlet

egyéb:

12. A lakás nagysága:m²

13. Szobák száma:

14. A lakásban életvitelszerűen élők száma: fő

15. A lakásban élők közül

- főállásból származó, rendszeres jövedelemmel rendelkezik: fő
- mellékfoglalkozásból, másodállásból származó jövedelemmel rendelkezik fő
- vállalkozásból, üzleti tevékenységből származó jövedelemmel rendelkezik fő
- alkalmi munkával rendelkezik fő
- munkanélküli fő
- munkanélküli járadékban részesül fő
- nyugdíjas fő
- rokkant nyugdíjas fő
- kiskorú gyermek/eltartott fő

16. Mennyi volt a háztartás egy főre jutó nettó jövedelme az elmúlt hónapban? (Az egy főre jutó nettó átlagkereset számítása: a család nettó összjövedelme – munkabér, családi pótlék, árvaellátás, nyugdíj, özvegyi nyugdíj, ... – osztva a családban élők számával)

..... Ft

17. Az elmúlt havi nettó jövedelem elegendő volt a megélhetésre, a család szokásos szükségleteinek kielégítésére? Jelölje az alábbi skálán, ahol az egyes azt jelenti egyáltalán nem, és az ötös, hogy teljes mértékben:

1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____ 5 _____

18. Iskolai végzettsége (kérjük a legmagasabb végzettséget jelölje):

- nincs befejezett iskolai végzettsége
- általános iskola
- szakmunkás képző/szakképző/OKJ-s képzés
- érettségi
- főiskola/egyetem

19. Milyen gyakran fordult elő az elmúlt évben, hogy kifogytak a pénzből? (Átmeneti pénzzavarba kerültek, hónap végére elfogyott a pénzük):

- havonta
- ritkábban
- sosem

20. Ha előfordult, hogy kifogytak a pénzből, az milyen kiadásokat érintett, mire nem jutott pénz? (Sorolja fel kérem):

.....

.....

.....

21. Van-e törlesztendő hitele, kölcsöne:

igen

nem

22. Ha van törlesztendő hitele (több hitel esetén összesítve), annak egy havi összege:

23. Közüzemi díjak (víz, áram, gáz, közös költség, stb.) havi összköltsége:

24. Van-e elmaradása, díjtartozása?

igen

nem

25. Milyen elmaradása, díjtartozása van?

(Több válasz megjelölése is lehetséges)

hiteltörlesztő részlet

bérleti díj, albérleti díj

közüzemi díjak:

gáz, elektromos áram

közös költség, víz-, csatornadíj

egyéb rezsiköltség (pl.: telefon, biztosítás, stb.)

26. Előfordult-e az elmúlt három évben, hogy valamilyen közművet kikapcsoltak Önöknél?

nem

igen, mégpedig:

27. Elmaradás, díjtartozás esetén milyen lehetőséget lát annak törlesztésére, visszafizetésére?

28. Van-e autó a családban?

igen

igen, több is

nincs

29. Az alább felsoroltakból mi található meg az Ön háztartásában?

(Több válasz megjelölése is lehetséges, ha valamely eszközből több is van a családban, kérjük jelölje meg annak darabszámát is)

mosógép/automata mosógép

fényképezőgép

digitális fényképezőgép

videokamera

asztali számítógép

laptop

táblagép

telefon

mobiltelefon

okostelefon

- televízió/színes televízió
- LCD, plazma tv
- konyhai robotgép
- mosogatógép

30. Az elmúlt két évben nyaralt-e családjával közösen legalább egy hét időtartamban:
(Több válasz megjelölése is lehetséges)

- igen, belföldön
- igen, külföldön
- nem

31. Hogyan oldja meg óvodás, általános iskolás gyermeke(i) nyári felügyeletét?
(Több válasz megjelölése is lehetséges)

- családi segítséggel
- nyári táborokkal
- nyári napközis táborral
- egyéb módon
- egyedül van otthon a gyerek

32. Előfordult-e az elmúlt évben, hogy úgy érezte, szüksége lenne arra, hogy táppénzre menjen, de mégsem ment el?

- nem
- igen, és ennek oka:
 - nem jogosult táppénzre, a munkahelyén nincs ilyesmi
 - kevés lett volna a táppénz, sok lett volna a kieső pénz
 - félt attól, hogy a táppénz veszélyezteti az állását
 - egyéb ok miatt nem tudta a munkáját otthagyni
 - bonyolult lett volna kérni/nem tudja hogyan kell kérni

33. Előfordult-e az elmúlt egy évben, hogy a felírt gyógyszert nem tudta kiváltani:

- igen
- nem

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat
Helyi Esélyegyenlőségi Programja
„Mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati
és egyéb fenntartású intézményekben történő foglalkoztatására adatgyűjtés”
A beérkezett kérdőívek értékelése

A kérdőív a következő kérdésekre kereste a választ:

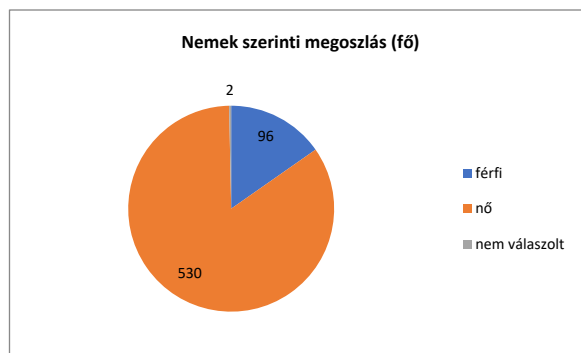
- női és férfi munkavállalók aránya
- roma és egyéb nemzetiségi munkavállalók aránya
- kor szerinti megoszlás
- családszerkezeti megoszlás
- gyermekek száma, azok kora szerinti megoszlás
- lakcím szerinti megoszlás (állandó, saját tulajdon, albérlet, egyéb, kőbányai, vidéki munkavállalók aránya)
- lakhatási körülmények: lakás nagysága, abban élők száma, a lakásban élők közül rendszeres jövedelemmel rendelkezők, nyugdíjasok, eltartottak aránya)
- átlagos nettó jövedelem
- havi nettó jövedelemmel való elégedettség 1-től 5-ig
- iskolai végzettség szerinti megoszlás
- iskolai végzettség és a jövedelmi viszonyok közötti összefüggés
- átmeneti pénzzavarba kerülők aránya
- hitelt felvevők aránya (különös tekintettel a hiteltartozásokra és a lakáscélú hitelre)
- közüzemi, bérleti, hitel díjjal tartozók aránya a közszférában
- autóval rendelkezők aránya
- háztartás felszereltsége
- jövedelmi viszonyok, hitellel rendelkezők, díjtartozással rendelkezők és a nyaralás összefüggése
- jövedelmi viszonyok és a táppénz igénybevételének összefüggése
- táppénz igénybe nem vétel okai
- jövedelmi viszonyok, hitellel rendelkezők, díjtartozással rendelkezők és a gyógyszerek kiváltása közötti összefüggés
- szöveges értékelés, különös tekintettel arra, hogy a nettó jövedelemből melyek azok a kiadások, amelyeket nem tudnak már fedezni a közszférában dolgozók.

A kérdőív értékelése:

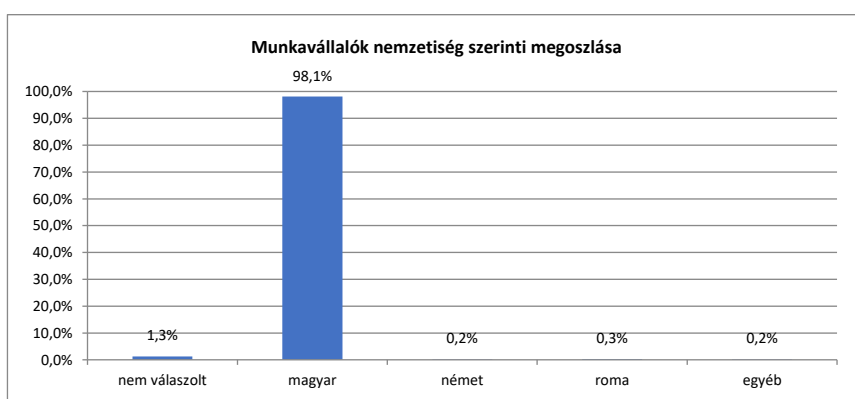
Amint az várható volt, és ahogyan azt a tapasztalatok mutatják, a női-férfi dolgozók aránya szignifikáns különbséget mutat a közszférában. A kérdésre két fő nem adott választ, ez valószínűsíthető figyelmetlenségből adódott. A következő táblázatban és grafikonon láthatjuk a nemek szerinti megoszlást:

1. táblázat – nemek szerinti megoszlás

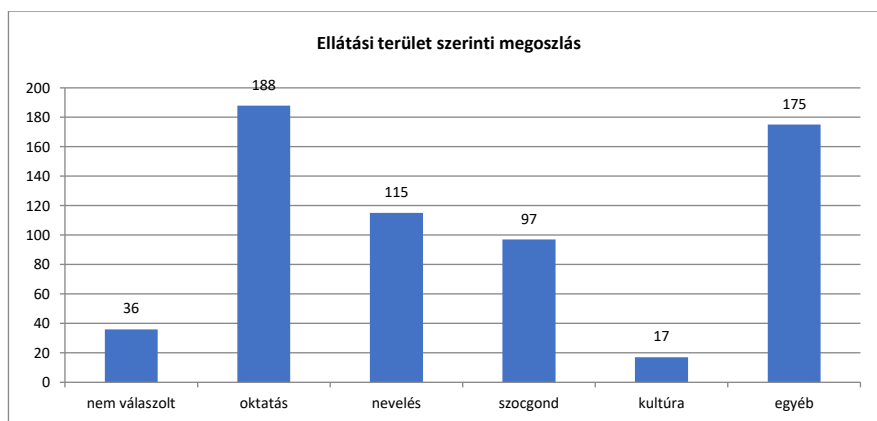
A női és férfi munkavállalók aránya a közszférában		
nem válaszolt	2 fő	0,3 %
férfi	96 fő	15,3 %
nő	530 fő	84,4 %
összesen	628 fő	100,0%

A munkavállalók nemzetiség szerinti megoszlását vizsgálva megállapítottuk, hogy 98,1 % magyarnak, 0,3 % romának, 0,2 % németnek, szintén 0,2 % egyéb nemzetiségűnek vallotta magát. Annak ellenére, hogy ez a kérdés szenzitív adatra kérdez rá, igen alacsony volt a választ megtagadók száma (mindösszesen 8 fő), melyet a következő diagram mutat be:

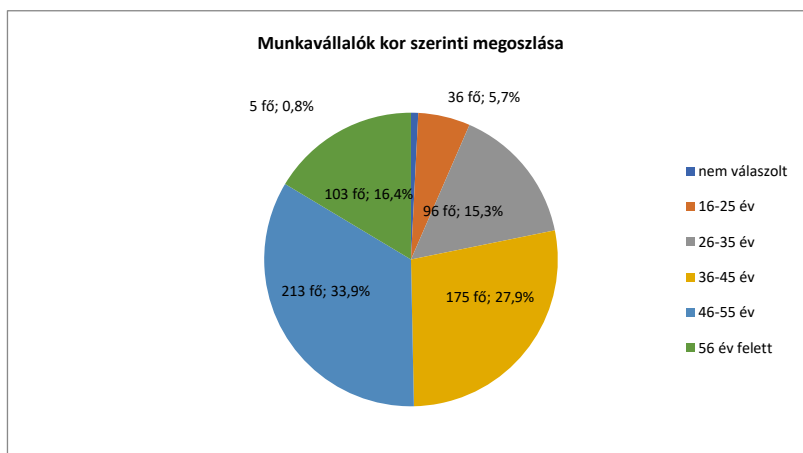
A beérkezett kérdőívek ellátási terület szerinti megoszlását a következő diagram mutatja be:

Figyelemre méltó a válaszadók kor szerinti megoszlása. Ezt mutatja a következő táblázat és diagramm:

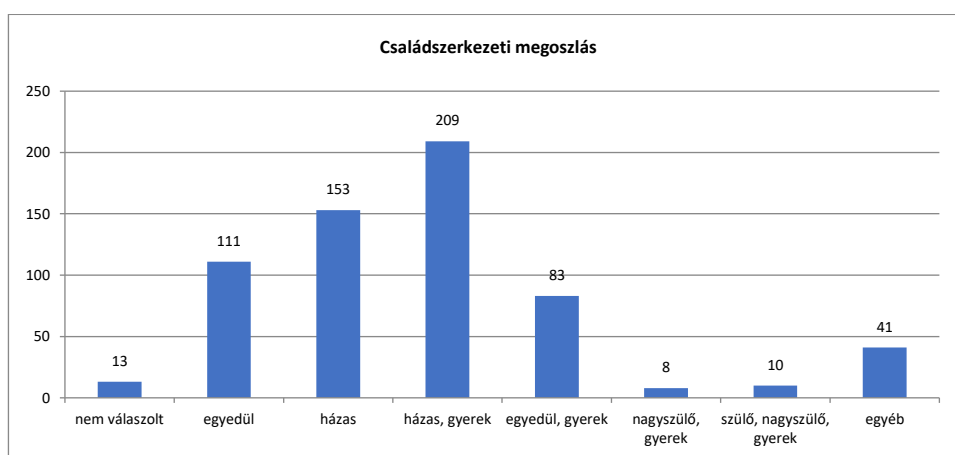
2. táblázat – kor szerinti megoszlás

A válaszadók kor szerinti megoszlása		
nem válaszolt	5 fő	0,8 %
16-25 év között	36 fő	5,7 %
26-35 év között	96 fő	15,3 %
36-45 év között	175 fő	27,9 %
46-55 év között	213 fő	33,9 %
56 év felleiek	103 fő	16,4 %
összesen	628 fő	100,0 %

Láthatjuk, hogy legnagyobb számban a középkorú (36-55 év közöttiek – 388 fő) a munkavállalók dolgoznak a kerületi közszférában. Ha azonban a fiatal korosztály (16-35 év közöttiek) és a 56 év felettiek számát is vizsgáljuk, akkor láthatjuk, hogy a korosztályi megoszlás igen változatos, megtalálhatók a tapasztalattal, gyakorlattal rendelkező, tudásukat átadni tudó munkavállalók mellett a pályakezdők, a fiatalok, akik az átvett tapasztalatokat friss tudással kiegészítve tarthatják fent, javíthatják tovább a különböző ágazatokban a már kialakult magas színvonalú szakmai munkát.

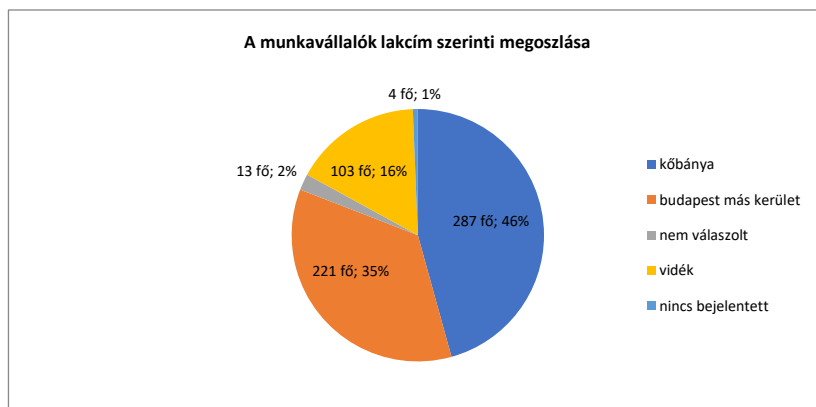
A munkavállalók családszerkezeti megoszlását a következő diagram mutatja:

A családszerkezettel kapcsolatos kérdésre mindösszesen 13 fő nem válaszolt. A diagramból kiolvasható, hogy legmagasabb számban (209 fő) él házasságban, gyermeket nevelve. 111 fő él egyedül, és a válaszadók közül 83-an nevelik gyermeküket egyedül, és gyermek nélküli házasságban él 153 fő.

A válaszadók lakcím szerinti megoszlását, valamint a lakhatási körülményekre vonatkozó adatokat a következő táblázatokban, diagrammokban és magyarázatokban mutatjuk be:

A munkavállalók lakcím szerinti megoszlását láthatjuk a következő diagrammon:

A diagram megmutatja, hogy a 628 válaszadó közel fele (287 fő, 45,7%) kőbányán él, harmada (221 fő, 35,2%) Budapest más kerületében, 16,4% (103 fő) vidéken, és a válaszadók közül mindösszesen négy főnek nincsen bejelentett lakcíme.

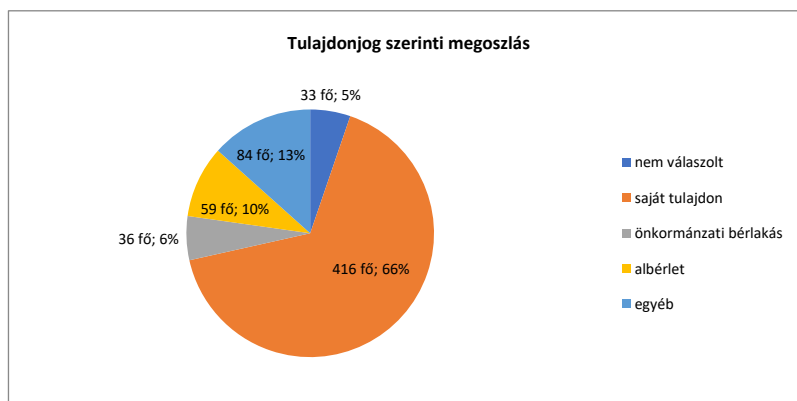
A következő táblázatban az állandó lakcím/tartózkodási hely/egyéb lakcím megoszlását láthatjuk.

3. táblázat/diagramm – lakhatási jogcím szerinti megoszlás:

A munkavállalók lakhelye		
nem választott	43	6,8%
állandó lakcímen	466	74,2%
tartózkodási helyen	53	8,4%
máshol/egyéb helyen	66	10,5%
összesen	628	100,0%

A tábla adatai alapján elmondhatjuk, hogy a válaszadók szignifikáns része állandó bejelentett lakcímen él.

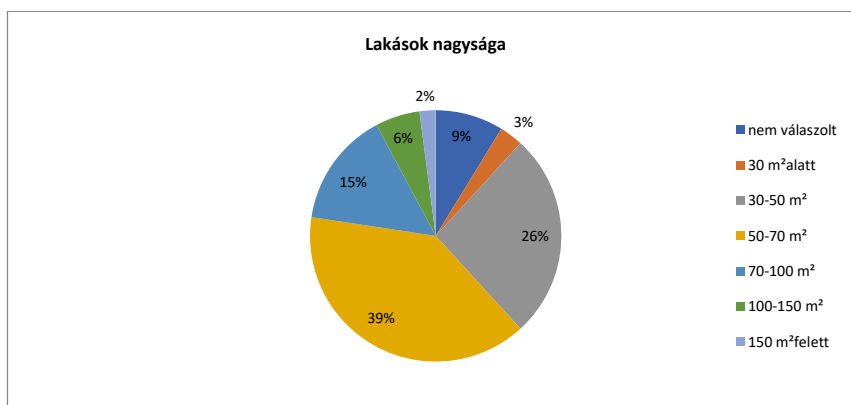
A tulajdonjog szerinti megoszlás azt mutatja, hogy a válaszadók 66,2%-a saját tulajdonban, 5,7%-a önkormányzati bérlakásban, 13,4%-a egyéb tulajdoni jogviszonyban (pl. szívességi lakáshasználó) él, és mindösszesen 9,4%-a lakik albérletben. A diagramm ezt szemléletesen mutatja meg:

Ha a közszférában dolgozók lakáskörülményeit vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy a válaszadók többsége 30-70 m² közötti nagyságú lakásban/házban él, jellemzően 3-4 szobában. A következő két táblázat és grafikon ennek a kérdésnek a részletezését mutatja be:

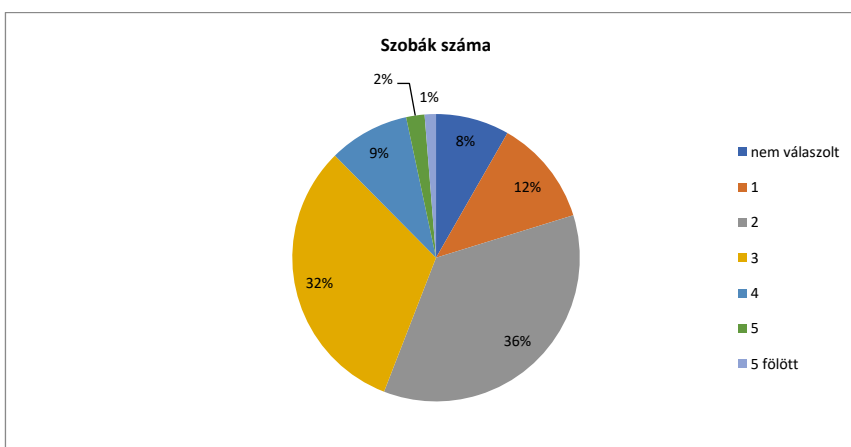
4. táblázat – lakások nagysága

A lakások nagyság szerinti megoszlása		
nem válaszolt	55	8,8%
30 m ² alatt	19	3,0%
30-50 m ² között	166	26,4%
50-70 m ² között	246	39,2%
70-100 m ² között	93	14,8%
100-150 m ² között	36	5,7%
150 m ² felett	13	2,1%
összesen	628	100%

5. táblázat – szobák száma

A munkavállalók lakhelye		
nem válaszolt	52	8,3%
1 szobás	75	11,9%
2 szobás	224	35,7%
3 szobás	199	31,7%
4 szobás	57	9,1%
5 szobás	13	2,1%
5 szoba felett	8	1,3%
összesen	628	100,0%

A lakásban élők számát tekintve 2-3-4 fős családmodell az általános. Két fős háztartásban a kérdőívet beküldők közül 183 fő (29,1%), három fős háztartásban 145 fő (23,1%), és négy fős háztartásban 125 fő él.

A munkavállalók a családban élők egy főre jutó jövedelmét firtató kérdésre érkezett válaszok vizsgálatakor a következőket állapítottuk meg: ennél a kérdésnél volt a legmagasabb a választ megtagadók száma (188 fő). A nem válaszolók között magasabb számban voltak az alacsony iskolai végzettségű, kis lakásban élő, több gyermeket nevelő válaszadók, és jellemző volt az is, hogy ezen

kérdőíveken egy állandó bejelentett munkaviszonnyal rendelkező családtag volt csak. Mindösszesen hat fő családjában 50 000 Ft alatti az egy főre jutó átlagkereset. Megállapítottuk, hogy ezen családokban többször fordul elő, hogy csak egy fő rendelkezik állandó jövedelemmel, valamint az iskolai végzettség alacsonyabb, és jellemzően több gyermek nevelkedik a családban. Az 500 000 Ft/fő jövedelemmel rendelkezők (19 fő) jellemzően magasabb iskolai végzettségűek, és egy, illetve két fős háztartásban élők találhatók. Fontos kiemelni, hogy 103 fő jelölte be ezen kérdésnél, hogy 300-500 000 Ft közötti az egy főre jutó átlagkereset. Ezen csoportban is jellemző a magasabb életkor is, valamint az alacsonyabb létszámú (egy, kettő, három) fős családmodell, a magas (felsőfokú) iskolai végzettség, valamint az, hogy minden nagykorú családtag munkaviszonnyal rendelkezik.

Az 50 000-300 000 Ft közötti átlagkeresetet jelölők között 100-300 000 Ft-os átlagjövedelemmel rendelkeznek a legtöbben (összesen: 280 fő), míg az 50-100 000 Ft közötti átlagjövedelmet 33 fő jelölte meg.

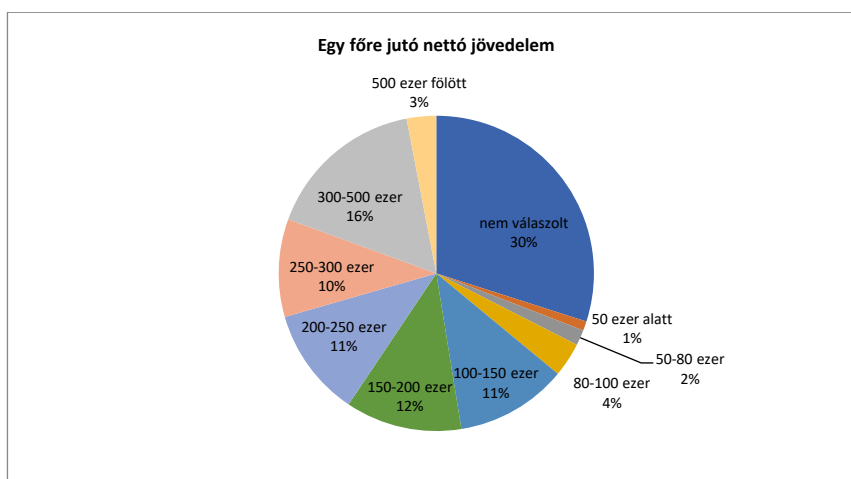
Fontos megemlíteni, hogy a jövedelmi sávok egy esetben 30 000 Ft-tal, a továbbiakban 50 000 Ft-tal növekedtek, míg 300 000 Ft felett 200 000 Ft-os határt állítottunk be. Ha ez a sáv is 50 000 Ft értékkel növekedett volna 300 000 és 500 000 Ft között, akkor a részeredmények szórtabbak lettek volna. Éppen ezért ezt a sort a 100 000 Ft és 300 000 Ft összesen értékével együtt érdemes vizsgálni. Ha a két értéket összevetjük, azonnal látható, hogy 280 fő áll szemben a 103 fővel, amely érték a közsférában dolgozók kereseti arányát jobban leképezi.

A kérdőívek vizsgálatakor kiderült, hogy általában az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők nem válaszoltak a feltett kérdésre.

A részletes adatokat a következő táblázat és grafikon mutatja meg.

6. táblázat – egy főre jutó kereset megoszlása

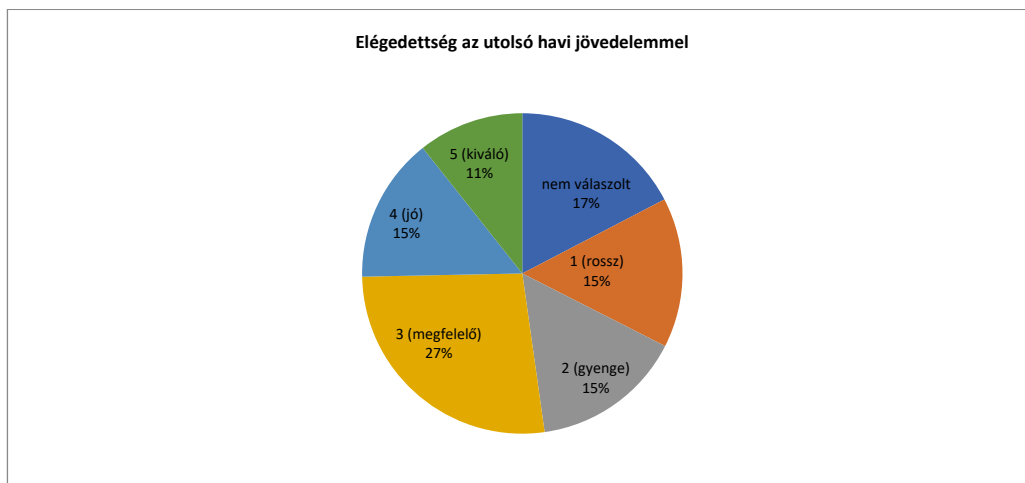
Egy főre jutó jövedelem megoszlása		
nem válaszolt	188	29,9%
50 000 Ft alatt	6	1,0%
50 000-80 000 Ft között	10	1,6%
80 000-100 000 Ft között	22	3,5%
100 000-150 000 Ft között	72	11,5%
150 000-200 000 Ft között	75	11,9%
200 000-250 000 Ft között	70	11,1%
250 000-300 000 Ft között	63	10,0%
300 000-500 000 Ft között	103	16,4%
500 000 Ft felett	19	3,0%
összesen	62819	100,0%

A kérdőív következő kérdése arra kereste a választ, hogy az utolsó havi nettó jövedelem elegendő volt-e a család szokásos szükségleteinek kielégítésére. Az egytől ötig terjedő skálán az egyes az egyáltalán nem, az ötös a teljes mértékben opciót jelentette. A kérdésre választ nem adók száma viszonylag magas volt (109 fő, 17,4 %), és ők jellemzően az alacsony jövedelemmel rendelkezők közül kerültek ki.

7. táblázat/grafikon

Elégedettség az utolsó havi jövedelemmel		
nem válaszolt	109	17,4%
1	95	15,1%
2	96	15,3%
3	169	26,9%
4	92	14,6%
5	67	10,7%
összesen	628	100,0%

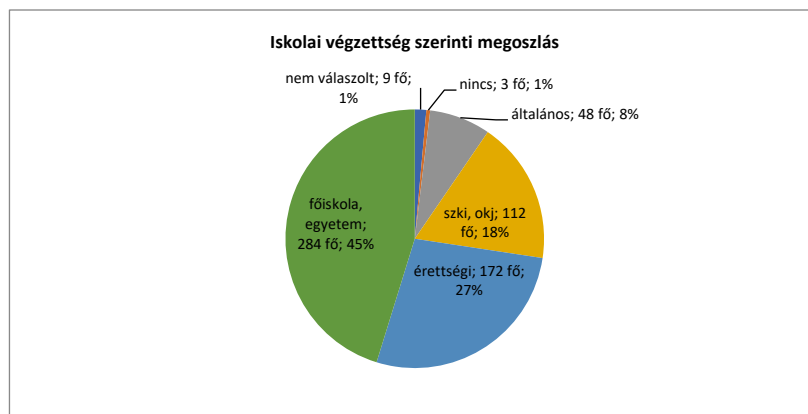

Mind a táblázatból, mind a grafikonból látható, hogy magasabb azok száma, akik egyáltalán nem elégedettek a havi jövedelmükkel, mint azok, akik maximálisan elégedettek. A skála közepén helyezkednek el legtöbben, azaz megállapíthatjuk, hogy a válaszadók közül a legtöbben kijönnek a havi nettó jövedelmükből, de félretenni nincsen módjuk, illetve csak a szükséges kiadásokat tudják fedezni ebből. Ezt támasztja alá az a kérdés, melyben arra kérdeztünk rá, mire nem jut a havi családi bevételből. Ennek a kérdésnek – mivel szabad válaszra adott lehetőséget az értékelésére a későbbiekben visszatérünk.

A közszférában dolgozók iskolai végzettségét tekintve elmondhatjuk, hogy a felsőfokú (főiskolai, egyetemi) végzettségűek vannak a legtöbben, valamint a válaszadók mindösszesen 0,5 %-ának nincsen iskolai végzettsége.

8. táblázat – iskolai végzettség szerinti megoszlás

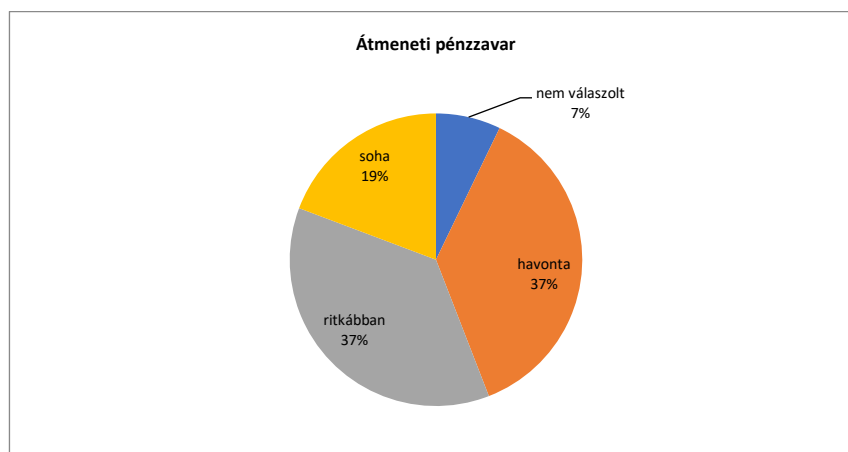
Iskolai végzettség szerinti megoszlás		
nem válaszolt	9	1,4%
nincs	3	0,5%
általános iskola	48	7,6%
szakmunkás, OKJ	112	17,8%
érettségi	172	27,4%
főiskola, egyetem	284	45,2%
összesen	628	100,0%

Az átmeneti pénzzavart firtató kérdésre mindösszesen a válaszadók 7,2%-a nem válaszolt. Almondható, hogy az összes válaszadó több, mint 60 %-a kerül havonta, vagy annál ritkábban nehéz helyzetbe a havi fizetést illetően. A válaszokat vizsgálva megállapítható, hogy az inkább alacsonyabb iskolai végzettségűek (általános iskola, szakmunkásképző) jelölték a „havonta” választ, valamint a hiteltartozást finanszírozók is jelezték az átmeneti pénzzavart. A pénzzavarral küszködő családja sok esetben „csonka” család, a nagykorú családtagok között sok esetben előfordul a munkanélküliség, illetve az alkalmi munka. A válaszadók mindösszesen 19,3%-a jelezte, hogy sosem kerül pénzzavarba. Ezen válaszadókról elmondható, hogy nagy számban főiskolai, egyetemi végzettségűek, sokan közülük vezető beosztásban dolgoznak. A családszerkezetet tekintve teljes családban élnek, ahol a nagykorú családtagok mindannyian dolgoznak.

9. táblázat – átmeneti pénzzavar

Átmeneti pénzzavar		
nem válaszolt	45	7,2%
havonta	232	36,9%
ritkábban	2330	36,6%
soha	121	19,3%
összesen	628	100,0%

A szöveges válaszok elemzése során látható volt, hogy a pénzzavarba kerülők elsődleges célja a rezsi, az esetleges törlesztőrészlet, a gyermek(ek) óvodai, iskolai kiadásainak fedezése. Amire jellemzően nem marad pénz ezen családokban az a minőségi élelem, a nem piacon beszerzett ruházati termékek, a kulturális programokon való részvétel, táborok, nyaralás, illetve hölgyek esetében a fodrász, kozmetikus.

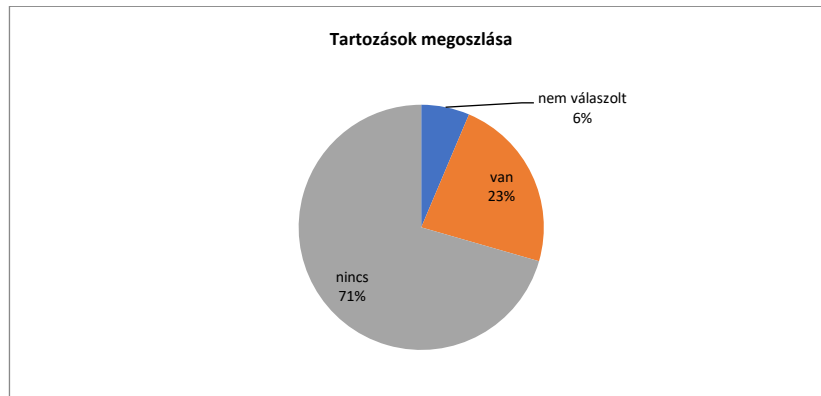
Kijelenthetjük a válaszok elemzéséből, hogy az ebben a szférában dolgozóknál prioritást élvez a számlák, a törlesztőrészlet kifizetése, az elmaradások, hátralékok elkerülése.

Ezt támasztják alá az elmaradásokkal (rezsi, törlesztőrészlet) kapcsolatos kérdések.

A 10. táblázatban és grafikonon láthatjuk, hogy a válaszadók mekkora százalékának van tartozása, a 11. táblázatban azt láthatjuk, milyen elmaradásokkal, tartozásokkal bírnak a válaszadók, és a 12. táblázatban azt mutatjuk meg, hogy a válaszadók mekkora arányánál fordult elő, hogy valaha is kikapcsolták már a közműveket. Ez a három tábla az előző szöveges elemzést támasztja alá.

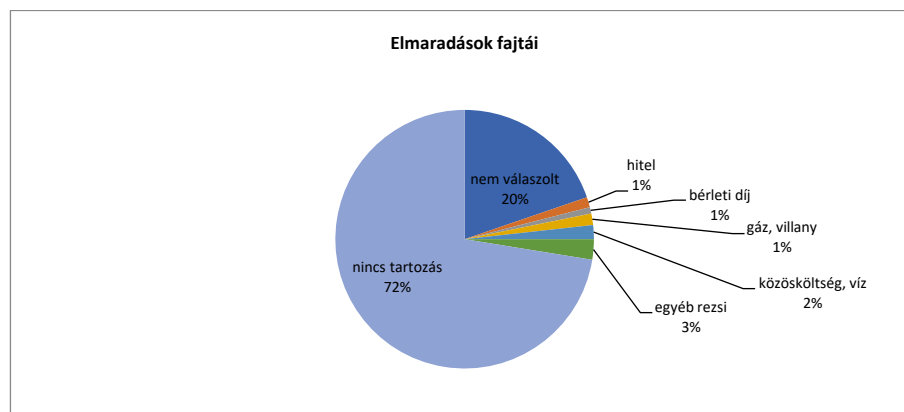
10. táblázat – tartozások százalékos megoszlása

Tartozás		
nem választott	40	6,4%
van	145	23,1%
nincs	443	70,5%
összesen	628	100,0%

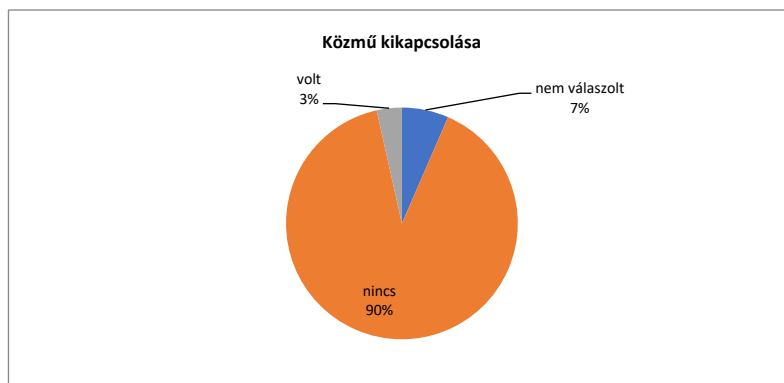
11. táblázat – elmaradások fajtái százalékos megoszlásban

Milyen elmaradása van?		
nem választott	124	19,7%
hitel	8	1,3%
bérleti díj	5	0,8%
gáz, villany	9	1,4%
közösköltség, víz	11	1,8%
egyéb rezszi	16	2,5%
nincsen tartozás	455	72,5%
összesen	628	100,0%

12. táblázat – közművek kikapcsolásának százalékos megoszlása

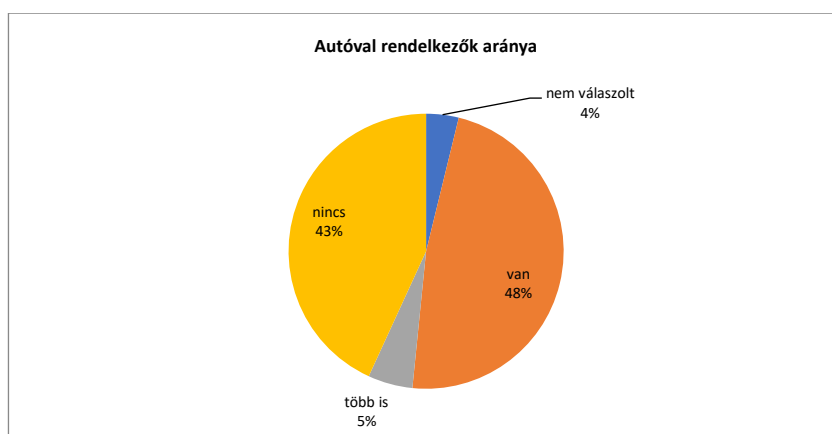
Közmű kikapcsolása		
nem választott	41	6,5%
nincs	565	90,0%
van	22	3,5%
összesen	628	100,0%

A kérdőívben választ kerestünk a háztartások felszereltségére is. Autóval a válaszadók több, mint a fele rendelkezik, kettő, vagy több autóval mindössze 5,3%.

13. táblázat – autóval rendelkezők száma

Autóval rendelkezők aránya		
nem válaszolt	24	3,8%
van	300	47,8%
több is	33	5,3%
nincs	271	43,2%
összesen	628	100,0%

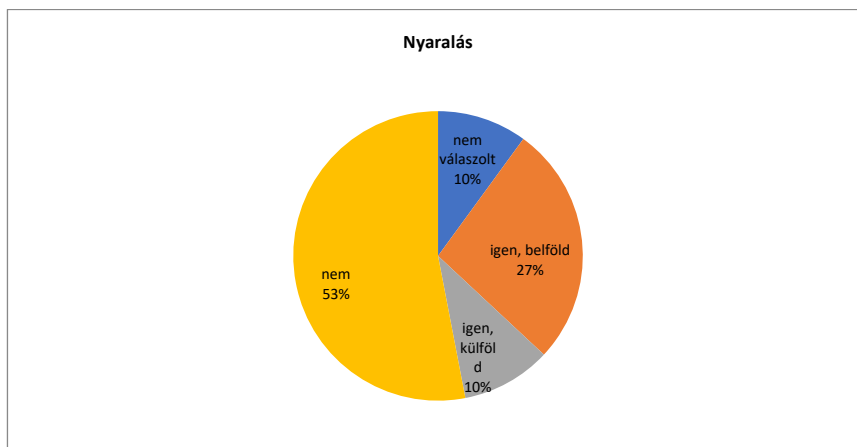
A háztartás egyéb felszereltségét százalékos arányban nem értékeltük, azonban a válaszokból kitűnik, hogy minden válaszadó rendelkezik televízióval (olykor több készülékkel is), asztali számítógéppel, vagy lappal. A mobiltelefon/okostelefon is mindenhol megtalálható, és itt egyértelműen érzékelhető, hogy a családok több készülékkel is rendelkeznek. Leginkább az óvodáskorú és kisiskoláskorú gyermekeknek nincsen még telefonja, az idősebb gyermekek, felnőtt családtagok szignifikáns százaléka rendelkezik telefonnal. A válaszadók közül mindösszesen hatan jelezték, hogy nem rendelkeznek mosógéppel.

A kérdőív utolsó kérdései a nyaralási szokásokra, a gyermekek nyári elhelyezésére, a táppénz igénybevétele, valamint a gyógyszerkiváltási szokásokra keresték a választ.

A nyaralással kapcsolatban érzékelhető, hogy a válaszadók több, mint a fele az elmúlt két évben nem volt legalább egy hét időtartamban a családdal nyaralni. A külföldi és belföldi nyaraláson részt vettek között szignifikáns különbség mutatkozik: a válaszadók több, mint kétszerese a belföldi nyaralást tudta finanszírozni.

14. táblázat – nyaralás százalékos megoszlása

Nyaralás		
nem válaszolt	63	10,0%
belföld	169	26,9%
külföld	63	10,0%
nem volt nyaralni	333	53,0%
összesen	628	100,0%

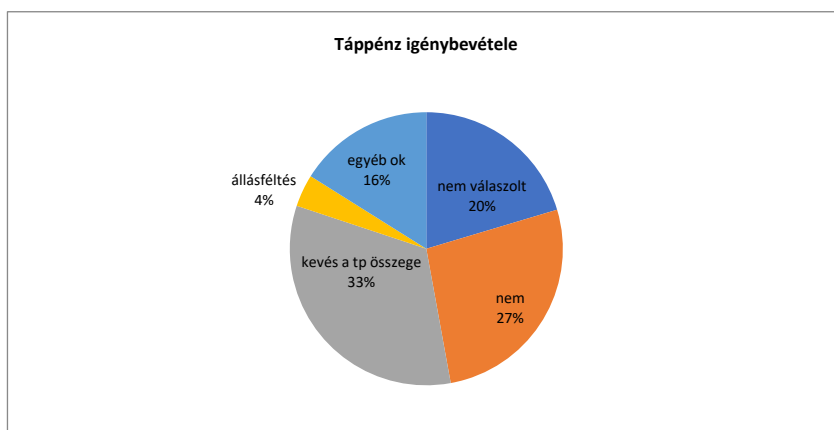

A gyermekek nyári ellátásával kapcsolatosan, ha az összes válaszadó számából kivesszük a nem válaszolókat, valamint azon családokat, ahol nincsen már érintett gyermek, akkor mindösszesen 138 értékelhető választ kapunk. Ez a válaszszám azonban a kérdőív értékelése szempontjából nem releváns, ennyi válaszból általános következtetést levonni nem lehet.

Ezzel szemben érdekes a táppénz igénybevételével kapcsolatos kérdésre adott válaszok értékelése. Annak ellenére, hogy a válaszadók kicsivel több, mint 20%-a nem válaszolt a kérdésre, érdemes a válaszokat elemezni. 207-en (33%) mondták, hogy azért nem veszik igénybe a táppénzt, mert a kieső jövedelem sok lett volna. 26,8% válaszolta azt, hogy nem fordult elő olyan eset, hogy betegség esetén ne ment volna táppénzes állományba. A válaszadók mindösszesen 3,8%-a válaszolta azt, hogy állásféltesből nem veszi igénybe az állományt.

15. táblázat – táppénzes állomány igénybevételének százalékos megoszlása

Táppénz igénybevétele		
nem válaszolt	128	20,4%
nem fordult elő, hogy szükség esetén nem ment el táppénzre	168	26,8%
azért nem vette igénybe a tp-t, mert sok lett volna a kieső kereset	207	33,0%
állásféltes miatt nem vette igénybe a tp-t	24	3,8%
egyéb ok	101	16,1%
összesen	628	100,0%

Az utolsó kérdés a gyógyszerkiváltási szokásokra vonatkozott. Az összes válaszadó mindösszesen 24,5%-a válaszolta azt, hogy anyagi okok miatt nem tudja kiváltani a gyógyszereket. Jellemzően ez a réteg az alacsonyabb iskolai végzettségű, alacsonyabb fizetési kategóriába tartozó, általában technikai állományba tevékenykedő munkatárs.

16. táblázat – felírt gyógyszerek kiváltása

Gyógyszerkiváltás százalékos megoszlása		
nem válaszolt	75	11,9%
előfordult, hogy nem tudta kiváltani	154	24,5%
nem fordult elő, hogy nem tudta kiváltani	399	63,5%
összesen	628	100,0%

A kérdőív elemzéséből látható, hogy a kerületi közszférában foglalkoztatottak nem tartoznak a mélyszegénységben élők közé. A dolgozók legnagyobb része a középosztályhoz sorolható. Jelentős megtakarítással nem bírnak, a fizetés általában a napi létfenntartásra, a rezszi fizetésére elég. A szöveges válaszokból látható, hogy az itt dolgozók a számlák, hiteltörlesztés kifizetését tartják elsődleges célnak. Sokan inkább nem nyaralnak, nem mennek színházba, kulturális eseményekre, fodrászhoz, kozmetikushoz annak érdekében, hogy ne legyen köztartozásuk.

Az alacsonyabb fizetésű – többnyire technikai, fizikai munkavállalónál – előfordul, hogy a számlák kiegyenlítése is nehézségbe ütközik, de ezt többnyire családi, baráti segítséggel, kölcsönrel oldják meg.